

Markus

LÄNSSTYRELSEN I KALMAR LÄN
INFORMERAR 1989:6

*Naturvårdens
riksintressen*

Kalmar läns fastland

Riksintressanta områden för naturvård redovisades för första gången 1972 i en rapport utgiven av dåvarande civildepartementet.

1973-75 och 1986-88 gjordes en översyn och komplettering av riksobjekten.

En preliminär sammanställning av länsstyrelsens förslag till riksintressanta områden för naturvård i Kalmar läns fastland kom ut i mars 1988. Denna är nu omarbetad i överensstämmelse med naturvårdsverkets beslut 1988-10-31. Föreliggande sammanställning innehåller således beskrivningar och avgränsningar av de områden på länets fastlandsdel som är av riksintresse för naturvården enligt 2 kap 6 § andra stycket naturresurslagen.

Områden av riksintresse för friluftslivet redovisas inte i denna sammanställning.

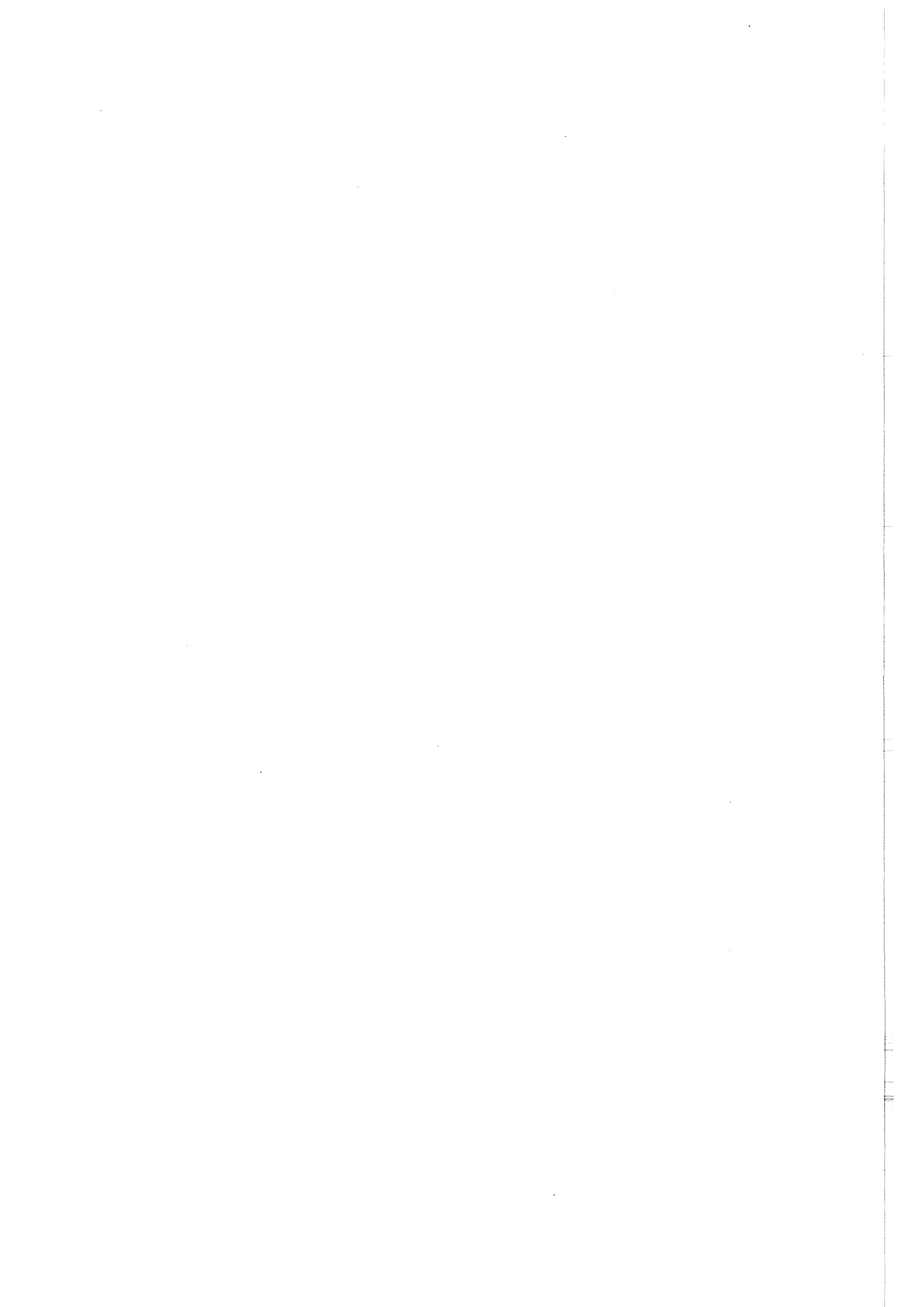
2 kap 6 § Naturresurslagen

Mark- och vattenområden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av områdenas naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av områden för friluftsliv i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.

Områden som är av riksintresse för naturvården, kulturminnesvården eller friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

Naturvårdens riksintressen - Kalmar läns fastland

✓ H 1 Uknadalen	✓ H 27 Hammarsebo brandfält
✓ H 2 Västerviks och Oskarshamns skärgårdar	✓ H 28 Nötån-Kronobo UTÖKAS
✓ H 3 Frisksjön	✓ H 29 Kisebast-Klobo
✓ H 4 Allgjutten	✓ H 30 Runnö-Storö
✓ H 5 Karrum - Odensvi UTÖKAS	✓ H 31 Vällö-Björnö-Oknöskär
✓ H 6 Segersgårde	✓ H 32 Allgunnenområdet med Alsterån
✓ H 7 Ålhults urskog	✓ H 33 Jonsbo fly
✓ H 8 Djursdala	✓ H 34 Strömsrumsområdet
✓ H 9 Norra Kvills nationalpark	✓ H 35 Grytsjön
✓ H 10 Fälgaren	✓ H 36 Gråstensmon
✓ H 11 Ljungåsen	✓ H 37 Sjömaden
✓ H 12 Silveråns dalgång	✓ H 38 Ryssby Eneskär-Bockskär-Stora Rockneskär
✓ H 13 Stora Ramm - Marströmmen UTÖKAS	✓ H 39 Skäggenäs
✓ H 14 Götumaren	✓ H 40 Tomeshultagölen med myrkomplex
✓ H 15 Sällevadsån	✓ H 41 Huvudhultakvarn och del av Lyckebyån
✓ H 16 Virån med sjön Illern	✓ H 42 Ljungbyån
✓ H 17 Emån med Kvillen UTÖKAS	✓ H 43 Kalmarsunds moränsystem UTÖKAS
✓ H 18 Hummeln med Humlenäs MINSKAS	✓ H 44 Igersdela åsnät
✓ H 19 Krokshult	✓ H 45 Ekö-Hossmo Ag?
✓ H 20 Bråbygden UTÖKAS	✓ H 46 Bottorpskusten
✓ H 21 Virserumsåsen	✓ H 47 Torsjöområdet
✓ H 22 Stensjö by	✓ H 48 Styvatorpet-Bokatorpets åsnät
✓ H 23 Furön	✓ H 49 Hagbyåns mynning
✓ H 24 Blå Jungfrun	✓ H 50 Örarevet-Värnanäsområdet
✓ H 25 Ramsebo - Åsen	✓ H 51 Antamála rör
✓ H 26 Moredalen - Trånshultsdeltat	

H 1 Uknadalen

H1
Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

1987-01-27

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 1 UKNADALEN, VÄSTERVIKS KOMMUN

Karta: 7G NO Mittpunkt: 7G 7g 21 Area: 3370 ha varav
1000 ha vatten
2370 ha land

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska högländets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: Sprickdalslandskap
U-dal, rullstensås, strandvall, strandlinje, strandterrass, talus, rundhällar

Vegetationstyper: Tallskog, granskog, barrblandskog, ekskog, lövblandskog, hagar, fuktäng, äng, torräng.

Intresseaspekter: G K O S

Urvalskriterier: A Framstående exempel på sprickdalslandskap som särskilt väl visar på landskapets utveckling.
C Förekomst av berguv.
E Säregen landskapsbild med stora skönhetsvärden.

Nyckelord: Sprickdalslandskap, U-dal, rullstensås, kulturlandskap, berguv, talus, strandbildningar, randås.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Värdet kan påverkas negativt av bl a grustäkter, skogsavverkning, skogsplantering, bebyggelse, kraftledning och anläggningar.

Planering och säkerställande:

Västerviks kommunöversikt: Området är upptaget som utredningsområde.

Landskapsbildskydd gäller för Storsjön (200 m).

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr H 97 Ukna Vinäs - Västra Ed

Området ingår även i Åtvidabergs kommun, Östergötlands län

Områdets huvuddrag:

Uknadalen är länets mest storslagna sprickdalgång. Dalgången är till större delen uppodlad med gammal bybebyggelse koncentrerad till dalsidor och höjdområden. Dalsidorna är ofta mycket branta

och talusbildningar förekommer på flera ställen. Här förekommer flera kända häckningslokaler för berguv.

Sprickdalen är en typisk U-dal med mäktiga lösa avlagringar utmed dalsidorna och vid urbergskärnor nere i dalgången. Vid Ukna kyrka finns en mäktig tväråsbildning som uppfyller hela dalgången och har tvingat Storån till ändrat lopp. Rullstensåsarna i området har oftast svallade ytformer, men väster om Stjälkhammar och utmed Storsjön finns exempel på getryggsformade åsavsnitt.

Flera exempel på strandbildningar finns, bl a från Ancyclus-tid. Nordväst Ukna kyrka finns både strandvall och erosionsterrass runt bergssidan. Sydost kyrka finns ett strandhak från Ancyclus-tid. Flera strandhak finns i avlagringarna vid sjön Rammen och väster om Kärrebo.

Edsåsens israndavlagring som dämmer Storsjön söder om Eds bruk kan ses som ostkustens motsvarighet till Fjärås bräcka vid Lygnern på västkusten. Åsen har kvar utpräglad ryggform vid Eds bruk och bildar en mäktig randås mellan Storsjön och Syrsan. Uppe på åsen framträder strandbildningar både från Ancylussjön och Litorinahavet.

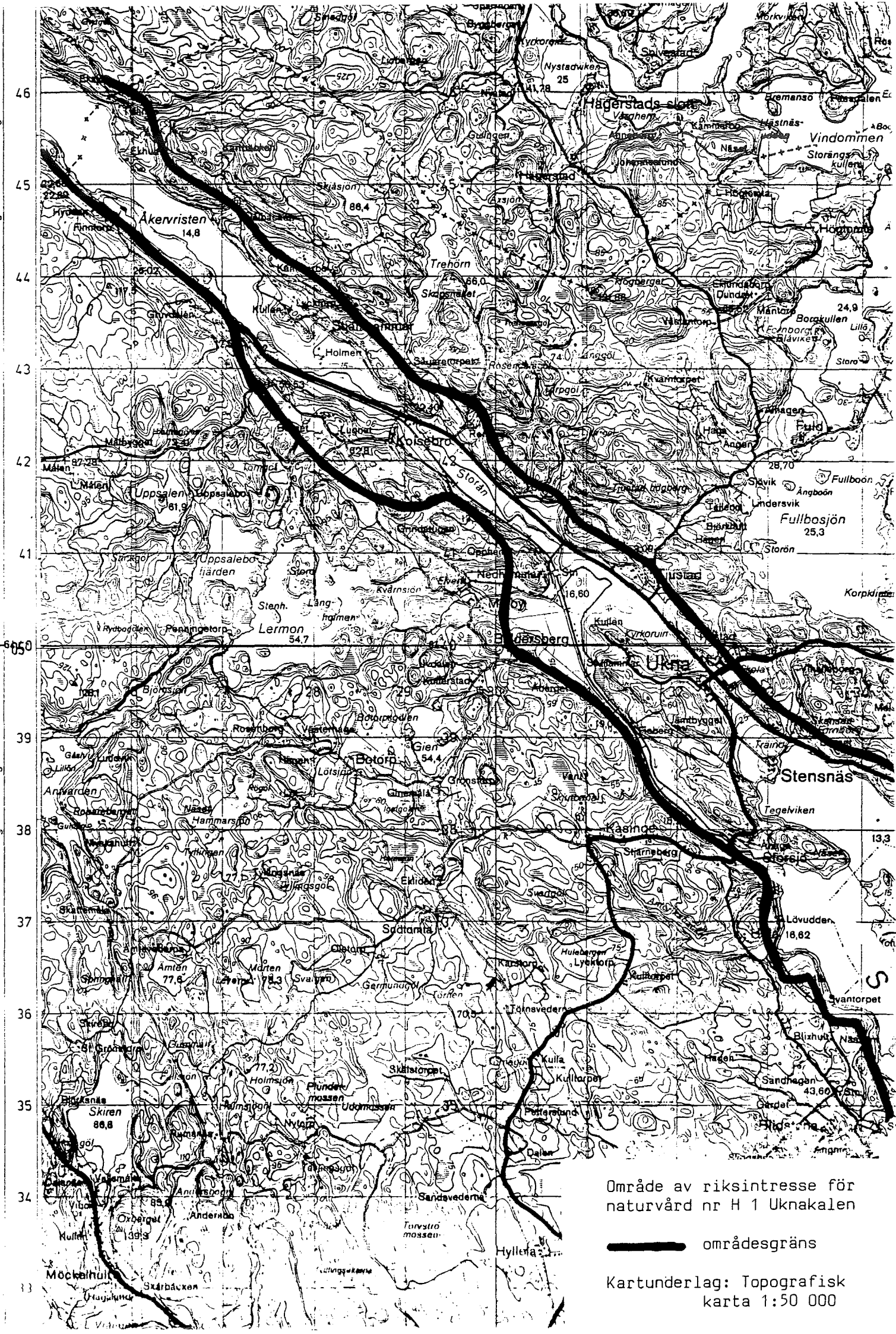
På höjdparter nere i dalgången finns flera exempel på hagmarker, bl a vid Åkervristen (kraftiga ekar) och på Sandudden i Storsjön (tall, björk och enbuskar). I övrigt domineras de övre delarna av dalgången av barrskogar. Ställvis är lövinslaget, flerstädes med inslag av ädellöv, rikt.

Fågellivet i Uknadalen är rikast vid Åkervristen, med bl a rastlokal för sångsvan. På Skratteholmen i Storsjön finns en hägerkoloni.

Sammanfattande värdetext: Mycket välutbildad och vacker sprickdal. Dalgången är till större delen uppodlad medan omgivande bergryggar är tallskogsbevuxna. Längs dalen löper en rullstensås som till större delen är täckt av sediment. Ställvis uppträder den som en välutbildad getrygg bevuxen med grov ekskog. Nedanfö de branta bergväggarna har flerstädes genom frostsprängning och kemisk vittring utbildats vackra "talus"-rasmarker. Berguv häckar i dalgången. Byn Stensnäs invid Storsjön är ett bra exempel på dalens gamla kulturbygd. Uknadalen har mycket höga skönhetsvärden.

Referenser

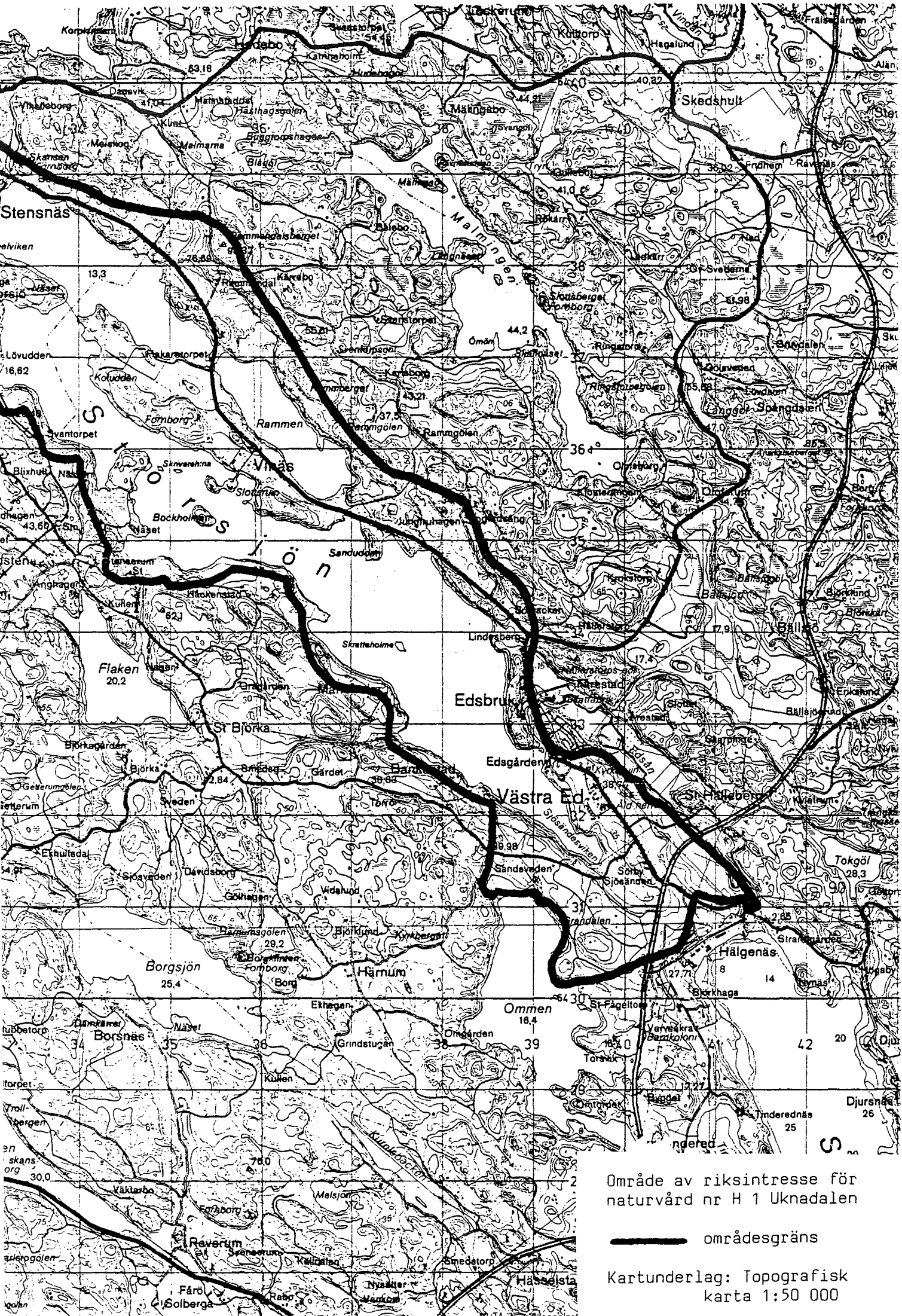
- Länsstyrelsens i Kalmar län Tjustplanering
- Översiktlig naturinventering i Västerviks kommun (Utanför Tjustplanens område) Sune Andersson 1974.

Område av riksintresse för naturvård nr H 1 Uknakalen

————— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

Område av riksintresse för naturvård nr H 1 Uknadalen

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

H 2 Västerviks och Oskarshamns skärgårdar

H 2
Sid 1 (4)

REGISTERBLAD N

1988-02-10

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 2, VÄSTERVIKS OCH OSKARSHAMNS SKÄRGÅRDAR, VÄSTERVIKS OCH
OSKARSHAMNS KOMMUNER

Karta: 7G NO/7H NV/7G SO/
7H SV/6G NO/6H NV/
6G SO/6H SV

Läge: 6H 9b

Area: 130 000 ha
varav
20 000 land
och
110 000 ha
vatten

Naturgeografisk region: 25c Östersjökusten med skärgårdar samt
Åland: Underregion Sörmlands och
norra Götalands skärgårdar

Landskapsformer, terrängformer: Sprickdalsterräng, skärgård,
svag landhöjningskust, is- och
havsslipad berggrund, sprickda-
lar, hållar, "valfiskryggar",
jättegrytor, kalskär

Vegetationstyper: Hällmarkstallskog, ristallskog, blandskog,
lövskog, ädellövskog, alskog, sumpkärr, kärr,
mosse, havsstrandäng, hedvegetation, torräng,
hällkarsvegetation

Intresseaspekter: E B G K O Z S

Urvalskriterier: A Komplex landskapstyp med svag till obetydlig
landhöjning, sprickdalar, strandängar, del-
vis bevarade skärgårdsjordbruk, ekologiskt
intressanta zonerings från ytterskären-in-
nerskärgården

B Delar av detta stora skärgårdsområde har ut-
nyttjats så extensivt att de får anses ha en
långvarig, kontinuerlig och naturlig utveck-
ling. Stor mångfald av olika naturtyper

D Skärgård med både väsentligt påverkade som
nästan opåverkade naturmiljöer. Rast- och
häckningsområden för sjöfågel och rovfågel.
Kust med hård/mjukbottnar

E Skärgårdslandskap med storslagen skönhet och
goda möjligheter till naturupplevelser av
skilda slag

Nyckelord: Skärgård, berggrund, isräfflor, jättegrytor, isslipade hållar, stentorg, skog, skärgårdsjordbruk, fågelliv, säl

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Väsentligt att skärgårdsjordbruken kan bibehållas. Naturvårdsinriktade skogsbruksplaner bör upprättas för väsentliga delar. Områdets karaktär av oexploaterad skärgård bör bibehållas.

Skärgårdsområdets naturvärden kan påverkas negativt genom nedläggning av jordbruk, igenväxning, rationellt skogsbruk såsom större slutavverkningar, byte av trädslag m m, täktverksamhet, olämplig fritidsbebyggelse, förgiftning av mark och vatten genom utsläpp m m.

Planering och säkerställande: I naturinventeringar och tidigare FRP-program är skärgården i sin helhet bedömd som riksintresse för naturvård och eller rörligt friluftsliv.

Stora delar av skärgården är avsatta som naturreservat inom respektive kommun. För övrigt omfattas skärgården av strandskydd (300 m) samt landskapsbildsskydd enligt 19 § NVL i sin tidigare utformning.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F2

och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K87, K90, K93, K94 och K95

Området ingår både i Västerviks och Oskarshamns kommuner

Områdets huvuddrag:

Området omfattar hela urbergsskärgården i Kalmar län från länsgränsen mot Östergötland i norr till omedelbart ovanför Oskarshamn i söder.

Skärgården är en skurbergsskärgård, d v s den är uppbyggd av fast berg. Dess ålder kan i stort uppskattas till mellan 1.200 - 1.600 miljoner år, d v s betydligt äldre än den av kambrisk sandsten uppbyggda skärgården utanför Oskarshamn och Påskallavik. Skärgården är uppbyggd av tusentals öar, holmar och skär och uppvisar typiska exempel på såväl extrem, så gott som kalspolad utskärgård som lummig innerskärgård. Geovetenskapligt är skärgården ställvis av utomordentligt intresse med påtagliga spår från inlandsisens tillbakadragande i form av isräfflor, vackert slipade hållar med utpräglade stöt- och läsidor, jättegrytor, valfiskryggar m m.

REGISTERBLAD N

Genom landhöjning och vågornas bearbetning har på flera håll utbildats ansenliga klapperstensfält. Sådana påträffas såväl i nuvarande strandlinje som - på grund av landhöjningen - högt upp på land.

Botaniskt är skärgården rik och omväxlande med intressanta växtsamhällszoneringar från yttersta skärens nästan rena lavsamhällen, via gräs- och örtsamhällen till olika skogssamhällen på de större öarna. I stort dominerar hela detta stora skärgårdsavsnitt av tallskogar från den karga hällmarkstallskogen på de mer eller mindre kalspolade bergspartierna till gräsrika och/eller risrika hedsamhällen där humustäcket är något tjockare. Även barr-lövblandskogar förekommer. Understundom förekommer rena lövskogssamhällen med ek som dominerande trädslag som på Örö i Misterhult och norra delarna av Horsö i Tjust.

Tidigare var stora delar av skärgården uppodlad och ett intensivt bete förekom flerstädes. Idag finns endast ett levande skärgårdsjordbruk på Björkö och till en del på Solidö, Sladö-Åskeskär, Hasselö jämte på ytterligare några större öar. Visst fårbeta, mer i landskapsvårdande syfte, finns på en del andra platser.

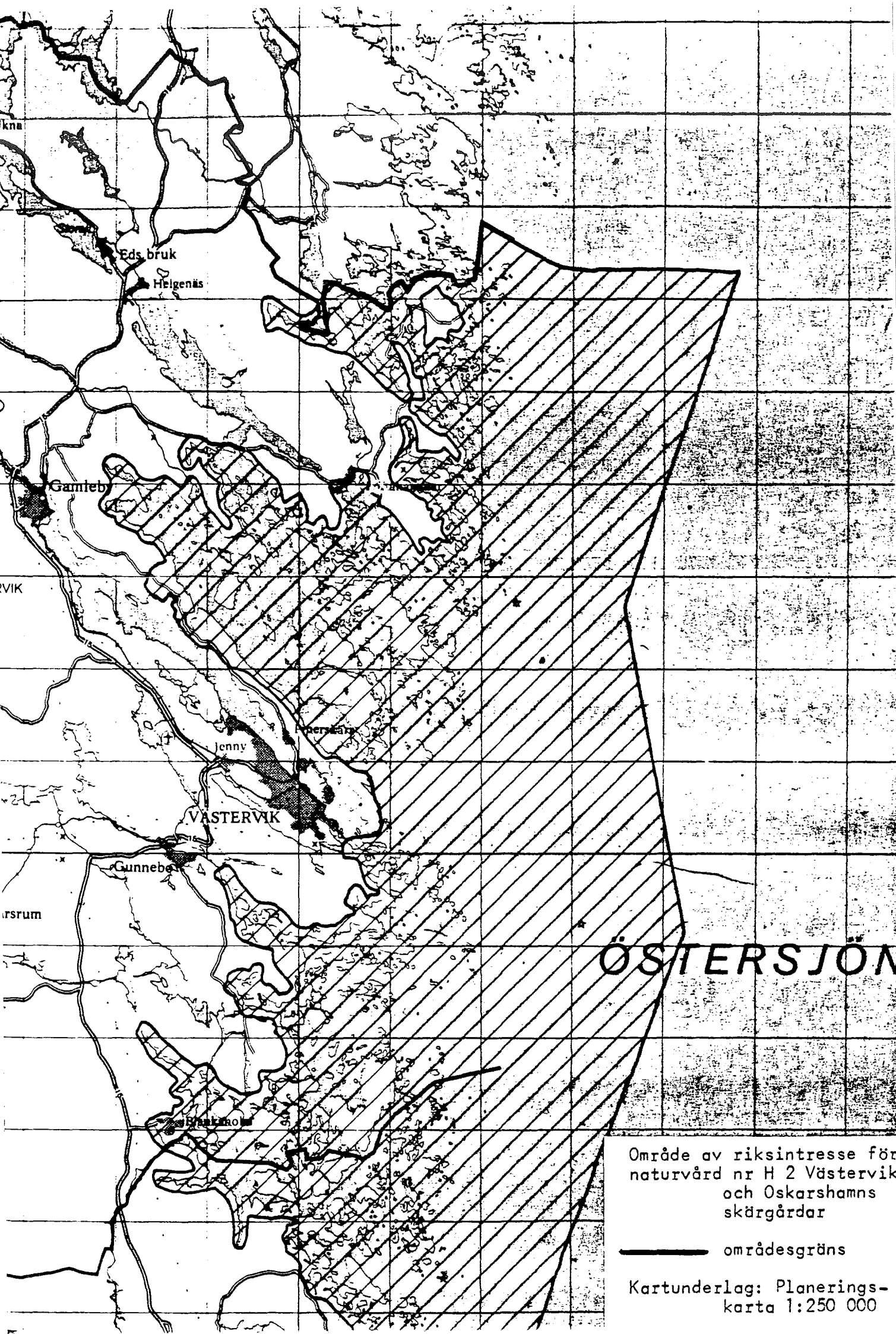
Intressant art- och individrikt fågelliv. Fågellivet karaktäriseras av den för skärgårdar i allmänhet typiska sjöfågelfaunan med labb, tordmule, havsörn och berguv som mer exklusiva inslag. Gråsäl förekommer - om än i vikande populationer - i Misterhultsskärgården. Även utter förekommer. Ett stort antal öar, holmar och skär är särskilt skyddade med hänsyn till djurlivet. Skärgården är delvis nästan helt fri från fritidsbebyggelse annat än i anslutning till de större med fast boende befolkade öarna. Hela skärgården är reproduktionsområde för ett flertal fiskarter såsom sill (strömming), sik, abborre, gädda m fl arter.

Synnerligen anslående och omväxlande landskapsbild med möjligheter till många intressanta och säregna naturupplevelser.

Sammanfattande värdetext: Mycket välutbildad urbergsskärgård med stora landskapliga, ornitologiska och botaniska värden.

Anmärkningar: Hela skärgårdsavsnittet bör översiktligt inventeras avseende naturförhållandena samt mer ingående beträffande vissa naturtyper exempelvis lövskogstyper, våtmarkstyper, insektsliv, algvegetationen, bottentyper (hård- och mjukbottnar) m m

Referenser: Tjustinventering för Västerviks kommun.
Andersson S. 1971 Naturvårdsplan, Oskarshamns kommun.
Kommunöversikt Västerviks kommun.
Kommunöversikt Oskarshamns kommun.
KÖSU - Kalmar och Östergötlands läns skärgårdsutredning; Läns-
styrelserna i E och H-län
Marina reservat; SNV PM 1297/1980

Eds bruk

Helgenäs

Gamleby

Jenny

Oskarshamn

VÄSTERVIK

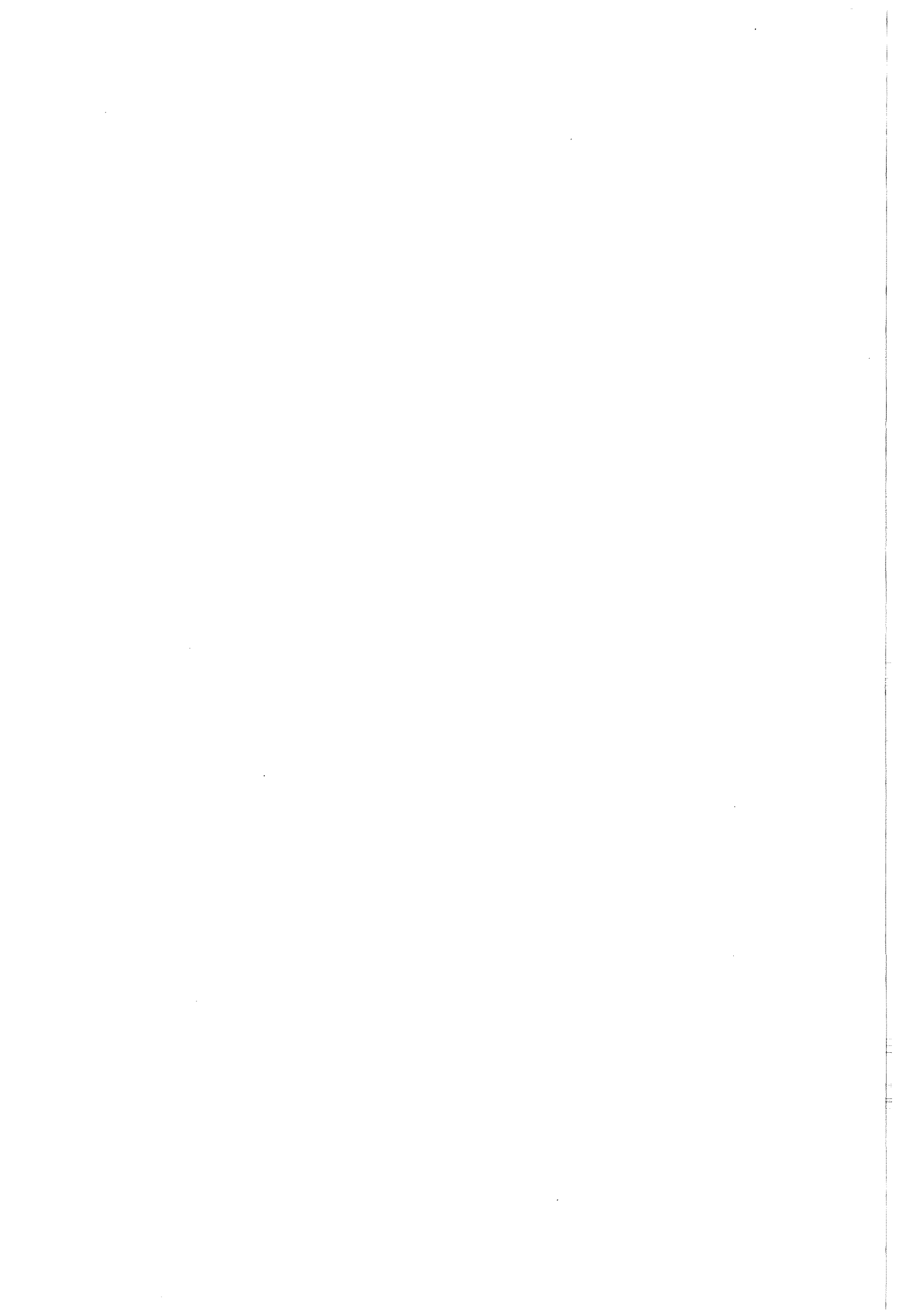
Gunneby

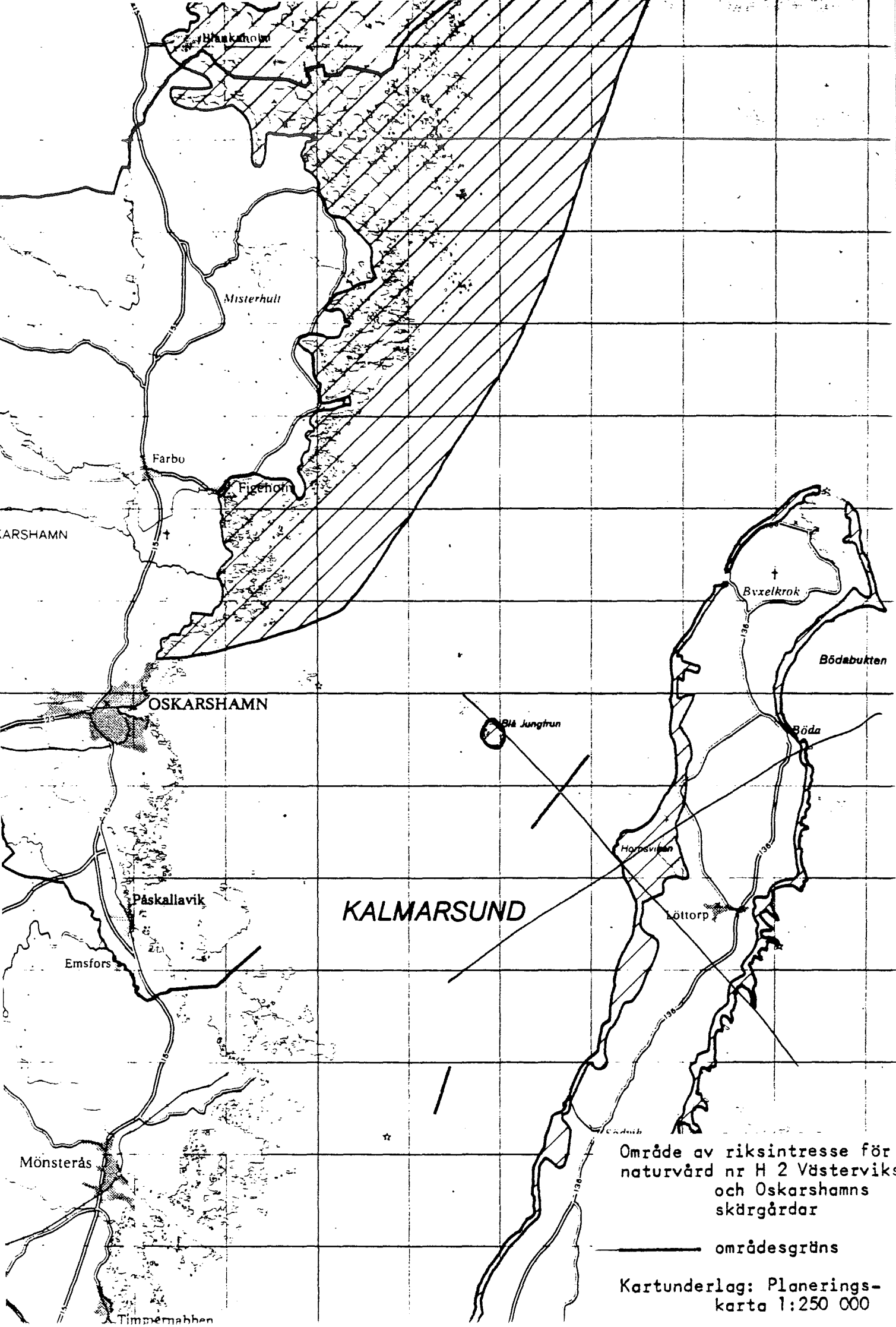
ÖSTERSJÖN

Område av riksintresse för naturvård nr H 2 Västerviks och Oskarshamns skärgårdar

— områdesgräns

Kartunderlag: Planeringskarta 1:250 000

KALMARSUND

Område av riksintresse för naturvård nr H 2 Västerviks och Oskarshamns skärgårdar

— områdesgräns

Kartunderlag: Planeringskarta 1:250 000

H 3 Frisksjön

H 3

Sid 1 (2)

1988-02-15

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 3 FRISKSJÖN, VÄSTERVIKS KOMMUN

Karta: 7H SV, 7H NV

Läge: 7H 4a 40 Area:235 ha vatten
SMHI S 642257 155368 236 ha land

Naturgeografisk region: 25 C Sörmlands och norra Götalands
skärgårdar

Landskapsformer, terrängformer: - Sprickdalslandskap
- Klippbäckensjö, dämnd av en
isälvsavlagring, isälvsfält

Vegetationstyper: löv-barr-blandskog, vassvegetation

Intresseaspekter: L G

Urvalskriterier: A Kustnära klippbäckensjö som i sen tid
avsnörts från havet och som däms av en
isälvsavlagring.

Nyckelord: Klippbäckensjö dämnd av en isälvsavlagring, kustnära,
forskning.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av utsläpp av föroreningar, regle-
ring, vattenuttag m m.

Planering och säkerställande: Strandskydd 200 m och 19 § NVL
i sin tidigare lydelse.

Områdets huvuddrag: Frisksjön är en av de få större sjöarna
inom naturgeografiska regionen Sörmlands och norra Götalands
skärgårdar. Sjön har i geologiskt sett sen tid avsnörts från
havet. Landbäcken, som avvattnar sjön, rinner söderut och
mynnar i Östersjöviken Vivassen vid Loftahammar.

Den f d havsviken har möjligen mynnat i Östersjön i rakt
motsatt riktning (Björkviken, Grytfjärden). I takt med landhöj-
ningen kan denna del ha blivit dämnd av en uppstickande isälvs-
avlagring. Avlagringen återfinns idag som ett plåtåartat,
svallningsutformat grusfält mellan Björkviken och Averum.

Utifrån dagens avbördningsförhållanden torde det vara mest
relevant att klassificera Frisksjön som en klippbäckensjö. Den
är som mest 11 m djup. Medelvattenytan ligger ca 4 m ö h. Som
helhet är sjön av måttligt näringsrik karaktär, svagt humös och

med klart vatten. Buffertkapaciteten och salthalten (= kon-
dektiviteten) är höga. Vissa av sjöns vikar har klart närings-
rik karaktär, andra är mer näringsfattiga.

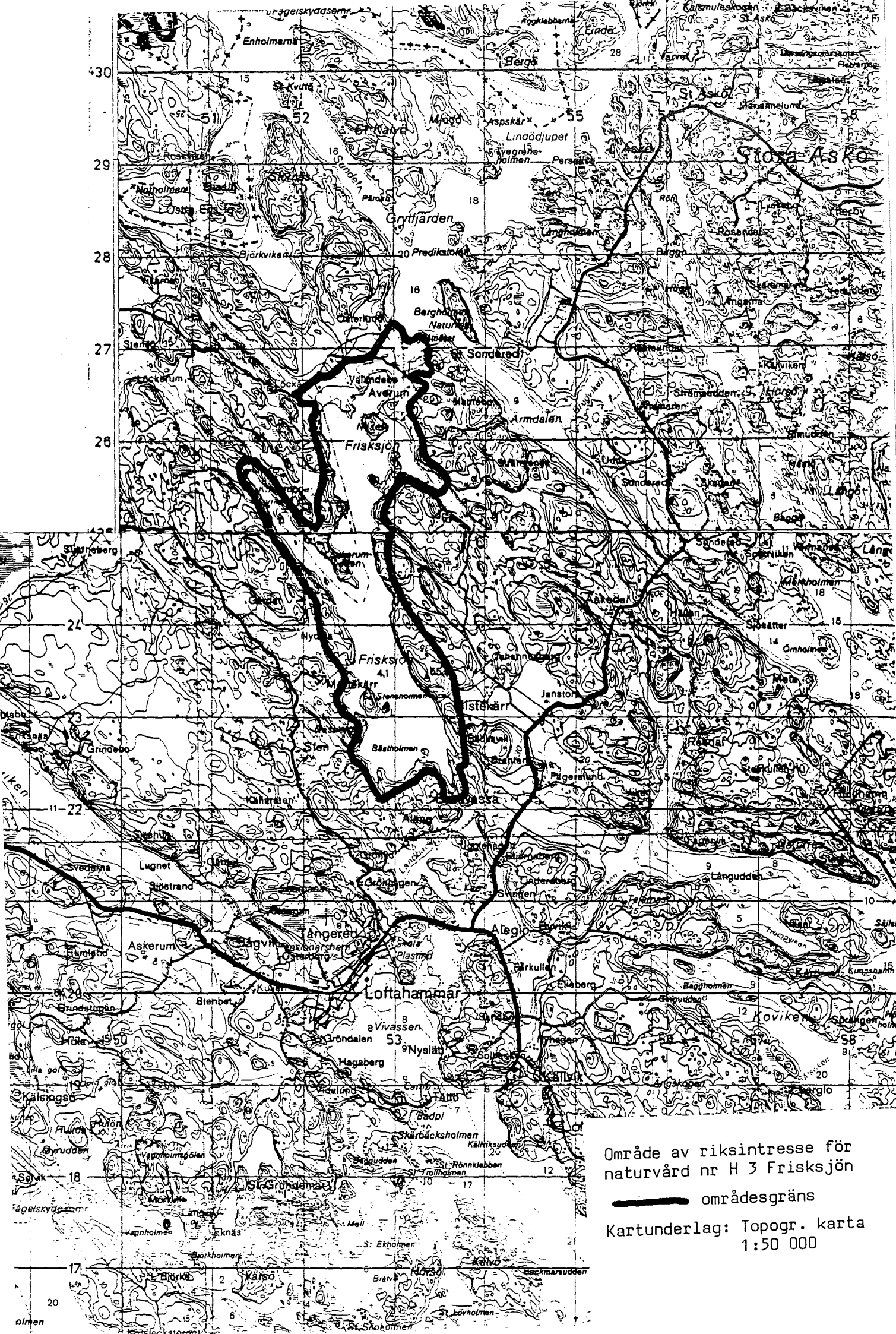
Detta avspeglas i häckfågelfaunan som inrymmer karaktärsarter
både för näringsfattiga (storlom, knipa) och näringsrika för-
hållanden (skäggdopping, vigg). Fiskfaunan domineras av ab-
borre.

Sjön används som vattentäkt för enskild förbrukning. Den är
även anförd som presumtiv ytvattentäkt för Loftahammars sam-
hälle.

Sammanfattande värdetext: Sent avsnörd klippbäckensjö som däms
av en isälvsavlagring. Sjön är måttligt näringsrik, klar, elva
meter djup och belägen 4 m ö h.

Anmärkningar: Sjön är mycket bristfälligt undersökt i samtliga
avseenden (geologi, vattenkemi och vattenbiologi). Speciellt
dess bildning bör utredas närmare.

Referenser: Larsson, T 1987; De häckande fågelbestånden i ett
antal sjöar i Kalmar län (manus).

Område av riksintresse för naturvård nr H 3 Frisksjön
 ————— områdesgräns
 Kartunderlag: Topogr. karta
 1:50 000

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 4 ALLGJUTTEN, VÄSTERVIKS KOMMUNKarta: 7G NV, 7G SVLäge: 7G 5d 01 Area: 78 ha
SMHI S 642489 151724Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar.Landskapsformer, terrängformer: - Spricklandskap
- Förkastningsbrant, sprickdal, sjö i gravsänka/sprickdalVegetationstyper: Näringsfattig sjö, klarvatten, kortskottsvegetation, barrskog.Intresseaspekter: L RUrvalskriterier: A Representativ sjö för sprickdalslandskapet i länets norra del.
C Förekomst av relikta kräftdjur.Nyckelord: Sprickdalsjö, relikta kräftdjur, referenssjö.Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Säkerställande enligt naturvårdsverkets förslag till skyddsformer för referenssjöar till kalkningsverksamheten.

Värdet kan påverkas negativt av dikning, storskaligt skogsbruk, inplantering av främmande växt- och djurarter, kalkning (enbart ovannämnda referensfunktion)

Områdets huvuddrag: Allgjutten är belägen i sprickdalslandskapet i den nordligaste delen av länet. Utmed drygt 100 m av sjöns nordöstra strand löper en ca 25 m hög, vegetationsfri förkastningsbrant. Sjöbäckenet är troligen till största delen av endogent ursprung och beläget i en liten gravsänka. Någon nämnvärd fördjupning av bäckenet torde inte ha skett.

Högsta kustlinjen går genom sjöns tillrinningsområde. Vid normalvattenstånd ligger sjöytan 126 m ö h. Den högst belägna punkten inom tillrinningsområdet överstiger 175 m ö h. Nivån för högsta kustlinjen inom området har inte bestämts men ligger med stor sannolikhet i intervallet 130-134 m ö h.

Sjön har ett mycket stort djup (max. 40 m, medel 11,7 m) i förhållande till ytan (18 ha). Littoralzonen är föga utbildad. Kortsnittsvegetation, främst notblomster, förekommer i en smal zon närmast stranden. Vattnet är klart, näringsfattigt och svagt humöst. Buffertkapaciteten gentemot försurning är tillfredsställande, varför sjön är klassad som försurningskänslig.

Omgivningarna är kuperade och beklädda med barrskog, där gran dominerar. Avverkningar har under sen tid gjorts utmed sjöns södra strand.

Fiskefaunan är den normala för en skogssjö i länet. Abborre, gädda, mört och gers förekommer. Dessutom finns ett reproducerande bestånd av siklöja i sjön. Det lägre djurlivet är bristfälligt känt. Av de två glacialrelikta kräftdjur som noterats, förekommer *Mysis relicta* i täta bestånd medan *Pallasea guardei-spinosa* är betydligt mer sällsynt.

Häckfågelfaunan i sjön utgörs av storlom och fiskmå. I omgivningarna dominerar fågelfaunan av normala barrskogsarter som lövsångare, bofink och trädpiplärka.

Sammanfattande värdetext: Allgjutten är en typisk och representativ sjö för sprickdalslandskapet i norra länet, belägen i omedelbar anslutning till högsta kustlinjen. Djupet (max 40 m) är mycket stort i förhållande till sjöytan (18 ha). Rik förekomst av vissa relikta kräftdjur. Omgivningarna utgörs av barrskog. Sjön är referenssjö i kalkningsprogrammet.

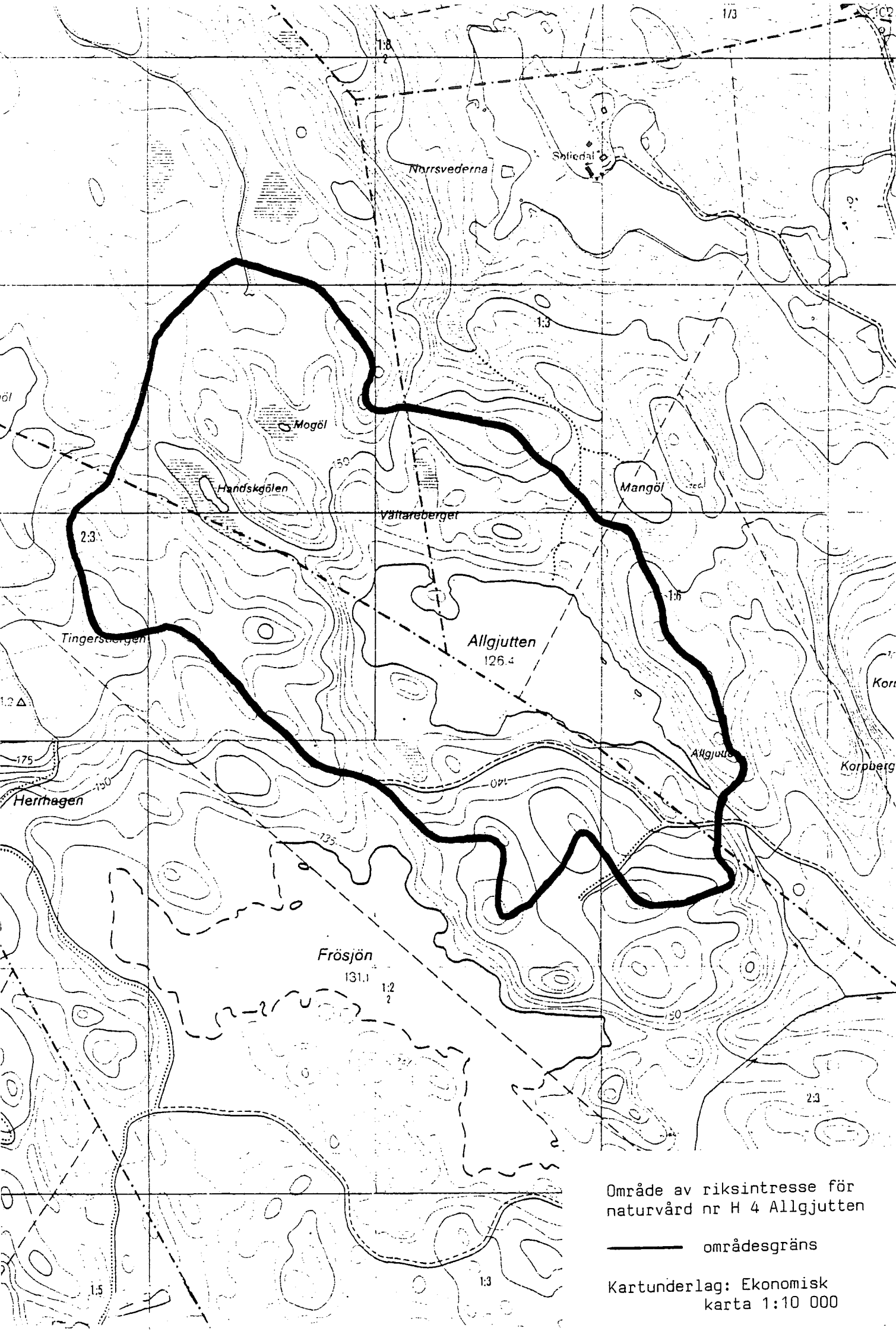
Anmärkningar: Såväl fysikalisk-kemiska som biologiska undersökningar (växtplankton, fisk- och bottenfauna) har under de senaste åren utförts i sjön som en del av naturvårdsverkets uppföljning av referenssjöar för kalkningsverksamheten. Resultat från de biologiska undersökningarna föreligger ännu inte.

Behov finns av en bättre dokumentation av geomorfologi och vegetation i sjöns omgivning.

Referenser: Naturvårdsverkets kalkningsregister.
Länsvattenarkivet (Länsstyrelsen i Kalmar län)
Kinsten, B. 1986: Förekomst av relikta kräftdjur i mellersta Sverige med speciell inriktning på effekter av försurning. Inf. fr. Sötvattenslaboratoriet nr 11.

Erik Degerman, sötvattenslaboratoriet (muntl. uppg.)

Larsson, T. 1987: De häckande fågelbestånden i ett antal sjöar i Kalmar län (manus)

Norrsvederna

Salliedal

Mogöl

Handskogölen

Mangöl

Vältareberget

2.3

Tingersårgen

Allgjutten
126.4

Korr

Korpberg

Herrhagen

Allgjutten

Frösjön
131.1

Område av riksintresse för naturvård nr H 4 Allgjutten

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonomisk karta 1:10 000

H 5 Karrum - Odensvi

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

1987-01-27

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
 Nr H 5 KARRUM-ODENSVI, VÄSTERVIKS KOMMUN

Karta: 7G SV

Läge: 7G 3e 34 Area:1667 ha
 varav 1325 ha land
 342 ha vatten

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: - Sprickdalslandskap
 - Rullstensås, randdelta, åsnät, åsgrop, randås

Vegetationstyper: Tallskog, granskog, ekskog, björkhagar, torräng, friskäng, gräshed, alskog, lövblandskog, barrblandskog,

Intresseaspekter: G 0

Urvalskriterier: A Representativt sprickdalslandskap med ett flertal olika typer av isälvsavlagringar.
 C En av länets fåtaliga lokaler med observationer av vitryggig hackspett.

Nyckelord: Sprickdalslandskap, rullstenås, randås, randdelta, ekskog, vitryggig hackspett.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
 Värdet kan påverkas negativt av täktverksamhet, omföring av lövskog till barrskog m m.

Planering och säkerställande: - Västerviks kommunöversikt:
 Randdelta/randåsar inom området är utpekade som områden av särskilt värde för naturvärden.
 - Landskapsbildsskydd gäller för ett större område runt Kyrksjön
 - Grusavlagringen Möckelkullen är avsett som naturreservat.

Områdets huvuddrag: Relativt flack sprickdalgång med ett av de största åssystemen i länet. Norra delen, mellan Odensvi och Ogestad, är till större delen uppodlad, liksom sydligaste delen vid Blackstad. I övrigt dominerar området av barrskogsbevuxna grusavlagringar. Åssystemet har en mycket särpräglad uppbyggnad och innehåller många element av rent vetenskapligt intresse.

Kring Kyrksjön, vid Källsberg och Blackstad (Lunds backe), finns flera kupolformade kullar av åsmaterial som saknar motsvarighet i länet. Kullarna höjer sig som mest upp till 45 meter över omgivningen. Mellan Eneby och Blackstad har åsbildningarna en nästan sammanhängande sträckning med ett flertal morfologiska former. Mest utmärkande är de fyra deltaliknande bildningar vid Ogestad, Karrum, Ringsfall och Källsberg. Bildningarna kan karakteriseras som randåsar eller smala randdeltan med ost-västlig utsträckning. Proximalsidan är ofta utformad som en iskontakt och distalsidan som en fri avlastningsbrant. Mellan randbildningarna finns rikhaltiga exempel på åsnät, åsgropar och skarpt utformade getryggsåsar.

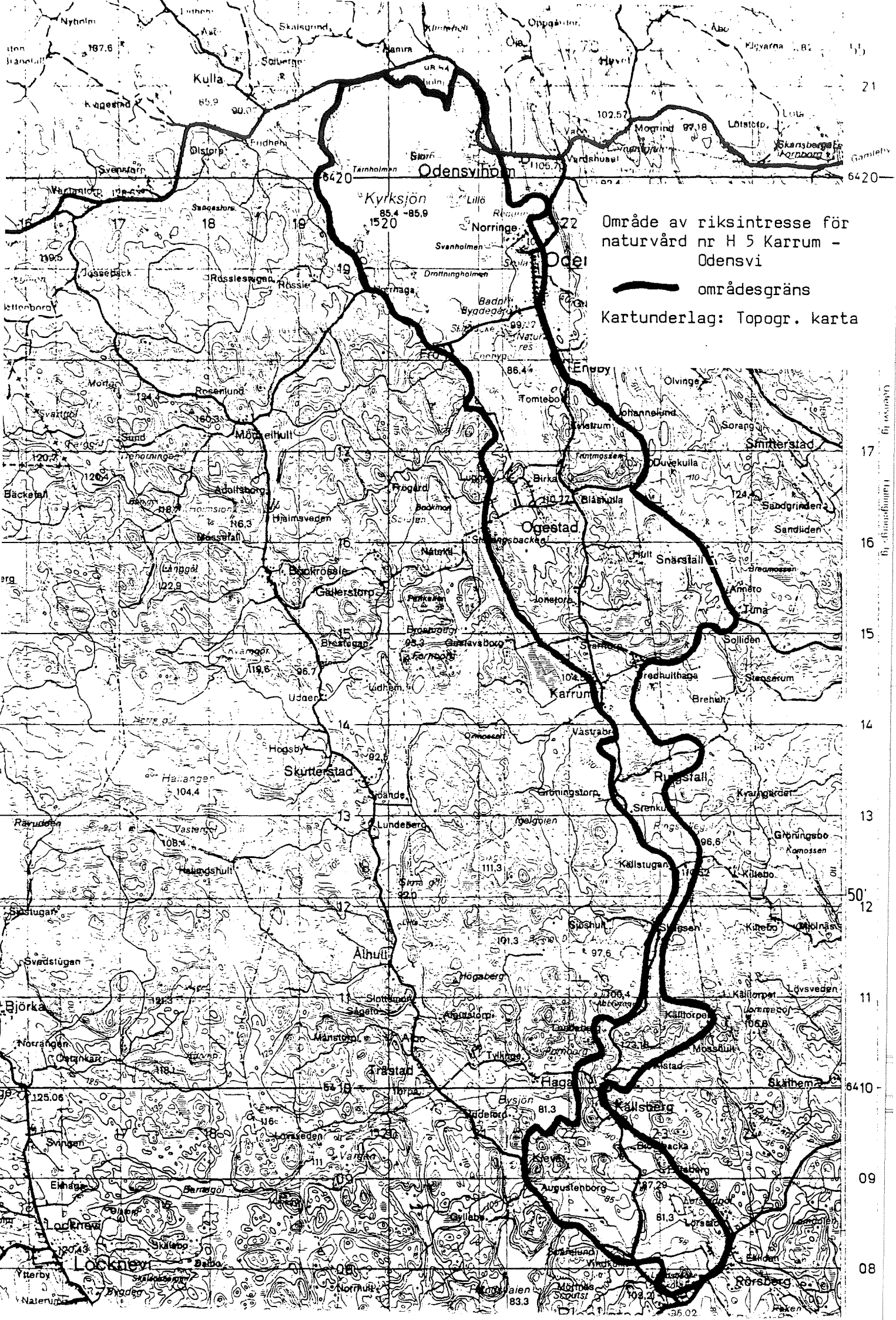
Omgivningarna av Kyrksjön och dalgången mot Ogestad har ett rikt inslag av hagmarker med ek och björk. Även inom det barrskogsdominerade åssystemet finns exempel på hagmarker. Framförallt i den östra delen av Karrumsdeltat och på den ryggformade åsen väster om Källbergsdeltat.

Inom området finns lämpliga biotoper för vitryggig hackspett.

Sammanfattande värdetext: Representativ sprickdalgång med barrskogsbevuxna grusavlagringar och odlingsmark. Ställvis rikligt lövinslag, främst ek. Grusavlagringar finns bl a i form av randåsar, randdelta och runda gruskupoler av ovanlig utformning. Inom området finns lämpliga biotoper för vitryggig hackspett.

Anmärkningar: Områdets status som biotop för vitryggig hackspett är för närvarande osäker.

Referenser: Översiktlig grusinventering, Västerviks kommun. Länsstyrelsen i Kalmar informerar 1985:2.

Område av riksintresse för naturvård nr H 5 Karrum - Odensvi

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta

21
6420
17
16
15
14
13
50'
12
11
6410
09
08

H 6 Segersgårde

1987-01-20 Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 6 SEGERSGÄRDE, VÄSTERVIKS KOMMUN

Karta: 7G 50Läge: 7G 2 i 23 Area: 265 haNaturgeografisk region: 25 C Sörmlands och norra Götalands skärgårdarLandskapsformer, terrängformer: - Sprickdalslandskap
- Strandlinjer, strandvallar, strandterrasser, klapperstensfältVegetationstyper: Tallskog, barrblandskog, löv-, barr-, blandskog, ängsekskog, lövblandskog, havsstrandäng, hagar.Intresseaspekter: G K SUrvalskriterier: A Kvartsittoppar med olika exempel på välutbildade lösa avlagringar. Mycket god representation av traktens geologi, vegetation och brukningstradition.Nyckelord: Sprickdal, strandvallar, kvartsit, tallskog.Förutsättningar för att området naturvärden skall bibehållas: Fortsatt naturvårdsanpassat jordbruk med djurhållning på naturlig fodermark.

Naturvärdet kan påverkas negativt av t ex kalhuggningar, skogsplantering, täktverksamhet, bebyggelse, anläggningar av olika slag.

Planering och säkerställande: Området är avsatt som naturreservat.Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F2och område av riksintresse för kulturminnesvård nr 95Områdets huvuddrag:

Området, som är beläget på ett smalt näs mellan havsvikarna. Gamlebyviken och Gudingen domineras av de två kvartsittopparna Örnberget (56,4 m ö h) och Fruberget (68 m ö h). Topparna ingår i ett större område med kvartsitisk berggrund runt de två havs-

vikarna. Berget på de två topparna är genomsatt av talrika sprickor och klyftor. De lösa, starkt svallade avlagringarna uppträder i flera intressanta former. Under de frispolade topparna finns i flera nivåer strandbildningar i såväl isälvs-material som morän från olika stadier i Östersjöns utveckling. Särskilt tydligt är detta på Örnbergets norra och västra sluttningar i form av strandvallar, terrasser och klapperstensvallar med stentorg (möjligen Ancylussjön, viktig bestämningslokal). I moränmarken på bergets västra sida finns tydliga strandhak och terrassplan på fyra olika nivåer från 38 till 5 m ö h, däribland några av traktens mest framträdande exempel på strandbildningar från Litorinatid. Även på Frubergets sydvästra sida finns ett par välutbildade strandplan och hak.

Vegetationen på och omkring de två bergen har en för trakten typisk zonerings med överst enstaka tallar, därunder tall och gran och nederst blandskog. På Frubergets sydvästsluttning mot Västervik finns ett framträdande inslag av ädellövskog med ek, lind, ask och lönn jämte täta hasselbestånd. Markfloran är där rik med arter som myskmadra, vårärt, ramslök, tandrot, sår-läka, underviol och svärdssyssla, den senare här på sin enda kända lokal på länets fastlandsdel.

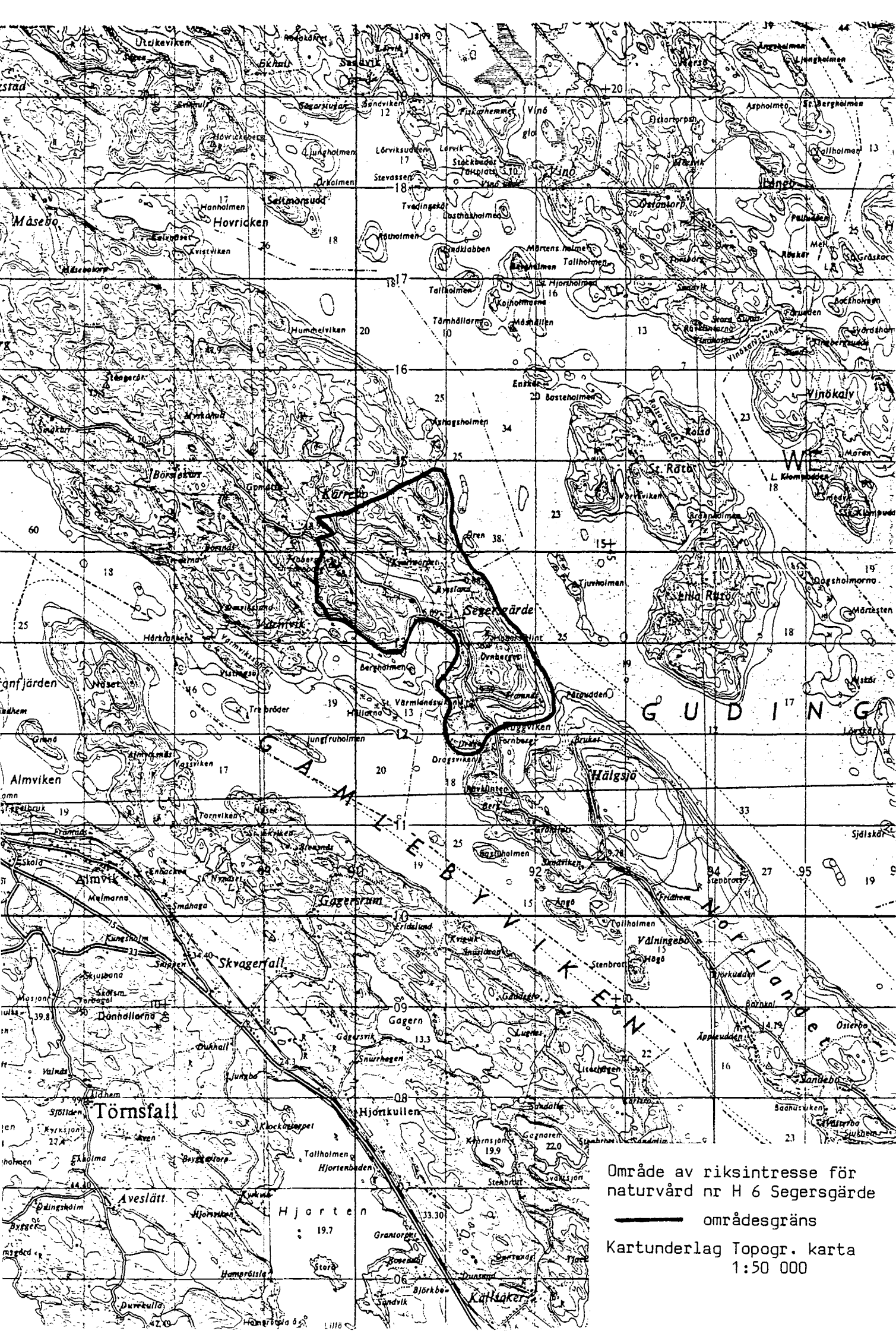
Odlingslandskapet uppvisar fortfarande drag av äldre markanvändning med bete på de ek- och enbevuxna höjdryggarna och de smala strandängarna. Spår av äldre tiders ängsbruk finns i de rika ädellövpartierna.

På Fruberget finns strax söder om toppen rester av en fornborg som en halvcirkelformad block- och stenvall.

Som lättillgängliga utsiktpunkter över innerskärgården hör Örnberget och Fruberget till de främsta i regionen.

Sammanfattande värde-text: Segersgårdeområdet innehåller flera geologiskt intressanta bildningar. På Örnberget finns strandvallar och terrasser som bildats under både Ancylussjön och Litorinahavet. Strandvallarna är delvis utbildade som klapperstenvallar och stentorg. På Frubergets sydvästsida finns ett par välutbildade strandplan och hak. Intressant odlingslandskap med art- och örtrika hagmarker med förekomst av bl a vit skogslija. Området kan i sin helhet betraktas som en typlokal för traktens geologi, morfeologi och vegetation.

Referenser: Länsstyrelsens i Kalmar län Tjustplanering
Översiktlig grusinventering, Västerviks kommun
Länsstyrelsens i Kalmar län meddelande 1985:2

Område av riksintresse för naturvård nr H 6 Segersgårde

— områdesgräns

Kartunderlag Topogr. karta
1:50 000

H 7 Ålhults urskog

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

1986-05-13

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 7 ÅLHULTS URSKOG, VÄSTERVIKS KOMMUN

Karta: 7G SV

Mittpunkt: 7G 2d 23 Area: 32 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: - sprickdalsterräng
-

Vegetationstyper: Granskog, tallskog, löv-barr-blandskog,
alkärr

Intresseaspekter: B Z

Urvalskriterier: B, C Urskogsartad granskog
D Granskog med artrik kryptogamflora och skalbaggsfauna

Nyckelord: Granskog, urskogsartad, kryptogamer, skalbaggar

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Skötsel enligt fastställd skötselplan.

Planering och säkerställande:
Ålhults urskog är avsatt som naturreservat

Områdets huvuddrag:

Ålhults urskog är belägen i Blackstads socken, Västerviks kommun. I området finns två höjdparter, Tibastberget och Mjölonberget, vilka är belägna 130 meter över havet. Berggrunden består av en porfyrartad, tämligen grovkornig granit. Detta är ett näringsfattigt substrat, vilket också florans sammansättning på hållar och bergväggar visar. Markfloran tyder däremot på att de lösa jordlagren av blockrikt morängrus är betydligt näringsrikare. Blockrikedomen i området är påfallande.

Stora delar av området var enligt skifteskartan från 1850 även på denna tid skogsmark. Däremot utnyttjades lågområdena i norra och östra delarna som slåttermarker. Detta kan vara orsaken till att skogen inte är likåldrig. Äldre avverkningar kan också vara anledningen. Viss plockhuggning har skett vilket man kan konstatera av flera, ca 50 år gamla, stubbar.

Den urskogsartade skogen består huvudsakligen av en granskog av frisk ristyp. De allra grövsta granarna har en diameter på drygt en meter. Fältskiktet är ganska örtrikt men kruståtel och blåbär dominerar. Mossmattorna är mycket tjocka och har hög täckningsgrad. Bland kärlväxterna är vårfryle, harsyra, skogsstjärna och ängskovall särskilt frekventa. Trevliga inslag är också knärot, tallört, grönpyrola och ögonpyrola som är vanliga i skogen. Stor kvastmossa, husmossa ovh väggmossa tillhör bottenskiktets vanligaste mossarter.

På områdets två höjdparter växer en grov tallskog av torr ristyp. Ljung och kruståtel dominerar bergkullarnas fältskikt. Även lingon är ganska vanlig. Purpurknipprot förekommer på flera platser i en söderslutning. I bottenskiktet är väggmossa och vågig kvastmossa dominerande. Inslag av renlav finns också.

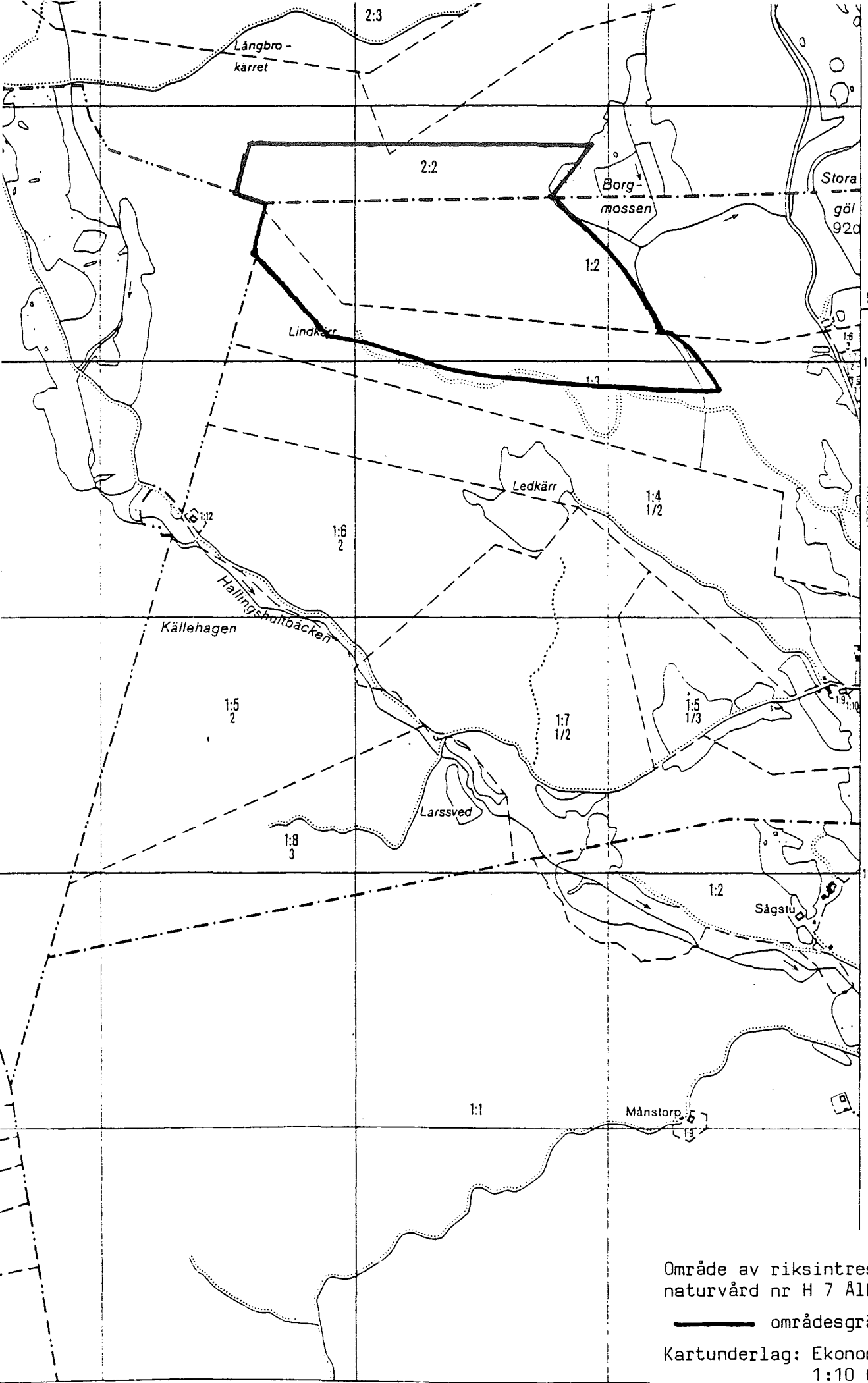
Ålhults urskog erbjuder en rad småbiotoper som är avgörande för en rik moss- och lavflora. Frånsett gamla granar och tallar är lågor, torrakor, block och bergssidor viktiga substrat. Den stora ymigheten av skägg- och tagellavar är det man först lägger märke till. Artrikedomen av epifytiska lavar är dock ganska måttlig. På gran är ljusgrå tagellav och skägglav vanligast. Bland kryptogamfloras sällsyntheter märks bl a skogsmossan, *Obtusifolium obtusum*. Denna levermossa växer i frisk, gammal skog med tjocka mossmattor.

Tillgången på död ved samt en rikedom på svampar gör Ålhultsskogen intressant även entomologiskt. Skalbaggsfaunan har inventerats och många sällsynta arter har påträffats. Flera av dessa är nordliga arter och som i södra Sverige är bundna till urskogsartade skogsbestånd. Exempel är *Atomaria subangulata* som lever under barken på liggande torrgranar och *Ostoma ferruginea* som är en utmärkt indikator på lång skoglig kontinuitet. Andra sällsynta skalbaggar i Ålhultsskogen är *Cryptophagus longitarsis*, *Enicmus planipennis* och *Nemosoma elongatum*.

Sammanfattande värdetext: Urskogsartad granskog och barrblandskog på starkt kuperad och blockig mark. Ställvis är granskogen av örtrik typ. Artrik kryptogamflora och insektsfauna med bl a flera sällsynta skalbaggar. Synnerligen stort vetenskapligt värde ur entomologiska aspekter

Referenser:

Appelqvist, T Andersson, L. 1984. Gammelskogen i Ålhult. Inventering av kärlväxter, mossor, lavar och skalbaggar. Länsstyrelsen i Kalmar län informerar 1984:2.

Område av riksintresse för naturvård nr H 7 Älhults urskoc

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonom. karta
1:10 000

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 8, DJURSDALA, VIMMERBY KOMMUN

Karta: 7F 50 Läge: 7 F 0h 02 Area: 825 ha varav 780 ha land
45 ha vatten

Naturgeografisk region: Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m, dödislandskap, krönvallar, isälvsfält, rullstensås, lateralås, delta, ravin

Vegetationstyper: Fuktäng, tuvtåteläng, rödvenäng, örtrik ängshavretorräng, rödvenshed, blandskog, granskog av blåbärstyp, tallskog av lingonristyp

Intresseaspekter: G K S

Urvalskriterier: A Dalgång med mäktiga och mångformiga isälvsavlagringar
D Välhävda och artrika betesmarker
E Storskaligt, kuperat odlingslandskap med mycket högt skönhetsvärde

Nyckelord: Isälvsavlagringar, dödisgropar, odlingslandskap, betesmarker, torrängar

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Fortsatt bete på naturlig fodermark. Naturvärdet kan påverkas negativt av ex skogsplantering, täktverksamhet, bebyggelse, luftledning, vägar och anläggningar av olika slag, gödsling av betesmarker.

Planering och säkerställande:

Området berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr H 82 Djursdala- Södra Vi

Områdets huvuddrag:

Berggrunden i Djursdala består av sur grovporfyrisk yngre granit och granodiorit. En avsättning av stora mängder glaci-fluvialt material blandet med dödisblock har format ett kuperat landskap av stor skönhet. Jordarterna består huvudsakligen av grus och sand.

Från Hallersrum till Bysjön sträcker sig den egentliga Djursdalaåsen. Isälvs materialet är avsatt, dels som en lateralås längs östra dalsidan, dels som en centralås i sprickdalens botten.

Centralåsen är vid Djursdala mäktig men flack, vilket gör att den har blivit uppodlad. Söder härom finns skarpt formade åsar och åsnät där vegetationen består bl a av värdefulla torrängar av ängshavretyp. Backsippan är en av de vanligaste örterna.

Stora delar av lateralåsen och södra delen av centralåsen är bevuxna av tallskog. Skogen är oftast av lingonristyp.

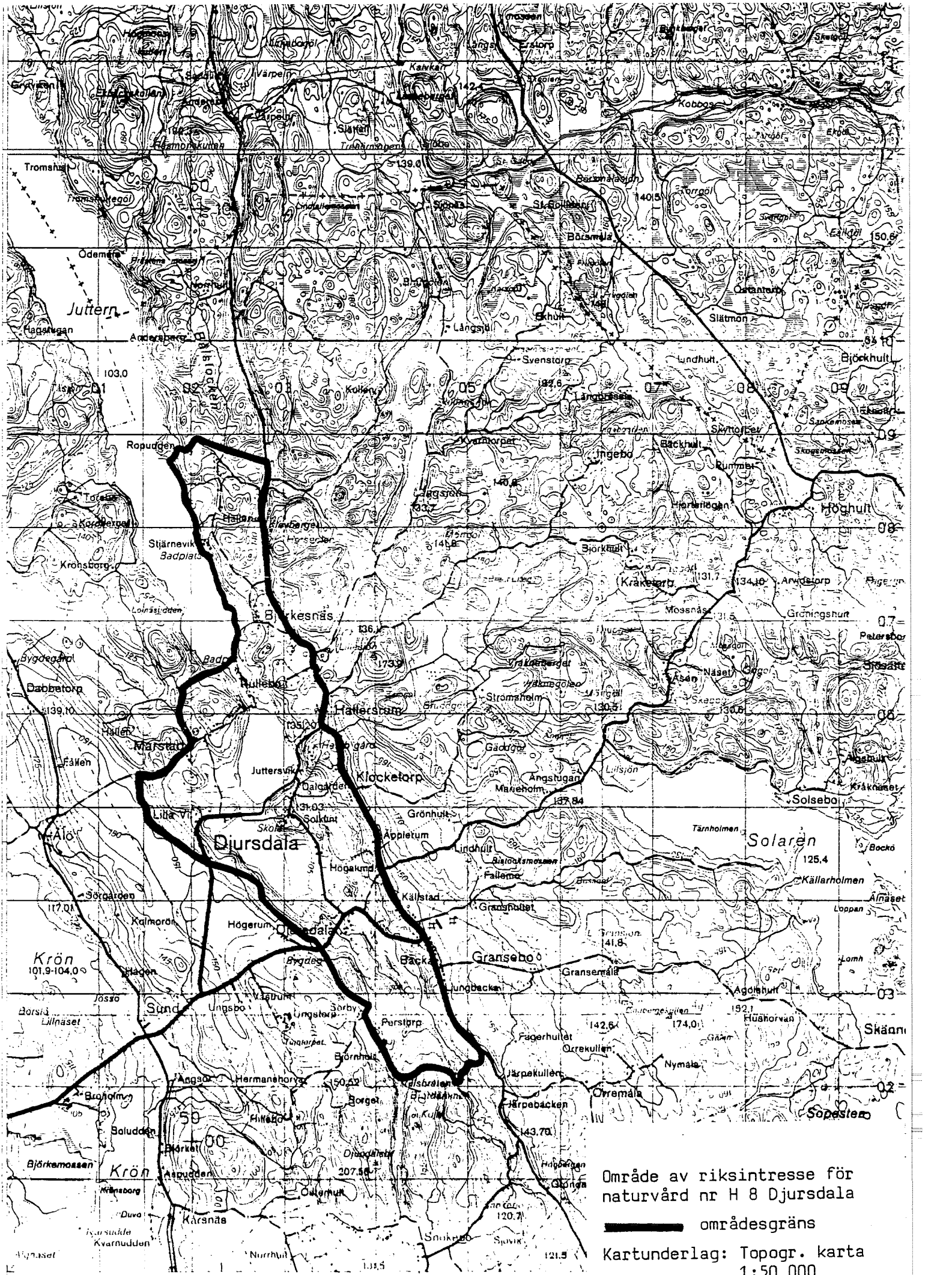
I den nordligaste delen av riksobjektet (S Ropudden) återkommer det glaci-fluviala materialet i form av isälvsfält som är påverkat av dödis. Större delen är bevuxet med tallskog av lingonristyp med bl a förekomst av mosippa. Uppodlingar förekommer ställvis. Intressanta är de krönvallar i öster som är avsatta i smala sprickor i isen.

Djursdalaområdet innehåller även ett intressant odlingslandskap. Främst i form av välhävda betesmarker. Hagmarkerna vid Bullebo bör nämnas speciellt. De är opåverkade av gödsel och har en intressant torrängsflora med bl a orkidéer och back-sippa. Vissa skiften är mycket artrika. Drygt femtio arter har konstaterats i en något mer än kvadratmeter stor provyta.

Längs sjön Jutters västra sida tar moränen vid och floran blir mer trivial. Åkrar blandas med beteshagar av frisk- och fuktängskaraktär och skogar av barr- och lövträd. Den branta slutningen ned mot sjön består delvis av isälvs material som varit uppodlat, men som nu används som betesmark.

Längs den uppodlade Kyrkmossen växer blandlövskog i en tät, ogenomtränglig ridå. Längre upp övergår denna i granskog av blåbärstyp.

Sammanfattande värde-text: Stort öppet odlingslandskap som i söder och öster omges av mäktiga grusavlagringar. Genom särpräglad isavsmältning är hela dalgången uppbyggd av stora, mjuka kullar med ravinartade bildningar i öster. Odlingslandskapet är mosaikartat med stora öppna åkrar i dalgången som övergår i vackra ängar och hagar mot dalsidorna. Området har mycket höga skönhetsvärden.

Område av riksintresse för naturvård nr H 8 Djursdala

————— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

H 9 Norra Kvills nationalpark

1987-02-24

H9
Sid 1 (4)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 9 N KVILLS NATIONALPARK, VIMMERBY KOMMUN

Karta: 7F 50

Läge: 7F 0h 02

Area: 93 ha varav land 90,5 ha
vatten 2,5 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och
och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: - vågig bergkullterräng med
relativ höjd över 100 m
- rullstensås

Vegetationstyper: Tallskog, granskog, barrblandskog

Intresseaspekter: B Z M

Urvalskriterier: B Urskogsartad barrblandskog med lång skoglig
kontinuitet.
C Förekomst av flera hotade skalbaggsarter

Nyckelord: Urskog, nationalpark, PMK, skalbaggar

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt skydd som nationalpark.

Planering och säkerställande: Området är skyddat som national-
park.

Områdets huvuddrag:

Norra Kvills nationalpark ligger i utkanten av sydsvenska höglandets urbergsplatå, som här når en medelhöjd på 200 m ö h. Landskapet är kuperat och kan karakteriseras som vågig bergkullterräng.

Nationalparken domineras av en bågformig, på sina ställen brant höjdrygg vilken omsluter en näringsfattig skogstjärn, Idgölen. Höjdförhållandena varierar kraftigt inom området. Sjön ligger på en nivå av 180 m ö h och den högsta punkten belägen vid Idhöjden är 230 m ö h.

REGISTERBLAD N

Berggrunden utgörs av smålandsgranit. I områdets östra del förekommer något isälvsmaterial. I övrigt täcks höjderna av blockrik morän, som framförallt i de brantare partierna uppvisar stora blockanhopningar. Endast i nationalparkens västra hörn samt på höjdryggen i söder går berget i dagen.

Hela parken utom det östra hörnet ligger ovanför HK (Hösta kustlinjen) som här har en nivå av ca 135 m ö h. Detta betyder att moränen inte har svallats ur havsvågorna.

Trots att Norra Kvill till ytan inte är större än ca 650 x 400 m ryms ett flertal olika vegetationstyper inom nationalparken.

Den dominerande skogstypen i området är barrblandskog som förekommer i två varianter, dels en grandominerad blåbärsrik typ, dels en torrare variant med större inslag av tall och ljung. Ren tallskog finns annars i områdets västra delar.

Gles tallskog med skvattram i fältskiktet kantar Idgölen i nationalparkens mitt.

Artrika växtsamhällen påträffas i bäckravinen i områdets östra del. Här finns lövsnår av björk, klibbal, alm, ask och lind. Floran är lundartad och örtrik.

Karakteristiskt för Norra Kvill i jämförelse med normalt skötta skogsområden är den rikliga förekomsten av torra träd. Dessa ger hålhäckande fåglar många lämpliga boplatser, t ex för olika hackspettar, samt knipa som häckar vid Idgölen.

Den höga frekvensen av torrträd och vindfällen av olika nedbrytningsgrad innebär också goda förutsättningar för ett rikt insektsliv. Insektsfaunan är mycket intressant med bl a flera hotade skalbaggsarter (*Ceruclus chrysmelinus*, *Leptura pubescens* och *Tragosoma depsarium*).

Norra Kvill har, efter vad som är känt, en lång skoglig kontinuitet. Förutom ett mindre parti i nationalparkens östra hörn har området med största sannolikhet alltid varit skogsmark. Den oländiga terrängen och den stora blockrikiedom har omöjliggjort uppodling av marken samt försvårat avverkning. Visserligen har avverkning skett i området men enbart som plockhuggning. Antalet avverkningsstubbar är relativt lågt och stubbarna är spridda över hela ytan. Det faktum att Norra Kvill blev skyddat som nationalpark redan 1928 betyder också att området inte berörts av modernt skogsbruk.

Den äldsta lantmäterikartan över området ritades år 1836. Marken inom Løjtnantsbostället Norra Quills ägor kartlades för bl a en bedömning av skogens lämplighet för trakthuggning. Av kartan framgår att den nuvarande nationalparkens östra hörn utgjordes av ängsmark. Större delen av nationalparken utgjordes dock av "Skogstrakt bestående av sten och bergfull mark var

emellan finns dels färska dels gamla förtorkade furuträd vilka svårligen för markens oländighet kunna avhämtas". Skogen ansågs således inte lämplig för avverkning. Av lantmäterikartan från år 1836 framgår även att en skogsbrand härjat i trakten för inte så länge sedan. Beståndet i den nuvarande nationalparkens norra hörn beskrivs som "avbränd kärrig skogsmark".

År 1880 blev Norra Kvill med omgivningar kronopark.

År 1894 gjordes en förnyad uppmätning av Norra Quills löjtnantsboställe, men någon beskrivning av skogsmarken gjordes inte. Den tidigare nämnda kärrängen är nu beskriven som "vall" samt "god starrängsvall". På kartan finns en byggnad inritad. Det förefaller troligast att det rör sig om en mindre ängslada. Vallen och "ladan" är även inritad på skogshushållningskartan från 1924. Här har man även gjort en indelning av skogen i olika bestånd efter trädslag och åldersstruktur. Vallen betades så sent som 1927, men var då på väg att växa igen, enligt Sterner som inventerade nationalparken året efter. Han fann då även ruinerna av en "mindre skogsskoja". Idag syns inga spår vare sig efter timmerkojan eller betesvallen - skogen har helt tagit över.

År 1925 föreslog överjägmästaren i Smålands distrikt för Domänstyrelsen att Norra Kvill skulle skyddas som nationalpark. Motivet var att området till större delen var bevuxet med äldre och gammal skog där det inom mannaminne inte förekommit någon nämnvärd avverkning. Även torrskog fanns kvar orörd. Kungliga Vetenskapsakademin tillstyrkte förslaget och poängterade vikten av att just i södra Sverige bevara ett skogsområde av detta slag. År 1928 fastställdes nationalparkens gränser av regeringen. Sedan dess har skogen fått utvecklas fritt.

Sammanfattande värdetext: Urskogsartad barrblandskog på starkt kuperad och blockig moränmark. Mångformigt skogsområde med bl a lövdominerad bäckravin, mindre tjärn och rikligt med torrträd och lågor. Entomologiskt intressant med bl a flera hotade skalbaggsarter. Ingår i PMK-nätet.

Anmärkningar: Förhandlingar pågår för att utvidga nationalparkens skyddskappa. Skyddskappan kommer att avsättas naturreservat

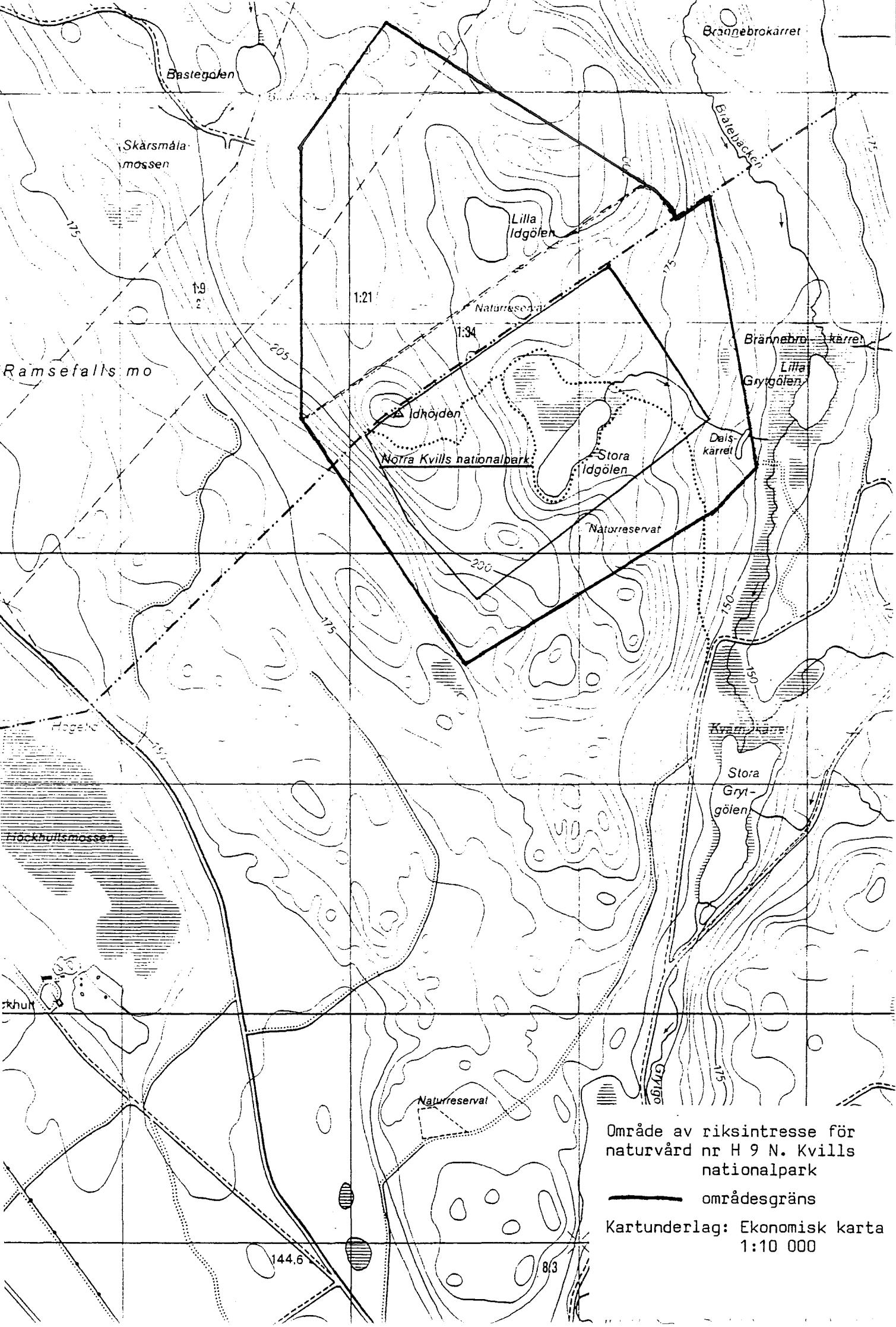
Referenser: Lindbergh, G Lindqvist. Inventering av vegetation och skogstillstånd i Norra Kvill. Program för övervakning av miljökvalitet, 1981.

Malme, Gust O A:n. Lavfloran i Norra Kvills nationalpark, Kungl Svenska Vetenskapsakademin, Skrifter i Naturskyddsärenden nr 24 1933.

Persson, H Weimarck, H Mossfloran i Norra Kvills nationalpark, Kungl Svenska Vetenskapsakademin, Skrifter i Naturskyddsärenden nr 36, 1939.

Sterner, R. Om floran och vegetationen i Norra Kvills nationalpark i Kalmar län, Kungl Svenska Vetenskapsakademien, Skrifter i Naturskyddsärenden nr 10, 1929.

Sterner, R. Norra Kvills nationalpark - en urskog på Sydsvenska höglandet, Sveriges Natur, 1931.

Område av riksintresse för naturvård nr H 9 N. Kvills nationalpark

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonomisk karta 1:10 000

144.6

8,3

H 10 Fälgaren

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 10 FÄLGAREN, VÄSTERVIKS KOMMUN

Karta: 7G 50

Läge: 7G 0g 01 Area: 347 ha
varav
247 ha vatten
100 ha land

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: - Sprickdalsterräng
- Sjö i gravsänka

Vegetationstyper: Vassvegetation, sävvegetation

Intresseaspekter: G L

Urvalskriterier: A Djup oligotrof sjö som är utbildad i en gravsänka.

Nyckelord: Sjö gravsänka, oligotrof.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av fortsatt försurning, vattenavledning.

Planering och säkerställande: Västerviks kommunöversikt:
Området är upptaget som utredningsområde. Landskapsbildskydd på 200 m gäller runt sjön.

Områdets huvuddrag: Fälgaren är belägen i Västerviks kommun² och utgör en del av Gunneboåns vattensystem. Dess yta är 2,5 km² och ligger 41 m ö h och därmed under högsta marina gränsen.

Fälgaren är en förkastningssjö i vars bäcken bergarter från jordens geologiska forntid finns bevarade. Vid den sydöstra stranden har påträffats kambrosilurblock med samma typ av kalk- och sandsten som vid Hummeln. Då isens rörelseriktning varit sydostlig, härstammar tydligen blocken från sjöns botten. Dessa block anger förkastningens ålder, men förmodligen är förkastningen endast en vidareutveckling av en prekambrisk avsänkning. Samma typ av breccior som förekommer vid Hummeln finns även här. Således är Fälgaren och Hummeln utvecklingsmässigt nära besläktade. En väsentlig skillnad är emellertid att Fälgarens

bäcken är orienterat i väst-östlig riktning, medan Hummeln består av ett trekantigt bäcken. Det maximala djupet är 65 m. Stränderna, som är brantare än Hummelns, består mestadels av klipphällar.

Fälgarens tillrinningsområde, vars yta är 20 km², ligger inom smålandsgranitens utbredningsområde, där också inslag av porfyr förekommer. Jordmånen utgörs huvudsakligen av morän och till någon del av lera. Området består mestadels av barrskog med myrar och småsjöar. Jordbruk finns i första hand vid Svartsmörja, men också i mycket liten utsträckning vid Fälgarens västra och nordöstra strand. Resten av stränderna är skogbevuxna. Den del av Gunneboån, som för vatten från de små sjöarna till Fälgaren torkar ut i slutet av juni. Ett dike med på sommaren stillastående vatten går från den eutrofierade Hatterhogöl till Fälgarens sydvästra del.

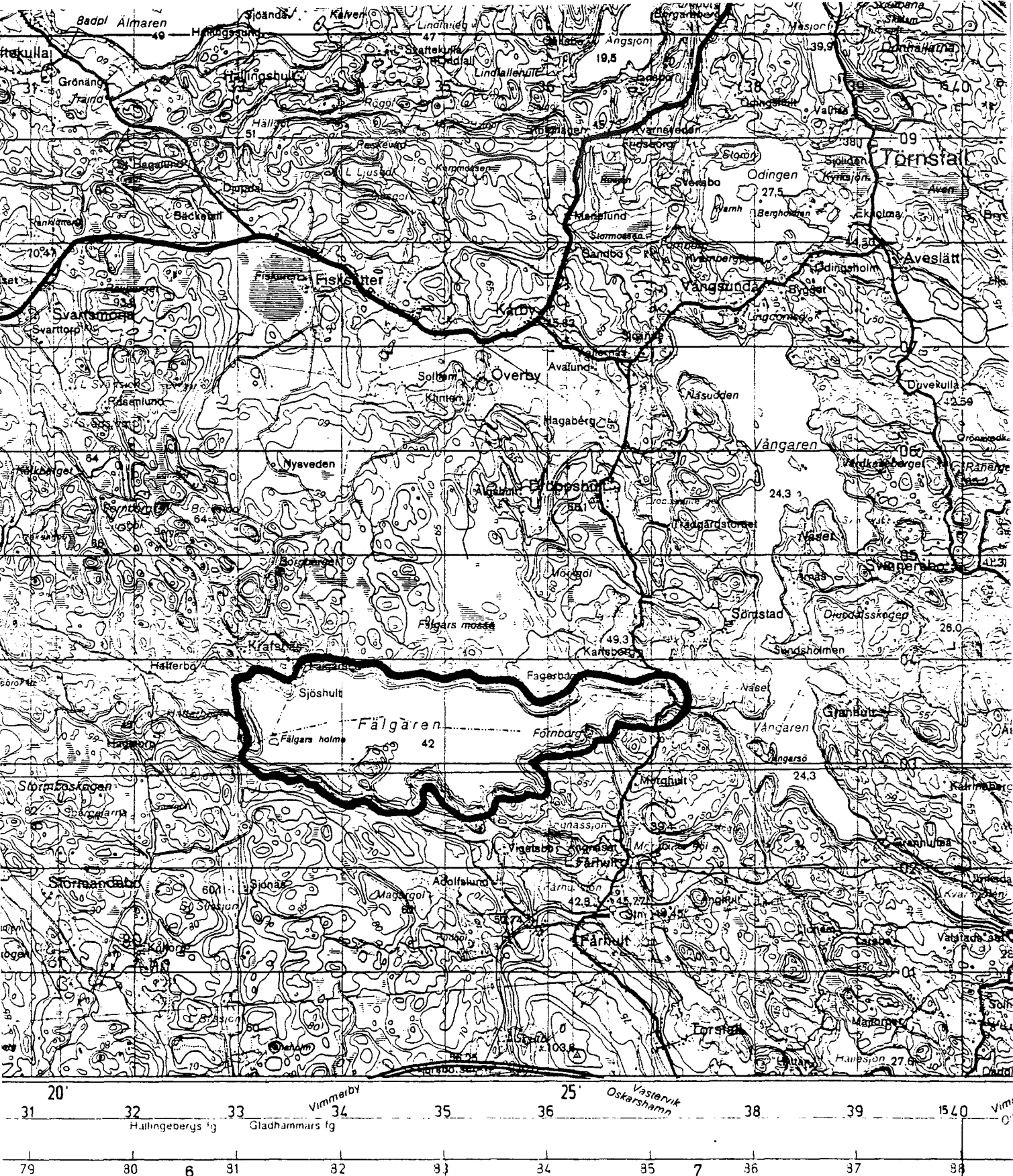
Fälgarens teoretiska omsättningstid är 10 - 15 år och dess tillrinning är 7 l/s. km² av tillrinningsområdet. Vid Gunneboåns avflöde finns en damm, som reglerar vattennivån i sjön. Vissa somrar är uloppet helt uttorkat.

Vegetationen i Fälgaren utgörs till största delen av de för en oligotrof sjö typiska arterna. Glesa vassbälten finns i vikarna, men för övrigt saknas vassar nästan helt på de branta stränderna, som ofta utgörs av berghällar. Fälgarens vassar består mestadels av bladvass, men också av säv, knappsäv och sjöfräken.

Fiskfaunan i Fälgaren är dåligt känd. Enligt muntlig uppgift förekommer lake. Längre ner mot kusten finns ett kraftverk, som hindrar all uppvandring av fisk. Storlom är en av sjöns häckfåglar.

Sammanfattande värdetext: Mycket djup (60 m) oligotrof sprickdalssjö, representativ för sjöarna i länets norra del. Fem ishavsrelikter har påträffats. Sjön är bildad i en gravsänka och är relativt opåverkad av mänskliga aktiviteter. Relativt litet nederbördsområde.

Referenser: Koch-Schmidt, P 1974. Resultat av limnologisk undersökning 1974 utförd på uppdrag av länsstyrelsens naturvårdsenhet, Kalmar. Del I: Hummeln och Fälgaren.

Kompassens missvisning 1982-1987
meddelad av Sveriges geologiska un-
dersökning, enligt vidstående översikt

Missvisningens oregelbundenhet berättigar till angivande
endast på 0,5° eller 10" när
Lokala oregelbundenheter förekommer. Kända magnetiska
störningsområden angivna med svart streckning på över-
sikten

Höjduppgifter är angivna i höjdsystem 1970

Höjdsystem 1970 ger inom kartbladet i genomsnitt
1,2 m höjdskillnad till och från 1960 års höjdsystem

Detta kartunderlag är tillgängligt för alla som vill ha det

Område av riksintresse för
naturvård nr H 10 Fälgaren

————— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta
1:50 000

H 11 Ljungåsen

1989-03-23

H11
Sid 1 (1)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN
Nr H 11 LJUNGÅSEN, VÄSTERVIKS KOMMUN

Karta: 7G S0/7H SV

Läge: 7G 0j 41

Area: 5 ha

Naturgeografisk region: 25 Östersjökusten med skärgårdar samt Åland. Underregion Sörmlands och norra Götalands skärgårdar..

Landskapsformer, terrängformer: Strandvall.

Vegetationstyper: Tallskog av lingonristyp, tallskog av lavtyp.

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: A Klapperstensfält som fått sin utformning vid stranden av Ancylussjön.

Nyckeord: Klapperstensfält, Ancylussjön.

Förutsättningar för att områdets naturvärden ska bibehållas:
Skötsel enligt fastställd skötselplan.

Planering och säkerställande:
Området är avsatt som naturreservat.

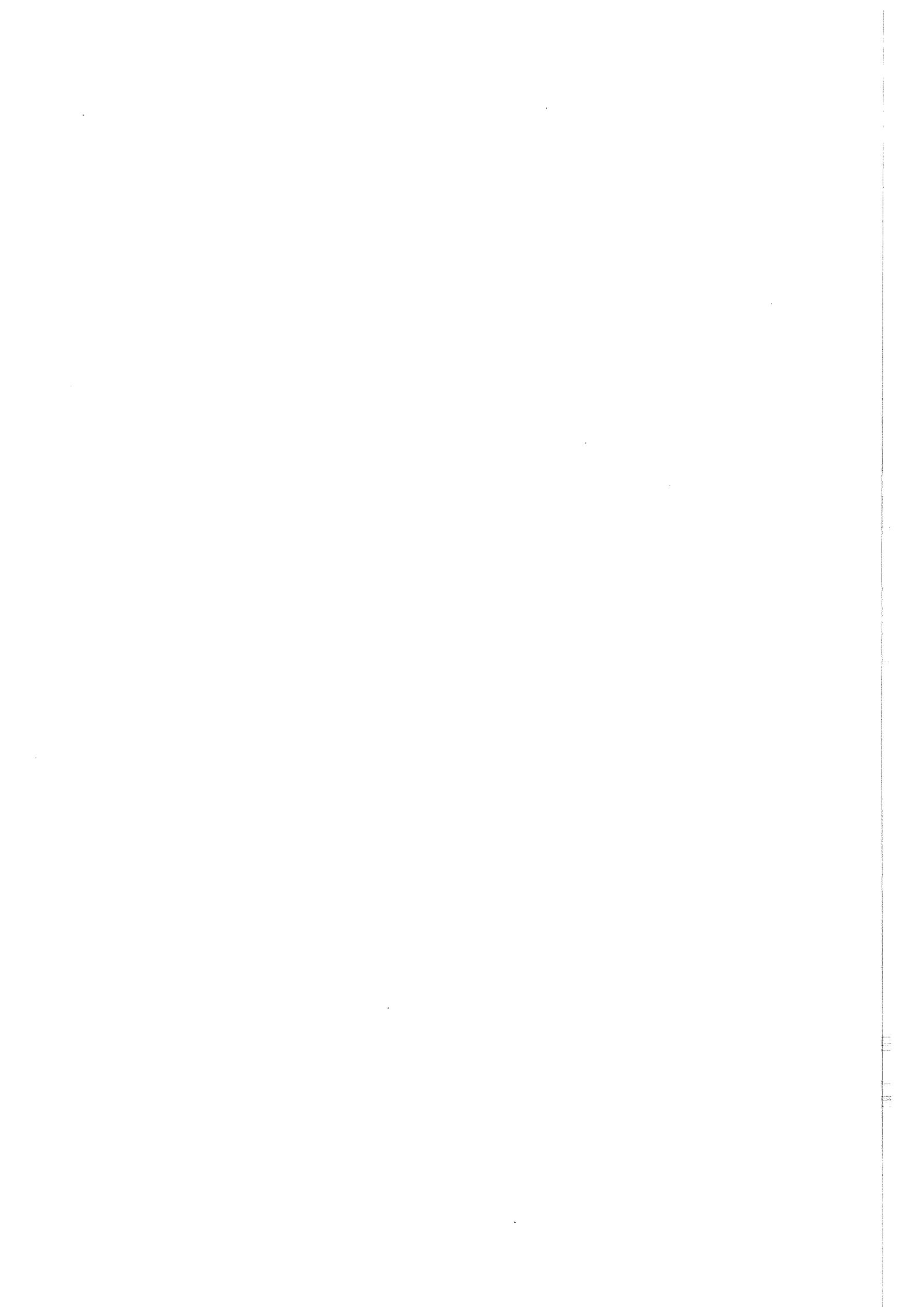
Områdets huvuddrag:

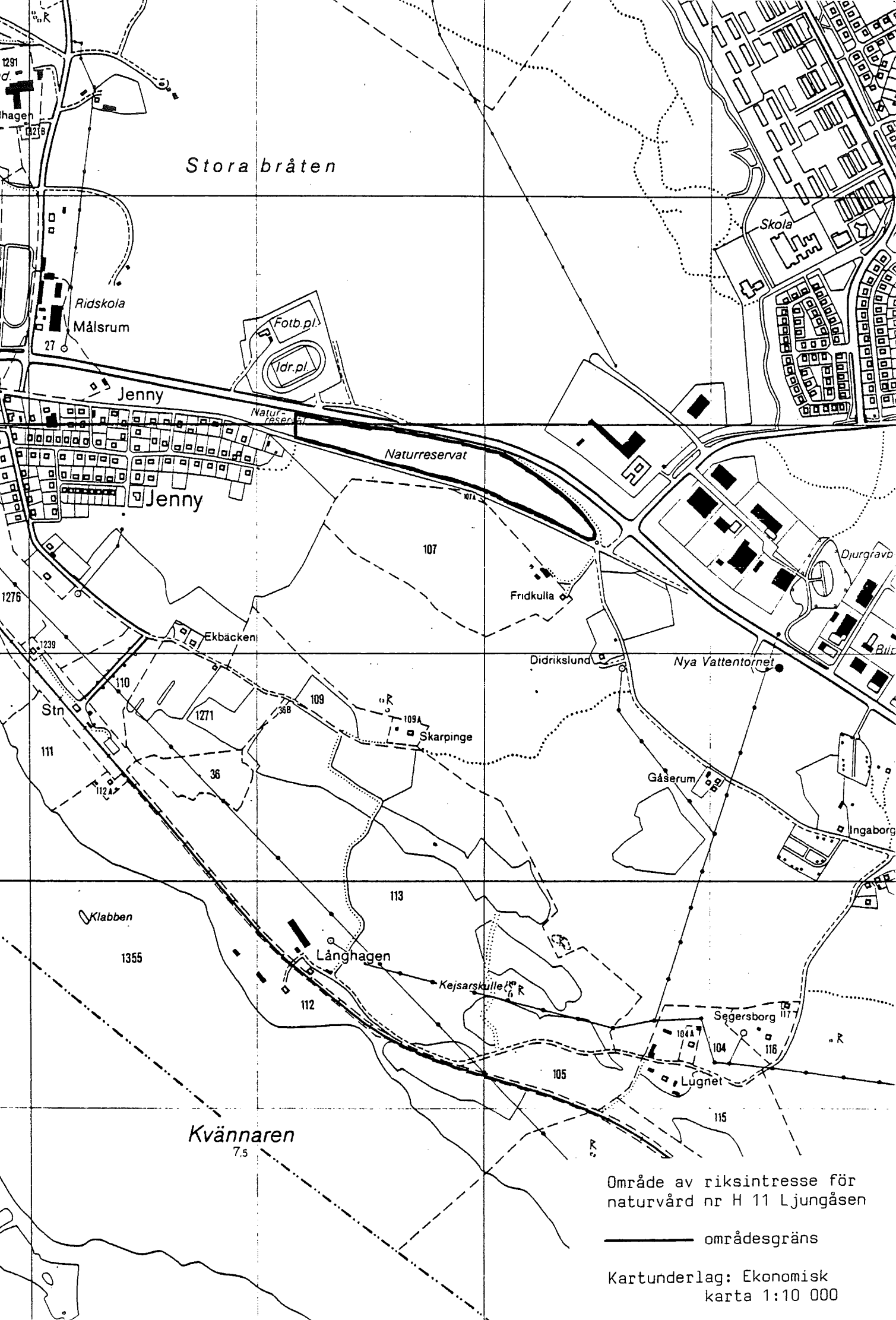
Ljungåsen är ett klapperstensfält som har fått sin utformning vid stranden av Ancylussjön.

Under inlandsisens avsmältningsskede avsattes här en rullstensås. Genom kraftig påverkan av havet har ett klapperstensfält, enbart bestående av grövre rullstenar, sorterats ut och byggts upp.

Området är 400 m långt och som mest ca 50 m brett. I den bredaste delen finns en mycket markerad strandvall belägen ca 50 m ö h.

I klapperstensfältets omgivning växer en gles hedtallskog med ljung, mjölon och kruståtel i fältskiktet.

Stora bråten

Ridskola
Målsrum

Fotb.pl.
Idr.pl.

Skola

Jenny

Naturreservat

Naturreservat

Jenny

107

Fridkulla

Djurgråva

1276

Ekbacken

Didrikslund

Nya Vattentornet

Blå

1239

Stn

110

109

109A

Skarpinge

111

1271

368

36

Gåserum

Ingaborg

Klabben

113

Långhagen

Kejsarskulle

112A

112

Segersborg

117

104A

104

116

Lugnet

R

105

115

Kvännaren
7.5

Område av riksintresse för naturvård nr H 11 Ljungåsen

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonomisk karta 1:10 000

H 12 Silveråns dalgång

H12

1987-01-28

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 12 SILVERÅNS DALGÅNG, VIMMERBY KOMMUN

Karta: 6F NO

Läge: 6F 7i 23 Area: 928 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: - Kullig terräng med relativ höjd 50-100 m och vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m
- rullstensås, isälvsterrasser kames, skvalränna, ravin, åsgrop

Vegetationstyper: Tallskog, skogsmosse

Intresseaspekter: B G

Urvalskriterier: A Ådal med mäktiga isälvsavlagringar med morfologisk mångformighet
B Urskogsartad tallskog med lång skoglig kontinuitet

Nyckelord: Ådal, isälvsterrasser, kames, skvalränna, ravin, åsgrop, urskog

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av grustäkter, markberedning, avverkning (främst urskogen) m m.

Områdets huvuddrag: Silveråns dalgång utmärks av mycket mäktiga isälvsavlagringar med tydliga spår efter isälvarnas erosion. Området är till helt övervägande del tallskogsbevuxet. Topografin i området är mycket omväxlande, exempelvis i trakten av Väggeberget där nivåskillnaden mellan dalbotten och bergskränen är närmare 100 meter.

Ådalens isälvsavlagringar uppvisar en för länet ovanlig mäktighet. Längs dalgångens nordost-sida finns enorma grusmängder. Flerstädes utmed dalsidan finns ett flertal terrassplan på olika nivåer. Vissa terrasser är helt golvplana och glest bevuxna med tallskog. Området söder om sjön Hjorten innehåller ett småbrutet kameslandskap med avlagringar upp till 225 meter över havet. I anslutning till dalsidan finns även goda exempel

på raviner och skvalrännor. Det senare finns goda exempel på vid Hammerdal och Åsjön. Av områdets dödisgropar är den s k Urkons håla den mest välutbildade. Den har 15 meter mycket branta sidor och i botten ligger en tallmosse.

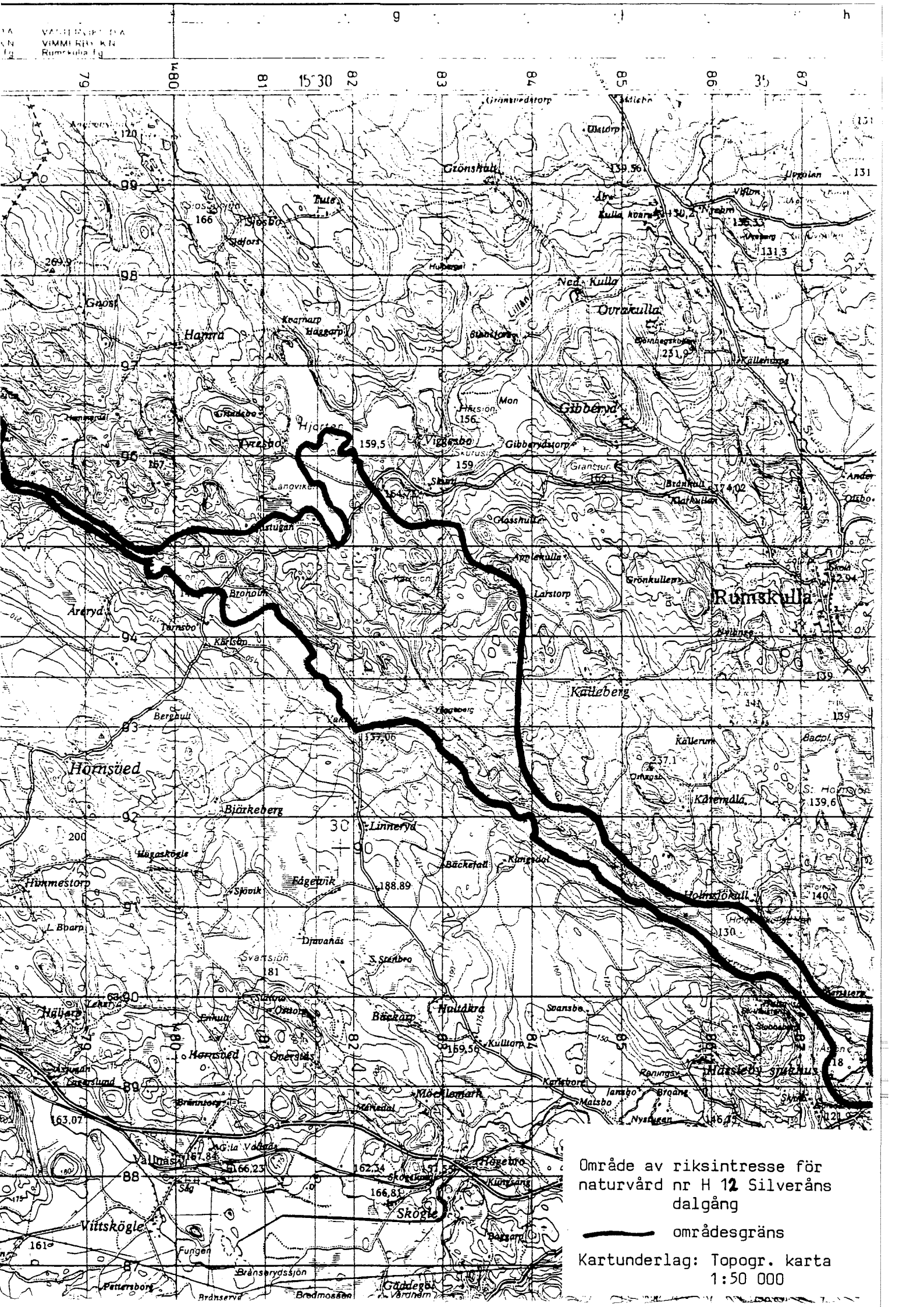
På Väggeberg finns mellan två parallella bergsbranter en barrskog av urskogskaraktär. Tallskog av torr ristyp dominerar, men även granskog av örtristyp ingår. Tallskogen uppvisar lång skoglig kontinuitet och en låg grad av mänsklig påverkan. Aldern på skogen är ca 130 år.

Från Silverån har förekomst av utter rapporterats, men reproducerande par har inte konstaterats.

Sammanfattande värdetext: Ådal med mäktiga isälvsavlagringar. Utmed dalgångens östra sida finns välutbildade terrassplan. Söder om sjön utbreder sig ett stort kamesartat landskap. Exempel på förekommande formationer är rullstensås, israndränna, åsgropar och en ravin. Inom området ligger en urskogsartad tallskog av torr ristyp. Skogen är belägen mellan två parallella bergsbranter och har en ungefärlig ålder på 130 år.

Anmärkningar: Gamla uppgifter om förekomst av flodpärlmussla finns. Vid den nyligen genomförda inventeringen hittades dock bara skaldelar av arten, d v s population tycks vara utgången.

Referenser: Översiktlig grusinventering. Vimmerby kommun. Länsstyrelsen i Kalmar län informerar 1985:3.

Område av riksintresse för naturvård nr H 12 Silveråns dalgång

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta
1:50 000

H 13 Stora Ramm - Marströmmen

H13

1988-02-16

Sid 1 (3)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN
Nr H 13 STORA RAMM OCH MARSTRÖMMEN NEDSTRÖMS ÖLVEDAL;
VÄSTERVIKS OCH OSKARSHAMNS KOMMUNER

Karta: 6G NO

Läge: 6G 5h 02 Area: 321 ha

SMHI S 637700 153915 (Stora
Ramm)

SMHI V 638374 154232 (Marström-
men)

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och
östra delar

Landskapsformer, terrängformer: - Sprickdalslandskap
- Klippbäckensjöar, sprick-
dalar, förkastningsbranter.

Vegetationstyper: Näringsfattiga sjöar, barrskog, löv-, barr-
blandskog, ekskog.

Intresseaspekter: L Z G

Urvalskriterier: A Representativ klippbäckensjö, korsande
sprickdalssystem
C Förekomst av relikta kräftdjur, lek- och
uppväxtområde för havsvandrande öring.

Nyckelord: Klippbäckensjö, havsöring, flodkräfta, relikta
kräftdjur, representativitet, näringsfattiga sjöar,
sprickdalssystem.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Bibehållande av minst nuvarande lågvattenföring samt fortsatta
fiskevårdsinsatser.

Värdet kan påverkas negativt av inplantering, vattenreglering,
ökad minkförekomst, kräftpest, omföring av ekskog till barrskog.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr
Området sammanfaller nästintill helt med område av fritidsin-
tesse för fritidsfisket F 3 Marströmmen.

och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K 87
Solstadsström

Områdets huvuddrag: Området består av två korsande sprickdalar; ett i nord-sydlig riktning innehållande sjöarna Maren, Lilla Ramm och Göten samt ett i östvästlig riktning med sjön Stora Ramm. Den nordsydliga sprickdalen utgör huvudfåra i Marströmmens avrinningsområde. Än rinner ut i Östersjön (Gåsfjärden) vid Solstadström.

Barrskog dominerar i omgivningarna. Utmed sjöarnas och vattendragens stränder är lövinslaget större. Vid sjön Göten finns även ett ekbestånd med flera välutbildade "sparbanksekar".

Den aktuella delen av Marströmmen består av en kedja av långsträckta klippbäckensjöar. Sjöarna är förbundna med kortare avsnitt av grunda, strömmande åsträckor, som utgör lek- och uppväxtplats för havsvandrande öring, sik m fl fiskarter. Ett bra bestånd av flodkräfta finns också i systemet.

De tre sjöarna i denna del av området, Göten, Lilla Ramm och Maren, kan samtliga betecknas som måttligt näringsrika med svag brunvattenkaraktär. Buffertförmågan gentemot försurning är i dagsläget god. Maren är recipient för avloppsvatten från samhällena Mörtfors och Solstadström (enskilda avloppsanläggningar). Graden av påverkan bedöms dock som liten.

Stora Ramm är en klippbäckensjö av mer näringsfattig karaktär och opåverkad av direktutsläpp. Sjön är av klarvattentyp med tillfredsställande alkalinitet (0,10-0,20 mmol/l). Fyra arter glacialrelikta kräftdjur har påträffats. För *Gammaracanthus lacustris*, utgör Stora Ramm den sydligaste lokalen i landet. Fiskfaunan är föga känd. Äldre uppgifter finns om förekomst av mal i sjön liksom i övriga sjöar inom området. Storlom och fiskgjuse tillhör båda häckfågelfaunan.

Området är lättillgängligt för fritidsfiske och vandrings/strövning.

Sammanfattande värdetext: Området karakteriseras av ett korsande sprickdalssystem. Representativa klippbäcksjöar med max. djup på ca 30 m. Stora Ramm är näringsfattig och tämligen opåverkad, medan övriga sjöar är av måttligt näringsrik karaktär. Fyra glacialrelikta kräftdjursarter har påträffats i Stora Ramm bl a *Gammaracanthus lacustris*. Äldre uppgifter om förekomst av mal i samtliga sjöar. Marströmmen är lek- och uppväxtområde för havsvandrande öring och sik. Gott bestånd av flodkräfta.

Anmärkningar: Den vattenberoende biologin i Göten, Lilla Ramm och Maren är så gott som okänd. I Stora Ramm bör kompletterande undersökningar göras av fisk- och bottenfauna.

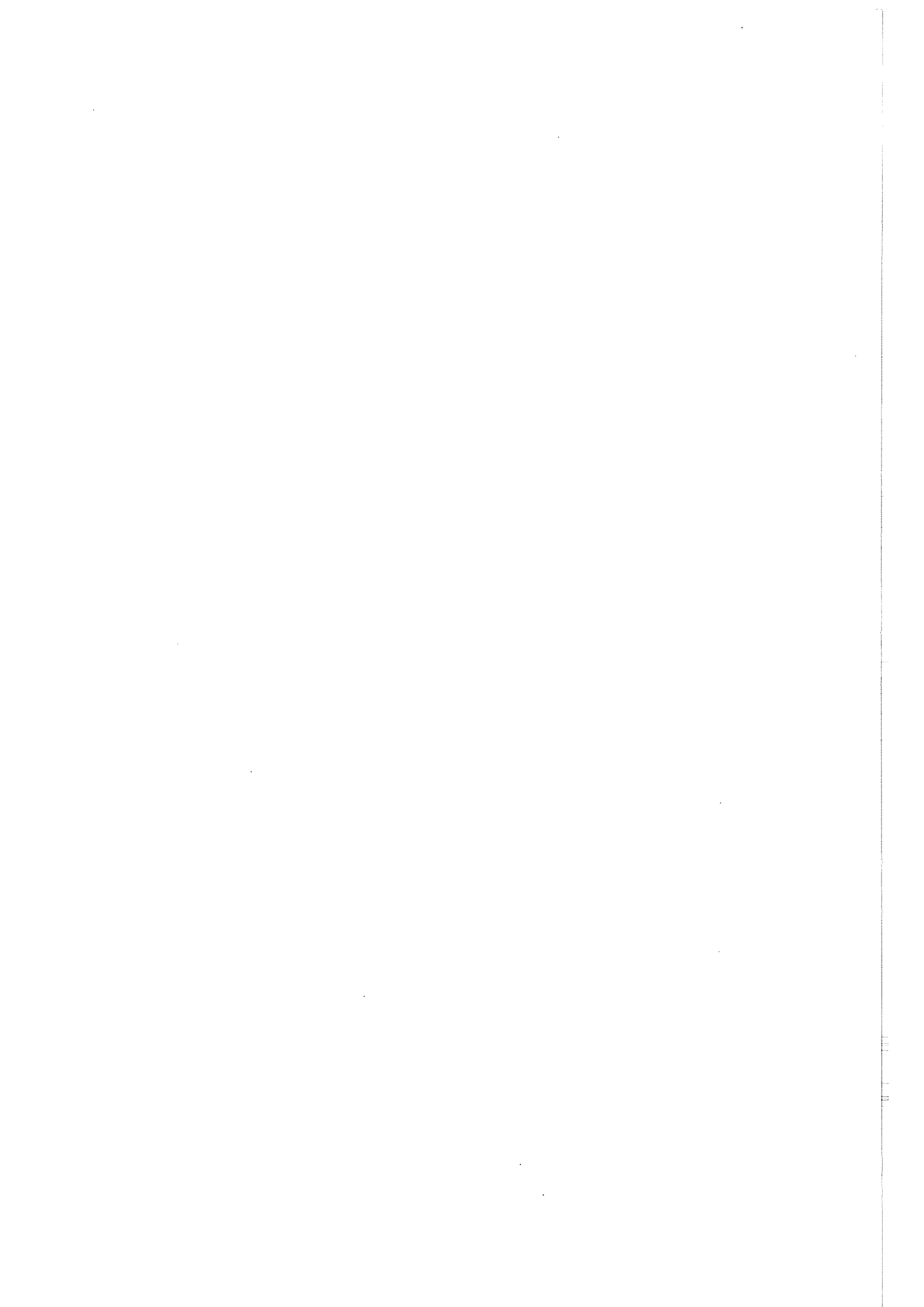
Referenser: Blomberg, I, Gunnarsson, C 1985; Fortplantnings-
möjligheter för havsöring. Fiskenämden i Kalmar län.

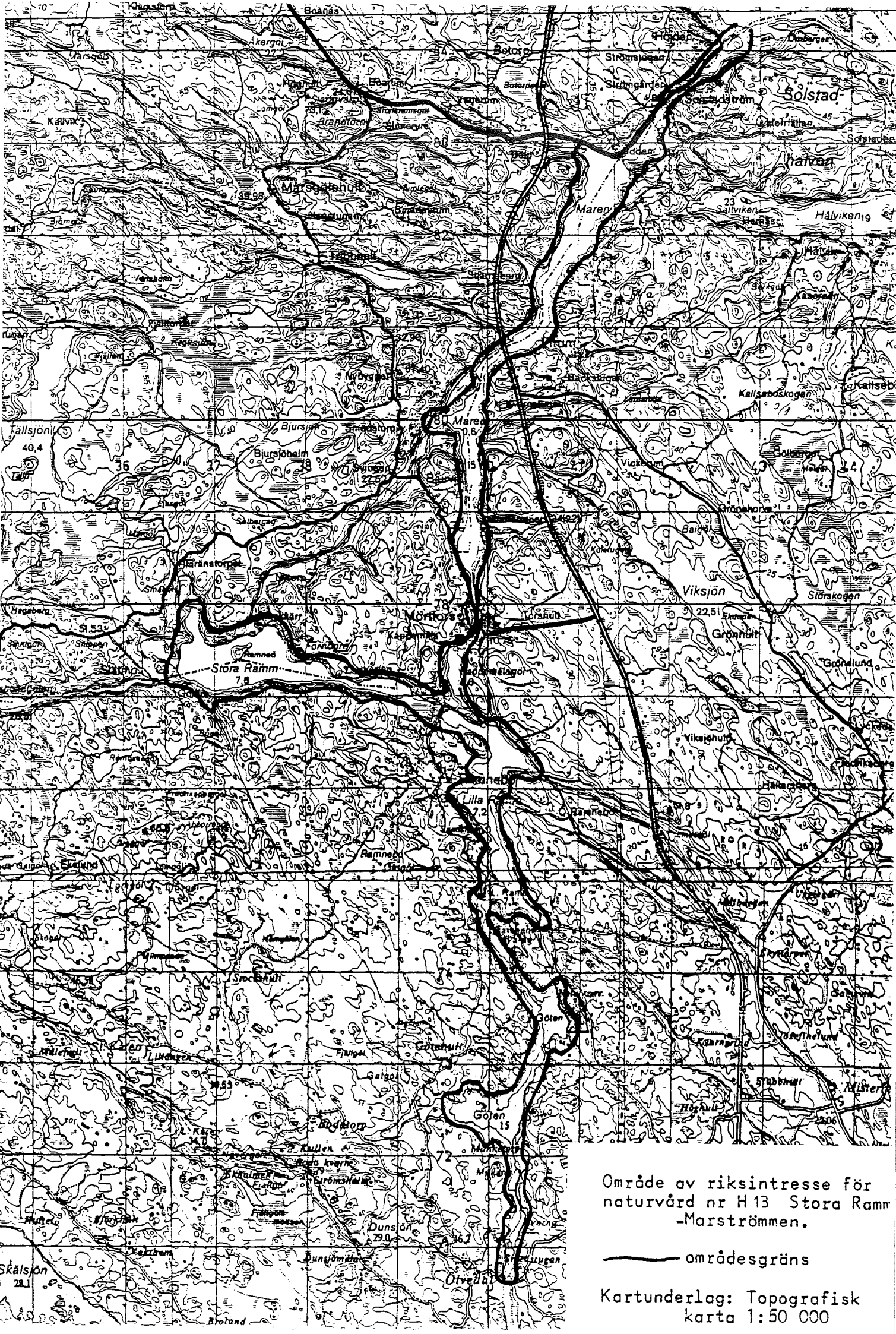
Johansson L, 1987; Inventering av vandringshinder samt lek- och
uppväxtområden för öring. Fiskenämden i Kalmar län.

Silverin, S; Kalkningsplan för Oskarshamns kommun. Oskarshamns
kommun.

Kinsten, B 1988; Inventering av glacialrelikta kräftdjur i
Kalmar län 1986 (manus).

Larsson, T 1987; De häckande fågelbestånden i ett antal sjöar i
Kalmar län (manus).

Område av riksintresse för naturvård nr H13 Stora Råm -Marströmen.

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

H 14 Götemaren

H14

1988-01-26

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD

N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 14 GÖTEMAREN, OSKARSHAMNS KOMMUN

Karta: 6G 50

Läge: 6G 4j 44 Area: 1150 ha

Naturgeografisk region: 25 e Sörmland och norra Götalands
skärgårdar

Landskapsformer, terrängformer: - sprickdalslandskap
- rullstensås, klippbäckensjö

Vegetationstyper: Näringsfattig klarvattensjö, vassvegetation,
sävvegetation, fattigkärr, fuktäng, granskog,
hällmarkstallskog, blandlövskog, äng, torräng

Intresseaspekter: G L 0

Urvalskriterier: A Klippbäckensjö av limnologiskt intresse och
med geologiskt intressant omgivning.
C Förekomst av hotad fågelfauna.

Nyckelord: Klippbäckensjö, limnologi, geologi, berggrund,
fågelfauna.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av ökad föroreningsbelastning,
bergtäkt, intensivt skogsbruk, skogsbilvägar, friluftsliv i
känsliga områden, utökad vattenreglering m m.

Områdets huvuddrag: Götemaren är en geologiskt-morfologiskt in-
tressant sjö strax nordost om Misterhult. Sjön är utbildad i
ett väl avgränsat massiv av den sk götemargraniten. Det är en
medel-grovkornig, röd granit som är av de yngsta graniterna i
landet. Trakten karakteriseras av en jämn berggrundsytta och
fattigdom på moränavlagringar.

Berggrunden är sydost om Götemaren mycket speciell. Graniten är
här uppdelad i ett system av bågformiga ryggar. Morfologin är
helt berggrundsberoende och härrör från ett system av cirkulära
sprickor. Spricksystemets genes är inte känt.

Götemaren ligger endast 1 m över havsytan. Vattnet har en jäm-
förelsevis hög konduktivitet (15-20 m S/m). Orsaken till detta
är inte klarlagd. Förhållandet kan bero på hög saltinblandning
i bottenvattnet, i så fall en rest från tidigare stadier då
sjön var förbunden med Östersjön, eller påverkan genom luft-
transport av vattendroppar. Sjön utnyttjas som råvattentäkt för

Den limniska
delen är inte av
riksint. upps. från MÖ
11/4-97

Hakar
ej geologisk
hakar 15/4-97

OKG Simpevarp. En regleringsdamm har anlagts i utloppet från sjön. Nyttjandet av sjön som vattentäkt bedöms inte inverka på det limniska intresset.

Sjöns bildningssätt har diskuterats. Den bör dock nog klassas som en klippbäckensjö d v s sjön har utbildats i berggrunds-sprickor. I Götemars fall rör det sig om två korsande sprick-system, ett nord-sydligt och ett i nordvästlig-sydöstlig riktning. Det bågformiga spricksystemet i sydöstra delen av området har gett sjön ett intryck av kratersjö. Denna del av Götemaren är dock den grundaste, 2-8 m djup. Sjöns djupaste ställe ligger i den nordvästra delen (17,8).

Längs sjöns nordsida domineras växtligheten av en blandskog av ris-gräs-typ och med ek som vanligt inslag. Ställvis finns mycket berg i dagen och bevuxen med hällmarkstallskog. Utmed sjöns västra sida löper en låg, smal svallad rullstensås. Längs åsen växer en blandskog av björk och gran. Mellan sjön och åsen finns rikligt med hällar och denna del är bevuxen med tallskog.

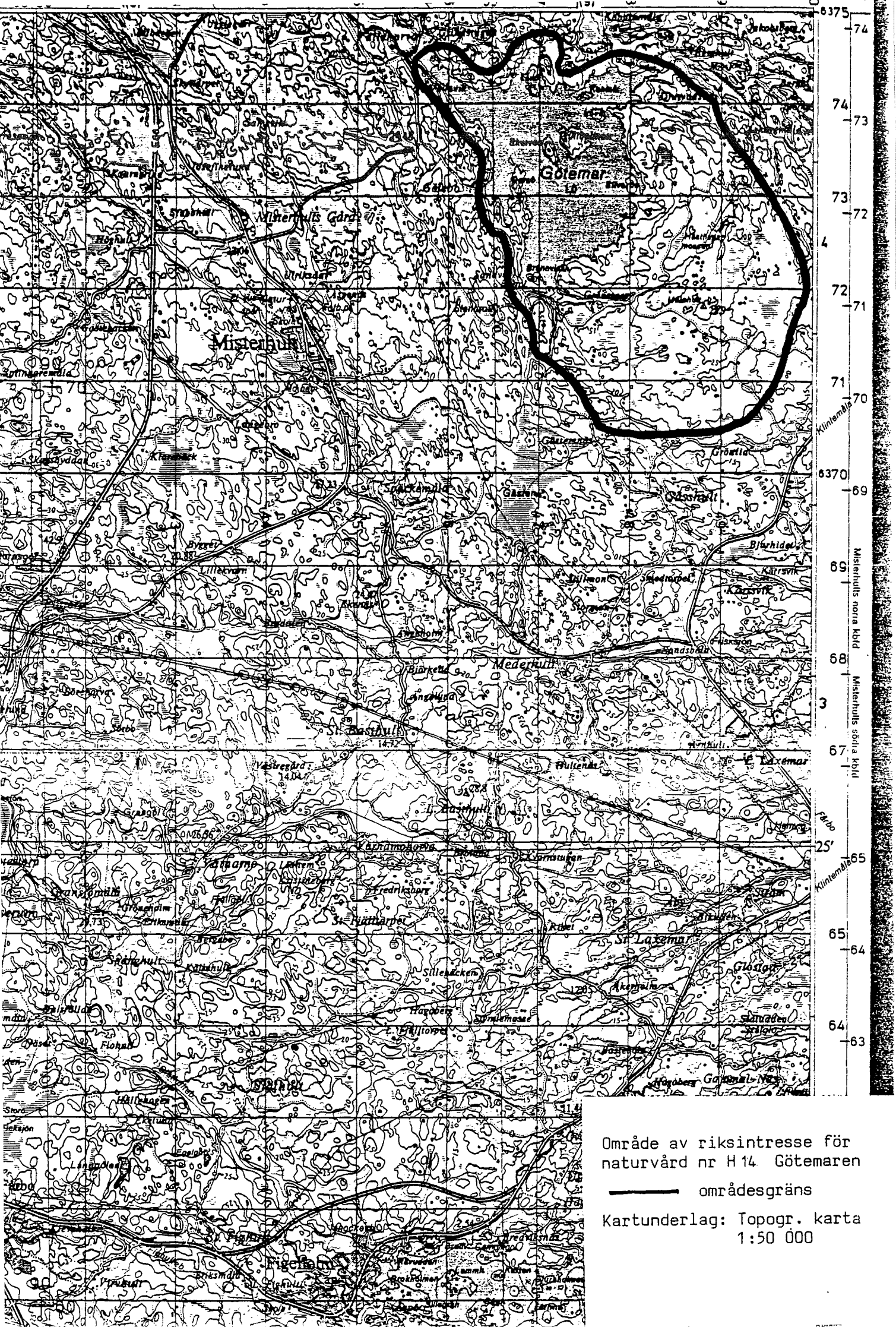
Söder och öster om Götemaren präglas landskapet av de 3-4 m höga, bågformiga ryggarna. På dessa växer en gles tallskog med dominans av ljung och lavar. Mellan ryggarna har morän ansamlats vilken oftast är bevuxen med blåbärsgranskog.

Skogsområdet sydost om Götemaren innehåller även ornitologiska kvaliteter. I området finns häckande havsörn.

Sammanfattande värdetext: Klippbäckensjö av både geologiskt och limnologiskt intresse. Vackra koncentriskågar i berggrunden kan observeras söder och sydost om sjön. Götemaren är 18 m djup och ligger bara 1 m.ö.h. Östersjön påverkar sjöns vattenkvalitet (luftransport av vattendroppar).

Anmärkningar: De vattenkemiska och biologiska förhållandena i sjön bör klarläggas genom undersökningar.

Referenser: Länsvattenarkivet. Länsstyrelsen i Kalmar län.

Område av riksintresse för naturvård nr H14 Götemaren
— områdesgräns
Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

H 15 Sällevadsån

H15

1988-02-15

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 15 SÄLLEVADSÅN, HULTSFREDS KOMMUN

Karta: 6F 50

Läge: 6F 4h 42 Area: 350 ha
SMHI V 636512 148894

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: - Kullig terräng med relativ höjd 50-100 m.
- Blocksluttning

Vegetationstyper: Barrblandskog, granskog, löv-barr-blandskog, kärr, strandvegetation med lövdominans, näringsfattigt och svagt humöst vattendrag.

Intrasseaspekter: L Z

Urvalskriterier: B Opåverkat vattendrag med många forssträckor
C Förekomst av flodpärlmussla och öring
D Rikt bestånd av flodpärlmussla

Nyckelord: Vattendrag, öring, flodpärlmussla

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Fortsatt kalkning av Vensjön samt tillrinnande sjöar, öring-fiskevård samt krav på hänsynstagande vid skogsbruksåtgärder inom åns strömområden.

Värdet kan påverkas negativt av utsläpp av föroreningar, reglering, avverkning, dikning, väg- och dammbyggnationer, försurning.

Åns västra strand bör sättas upp på listan över riksobjekt i Jönköpings län.

Området ingår även i Vetlanda kommun

Jönköpings län

Områdets huvuddrag: Sällevadsån bildar gräns mellan Kalmar och Jönköpings län. Den avvattnar bl a sjön Flen och ett antal mindre sjöar i Jönköpings län innan den passerar genom Vensjön för att slutligen mynna i Emån vid Järnforsen. Ån rinner bitvis fram i en djupt nedskuren dalgång med höga och branta sidor. På

sträckan närmast inflödet i Vensjön är höjdskillnaden mellan dalbotten och omkringliggande höjder 50-75 m. Sluttningarna på västra sidan inom detta avsnitt täcks av upp till 100 m breda blocksamlingar.

Omgivningarna domineras av blandskog med stort inslag av björk och asp. Längs åns strand växer en bård av al. På strandplanet, beläget en halv till en meter över åns medelvattenyta finns kärrfibbla, slätterblomma, spenört, vårärt m fl arter. Dal-sluttningarna utmed åns östsida från Åbro och en halv kilometer norrut är beväxta med granskog och hasselbuskar. Av förekommande örter kan nämnas underviol, dvärghäxört, trolldruva och skogsvisker.

Sällevadsån är till karaktären ett grunt strömmande vattendrag med få lugnvattensträckor. Botten består av stenigt grus med sparsam vegetation. Vattnet är näringsfattigt och svagt till måttligt humöst. Alkaliniteten har stadigvarande legat under 0,10 mmol/l, varför området klassats som försurningskänsligt. Kalkning har påbörjats av Vensjön samt flertalet av de mindre, tillrinnande sjöarna.

Vensjön är den enda sjön inom Kalmar län som genomrinns av ån. Sjöytan är 1,06 km² och maxdjupet 17 m. Vidare är sjön svartlistad sedan tiotalet år tillbaka på grund av hög kvicksilverhalt i gädda.

Ett stationärt och förhållandevis tätt bestånd av öring förekommer i ån. Dessutom finns rikligt med elritsa. Ån hyser ett av de rikaste bestånden av flodpärlmussla i södra Sverige (ca 400 000 individer). Förekomsten är relativt jämnt fördelad utmed hela den aktuella sträckningen. Den höga tätheten (ca 7 individer/m²) samt förekomsten av små musslor (4-6 cm) tyder på att beståndet är livskraftigt och vid god kondition.

Sammanfattande värdetext: Grunt, strömmande vattendrag med få lugnvattensträckor. Botten av stenigt grus och sparsam undervattenvegetation. Ett av södra Sveriges rikaste bestånd av flodpärlmussla. Stationärt bestånd av öring (relativt storvuxen).

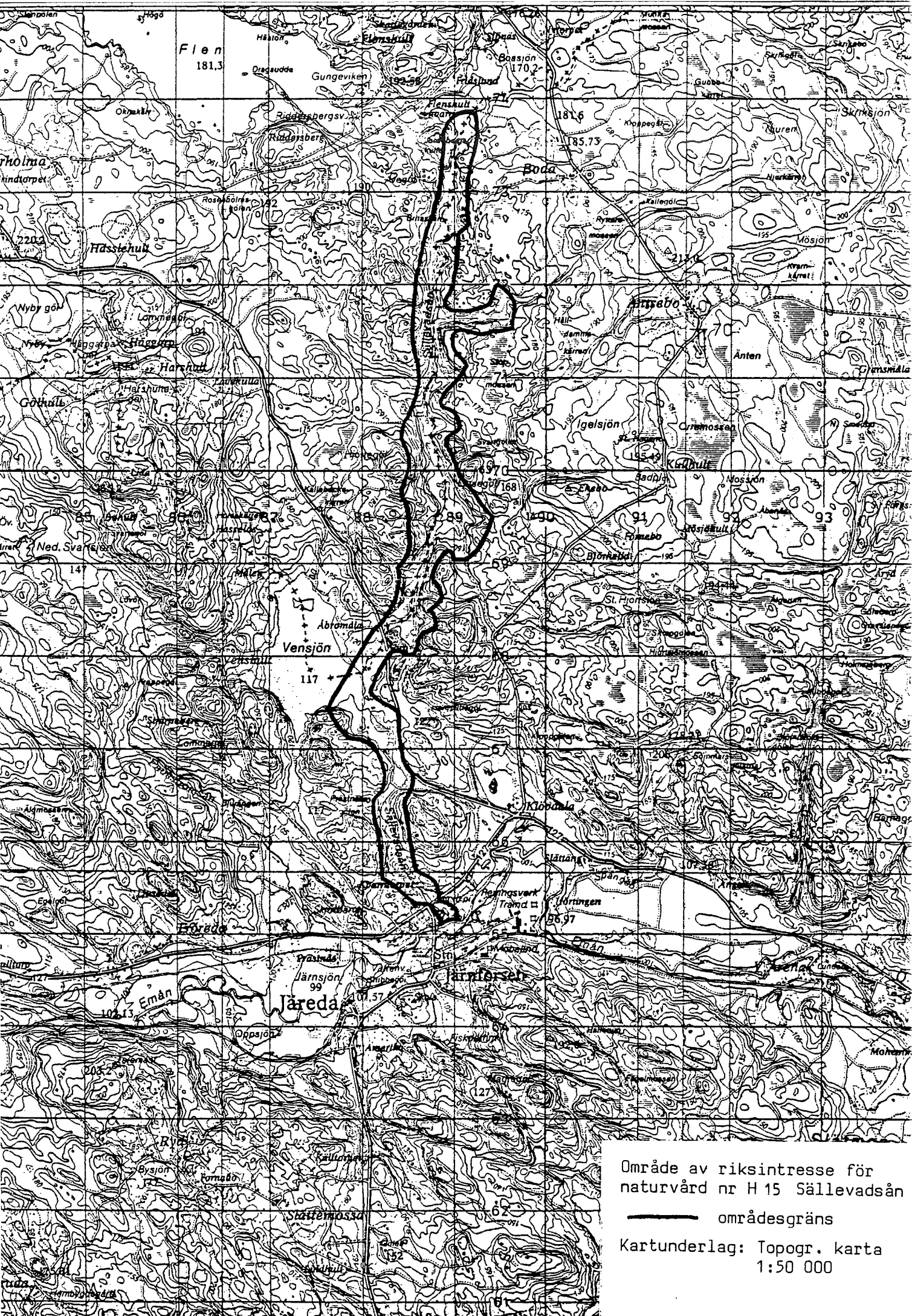
Anmärkningar: Kompletteringsinventering bör göras av växt och djurliv i ån och utmed dess strandnära områden. Vidare bör en uppföljning av öring- och flodpärlmusslebestånden göras med viss periodicitet.

Referenser: Johansson, L. 1987; Flodpärlmusslan i Kalmar län (manus)

Fiskeristyrelsens utredningskontor i Jönköping 1987; Elfiskeundersökningar i Kalmar län (stencil)

Christoffersson, J. 1988:

Naturvårdsverkets kalkningsregister.

Område av riksintresse för naturvård nr H 15 Sällevadsån
— områdesgräns
Kartunderlag: Topogr. karta
1:50 000

H 16 Virån med sjön Illern

H16

1988-01-27

Sid 1 (3)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
NR H 16, VIRÅN MED SJÖN ILLERN, OSKARSHAMNS OCH HULTSFREDS
KOMMUNER

Karta: 6G 50/6G SV

Läge: 6G 3g 31 Area: 3200 ha

Naturgeografisk region: 13. Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: - Sprickdalslandskap och kullig terräng med relativ höjd 20-50 m
- Rullstensås, uppdämnings-sjöar, sprickdal.

Vegetationstyper: Näringsfattiga sjöar, näringsrika sjöar, klarvattensjöar, brunvattensjöar, svagt humösa sjöar, sumpkärr, hagmark, torräng.

Intresseaspekter: E G L O Z B F

Urvalskriterier: A Representativt vattensystem med låg grad av mänsklig påverkan.
C Förekomst av hotade arter och sällsynta naturtyper.

Nyckelord: Vattensystem, rullstenås, sjöar, öring, glacial-relikter, fågelliv, hagmarker, slätterkärr, utter.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av utsläpp av föroreningar, vattenreglering m m.

Områdets huvuddrag: Den aktuella delen av Virån kännetecknas av ett växelspel mellan sjöar och rinnsträckor. Från utloppet av sjön Ver till mynningen i Östersjön vid Virbo är höjdskillnaden 83 m. Flera mindre fallsträckor finns speciellt utmed den nedre halvan av ån.

Landskapet utmed Virån förändras längs dess sträckning. Längst västerut, i dalgången mellan sjöarna Ver och Oppnäjern, omges ån av ett utpräglat jordbrukslandskap. Dalgången är till stor del uppodlad och utmed dalsidorna ligger bebyggelse och betesmarker. Längre ner längs vattensystemet rinner ån genom en typisk barrskogsbygd. Granen är det dominerande barrträdet. Mellan Stensjö och Virbo ökar lövinslaget betydligt. Såväl ädla som triviala lövskogar förekommer. Ek- och bokskogspartier är vanliga här och utmed åns stränder växer ofta en bård av al.

Den södra grenen från Hummeln har en rakare och brantare sträckning än den norra, med fler forsar och fall i en trång sprickdal. Hummelngrenen omges i huvudsak av barrskog.

Ett tecken på Hummelgrenens goda vattenkvalitet är förekomsten av öringrom.

Vattenkvaliteten i systemets sjöar är god och föga påverkad av direkta ingrepp som exempelvis utsläpp av avloppsvatten. Fler-talet sjöar är av typen näringsfattiga klarvatten med stabila pH-förhållanden och god buffringskapacitet. Några sjöar har genom mänskliga ingrepp fått en näringsrik karaktär. Näjersjöarna är ett sådant exempel. Genom dikningsföretag utförda 1870 och 1939 har den ursprungliga sjön dessutom blivit uppdelad i två från varandra skilda bäcken.

De flesta sjöarna har troligen bildats genom uppdämning, men exempel finns även på fördjupningssjöar t ex Tvingen. Illern är en utpräglad klippbäckensjö i ett korsande sprickdalsystem och har näringsfattigt, klart vatten med ett flertal issjörelikter. Illån rinner i ett sprickdalsystem med omgivande naturlandskap och har en mycket rik fauna, vilket bl a visas av förekomst av utter. Runt sjön är det på flera ställen urskogsartad naturskog. Tjäder, orre, järpe, duvhök, lärkfalk, pärluggla, sparvuggla, fiskgjuse m fl häckar i området. Hägern och de tidigare nämnda Näjersjöarna är påverkade av omgivande lerområden och har drag av lerslättsjöar. Från Fårbosjön uttages råvatten för industri och kommunal vattenförsörjning.

Den förhållandevis stabila och goda vattenkvaliteten ger förutsättningar för en varierad, vattenberoende fauna. Från de övre delarna av området finns uppgifter om förekomst av utter under senare tid. Sträckan mellan Virkvarn och mynningen utgör ett viktigt lek- och uppväxtområde för havsvandrande öring (Emåstammen) och sik. Stationära öringsbestånd finns även inom rinnsträckor uppströms det definitiva vandringshindret vid Virkvarn. Bestånd av mal fanns tidigare i Näjersjöarna, Tvingen och Storyttern. I den sistnämnda sjön gjordes den senaste fångsten för ca 40 år sedan. Fyra arter glacialrelikta kräftdjur har hittills påträffats i denna del av Virån. De vanligaste förekommande arterna är *Mysis relicta* och *Pallasea quadrispinosa*, medan *Pontoporeia affinis* och *Limnocalanus macrurus* är något mer sparsamma. Inventeringar av glacialrelikter i norra delen av Kalmar län har visat, att sjöar under högsta kustlinjen med ett maximalt djup på 15 m eller mer, hyser någon eller några av de nämnda arterna.

Näjersjöarna och Målsjön/Hägern, vilka samtliga är grunda och näringsrika vatten, har en mycket rik fågelfauna. Bland de häckande arterna kan nämnas häger, brun kärrhök, trana och skrattnås. Under vår och höst rastar stora mängder sångsvanar och änder. I vattensystemets näringsfattiga sjöar är storlom, fiskgjuse och fiskmåskarakteristiska arter.

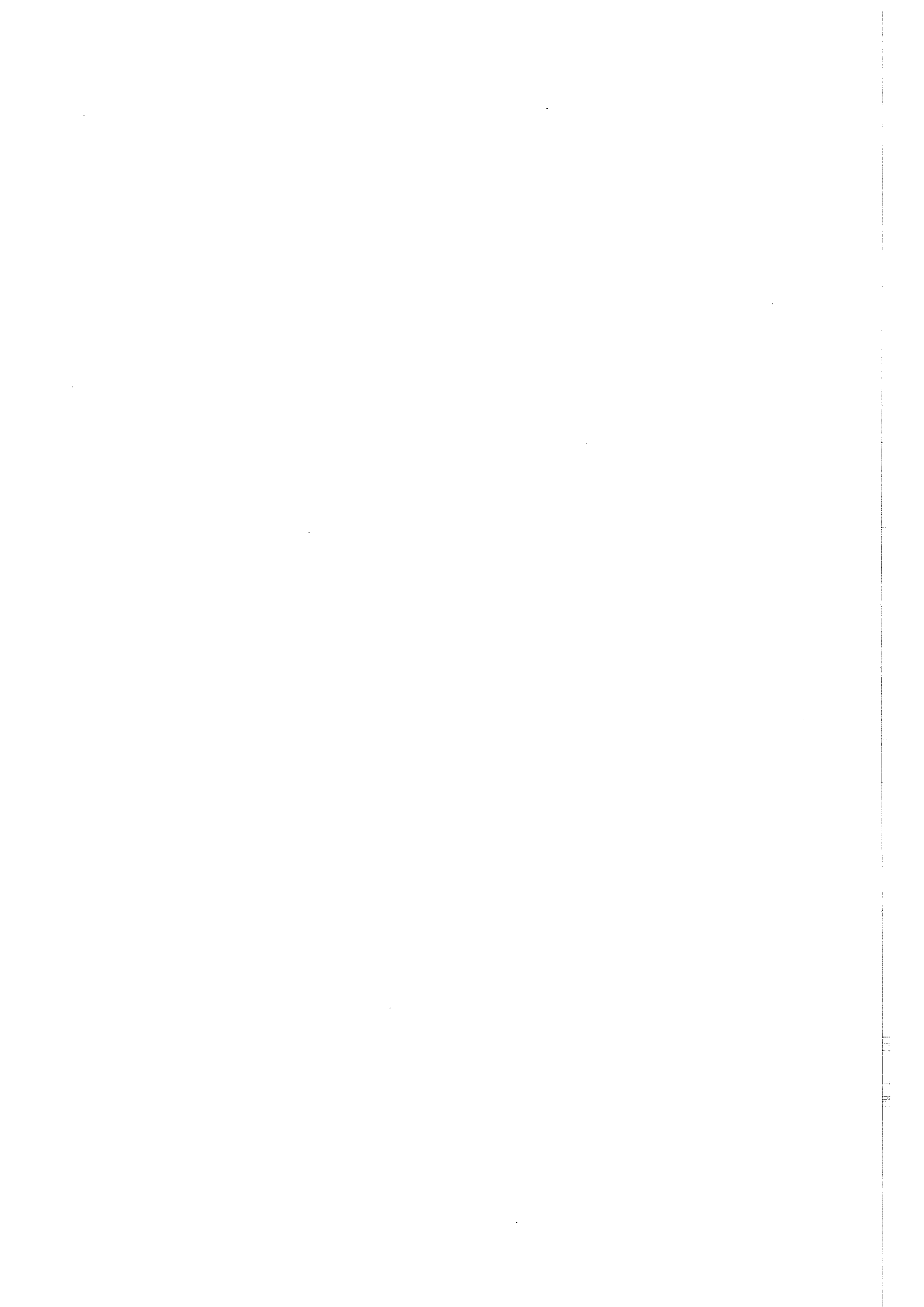
I dalgången mellan Ver och Oppnäjern löper Kristdalaåsen utmed den västra dalsidan. Vid Tråda-Östhult är åsen mest välutbildad. Den har här en ovanlig fauna med delvis parallellt löpande ryggar och kullar. Strax väster om Kurehorva har åsen formen av en vacker åsterrass med en hög och skarpt markerad nordbrant. Odlings- och bebyggelsemiljön utmed åsen har en tilltalande landskapsbild. Hagmarkerna betas fortfarande och de hyser en karakteristisk torrängsflora.

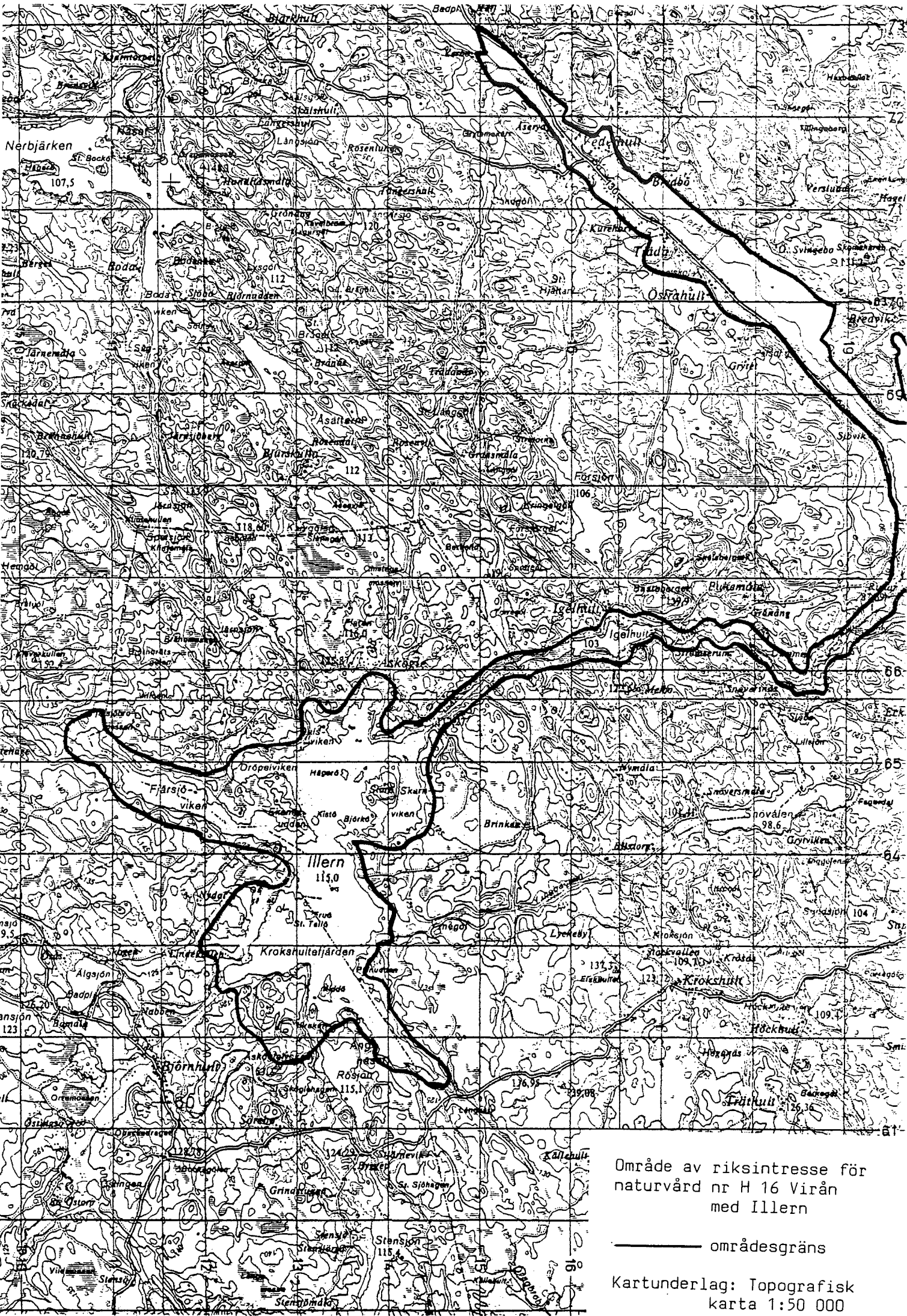
Invid sjön Tvingens västra sida finns intressanta kärrmarker. Kärrret är en mycket artrik variant av sumpkärr av starr-örttyp. Artrikedomen beror på att slätter förekommit ända fram i sen tid. Vissa delar av kärrret används också för bete. Fältskiktet domineras av vass- och trådstarr tillsammans med ett stort antal örter. Svärdsblilja, knölsyska, videört och ängsruta tillhör de vanligaste. Ut mot sjön finns mader bevuxna med bladvass och sjösäv.

Sammanfattande värdetext: Representativa vattensystem för länets sprickdalslandskap. Mosaikartat landskap med näringsfattiga och klara vattendrag och sjöar, omväxlande med jordbruksmark och skogar med stor lövinblandning (främst ek). Re-likta kräftdjursarter i så gott som samtliga sjöar med djup mer än 15 meter. Äldre uppgifter om förekomst av mal i flera sjöar. Vattensystemet är i stort sett opåverkat av regleringar, utsläpp m m. Förekomst av utter i åns övre delar. Vid Tråda är Kristdalaåsen mycket välutbildad och välbetade hagmarker är belägna längs åssträckningen. Målsjön och Näjernsjöarna är artrika fågelsjöar av slättsjökaraktär. Vid Dabbekulla finns ett av de få slättrade kärren i länet.

Anmärkningar: Området får utifrån nuvarande bristfälliga kunskapsläge anses som preliminärt avgränsat. Fördjupade undersökningar behövs i första hand avseende landlevande fauna och flora.

Referenser: Larsson, T. 1987; De häckande fågelbestånden i ett antal sjöar i Kalmar län (manus).

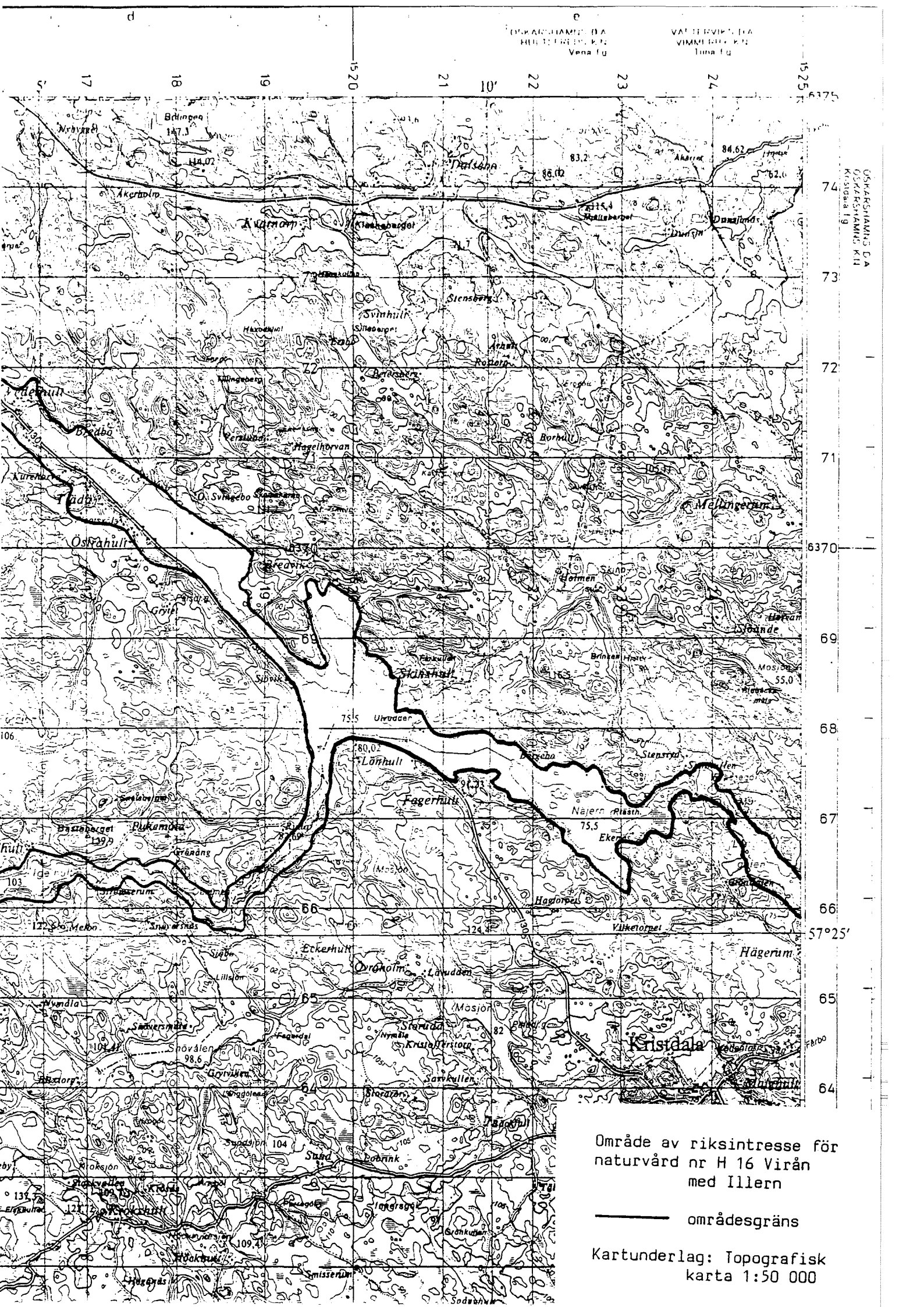

Område av riksintresse för naturvård nr H 16 Virån med Illern

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

ÖSKARSHAMNS DA
HILLERIKENS K.F.
Vena fg

VÄSTERVIKS DA
VIMMERBY K.F.
Luna fg

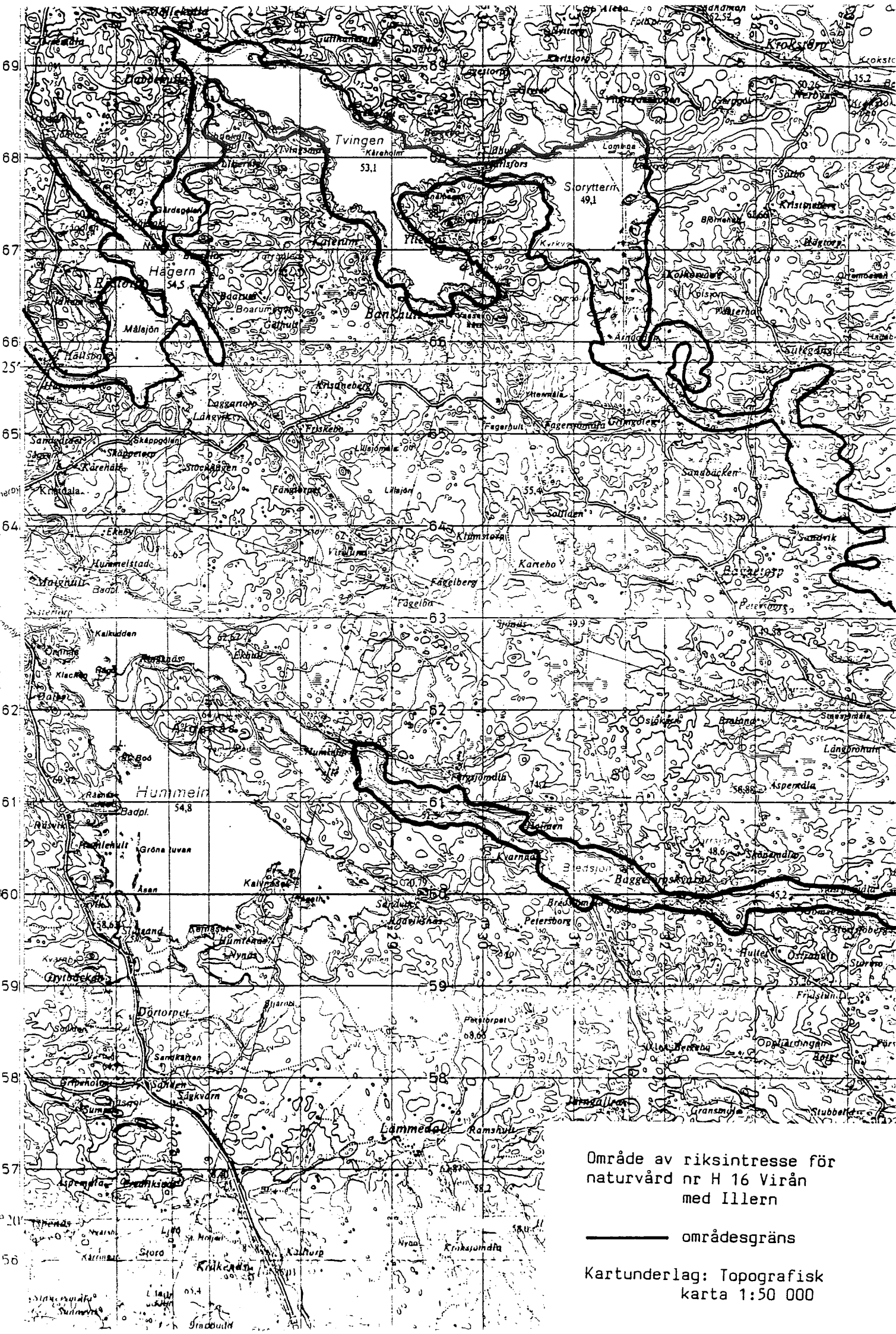
ÖSKARSHAMNS DA
ÖSKARSHAMNS K.F.
Kristdala fg

Område av riksintresse för naturvård nr H 16 Virån med Illern

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

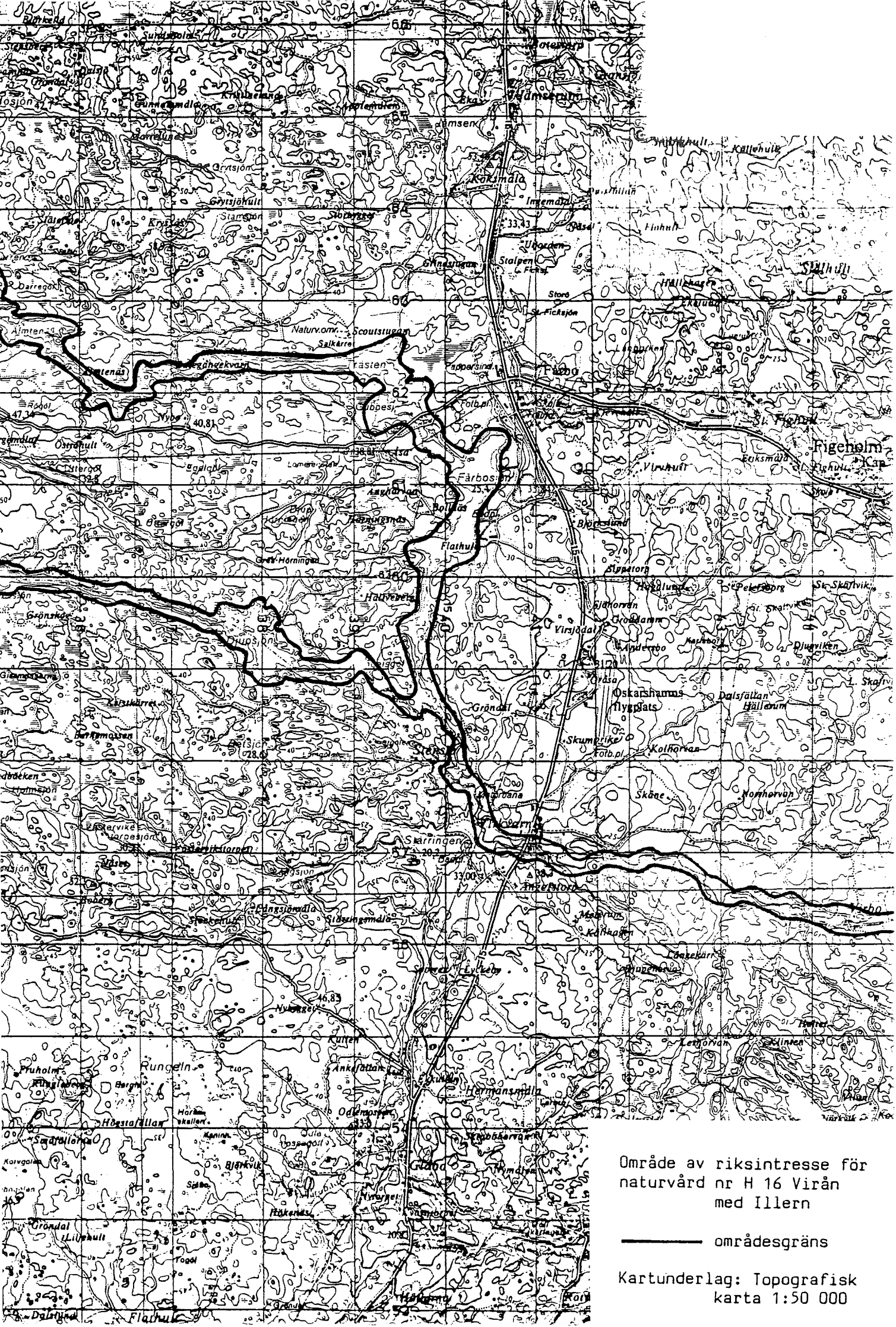

Område av riksintresse för naturvård nr H 16 Virån med Illern

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

Område av riksintresse för naturvård nr H 16 Virån med Illern

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

H 17 Emån med Kvillen

H17

Arnold Samuelsson

1988-02-20

Sid 1 (8)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN
NR H17 EMÅN MED KVILLEN, HULTSFREDS, HÖGSBY, MÖNSTERÅS OCH
OSKARSHAMNS KOMMUNER

Karta: 6F S0, 6G SV, 5G NV
och 5G N0

Läge: 5G 7c 14 Area: 10 500 ha

Naturgeografisk region: 12 a, Sydöstra Smålands skog- och sjö-
slättområden och 13; Sydsvenska hög-
landets centrala och östra delar.

Landskapsformer, terrängformer: Slätt, kullig terräng med re-
lativ höjd 20-50 m, kullig
terräng med relativ höjd 50-
100 m samt kullig terräng med
relativ höjd mer än 100 m.

Sedimentslätt, kvillar, "bi-
furkationer, meandrar, åsnät,
åsar, bergbranter, moränland-
skap.

Vegetationstyper: Barrskog, barrblandskog, löv-barr-blandskog,
klibbalskog, lövblandskog, ädellövskog, sumpskog, översilnings-
kärr, översilningsäng, madslätter, strandvegetation, gräshed,
örthed, äng, fuktäng, övervattenvegetation, vattenvegetation.

Intresseaspekter: E B G H Z L O K S

Urvalskriterier: A Stor, bred preglacial, delvis sprickdals-
terräng genom vilket Emån funnit väg mot
havet. Våldiga sedimentplatåer. Välutbildade
meander och kvillsystem.

B Relativt opåverkade forssträckor samt mosa-
ikartade översilningskärr i södra delarna av
landet.

C Översilningskärrmarker, ogödslade, träd- och
busklösa översilningsbetesmarker, betade
barrblandskogar, mal m fl fiskarter är både
hotade och sårbara, värdefull lägre fauna.

D Värdefulla och viktiga rast och häcknings-
ningsplatser för fågellivet.
Synnerligen mosaikartade skogs-sumpskogs-
våtmarksområden.
Värdefulla insektsbiotoper.
Rikt djurliv i Emån med flera fiskarter.

REGISTERBLAD N

E Vissa partier av Emån och dess omgivning med stora skönhetsvärden. Anslående utblickar över Emådalgången från omgivande höjder.

Intressanta och vackra närmiljöer vid forsar, kvillområden och meanderområdena.

Nyckelord: Dalgång, sedimentslätt, forsar, sel, meander, kvillar, grusåsar, leveér, barrskog, sumpskog, lövskog, ädel-lövskog, alskog, mader, kärr, mal, öring, lax, fågelliv, insekter, kulturhistoria.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Det förutsattes att naturvårdens intressen av bibehållandet av ett öppet odlingslandskap utefter Emån kan bevaras och utvecklas genom nu pågående och planerade invallnings och rensningsföretag för att motverka översvämningar vid högvatten. Områdena närmast sedimentslätten betas, vilket ger positiva effekter för bibehållandet av den viktiga zonen mellan slätt och skog. Genom lämpliga åtgärder bör öring och lax ges möjligheter till längre vandringar uppför ån. Forsar och viktiga reproduktionsområden bibehålls i största möjliga omfattning.

Områdets stora naturvärden kan påverkas negativt av jordbruksnedläggelse, upphörande bete, ytterligare invallnings- och/eller rensningsföretag, borttagande av forssträckor, olämplig skogsavverkningar såväl av leveér som skogsområdena i anslutning till ån, omföring av ädel-lövskog, granplantering, dikning, schaktning, utfyllnad, upplag, grus- och matjordstäckter, avsänkande av vattenytor, vattenföroreningar, tungmetallutsläpp, förändringar i vattenföringen m m.

Planering och säkerställande: Emån är upptaget som skyddsvärt objekt i naturinventeringar för respektive kommun. Är upptaget som riksintresse för naturvärden i respektive kommuns kommunöversikt. Emån har i sin helhet (Kalmar län) strandskydd (100 m) och för vissa delar finns landskapsbildsskydd enligt 19 § i dess tidigare lydelse.

Samrådsplikt enligt 20 § NVL för vissa delar avseende slutavverkning.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F7 och område av riksintresse för kulturminnesvård nr K 62, K 59, K 60, K 70, K 74 och K 73.

Området ingår även i Hultsfreds, Högsby, Oskarshamns och Mönsterås kommuner samt i Jönköpings län

Områdets huvuddrag: Emån saknar (åtminstone bland större åar) motstycke i sydöstra Sverige vad beträffar vattenföring och hydrologi. Den är också den värdefullaste ån i denna del av landet då det gäller geologi, biologi och landskapsbild. Den är med sin längd av 22 mil och sin medelvattenföring av 30 m³/s den största ån mellan Motala ström och Helgeå.

Ån rinner fram genom trakter, som tillhör Sveriges nederbördsfattigaste (vid Tomtabacken, där den södra av de båda huvudgrenarna rinner upp, är nederbörden cirka 700 mm/år, vid Em, där ån rinner ut i Kalmarsund, cirka 500).

Av åns nederbördsområde om 4.460 km² utgörs bara 7 % av sjöar. Alla stora sjöar ligger nära källorna i nordväst, medan den sista tredjedelen saknar sjöar. I dalgången från Målilla till mellan Ruda och Fliseryd finns det alltså (utom den sänkta sjön Ryningen) inga som helst vattenmagasin. Detta, samt det förhållandet att Emådalen ligger lågt, gör sedimentslätterna inom detta avsnitt mycket utsatta för översvämningar under våren. Emån har en ytterst oregelbunden vattenföring. Den varierar i genomsnitt mellan 107 m³/s (på våren) och bara 6 (på sommaren). Extrema siffror är 270 respektive 2 m³/s.

Emåns huvudfåra rinner längs större delen av sitt lopp genom skogsmark. Samma är förhållandet med de många bifloderna. Där inslaget av lövskog, särskilt med ädla trädslag, är stort blir landskapet biologiskt rikare. Av mycket stor vikt är de randskogar av lövträd, som ofta bildar övergångszoner mellan den öppna bygden och omgivande barrskog. Särskilt värdefulla sådana miljöer kransar Mörlundaslätten och odlingslandskapet på båda sidor om Högsby. Från Ruda gård till Bankeberg uppfylls dalgången till stor del av mycket rika lövskogar. Detta lövskogsområde torde höra till de största i Småland. Det öppna landskapet vid Em präglas av ekdungar.

Denna del av landet har ända från medeltiden hört till de hagmarksrikaste. I trakten av Nävelsjön, från länsgränsen av Jönköpings län till Målilla, i gränsen till Mörlundaslätten men särskilt från Forsaryd till Bankeberg präglas Emådalen fortfarande av de många beteshagarna. De har ett utomordentligt landskapligt och kulturhistoriskt värde men äger också stora kvaliteter då det gäller växt- och djurlivet.

Ytterligare tre drag hos Emån är särskilt anmärkningsvärda: bifurkationerna, de tvära krökarna och meanderbildningarna.

Vackra bifurkationsområden finns redan i Jönköpings län: vid Strömmahult och Vetlanda (Illharjen) samt väster om Holsbybrunn. Vid Jungnerholmarna i Fliseryd bildar floden ett enastående vackert landskap med låga sedimentuppsydda öar mellan ett finmaskigt nät av strömmande vatten, medan Grönskogkvillarna genomflyter ett flera kvadratkilometer stort område med skogsöar, åmader och sjöar. Den lägsta enskilda bifurkationen är Kvillen, ett vattenrikt och kraftigt forsande vattendrag, som övertvårar fastlandet från Nabben till Fliseryd.

De våldsamma flodkrökarna vid Ryssäng och Gåsgöl på båda sidor om Fliseryd är mycket säregna. De betingas av att det mot öster svagt sluttande peneplanet är genomsett av sprickor i bestämda riktlinjer, i vilken flodens olika grenar söker sig fram. På grund av höjningar och sänkningar hos landytan har säkerligen flodens lopp växlat mellan olika sprickdalar under de senaste geologiska skedena.

Typiska för Emån under den sträcka, då den rinner fram genom slättbygd, är levéer - trädridåer växande längs med och oftast på ömse sidor om ån - och meanderslingor. Vackra levéer åtföljer t ex stränderna på båda sidor om Högsby men finns även mer eller mindre välutbildade på flera sträckor längs ån. Oftast utgörs trädridån av klibbal ensamma eller i grupper men även stora och vackra ekar och andra trädslag kan kanta ån.

Väster om Målilla har ån utbildat ett utomordentligt vackert meandersystem, - d v s ån har grävt ned sig i sina egna sediment och genom vindlingar och rörelser i sidled, uppkomna genom erosion och pålagring av sediment, snört av sig själv, varvid s k korv- och restsjöar uppkommit. Liknande vackra och välutbildade meanderförlopp finns ej i sydöstra Sverige.

Söder om Målilla flyter Gårdvedaån ut i Emån. Gårdvedaån, som går från Melsjön och nästan parallellt med Emån, meandrar mycket vackert längs nästan hela sitt lopp. Landskapet påminner om det väster om Målilla men i mycket mindre skala. Anblicken blir ännu vackrare genom att hela ån omges av öppet jordbrukslandskap. De träd, som helt dominerar landskapsbilden, är klibbalarna längs ån och de gamla, mycket ståtliga ekarna, som växer vid ån, i åkerkanterna och i anslutning till bebyggelsen. En del algrupper har fått åldras utan att utsättas för gallring eller annan påverkan. Sådana bestånd växer särskilt vid Sigridslund. De gamla alarna är mycket viktiga för insekts- och fågellivet. De åldriga ekarna har ett särskilt intresse som värdträd för den sällsynta pseudoskorpionen *Larca lata*. De avsnörda meanderslingorna har en från den nutida åfåran delvis avvikande flora. I dem har man påträffat gytttrad igelknopp, vattenstäkra och hårsäv. Kungsfiskare häckar vissa år i strandbrinkarna.

Från Gåsgöl fram till Europaväg 66 utbreder sig åmader längs en sträcka av en och en halv mil. De ansluter i sydväst till den stora och orörda Åbymossen. Våtmarkerna, som själva äger få motsvarigheter i landet, utgör en del av ett komplex, som också innefattar bifurkationer, sjöar och fastmarksöar, och som genom sin storlek, sin relativa orördhet, sin variation och sina biologiskt rika miljöer är av utomordentligt värde.

Norr om Årena förekommer relativa höjdskillnader på upp till 100 meter. Här finns ett egenartat ravinlandskap, som också hydrologiskt och botaniskt är av stort intresse.

Mäktiga glacifluviala avlagringar kännetecknar Emådalen. Åsarna har bildats såväl över som under issjöytan och är bl a därför av mycket växlande form. På flera ställen har deltabildningar byggts upp till issjöytan - särskilt gäller detta avsnittet mellan Ryningen och Högsby. Mycket värdefulla åsavsnitt finns vid Lannaskede och Tälläng i Jönköpings län samt vid Fröreda, Järeda, Årena, Tränshult, Drageryd, Smällen NV Högsby, Gillberga och Högsrum i Kalmar län. Flera av de nämnda miljöerna hör till de värdefullaste glacifluviala bildningarna i sydöstra Sverige.

Kring Drageryd utbreder sig ett väldigt komplex av isälvsavlagringar med märklig form och uppbyggnad. Komplexet består av plåtåartade åsar och kullar samt längst i norr terrasser i sydsluttningen. Området som helhet hör till länets märkligaste isälvsbildningar. Även med hänsyn till kulturlandskapet är Dragerydområdet av utomordentligt hög klass med sin omväxlande landskapsbild. Botaniskt intressant och vackra zonerings från strandängar och till torrängar via övergångstyper. Byn Drageryd är liksom hela odlingsbygden kulturhistoriskt intressant.

Floran kännetecknas av ett stort antal arter, många av den sällsynta. Dalgången visar mycket vackert den kontinuerliga övergången från höglandsarterna i nordväst till den mera kontinentala floran vid Kalmarsund. Av denna anledning blir då sådana miljöer särskilt viktiga, som tydligt visar denna övergång: hållmarker, torrängar, skogar av skilda slag samt ån själv med sina lugnvatten och forssträckor.

Exempel på miljöer, som äger ett särskilt stort botaniskt värde, är växtplatserna för rödsyssla, fältvedel och smalbladig lungört öster om länsgränsen, marker med oförstörd ängs- och hagmarksflora, Ryddalen med sin yppiga flora, ädellunden Berga gård med sina tusentals mistlar, strandängen vid Aven nära Fliseryd med en mycket stor förekomst av strandviol samt miljöer nära Grönskog med skogsviol och andra hotade skogsväxter. Tre enskilda arter utöver ovanstående förtjänar särskilt att nämnas, nämligen spindelört, gråfingerört och sträv nejlikerot. De har alla en starkt isolerad förekomst i norra Europa; den sist nämnda är möjligen endemisk.

Fiskfaunan i Emån upptar mer än 25 arter, bland dem de sällsynta färna, vimma och asp, den senare på sin sydligaste förekomst i landet. Mellan Tjurken och Grumlan i huvudån samt i flera av biflöderna lever stationär öring. Stammen av havsöring är unik i världen genom sin storlek - det gäller både genomsnittlig vikt och maxivikt. Emån måste också anses som en av våra värdefullaste laxälvar. Slutligen är ån det troligen viktigaste vattnet för mal i norra Europa.

Flodpärlmussla är känd från tre olika platser i åsystemet.

Insektslivet längs ån är inte systematiskt undersökt. Kända för sin värdefulla skalbaggsfauna är tallhedarna vid Alseda och Ädelfors i Jönköpings län. På torrängarna mellan Drageryd och Valåkra har flera ytterst sällsynta fjärilsarter blivit funna, några unika för norra Europa. En mycket rik fjärilsfauna upptäcktes på 1930-talet längs Kvillen väster om Fliseryd. Åtminstone upp till Mörlunda förekommer här och där sandödla och hasselsnok. Hasselmus förekommer sällsynt i dalgången. Ett utterpar födde 1984 ungar vid Nävelsjön. Där och väster om Fliseryd har utter visat sig vid flera tillfällen under de senaste åren. Båda platserna är mycket lämpliga presumtiva miljöer för utter.

Emådalen har ett rikt fågelliv. Viktiga miljöer är strandriåerna av al, ek och pil samt randskogar med odlad bygd, särskilt då dessa miljöer innehållit gamla och döda träd.

Illharjen och avsnittet närmast öster därom är känt för sitt utomordentligt rika fågelliv. Viktiga, för dalgången typiska arter, är liten flugsnappare, näktergal, rosenfink, stenkäck, nötkråka, mindre hackspett och kungsfiskare.

För Kalmar läns vidkommande måste Ryningeområdet särskilt nämnas. Ryningen utgör tillsammans med omgivande betesmarker en av de värdefullaste fågellokalerna i östra Småland. Ryningen sänktes i två omgångar 1886 och 1918. Av den ursprungliga vattenspegeln finns (utom under våröversvämningarna) nu bara den nordligaste delen kvar. Förr var hela Ryningen slätter- och betesmark. Vass-slätter förekom, egendomligt nog, till åtminstone för några år sedan. Sjöstränderna utgjorde för något decennium sedan den största sammanhängande betesmarken i Småland. Betet har emellertid successivt avtagit. Vid Trånshult finns dock fortfarande ett aktivt betes- och slätterbruk, stöttat med naturvårdsmedel. Området är ett av de ornitologiskt, botaniskt och kulturhistoriskt intressantaste exemplen på hävdad madmark i länet.

Vårar och höstar är Ryningen rastplats för framför allt snäppor, änder, gäss och sångsvanar. Särskilt sångsvanarna uppträder då i stort antal. I markerna mot Trånshult spelar vissa vårar mer än 100 brushanar. Under de drygt 20 år, som fågellivet bevakats regelbundet, har närmare 110 fågelarter konstaterats häcka inom området. Bland häckfåglarna utgör vadare, sothöns, änder och doppingar det stora antalet. Rödbenan, som är ovanlig i inlandet, häckar vissa år med åtskilliga par. Den småfläckiga sumphönan har i sjön en mycket god stam. Av doppingar finns fyra arter, utom den vanliga också smådopping, svarthake- och gråhakedopping, den sist nämnda på en av sina mycket fåtaliga häckplatser i Småland. Vid Ryningen har näktergal och gräshoppsångare sina rikaste förekomster i Emådalen. Rosenfink häckar, vissa år också kungsfiskare. Också lövskogen vid Ryningsnäs är häckningsplats för åtskilliga fågelarter. Vitryggig hackspett har observerats under häckningstid.

Sammanfattande värdetext: Emån är sydöstra Sveriges största vattendrag. Väster om Målilla och utmed Gårdvedaåns nedre del finns ett utomordentligt välutbildat meandersystem. Genom erosion och pålagring av sediment har s k korv- och restsjöar uppkommit. Ryningen är ett stort våtmarksområde som till viss del fortfarande betas. Här förekommer även madslätter. Området är av stort ornitologiskt värde. Kring Drageryd utbreder sig ett komplex av isälvsavlagringar. Det består av plåtårtade åar och kullar samt i norr terrasser i sydslutningarna. Dragerydsområdet är även av botaniskt och kulturhistoriskt värde. Här finns bl a zoneringar, strandängar - torrängar och ålderdomliga brukningsformer. Även åssträckan mellan Ruda och Högsby har ett högt geovetenskapligt värde med bl a flera parallella åsryggar. Mellan Grönskogssjön och mynningen utbreder sig ett värdefullt kärr- och madmarksområde. Strax öster om Grönskogssjön finns också ett omfattande system av s k kvillar, d v s ån har här spjälkats upp i ett otal små och större fåror med såväl lugnvatten som starkt forsande vatten. I Emån finns både storhavsöring och lax samt den sällsynta fiskarten mal.

Anmärkningar: Allsidiga geovetenskapliga, biologiska, hydrologiska, limnologiska inventeringar bör genomföras för hela ån i de båda länen.

En långsiktig plan som visar hur åns naturvärden ska kunna bibehållas och utvecklas framdeles bör upprättas.

Referenser: Arnemo, Rolf & Christiersson, Georg, 1982
Malen i Sverige. Institutionen för naturvetenskap med teknik, Högskolan i Kalmar 1982.

Arnemo, Rolf, Christiersson, Georg & Hultman, Sven 1982. Fiskeribiologiska undersökningar 1980 och 1981 i Emån, delen Rosenfors till mynningen. Institutionen för naturvetenskap och teknik, Högskolan i Kalmar 1982.

Arnemo, Rolf, Christiersson, Georg & Hultman, Sven, 1987. Utredning om fiskevårdsplan för lax och havsöring i Emån från Högsby till mynningen. Fiskenämden i Kalmar län, Kalmar 1987.

Andersson, Sune, 1967. Redogörelse för översiktlig naturvårdsinventering inom Högsby kommunblock. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1967.

Andersson, Sune, 1971: 1. Redogörelse för översiktlig naturvårdsinventering inom Fliseryds kommun. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1971.

Andersson, Sune, 1974. Redogörelse för översiktlig naturvårdsinventering i Hultsfreds kommun, Vimmerby 1975

Christoffersson, John, 1971. Högsbytraktens natur. Del 1: odlingslandskapet, Högsby kommun, Högsby 1971. Objekt (2 C), 2 D, 2 E, 2:5, 6, 7, 8, 10

Christoffersson, John, 1974. Utkast till naturvårdsplan för Högsby kommun. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1974. Objekt 2 C, 2 D, 2 E, 2 F/G, 2:5, 4, (7), 8, 10

Christoffersson, John, 1983:2
Emån mellan Nabben och Fliseryd. Stencil.

Eklund, A B Curry-Lindhal, C. 1950. Natur i Småland. Svensk Natur, Göteborg.

Emåutredningen, 1974. Översvämningsskydd i Emån. Betänkande avgivet av Emåutredningen 1974 (Jo 1974:2). Objekt (2 B), 2 -c), (2 D), (2 E), 2 F/G.

Hellman, Kerstin, 1984. Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län. SNV PM 1788.

Johansson Carl Erik, 1963. Grusinventering i Kalmar län. III. Mellersta och norra länsdelarna. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1983.

Johansson, Carl Erik, 1968. Grusinventering i Kalmar län, IV. Mellersta fastlandsdelen. Länsstyrelsen i Kalmar län. Kalmar 1968.

Klevemark, Björn, 1985. Ornitologisk beskrivning av Emån med angränsande kustavsnitt i Kalmar län. Stencil.

Larsson, Anders, 1976. Ryningen. Vegetation, markanvändning och fågelliv. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1976.

Lindén, Anders, 1981. Grusinventering, Vetlanda kommun. Länsstyrelsen i Jönköpings län, Jönköping 1981.

Nathansson, Jan Eric, 1986. Projektet Malen. Slutrapport för åren 1982-86. Sveriges Sportfisk- och Fiskevårdsförbund.

Nathansson, Jan Eric, 1987. Malens utbredning i Sverige. Fiskeristyrelsens Sötvattenslaboratorium.

Nathansson, Jan Eric, Gustafsson, Rolf & Ohlsson Lena, 1987. Malens biotopval i Sverige. Fiskeristyrelsens Sötvattenslaboratorium.

Strömblad, Willy, 1976. Ryningen 1962 - 1966. Beskrivning och försök till värdering av en fågel-sjö. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1976.

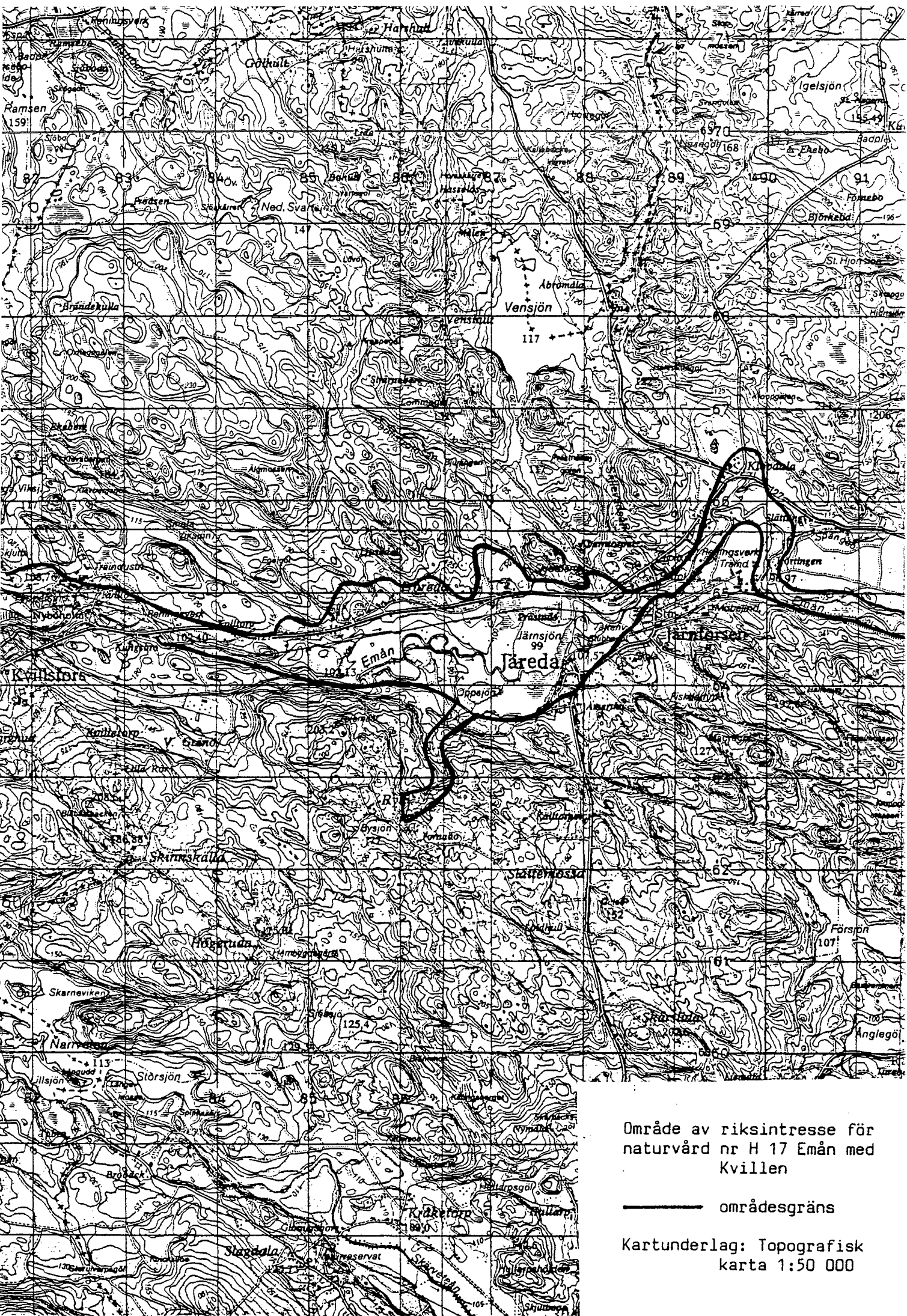
Strömblad, Willy, 1981, Fågelfaunan i Ryningen 1976 - 1980. Fåglar i Vetlandatrakten, 1981.

Svensson, Göran, 1979. Naturinventering, Vetlanda kommun. Länsstyrelsen i Jönköpings län, Jönköping 1979.

Walldén, Bertil, 1961. Misteln vid dess nordgräns. Almqvist & Wiksell, Uppsala.

Vetlanda Ornitologiska Klubb.
Årsvisa rapporter om fågelfaunan vid Ryningen.

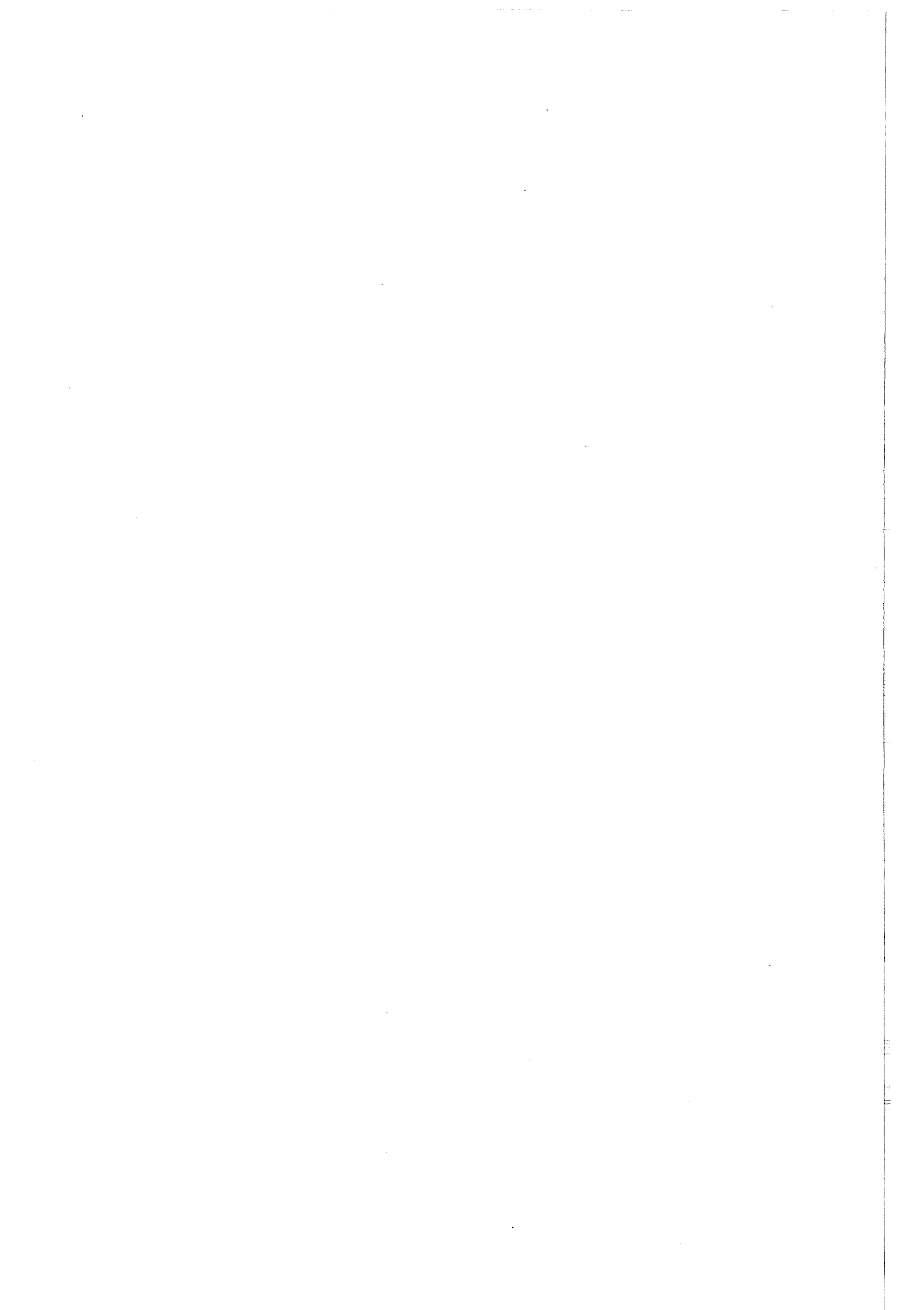
Wirsenius, Stefan, 1987. Viktiga lövskogar och hagmarker för mindre hackspett inom Järeda, Virserum, Tveta och Gårdveda socknar. Emådalens Naturvårdsförening.

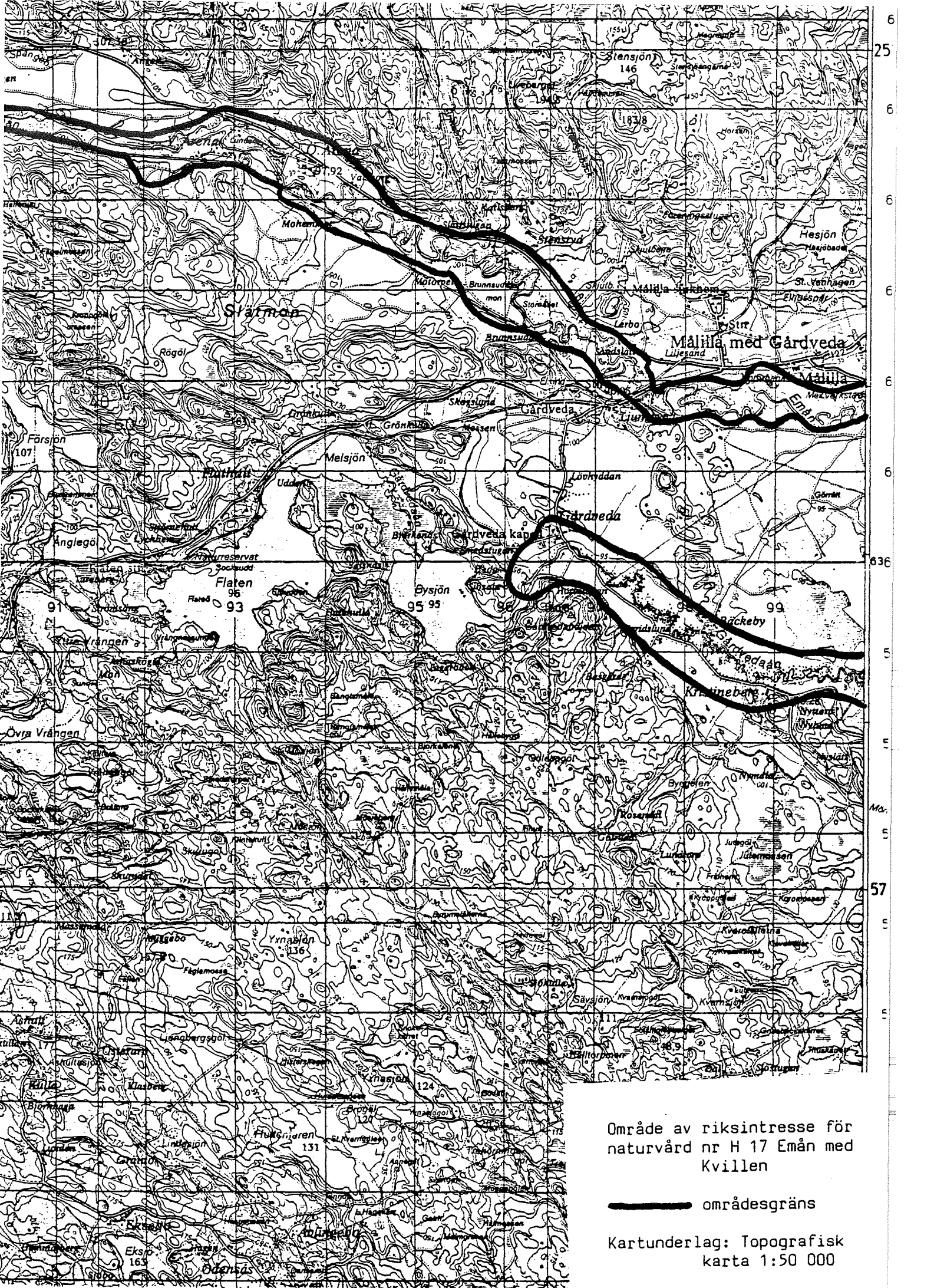

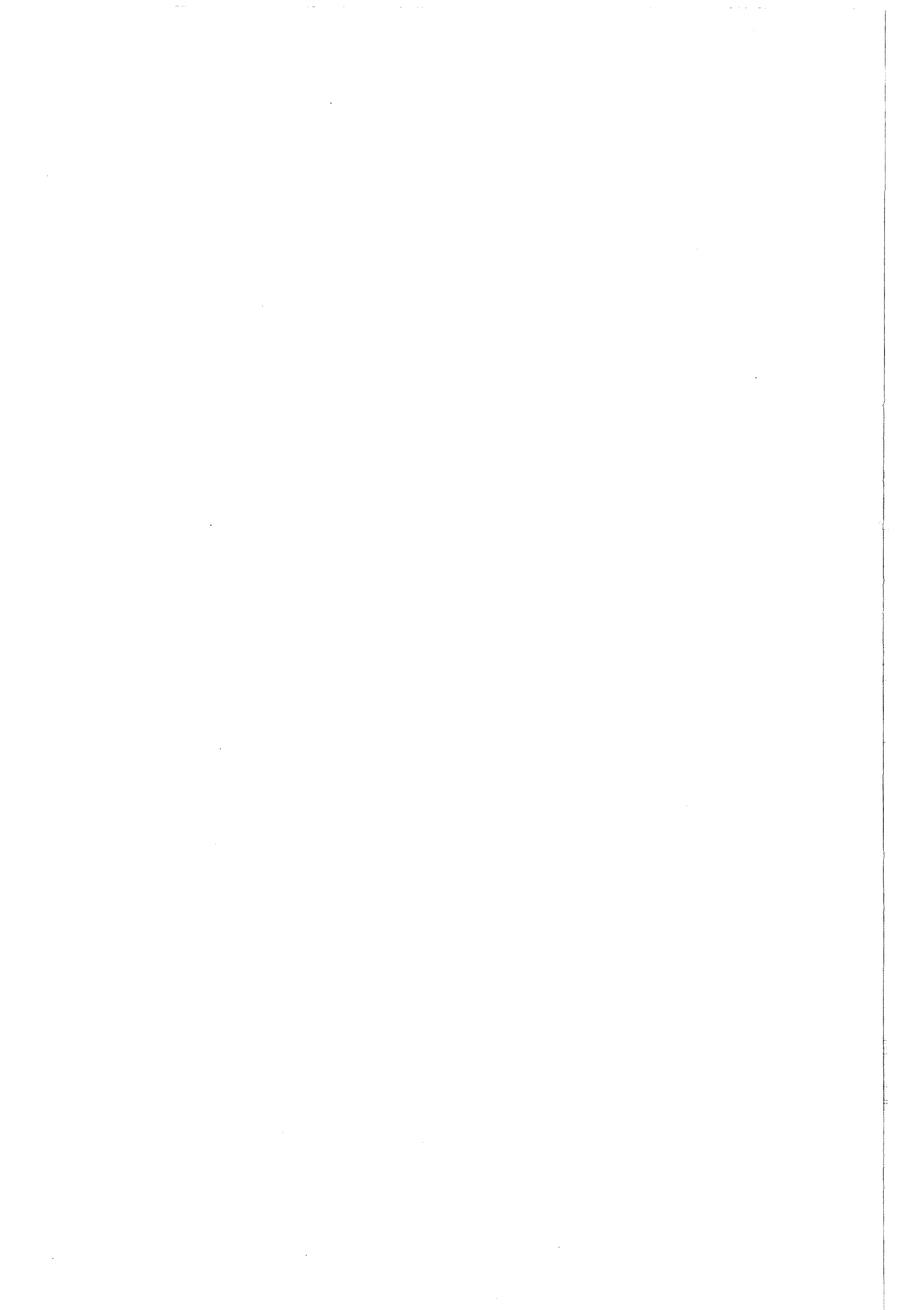
Område av riksintresse för naturvård nr H 17 Emån med Kvillen

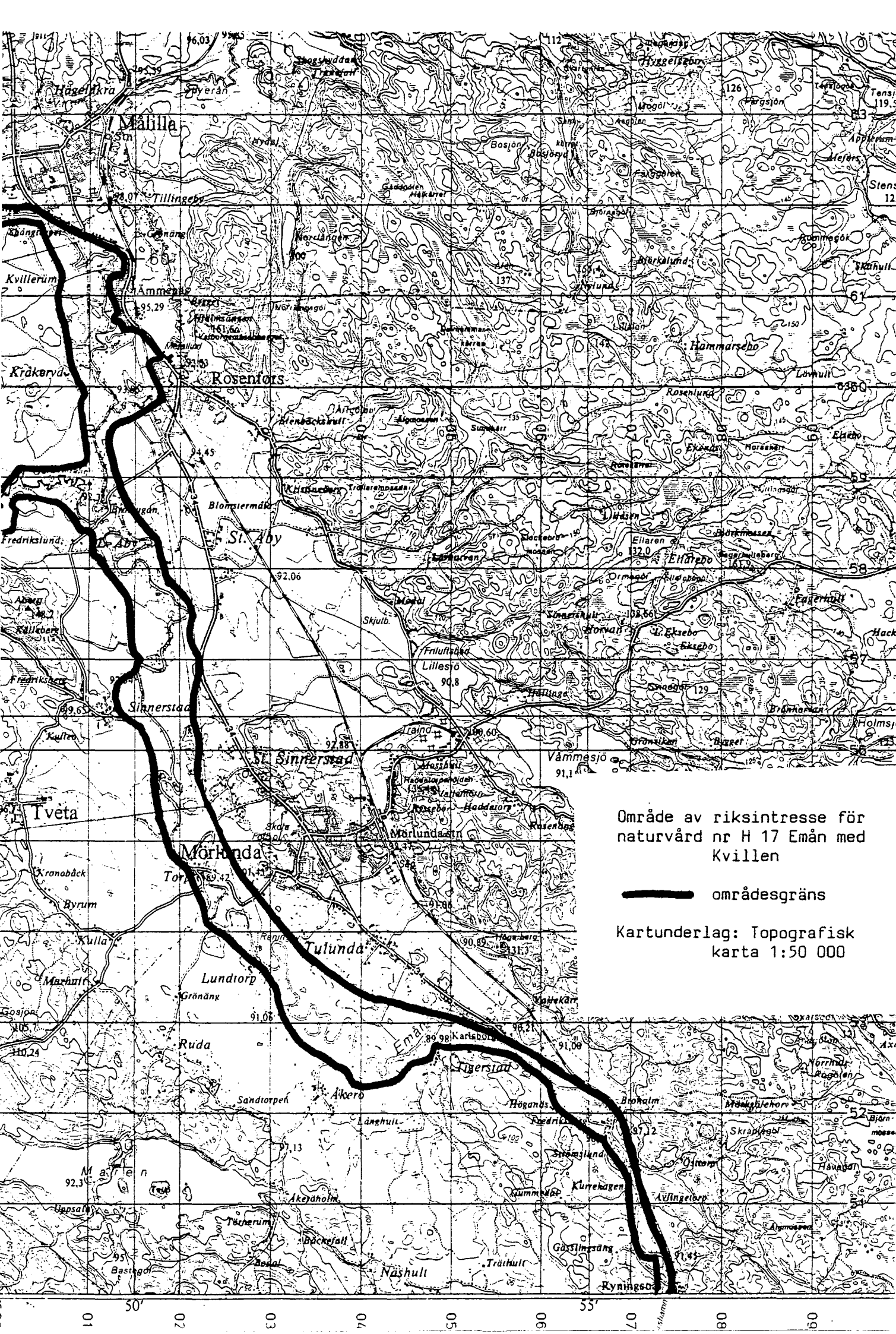
— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

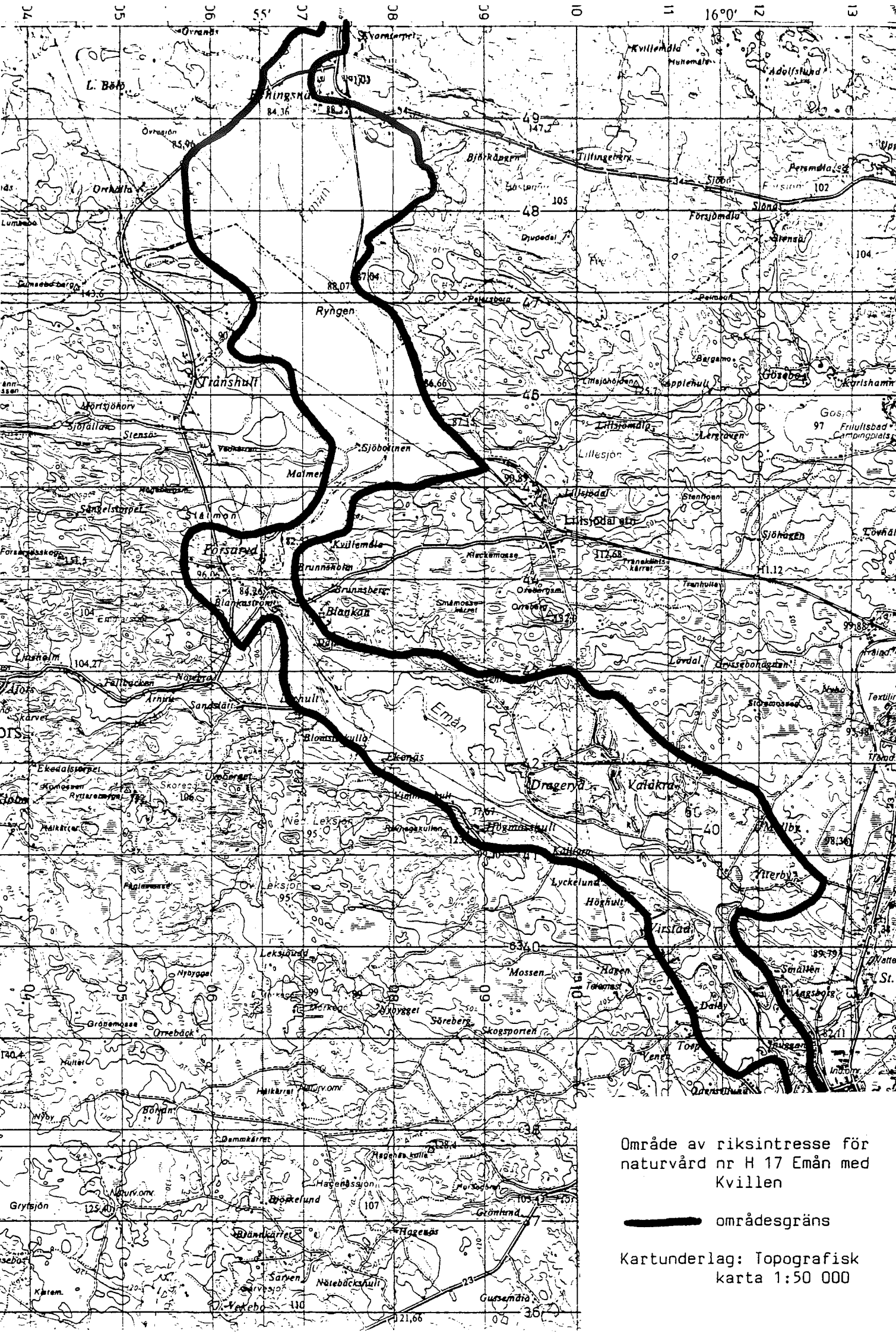

Område av riksintresse för naturvård nr H 17 Emån med Kvillen

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

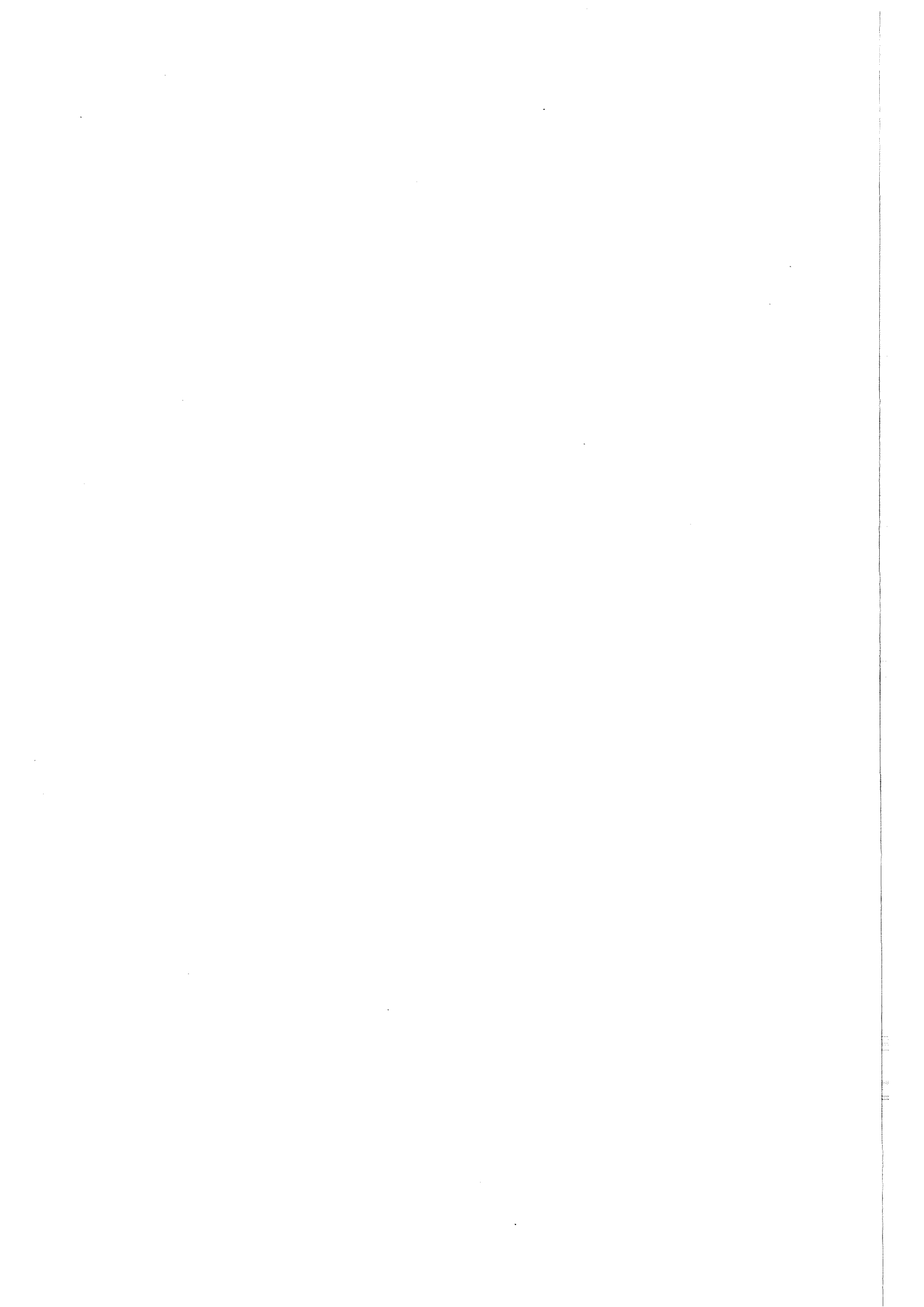

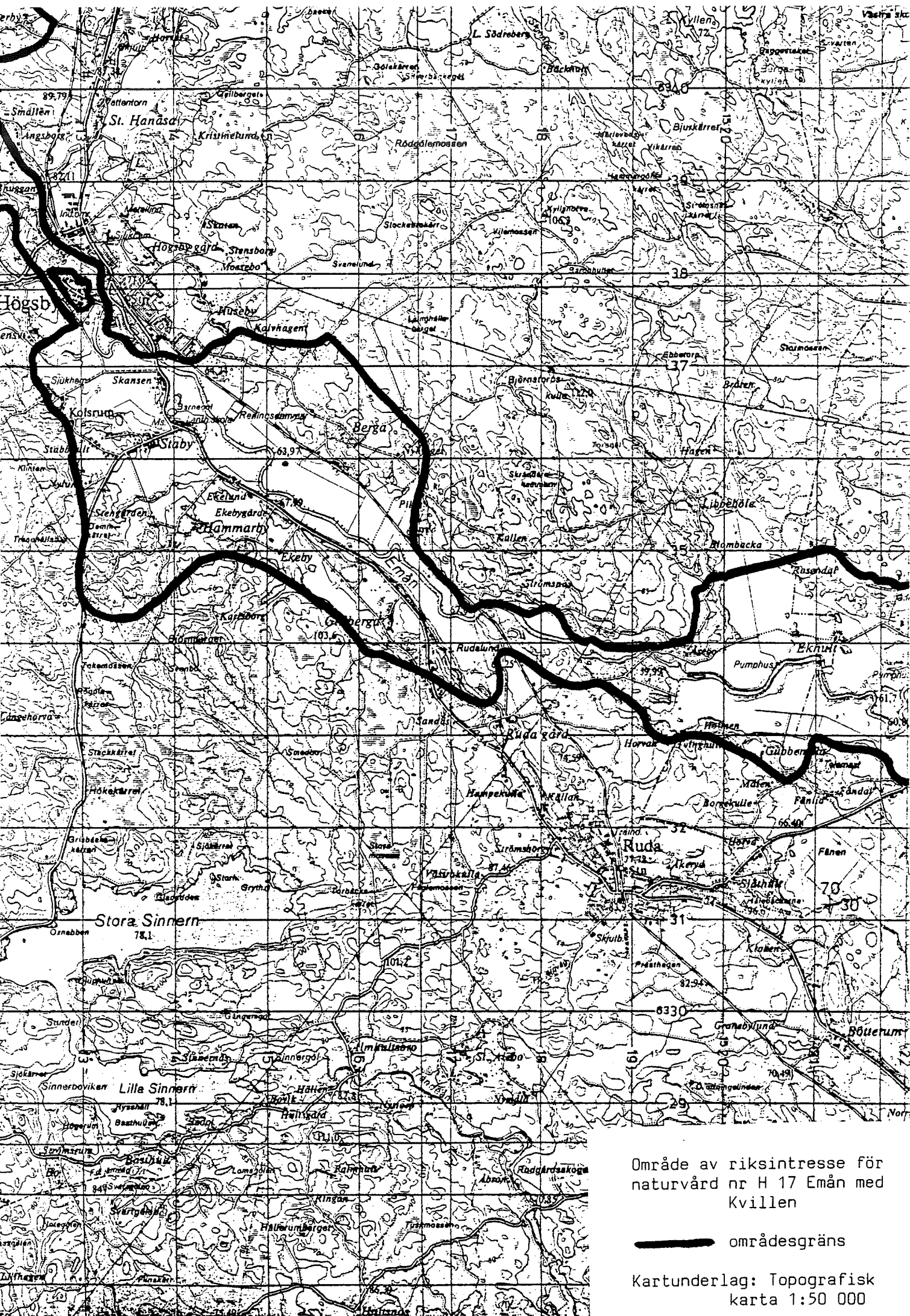

Område av riksintresse för naturvård nr H 17 Emån med Kvillen

 områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

Område av riksintresse för naturvård nr H 17 Emån med Kvillen

 områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

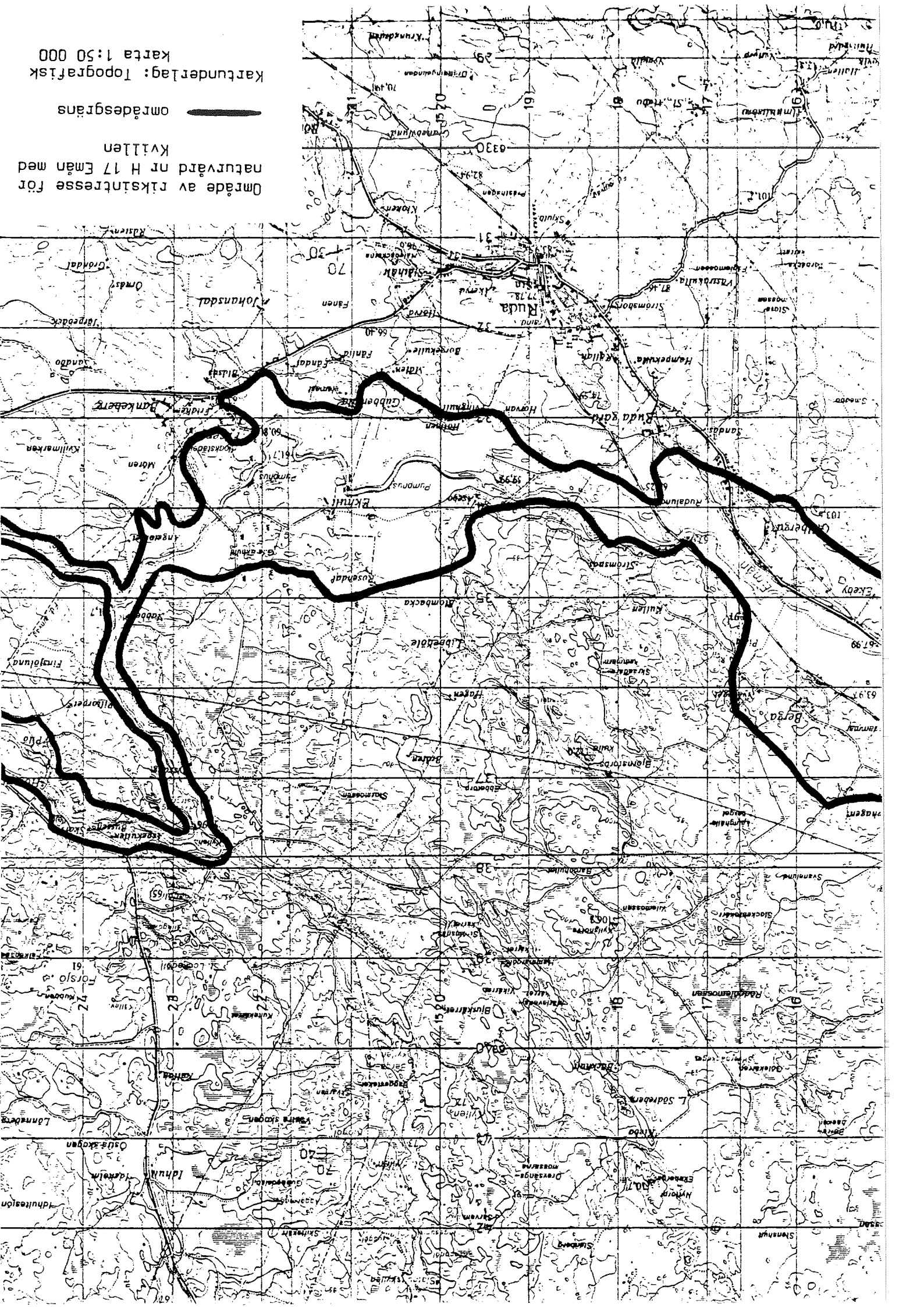
Kartunderlag: Topografisk
karta 1:50 000

områdesgräns

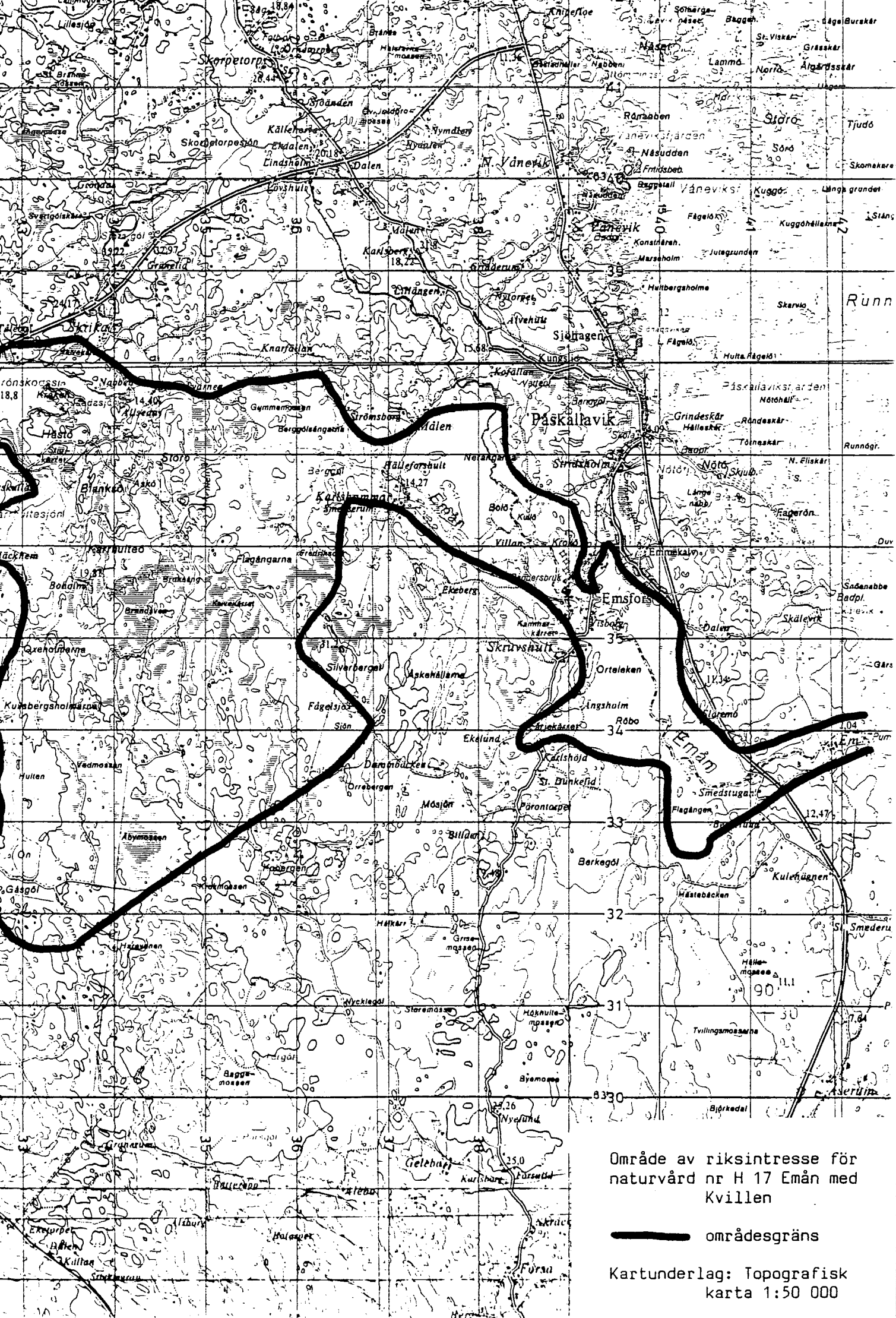
Kvällen

Område av riksintresse för
naturvård nr H 17 Emån med

Område av riksintresse för naturvård nr H 17 Emån med Kvillen

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

H 18 Hummeln med Humlenäs

H18

1988-02-01

Sid 1 (3)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 18 SJÖN HUMMELN MED HUMLENÄS, OSKARSHAMNS KOMMUN

Karta: 6G 50

Läge: 6G 2 f 20 Area: 1087 ha totalt
537 vatten
550 land

Naturgeografisk region: 13 Gränsområdet mellan sydsvenska
höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: Sprickdalsterräng - Kullig
terräng 20-50 m, kratersjö,
drumlin

Vegetationstyper: Barrblandskog, lövskog, hässlen, torräng,
fuktäng, hedsamhällen

Intresseaspekter: G L B K Z

Urvalskriterier: A Kratersjö, reliktsjö tidigare samband med
Östersjön, kulturlandskap med spår av äldre
brukningsformer
C Översilningsmark, askäng, lövskogsbete.
Hummeln lokal för flera sällsynta arter.

Nyckelord: Kratersjö, ishavsrelikter, mal, drumlins, kalkstens-
block, rullstensås, kulturlandskap, lövskog, hässle.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt hävd av kulturlandskapet. Forskning i Hummeln.
Kulturlandskapets värden påverkas negativt genom utesluten
hävd. Hummeln kan påverkas negativt genom nedsmutsning,
försurning, vattentäkt, reglering, tungmetallutsläpp etc.

Planering och säkerställande: I kommunöversikt för Oskarshamns
kommun är hela området inlagt som utredningsområde (U 1).
Odlingsmarkerna vid Humlenäs har avsatts som naturreservat
1973-0118 (77 ha).

Områdets huvuddrag: Hummeln ligger söder om Kristdala i Oskars-
hamns kommun och tillhör Viråns vattensystem. Dess yta är 5,9
km². Sjön ligger 55 m ö h och därmed under högsta marina
gränsen. Den är belägen i övergångszonen mellan småländska hög-
landets småkuperade ytterområden och Västervikstraktens sprick-
dalsterräng.

Vid geologiska undersökningar på Humlenäs har block av kambrosiluriska bergarter, som innehåller antingen sandsten eller kalkkonglomerat, påträffats. Kalken är av samma typ som på Öland och härstammar förmodligen från Småland-Ölandslagret. Blocken kommer såvitt kan bedömas från Hummelns botten, där ett fast kambrosilurlager förmodligen finns. Allt tyder på att blocken förts upp av inlandsisen. Nära stranden vid Humlenäs finns breccior i berggrunden, vilket tyder på att en förkastning ägt rum. Senare undersökningar tyder på att bäckenets form i Sörsjön beror på ett meteoritnedslag. Om så är fallet är sjön ett av mycket få exempel på detta i Sverige. Kanske är Sörsjöbäckenet en kombination av förkastning och meteoritnedslag.

Djupkartorna ger en god bild av sjöns morfologi. Hummeln består av två delar: Sörsjön med ett 61,5 m djupt bäcken och Norrsjön med ett 30 m djupt bäcken. Stränderna är flerstädes branta och består mest av klipphällar och stenblock, vilket är en av anledningarna till den sparsamma förekomsten av vassar.

Lösa kalk- och sandstensblock av kambrosiluriskt ursprung finns på Humlenäs. Största delen av området täcks av barrskog medan Humlenäs domineras av lövskog. Hummelns stränder är i huvudsak omgivna av skog och i någon mån av åker.

Hummelns teoretiska omsättningstid är ca 4,5 år och dess tillrinning är $6,5 \text{ l/s} \cdot \text{km}^2$ av tillrinningsområdet. Enligt muntlig uppgift är Hummeln sänkt en gång. Huvudtillflödet (Bråån) är förmodligen tidvis helt uttorkat i sitt övre lopp. Kristdala samhälle tar sitt dricksvatten från en grundvattenbrunn, som baseras på infiltration av vatten från Hummeln.

Vassar förekommer framför allt i vikarna och längs Sörsjöns flacka strand. Bladvass är den huvudsakliga vassbildaren i Hummelns, men även säv förekommer. Under senare år har den mera näringskrävande bredkaveldun börjat utbreda sig. Bland övriga makrofyter kan nämnas vattenmöja och notblomster, som är en oligotrofiindikator. I Båtviken, där Vibäcken rinner ut finns förutom kraftig vassbildning även vattenpest.

Hummelns fytoplanktonsamhälle är oligotroft med diatomé-arten Tabellaria teilingii som oligotrofiindikator.

Av fiskfaunan kan nämnas mal (senaste uppgift dock så gammal som 1945), som är en relik från den postglaciala värmetiden, och glacialrelikten hornsimpa. Bland kräftdjuren kan framhållas de fyra glacialrelikterna Mysis relicta, Pontoporeia affinis, Pallasea quadrispinosa och Limnocalanus macrurus. En rik insektsfauna finns utmed stränderna, där ett flertal sällsynta arter påträffats. Storlom är en av sjöns häckfåglar.

I sjöns västra del löper en långsmal ås som uppträder som ett band långa, låga och smala öar.

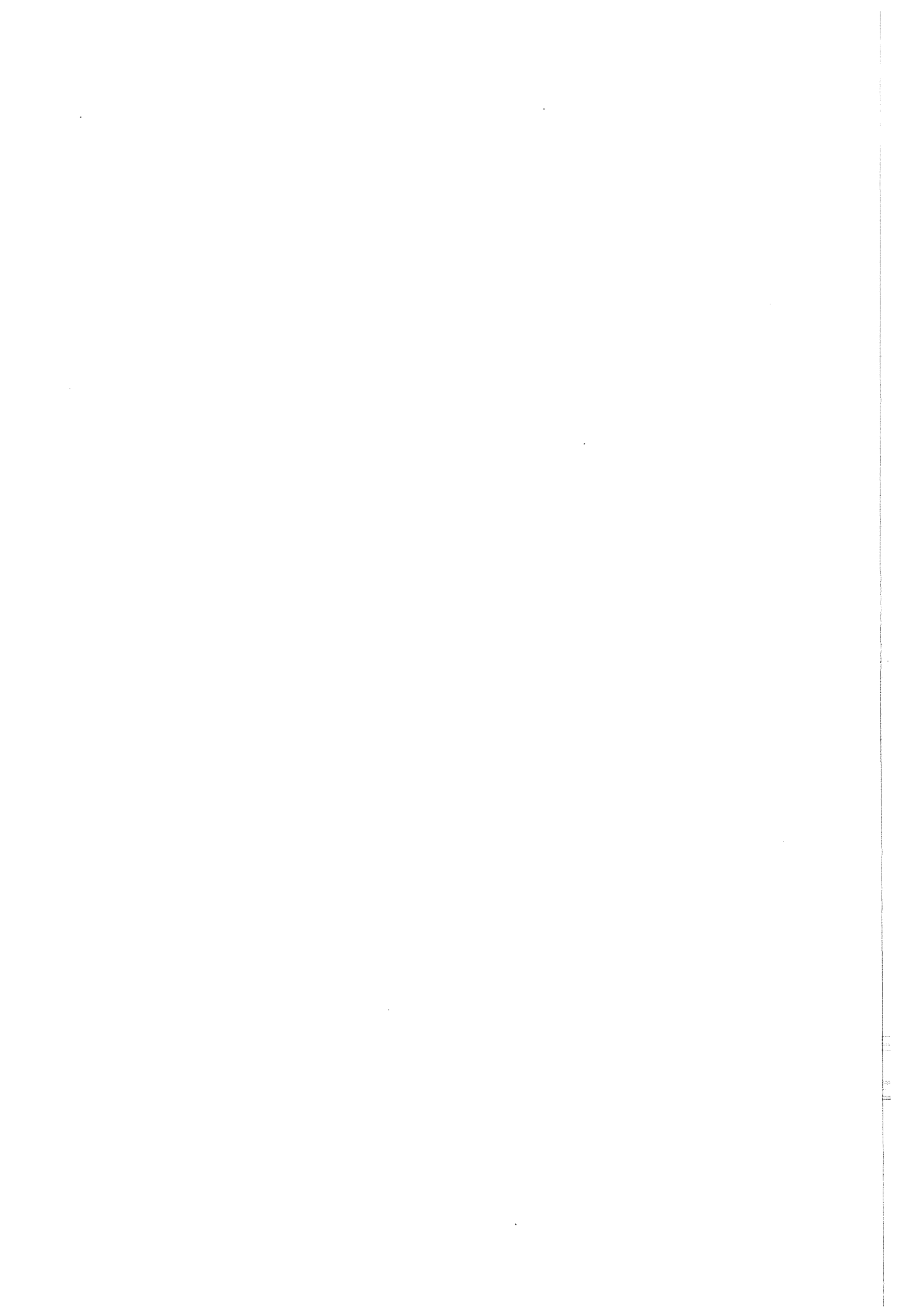
Söder om Hummeln ligger en gårdsamling benämnd Humlenäs. På udden och den låga ås, som sträcker sig söderut har påträffats större eller mindre block och stenar såväl sandsten som grå

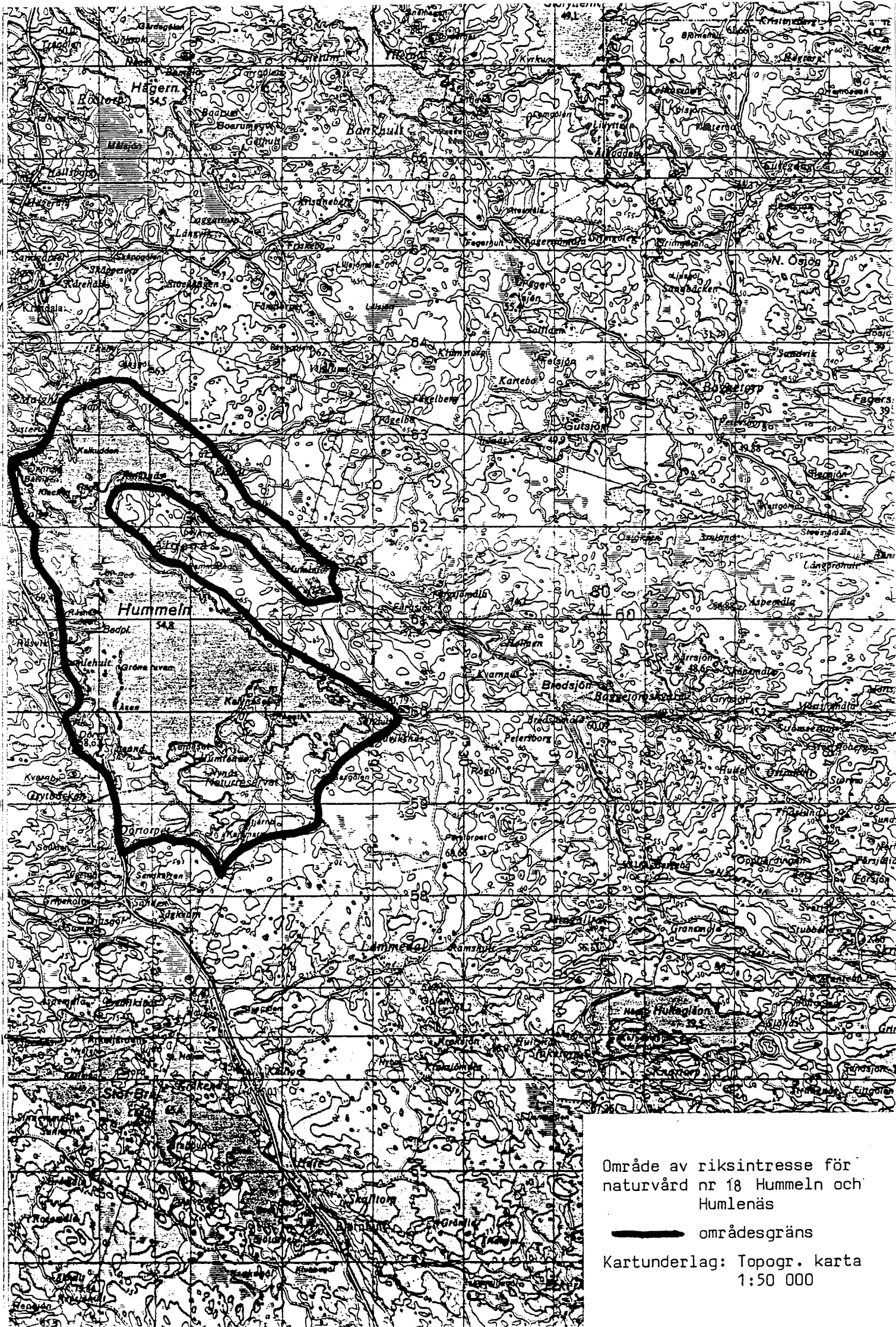
kalksten d v s sedimentära bergarter. Kalkstenen är liknande den som påträffats på norra Öland. Större delen av området är barrskogsbevuxet men lövskogar dominerar närmast bebyggelsen. "Åsen" är bevuxen med blandlövskogar med inslag av ädla lövträd och på vissa partier finns mer eller mindre rena hasselskogar framför allt på Kejnäset. Odlingslandskapet vid Humlenäs kännetecknas av den för de inre delarna av Småland vanliga bilden av små åkrar, ängar och hagar i ett mosaikartat komplex. Floran är på grund av kalkstensförekomsten artrik och frodig. Synnerligen tilltalande landskapsbild.

Sammanfattande värdetext: Djup kratersjö med 6 glacialrelikter och förekomst av mal och hornsimpa. På sjöns botten finns kambrosilurisk kalksten. Ensamgården Humlenäs har ett ålderdomligt kulturlandskap med bl a rik lövskogsvegetation och kalkpåverkad flora. Entomologiskt intressant område med ex. sällsynt fjärrilsfauna.

Anmärkningar: Uppföljande forskning av sjön Hummeln dess ekologi m m bör komma till stånd.

Referenser: Andersson, SNV 1971; Naturvårdsplan, Oskarshamns kommun.
Arnemo, R, Christiansson, G. 1982; Malen i Sverige
Linnarsson, G. 1878; De paleozoiska bildningarna vid Humlenäs i Småland, SGU:Förhandlingar.

Område av riksintresse för naturvård nr 18 Hummeln och Humlenäs

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta
1:50 000

1988-02-03

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 19 KROKSHULT, OSKARSHAMNS KOMMUN

Karta: 6G SV

Läge: 6G 2d 23 Area: 21 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: Kullig terräng 20-50 m, rikblockig morän.

Vegetationstyper: Ris- och gräsrika barrblandskogar, fuktängssamhällen, björkhagar, gräs- och örtrika torrängssamhällen.

Intresseaspekter: K E B S

Urvalskriterier: A Odlingsbygd med välbevarade drag av det äldre odlingslandskapet
C Slåtterängar, hagmarker, beteshagar
E Anslående landskapsbild

Nyckelord: Äldre odlingslandskap, äng, fuktäng, hage, betad skog, flora

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: För att området ska bevaras fordras hävd enligt äldre traditionsbundna former.

Områdets natur- och kulturvärden påverkas direkt negativt genom utebliven hävd som slåtter och bete. Dikning och rationellt skogsbruk kan också påverka området negativt.

Planering och säkerställande: I kommunöversikten för Oskarshamns kommun har Krokshults bedömts som område med särskilt värdefull landskapsbild (RL 13).

Förhandlingar om bildande av naturreservat pågår.

Områdets huvuddrag: Krokshult utgör ett utmärkt exempel på det äldre småskaliga jordbruk som en god bit in på 1900-talet i stort behärskade hela södra Sverige och framför allt då småländska höglandet. Krokshult tillhör vad som brukar kallas skogs- och mellanbygden och gården uppvisar hela skalan av småmedel-stora åkrar i mosaik med ängs- och hagmarker samt skog. I dag brukas ca 19 ha åker, lika mycket för bete och den sammanlagda skogsarealen är 56 ha. Ängsarealen - d v s den marktyp varifrån vinterfodret bärgades - intar idag en blygsam areal mot tidigare men handslåtter förekommer fortfarande på en

mindre del. Hagmarken, där björk med inslag av annat löv är förhärskande, betas fortfarande i stor omfattning av ca 10-talet kor jämte ungdjur. Även skogsbete i gles barr- och björkskog, s k utmarksbete, förekommer.

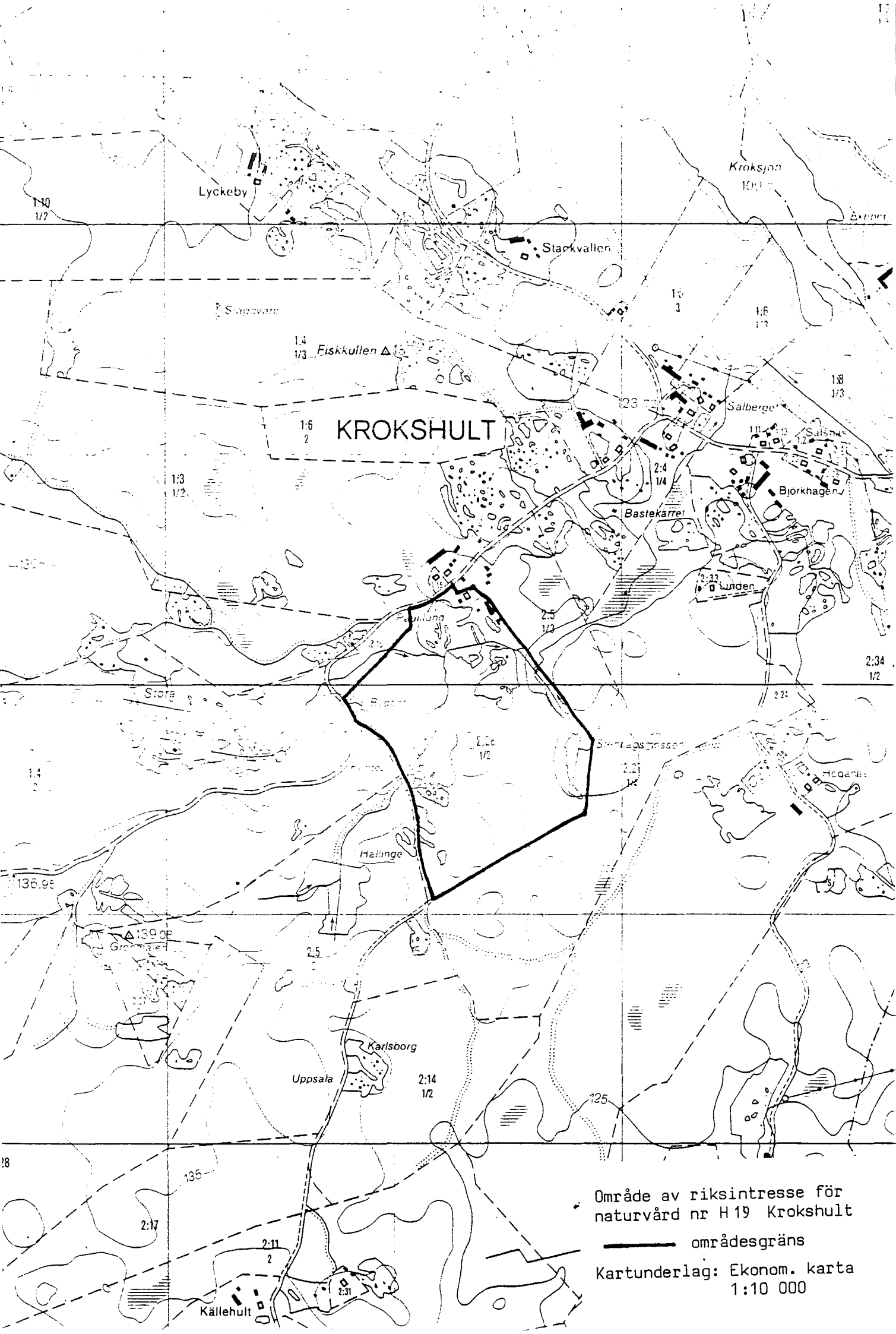
Genom att det äldre brukningssättet till stora delar pågått i mer eller mindre oförändrad form in i våra dagar ger Krokshult nu en anslående och intressant bild av detta äldre odlingslandskap som nu i allt snabbare takt försvinner.

Flera av gårdens åkrar är upptagna i sankmarker som torrlagts. Dessa marker är nästan helt stenfria medan angränsande åkrar på fastmarken är mycket stenbundna. Därom vittnar många odlingsrösen.

Slåtter förekommer fortfarande på del av fastigheten liksom hamling av företrädesvis ask. Fältskiktet är tack vare brukningsformen, där konstgödsel på vissa arealer ej förekommer, synnerligen intressant och artrik. Sålunda påträffas den sällsynta fältgentiana (*Gentianella campestris*) liksom spindelört (*Thesium alpinum*). Landskapsbilden med detta levande småskaliga jordbruk är synnerligen tilltalande.

Sammanfattande värdetext: Gård som i stort brukas enligt äldre former med bl a handslåtter och skogsbete. Småskaligt jordbruk där utkomsten i stort kommer från djuren och skogen. Gården är en synnerligen god representant för mellanbygden. Mycket tilltalande landskapsbild.

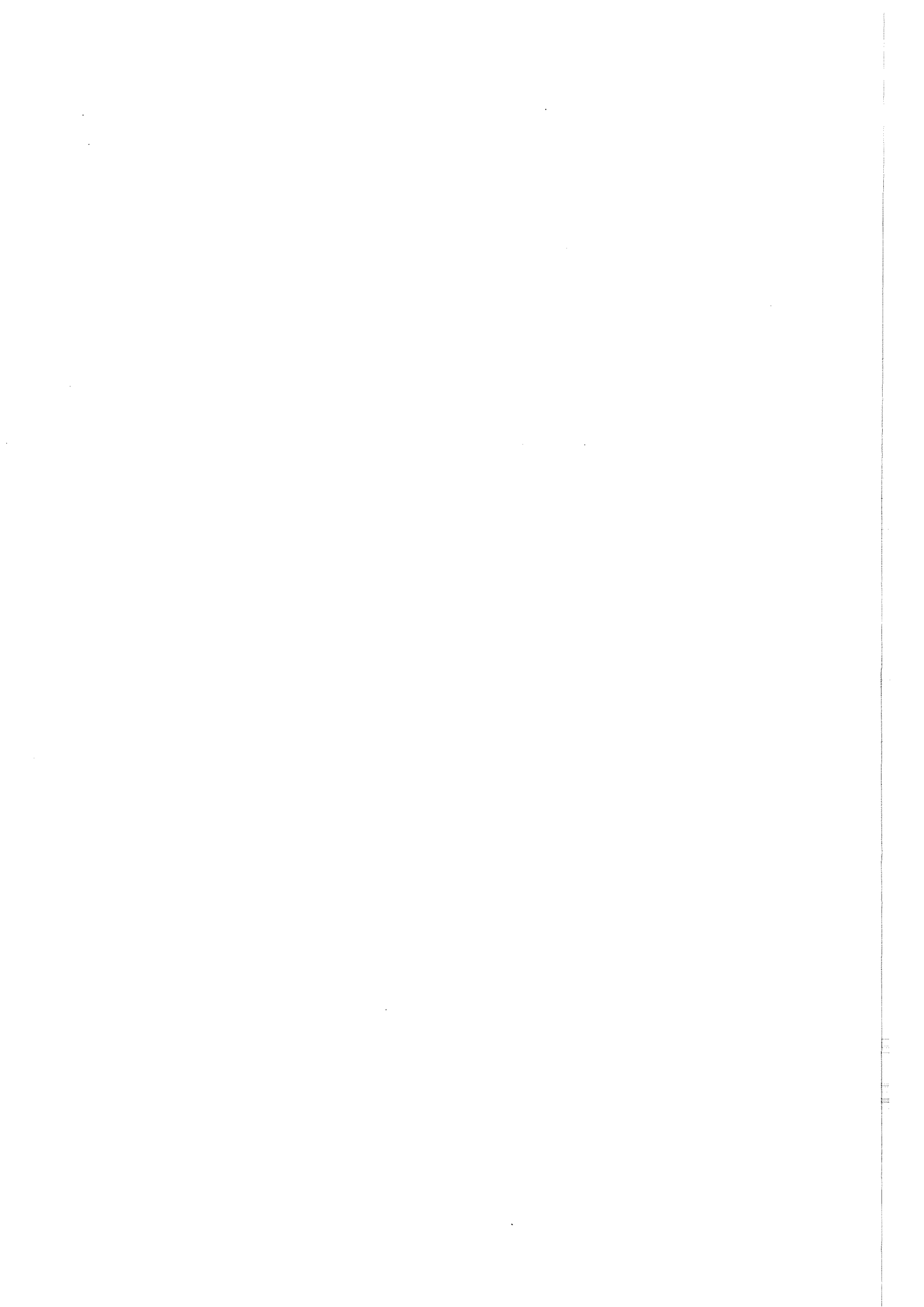
Referenser: Lantmannen nr 7, 1986.

Område av riksintresse för naturvård nr H19 Krokshult

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonom. karta 1:10 000

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 20 BRÅBYGDEN, OSKARSHAMNS KOMMUN

Karta: 6G SV

Läge: 6G 1e 14 Area: 900 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar.

Landskapsformer, terrängformer: Kullig terräng 20-50 m rikblockig morän.

Vegetationstyper: Barrblandskog, lövskog, ädellövskog, torrängsvegetation, gräs- och örtrika hedsamhällen, fuktängar, översilningsängar.

Intresseaspekter: B K S

Urvalskriterier: A Stor sammanhängande odlingsbygd med välbevarade drag av det äldre odlingslandskapet.
C Ängar, björkskogar, enbuskmarker, trädlösa betesmarker, översilningsmarker, lövskog, barrblandskog, flora.
E Synnerligen anslående landskapsbild.

Nyckelord: Äldre odlingslandskap, torr-fuktängar, gräshedsamhällen, busk-grässamhällen, ängslövskogar, hed-björkskogstyper, flora.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: För att området ska bevaras fordras hävd genom främst betesdrift. Områdets natur- och kultur värden påverkas negativt främst av utebliven hävd men även genom olämplig bebyggelse, dikning, olämpliga skogsplanteringar, borttagande av gärdesgårdar, omläggande av vägnät m m.

Planering och säkerställande: I kommunöversikten för Oskarshamns kommun har området föreslagits bli avsatt som naturreservat.

Områdets huvuddrag: Bråbygden, belägen ca 5 km söder om Kristdala, ligger tämligen högt och utgör en högplatå mellan Bråhultsdalgången och Bjälebodalgången. Berggrunden utgörs i huvudsak av granit men stora inslag finns av näringsrika grönstensbergarter som gabbro och diorit. Ovanpå berget ligger en mäktig och näringsrik morän delvis svallad delvis osvallad. Dessa faktorer jämte höjdläget har utgjort grundvalen för uppkomsten av denna sammanhängande jordbruksbygd och de stora naturvetenskapliga intressen som är knutna till denna. Större

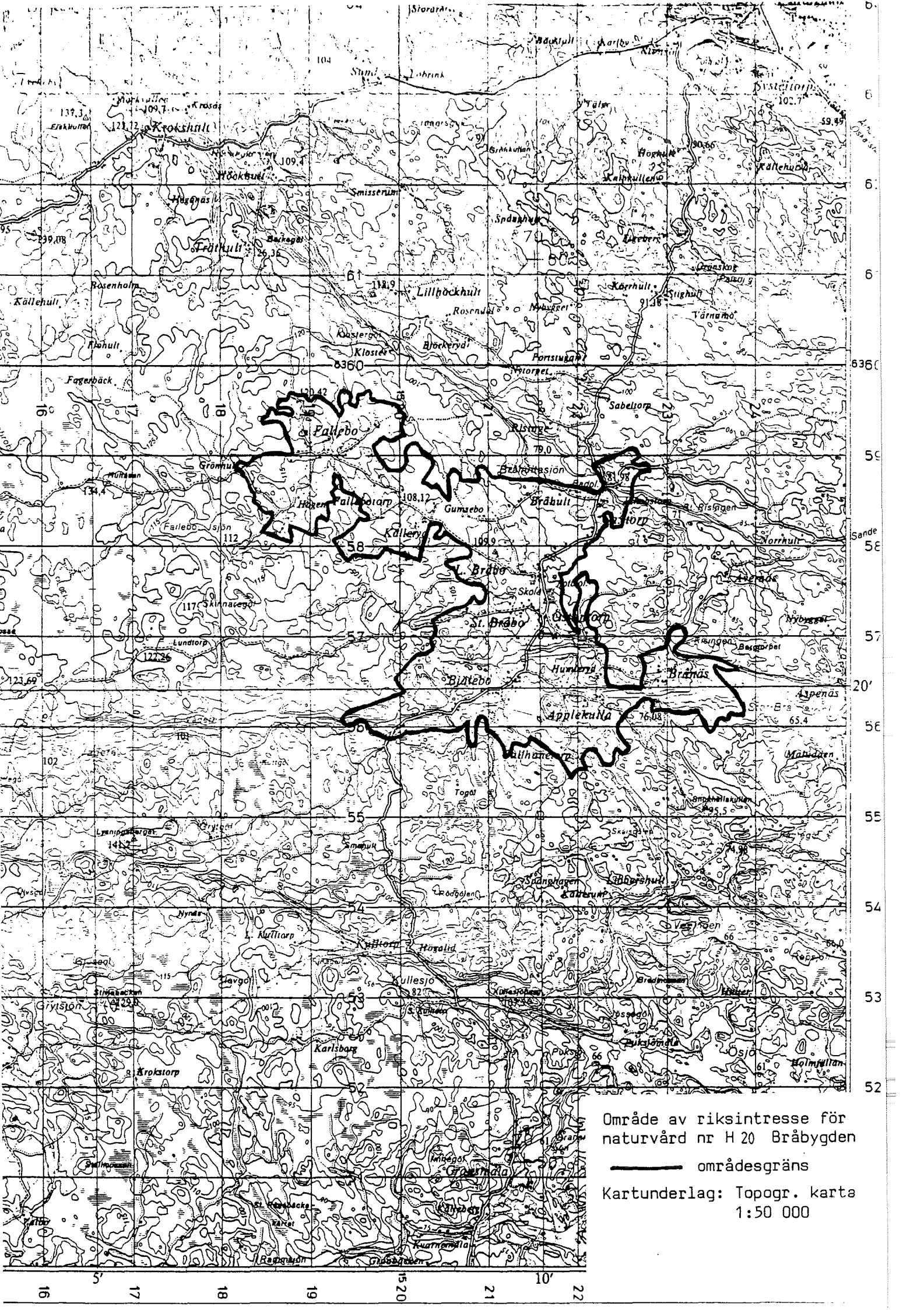
delen av platån intas av marginellt jordbruk, d v s icke bestående jordbruk, som bildar en vacker mosaik eller lapptäcke av åkrar, ängar, hagar, lundar, löv- och barrskogar. Åkrarna är ofta små och insprängda i de gamla slätterängarna. Området är en relik av äldre tiders öppna odlingsbygd och ligger helt innesluten av barrskog. Grundvalen för bygden har varit och är fortfarande boskapsskötsel i kombination med skogsbruk. Att bygden har en även för småländska förhållanden ovanligt ålderdomlig prägel beror främst på lokalt goda förutsättningar för jordbruk, ett under alla tider mycket isolerat läge, mycket stark släktgårdstradition, pietetskänsla och en obruten tradition vad äldre markanvändning och bruksformer beträffar. Så till vida förekommer hamling - d v s lövtäkt -, uppsättning av trögårdsgårdar och humleodling. Hagmarkerna är vidsträckta med björk som förhärskande trädslag. Vackra, välvårdade helt trädlösa betesmarker finns liksom enbuskbevuxna sådana. Botaniskt är området synnerligen värdefullt och uppvisar intressanta växtsamhällen från fuktängar till rena torrängssamhällen. Vissa av dessa växtsamhällen är idag ovanliga. Bland trädslagen kan nämnas alm, ask, lind, lönn, enstaka bok. Ställvis bildar dessa trädslag rena ädellövsbestånd med undantag för bok. Den tidigare omnämnda hamlingen har företagits i ovanligt stor omfattning. Floran är delvis av stort växtgeografiskt intresse.

Genom de omväxlande naturtyperna, sin småbrutenhet, den intressanta floran och den ålderdomliga prägel äger Bråbygden en mycket tilltalande landskapsbild.

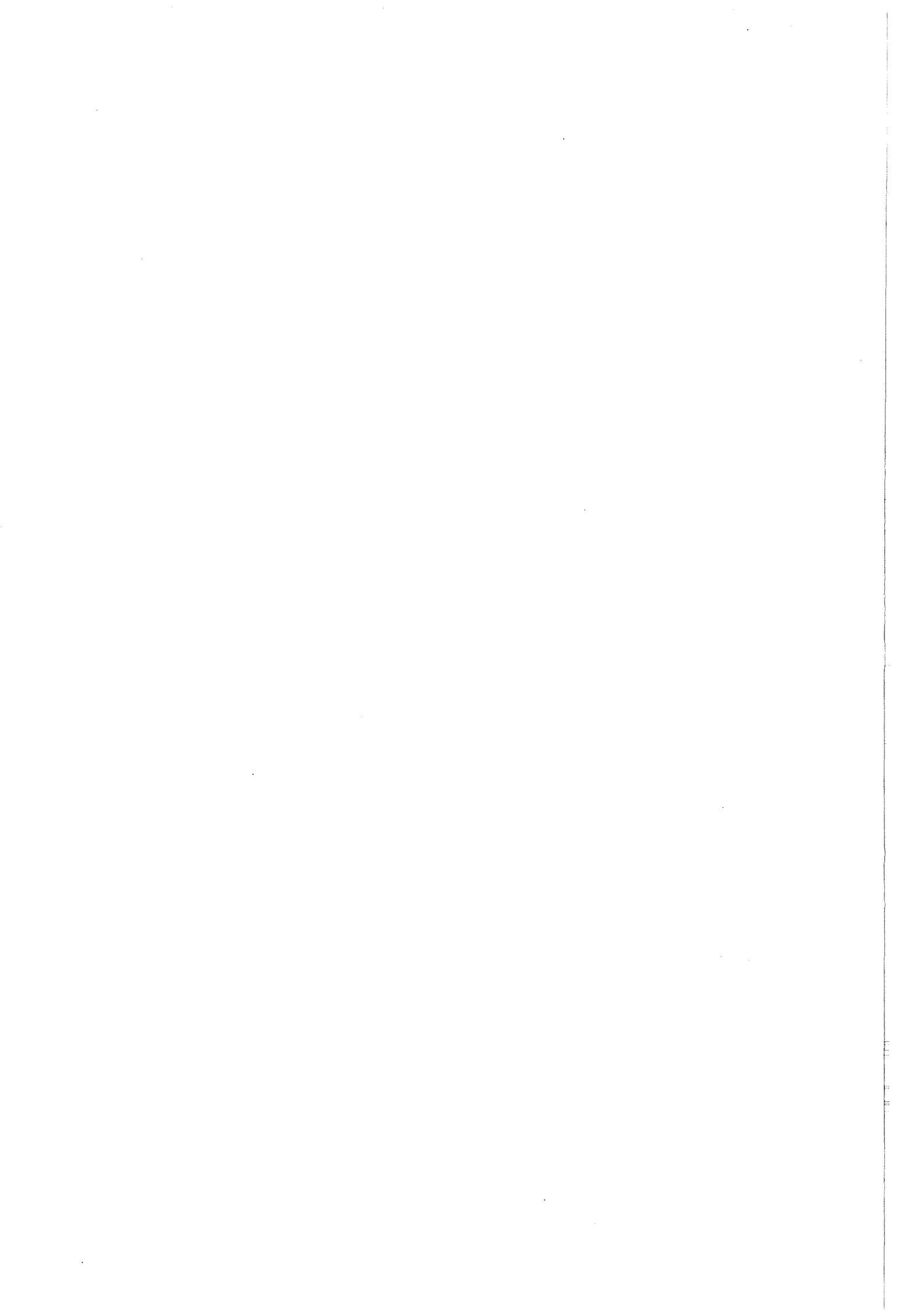
Området av arkeologiskt och kulturhistoriskt intresse.

Sammanfattande värdetext: Länets främsta exempel på en sammanhängande småbruksbygd som i flera avseenden fortfarande hävdas traditionsenligt. Intressant och artrik flora tack vare grönstenspåverkan. Småskaligt jordbruk med åkrar insprängda bland ängar och hagmarker. Björkhagar liksom nästan helt trädlösa betesmarker omväxlar med varandra. Rika exempel på äldre bruksmetoder i form av slätter, lövtäkt och trögårdsgårdar. Synnerligen tilltalande landskapsbild. Viss forskning kring betespåverkan m m pågår sedan flera år tillbaka.

Referenser: Aronsson, M. Stencilerade opublicerade handlingar.

Område av riksintresse för naturvård nr H 20 Bråbygden
— områdesgräns
Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

H 21 Virserumsåsen

H21

1988-02-03

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD

N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 21 VIRSERUMSÅSEN, HULTSFRED KOMMUN

Karta: 6F 50

Läge: 6F 1h 12 Area: 300 ha

Naturgeografisk region: 13. Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: Kullig terräng 50-100 m;
kullig terräng > 100 m rullstensäas, parallellåsar, dödisgropar.

Vegetationstyper: Barrblandskog av blåbärsristyp, lingontallskog, blandlövskog.

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: A Mäktig välutbildad rullstensäas.
E Stora skönhetsvärden genom mäktigheten och utsikten.

Nyckelord: Ås, ryl, backsippa.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Områdets naturvärden kan hotas genom olämplig täktexploatering.

Planering och säkerställande: I kommunens kommunöversikt utlagt som utredningsområde (U 2). En smärre del av åsen är avsatt som naturreservat 1974-01-28.

Områdets huvuddrag: Virserumsåsen sträcker sig genom länet från strax söder om Fågelfors och in över gränsen mot Jönköpings län. Sträckningen är som för de flesta åsar i sydost-nordostlig riktning. Området belyser åslandskapets utveckling i en lokal issjö, en vik av Baltiska issjön, omlagring under tappningar av issjön samt slutligen ån och dess dalgång. Delen från Virserum och ca 5 km mot nordväst utgör riksintresset. Här når åsen sin största mäktighet med en högsta höjd av 56 meter över intilliggande insjösediment på Kärringryggen. Kärringryggen är en av de mäktigaste åsbildningarna med hänsyn till relativ höjd i hela södra Sverige. Härifrån är utsikten storslagen. Av isälven har märkliga åsformer bildats med plåtåer och åsryggar. Vid Slagdala-Kräketorp skärs åsen av en 70-80 m bred ränna, som kan vara uteroderad av vattenströmmar från söder. Söder om genombröttet uppvisar åsen en vacker getryggsform. Efter ett nytt avbrott på 200 m är åsen uppdelad i vackra, långsträckta, tall-

bevuxna åskullar med ca 10 m höjd. Ned mot Virserums vattenverk 700 m ONO Ekeflod fortsätter åsen med vacker ryggform. Åsens nordostsida stupar mycket brant ned mot den vackert slingrande Skärveteån.

Åfåran är starkt stenig och utbredd och vattnet ofta strömmande. På grund av ett bestånd av stationär öring har ån blivit ett förstklassigt fiskevatten.

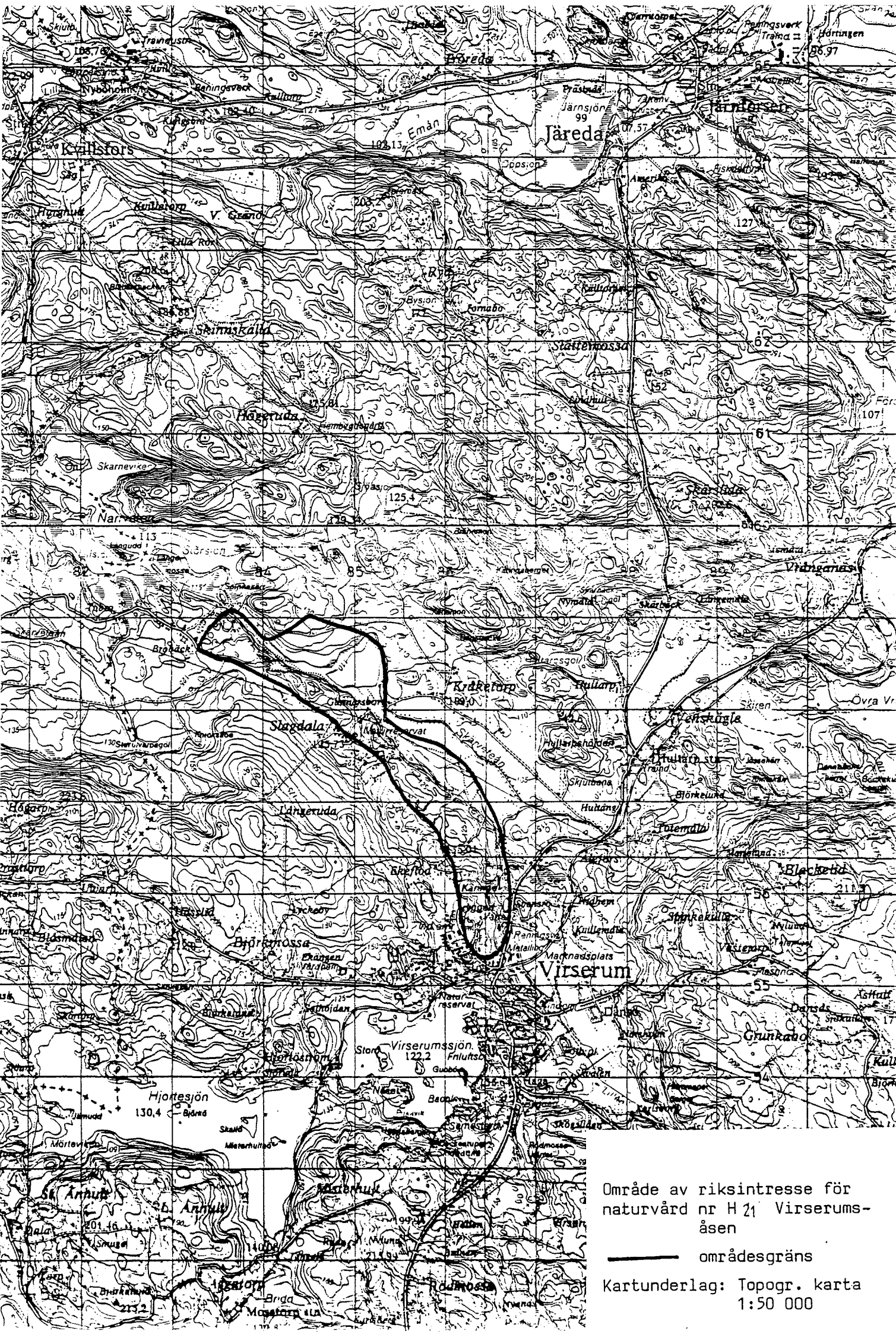
I Skärveteån växer gott om hampflockel, vidare exempelvis lundalm, backskafting och långnate.

Åskomplexet är inte bara märkligt genom sin mäktighet utan även genom den stora mängden sand. I sanden ligger grövre material - sällan blockigt - med sten och då anhopat klumpvis i västra flanken. Vid den gamla idrottsplatsen är överytan mer än 160 m bred och når här en höjd av 171 m ö h. Övervägande delen av Virserumsåsen är beklädd med tallskogar av rishedtyp där lingo-net dominerar risen. Inslag av blåbärsbarrskog och blandlövskog förekommer. Plattlummer, ryl, skogsknipprot och fältvädel är fyra sällsynta kärleväxter som förekommer på åsen. Tyvärr är åsen delvis sargad av äldre och pågående täkter.

Sammanfattande värdetext: En av de mäktigaste åsbildningarna i södra Sverige. Karakteristisk getryggsform med en krönhöjd på 56 meter. På båda sidor finns mindre åskullar som kan sägas vara antydningar till åsnät. Norr om åsen utbreder sig ett flackt jordbrukslandskap som består av lerrika issjösediment. På södra sidan finns bl a en plan sandplåt. Åsen har synnerligen höga geovetenskapliga värden trots att den är påverkad av flera grustäkter.

Anmärkningar: Tyvärr har i samband med reservatsbildningen ett större parti av åsen måst avstås för täktverksamhet.

Referenser: Johansson, Carl-Erik; 1963; Grusinventering i Kalmar län III. Mellersta och norra länsdelarna.
Andersson, Sune; 1974; Redogörelse för översiktlig naturvårdsinventering i Hultsfreds kommun.

Område av riksintresse för naturvård nr H 21 Virserumsåsen

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 22 STENSJÖ BY, OSKARSHAMNS KOMMUN

Karta: 6G 50

Läge: 6G 1i 13 Area : 80 ha

Naturgeografisk region: Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: Sprickdalterräng

Vegetationstyper: Björkhage, blandlövhage, högstarräng, fuktäng, friskäng, fårsvingeltorräng, rödvenhed, blandlövskog, björkskog, barrblandskog, hällmarkstallskog.

Intresseaspekter: B K

Urvalskriterier: A Ålderdomligt kulturlandskap med bl a välhävdade hagmarker och ålderdomligt åkerbruk.

Nyckelord: Kulturlandskap, åkerbruk, hagmarker, sidvallsäng.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Fortsatt hävd av hagmarkerna och åkerbruk med gamla brukningsmetoder.

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr H 65
Stensjö by

Områdets huvuddrag: Stensjö by är beläget i barrskogsdominerad skogsbygd. Berggrunden består av näringsfattig smålandsgranit. Moränen är ofta mycket stenbunden. Detta har troligen bidragit till byns sena uppkomst på 1700-talet.

Hagmarkerna är ofta steniga och består av två olika typer. Där mycket berg går i dagen återfinns en hedartad ängsflora och enstaka björkar och enar. I områden med tjockare jordtäckning dominerar torrängar. Trädskiktet består då oftast av björk, ek, hassel och en.

Åkerlapparna är små och ligger insprängda mellan hällar och stenar. Moderna maskiner används men med anpassning till gamla metoder. Endast naturgödsel används och kemiska bekämpningsmedel är givetvis bannlysta. I samarbete med Nordiska genbanken odlas gamla sorter av jordbruksgrödor på en del av arealen.

Skogsmarken domineras av blandskogar med hög inblandning av lövträd, främst björk. I låglänta områden är lågörttyper vanliga, medan ris- och gräsdominerade skogar återfinns på högre och stenigare partier. I väster finns ett parti med mycket berg i dagen och beväxt med tallskog av hållmarkstyp. Delar av skogen betas, främst med får.

Ned mot sjön Stärringen får skogen ett större inslag av gran och tall. Fältskiktet domineras av kruståtel och blåbär. Även områdets västligaste domineras av barrskog. Skogen är här ofta grovstammig blandskog av gran och tall.

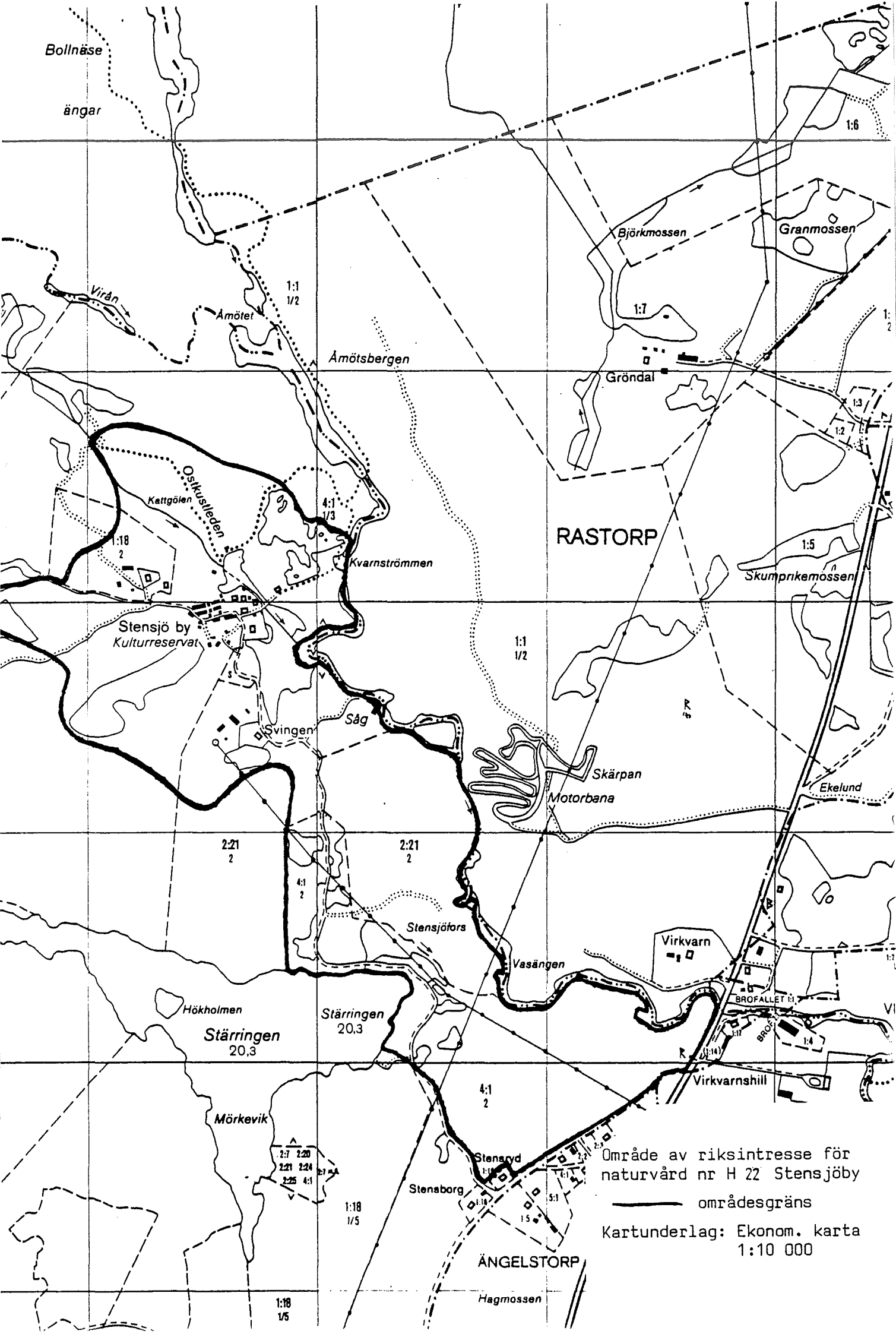
Den ursprungliga ensamgården vid Stensjö är känd från 1300-talet. Stensjö by växte fram sent, på 1700-talet, och övergavs redan i början av 1900-talet. Byn har kvar sin ursprungliga prägel, främst på grund av att inga utflyttningar gjordes vid storskiftet.

På 1960-talet förvärvades Stensjö by av Vitterhetsakademin. Avsikten var att bevara en särpräglad småländsk by med det gamla kulturlandskapet i hävd. Ett omfattande arbete har lagts ner för att förverkliga idén bakom inköpet. Vid arbetena strävar man att använda gamla metoder och brukningssätt.

Ostkustleden löper genom Stensjö by.

Sammanfattande värdetext: Byn förvärvad av Vitterhetsakademin. Stensjö by växte fram av en ensamgård och representerar i sin nuvarande form en för trakten typisk 1800-talsby. Markanvändningen följer i stort sett äldre tiders med delvis ålderdomliga brukningsformer såsom hack- och plockåkrar. Vackra restaurerade björkhagar och sidvallsängar som slås. Byn är av stort värde för forskningen kring det äldre kulturlandskapet.

Referenser: Gustawsson, K. A., Kvarning, L-Å 1976.
Stensjö by. Ett levande kulturminne.

Område av riksintresse för naturvård nr H 22 Stensjöby

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonom. karta
1:10 000

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 23 FURÖN, OSKARSHAMNS KOMMUN

Karta: 6G 50

Läge: 6G 7t 04 Area: 54 ha,
varav 37 land
och 17 ha vatten

Naturgeografisk region: 25 c Östersjökusten med skärgårdar samt Åland. Underregion: Sörmlands och norra Götalands skärgårdar.

Landskapsformer, terrängformer: Slätt, sandstensberggrund, klapperstensfält, strandvallar, lagunliknande havsavsnörning.

Vegetationstyper: Enbuskbevuxna klapperstensfält, gräsheds- och strandängsfragment, gles lågvuxen tall med enstaka löv

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: A Låg sandstensö från kambrium. Övergångsområde mellan urbergskärgården i norr och moränskärgården i söder. Slät berggrundsmorfologi (sedimentbergart)
E Säregen, karg natur med tilltalande landskapsbild, klapperstensfält.

Nyckelord: Berggrund, klapperstensfält, strandvallssystem, hedelement, strandängsfragment, fågelliv.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Viss hävd av enbuskbestånden på klapperstensfälten. Upprensning av gammalt material från stentäktstiden.

Värdena kan påverkas negativt av täkt av sandsten eller strandklapper, ytterligare bebyggelse, igenväxning av klapperstensfälten m m.

Planering och säkerställande: Föreslås avsättas som naturreservat i kommunöversikt för Oskarshamns kommun, december 1976. (Rr 4)

Vissa förhandlingar har förevarit med markägaren.

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr K 64.

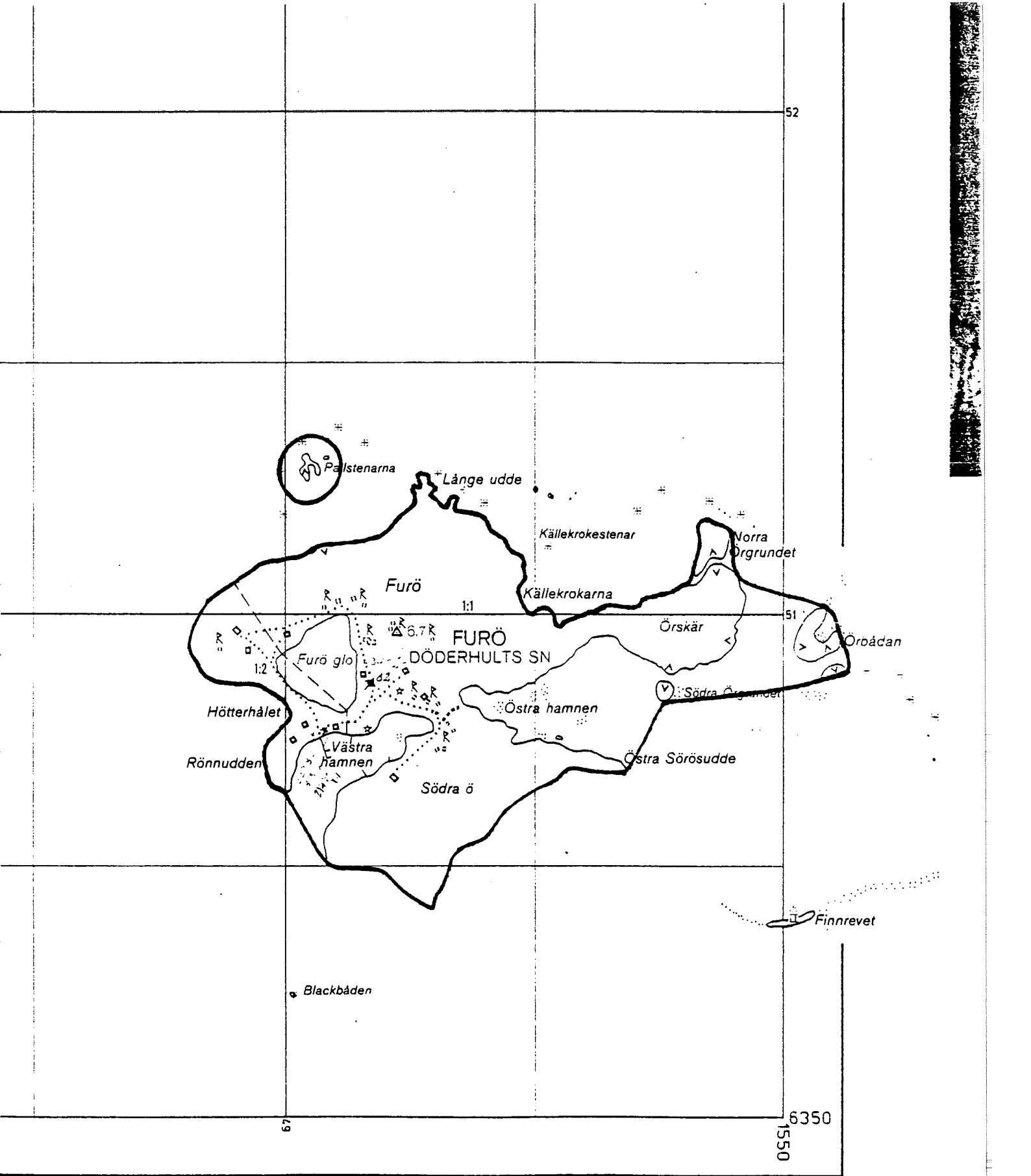
Områdets huvuddrag: Furön är belägen ca 1 mil rakt öster om Oskarshamn. Ön är i sin helhet uppbyggd av sandsten med utpräglade lineära spricksystem från kambrium d v s med en ålder av ca 500-600 miljoner år. Den utgör en övergång från den betydligt äldre urbergsskärgården i norr (ca 1 200 milj år) och den betydligt yngre moränsskärgården söder om Runnö. Sistnämnda skärgård är avsatt i samband med inlandsisen för en 10 000 år sedan. Skarpa uddar, vikar och "laguner" har gett ön en i förhållande till ytan lång strandlinje. Ovanpå Furöns berggrund har dels genom landhöjningen dels genom vågornas eroderande och transporterande verkan pålagrats ett omfattande klapperstenstäck som täcker stora delar av ön. På mark i läområden och med något djupare jordtäck har utbildats gräshedsamhällen och antydningar till smala remsor med strandängsvegetation finns runt det lilla "gloet" på öns sydsida. Här och var finns gles lågvuxen tall med enstaka lövinslag.

På Furöns östsida är fågellivet runt den lilla viken av intresse. Här förekommer bl a grågås, småtärna och tobisgrissla.

På ön finns vidare en del fritidsbebyggelse framför allt runt "gloet". På flera ställen finns spår av äldre provbrytningar av sandsten för industriändamål. För dagen finns inga sådana anspråk på marken.

Sammanfattande värdetext: Ön är uppbyggd av kambrisk sandsten, delvis mycket söndersprucken i lineära sprickor. Ön är ca 500-600 millioner år gammal. Innehåller ett omfattande system av strandvallar i klappersten. Östra delen med intressat fågelliv.

Referenser: Sune Andersson, 1971; Naturvårdsplan, Oskarshamns kommun
Frisén R, 1965; Naturvårdsinventering inom Misterhults, Döderhults och Oskarshamns kommuners skärgårdar.

Fastighetsredovisningen aktuell
t o m dec 1978

Kompletterande uppgifter beträffande
fastighetsredovisningen kan erhållas
genom Länsstyrelsens lantmaterienhet.

Gauss' projektion. Geografiska längden är räknad
från Greenwich.

Rikets koordinatsystem 2,5 gon V återges på
kartan med rutnät, besiftrat för varje km.
Kartbildens yta motsvarar på marken 2499,88 hektar.

Område av riksintresse för
naturvård nr H 23. Furön

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonom. karta
1:10 000

H 24 Blå Jungfrun

H24

Sid 1 (3)

REGISTERBLAD N

1987-01-29

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 24 BLÅ JUNGFRUN NATIONALPARK, OSKARSHAMNS KOMMUN

Karta: 5H NV Läge: 5H 9b 41 Area: 188 ha var-
av 121 ha vatten
67 ha land

Naturgeografisk region: 14 b Ölands skogrika områden
Region IV - egentliga Östersjön

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt
- Jättegrytor, jätterundhäll
- Klippö med omgivande vatten

Vegetationstyper: Ekskog, lindskog, tallskog, hällmarker - hed

Intresseaspekter: B G O

Urvalskriterier: A Isolerad granitkupol i form av en jätte-
rundhäll.

B Väsentligen opåverkad klippö

Nyckelord: Jätterundhäll, jättegrytor, mossor, lavar, ädellöv-
skog, tobisgrissla.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt skydd som nationalpark.

Planering och säkerställande: Området är avsatt som national-
park.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr F5
Blå Jungfrun.

Områdets huvuddrag: Blå Jungfrun utgöres till huvuddelen av
fast berg. Mycket lite lösa avlagringar finns på ön, då fram-
förallt i den sydvästligaste delen. Berggrunden består till
allra största delen av en grovkornig ljusröd granit.

Under kvartärtidens istider har Blå Jungfrun utsatts för en
betydande glacialerosion. Inlandsisens erosion avspeglas i både
stort och smått i Jungfruns topografi. En profil genom ön i
isens rörelseriktning ger bilden av en jätterundhäll med en
ganska jämnt och långsamt sluttande stötsida, här och där av-
bruten av mer eller mindre djupa tvärgående klyftor och sänkor
en åt alla sidor svagt och tämligen likformigt sluttande topp-
platå, och en läsida med en mestadels ankring tjugo meter hög,

mer eller mindre tvär sydbrant, och nedanför denna långsamt sluttande, delvis blockbetäckta sydhällar.

Av öns yta på 66 hektar utgöres största delen, ca 40 hektar, av hållmarker.

Hällmarksheden är bäst utbildad på de lägre delarna av den starkt exponerade norrsidan. Den består av lavbevuxen men i övrigt nästan kala hållar. Mellan hållarna förekommer rishedar i huvudsak bestående av ljung eller kråkris. I grunda hållspringor växer strimmor av gräs, främst kruståtel. I avlopps-lösa klippsänkor med högre fuktighet har mosseliknande vegetation utbildats.

Hällmarksskogen högre upp på ön och inom ett par områden på sydsidan domineras av en gles tallskog. Granen förekommer främst på öns norrsida och i ravinerna. I de dåligt dränerade sänkorna på topplatån växer björkar (glasbjörk) och de bildar en gles, låg skog. En mycket stor del av hållmarksskogens areal intages av stora hållar med en vegetation av endast lavar eller i mera vindskyddat läge även mossor.

Blockmarksskog eller slutna ädellövskog förekommer på sydsidans och Sikhamns blockmarker. Den består till största delen av nästan ren ekskog. Här och var finns lönn och lind inblandade och längst ner i sydöst förekommer områden med ren eller nästan ren lindskog.

Vid sekelskiftet inplanterades tamkaniner på Jungfrun av jägare som arrenderade jakten. Kaninerna finns kvar till 1940, då de tydligen helt försvann från ön, sannolikt beroende dels på den kalla vintern 1939-1940, dels på att det detta år fanns en räv på ön. Den hade troligen kommit över isen. Eftersom sundet var isbelagt i början av 1956, är det troligt att det då kom några harar över isen. Jungfrun har sedan 1956 en fast stam harar. Genom jakt har domänverket försökt begränsa harstammen.

Jungfruns karga natur, isolerade läge och bråddjupa stränder medför att fågelstammen är såväl art- som individfattig. Karaktärsarter är tobisgrissla (74 par 1978), svärta (22 par 1978) och bofink (22 par 1978). Tobisgrisslan är sannolikt gynnad av den stenbrytning som förekom i stor skala i början av seklet. De stora blocksamlingar som lämnats kvar uttnyttjar nämligen tobisgrisslan i hög grad som boplatser. Även i övrigt är det högre djurlivet fattigt. Arter som påträffas är bl a ormslå, vattensnok och den vanliga paddan.

Sammanfattande värdetext: Granitkupol i Kalmarsund som sedan 1926 varit skyddad som nationalpark. Vackert glacial- och havsslipade hållar. Intressant moss- och lavflora. Norra delen av ön är tallskogsbevuxen av lav- och rishedstyp, södra delen av ekkrattskog med tämligen rik flora. Rik förekomst av tobisgrissla samt grottor av geologiskt intresse.

Referenser: Bernström J. Anteckningar om däggdjur, fåglar, kräldjur och groddjur i Blå Jungfruns nationalpark,

Kungl Svenska Vetenskapsakademins skrifter i Natur skyddsärenden, nr 39, 1941.

Du Rietz, G E. Die Haptzuge der Vegetation der Insel Jungfrun, Svensk Botanisk Tidskrift 19, 1925.

Eriksson J. En studie öfver Jungfruns fanerogamvegetation, Arkiv för botanik 2, 1959;

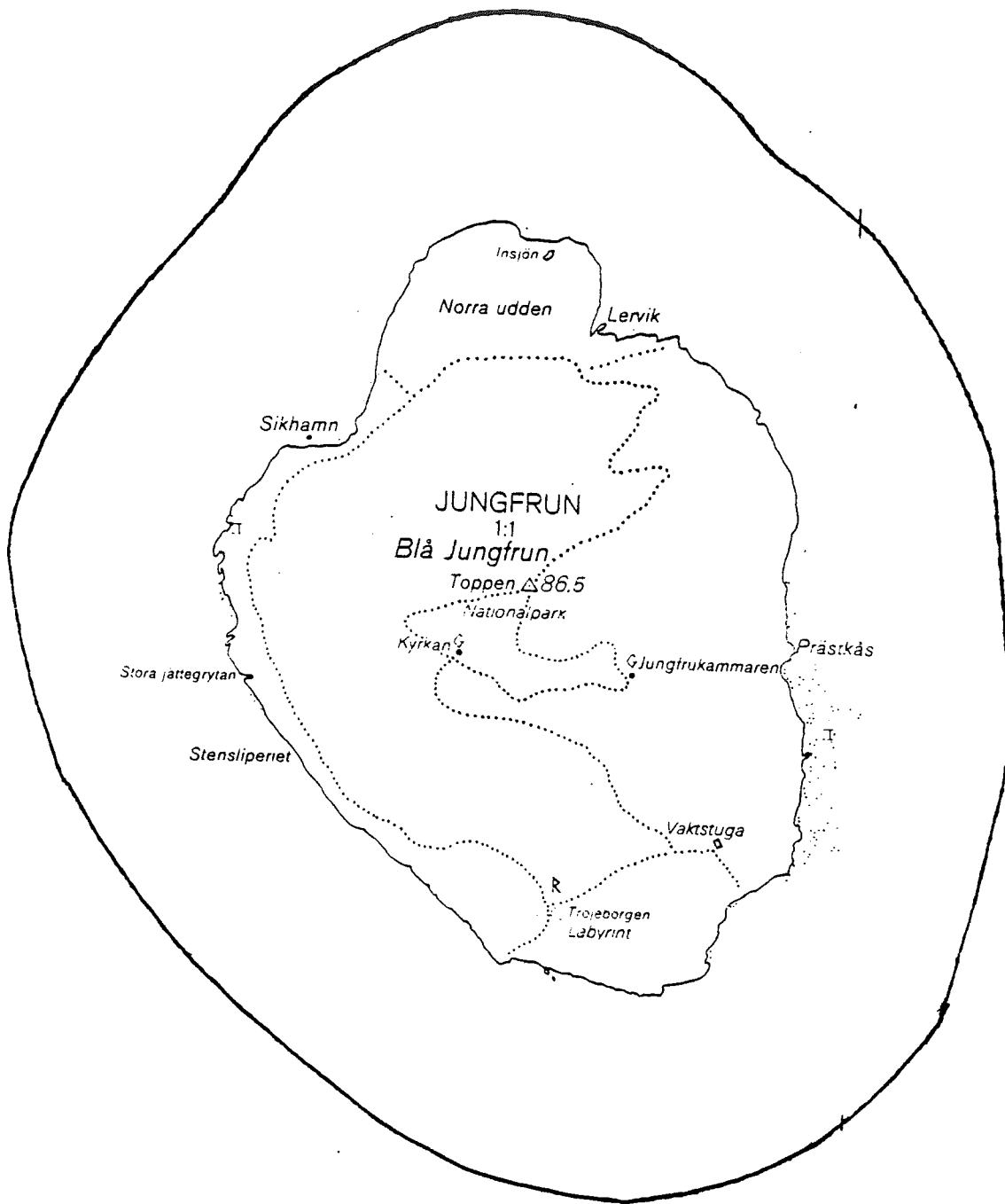
Holdar, G. En kvartärgeologisk undersökning av Blå Jungfrun i Kalmarsund: trebetygsuppsats i kvartärgeologi vid Uppsala universitet, Uppsala. 1974, 31 s: ill. - Forskningsrapporter från Geologiska institutionen, Kvartärgeologiska avdelningen, Uppsala universitet, 53.

Lundqvist, G. Jungfrun Island in Kalmarsund, Sweden - The granite and its surface forms, Geografiska Annaler, 1920, H 3, Stockholm.

Nordenskjöld, C E. Morfologiska studier vid norra Kalmarsund, Svensk geografisk årsbok, årg 20, 1944.

Rodebrand, S. Fåglar på ön Jungfrun - nationalpark i Kalmarsund, Calidris I/1979.

Område av riksintresse för naturvård nr H 24 Blå Jungfrun

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonom. karta
1:10 000

H 25 Ramsebo - Äsen

H25
Sid 1 (3)

REGISTERBLAD N
1988-02-24

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H25, RAMSEBO-ÄSEN, HULTSFREDS KOMMUN

Karta: 6F 50

Läge: 6F 0i 00 Area: Tot 62 ha
varav 60 ha land
och 2 ha vatten

Naturgeografisk region: 13; Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: Kullig terräng 20-50 m, rullstensås, strandvallar

Vegetationstyper: Hedtallskog, sumpskog, fuktäng, torräng, fattigkärr, näringsfattig strandvegetation

Intresseaspekter: B, G

Urvalskriterier: A Rullstensås med markerade strandvallar från olika issjöstadier
C Torrängar med osedvanligt artrik och växtgeografiskt intressant flora.
Tallskog med växtinslag av stort floristiskt intresse

Nyckelord: Rullstensås, strandvallar, tallskog, sumpskog, kärr, torräng, flora, oligotrof sjö.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Torrängsområdet jämte skogspartiet med rödsysslan bör hållas öppet för att gynna den artrika och intressanta floran. Områdets naturvärden kan påverkas negativt genom igenväxning, olämplig skogsavverkning, grustäkt, upplag, utfyllnad, bebyggelse, annan anläggning.

Planering och säkerställande:

Utredningsområde i kommunöversikt för Hultsfreds kommun.
Strandskydd för Äsen och Aven (100 m).

Landskapsbildsskydd 100 m enligt 19 § NVL i dess tidigare lydelse för Äsen.

Föreslaget få skydd enligt 19 § NVL i dess tidigare lydelse i översiktlig naturinventering för Hultsfreds kommun.

Områdets huvuddrag:

Denna del av Virserumsåsen har jämna ytformer, markanta sänkor och en tydlig sortering av jordarterna. Formerna har bildats i issjöar, som dämtes upp av kvarliggande ismassor. De branta sidorna i sänkor tyder på iskontakter. Sandavlagringarna ligger i terrasser, som antagligen markerar olika sänkingssteg hos issjöarnas yta.

Åspartiet öster om Ramsebo hör till de rikaste botaniska lokalerna i Småland. I den södervända sluttningen närmast landsvägen växer flentimotej, back- och vårstarr, getrams, spindelört, backglim, backsippa, lund- och rockentrav, grå-, små- och backfingerört, trollsmultron, oxbär, backklöver, back- och vår-vicker, vingvial, vippärt, sandviol, smalbladig lungört, spå-tistel och klasefibbla. Flera av de sällsyntaste arterna, t ex vingvial, trollsmultron och smalbladig lungört, förekommer i stor mängd. De båda sistnämnda är i egenskap av "följeväxter" till fjädergräset i Västergötland av särskilt växtgeografiskt intresse, eftersom de kvarstående lokalerna för dessa kan förklara invandringshistorien för växtgruppen. Smalbladig lungört hör för övrigt till de sällsyntaste växterna i landet.

Nedanför (söder om) åsen vidtar en fuktäng, som övergår i en sumpskog kring ett litet kärr. I fuktängen förekommer exempelvis jungfru Marie nycklar och smörbollar, i sumpskogen korallrot och vitpyrola, i kärret, som delvis består av gungfly och troligen utgör en igenväxande dödisgrop, gräsull, ullsäv, nål-, sträng-, trind- och dystarr, dy- och dvärgbläddra samt stor- och rundsileshår jämte hybriden mellan dem.

Åsplanet norr om landsvägen täcks av tallskog med exempelvis purpurknipprot, branten mot Aven av ängsgranskog med tandrot, vårärt, vätteros och skogstry samt ett stort bestånd av lundbräsma.

Aven är en liten sjö med om våren översvämmade stränder där strandviol, kantdunört och mörk dunört påträffats.

Söder om Äsen växer en sällsynt vacker tallskog på sand. Här utbreder sig mattor av grönpyrola, knärot och linnea. Tallört och (i terrassbranterna) skavfräken är vanliga, medan plattlummer och ryl förekommer sparsamt. I skogen finns ett vackert bestånd av rödsyssla.

I bergbranterna mot Äsen växer svart- och gaffelbräken, enligt uppgift också den mycket sällsynta murrutan.

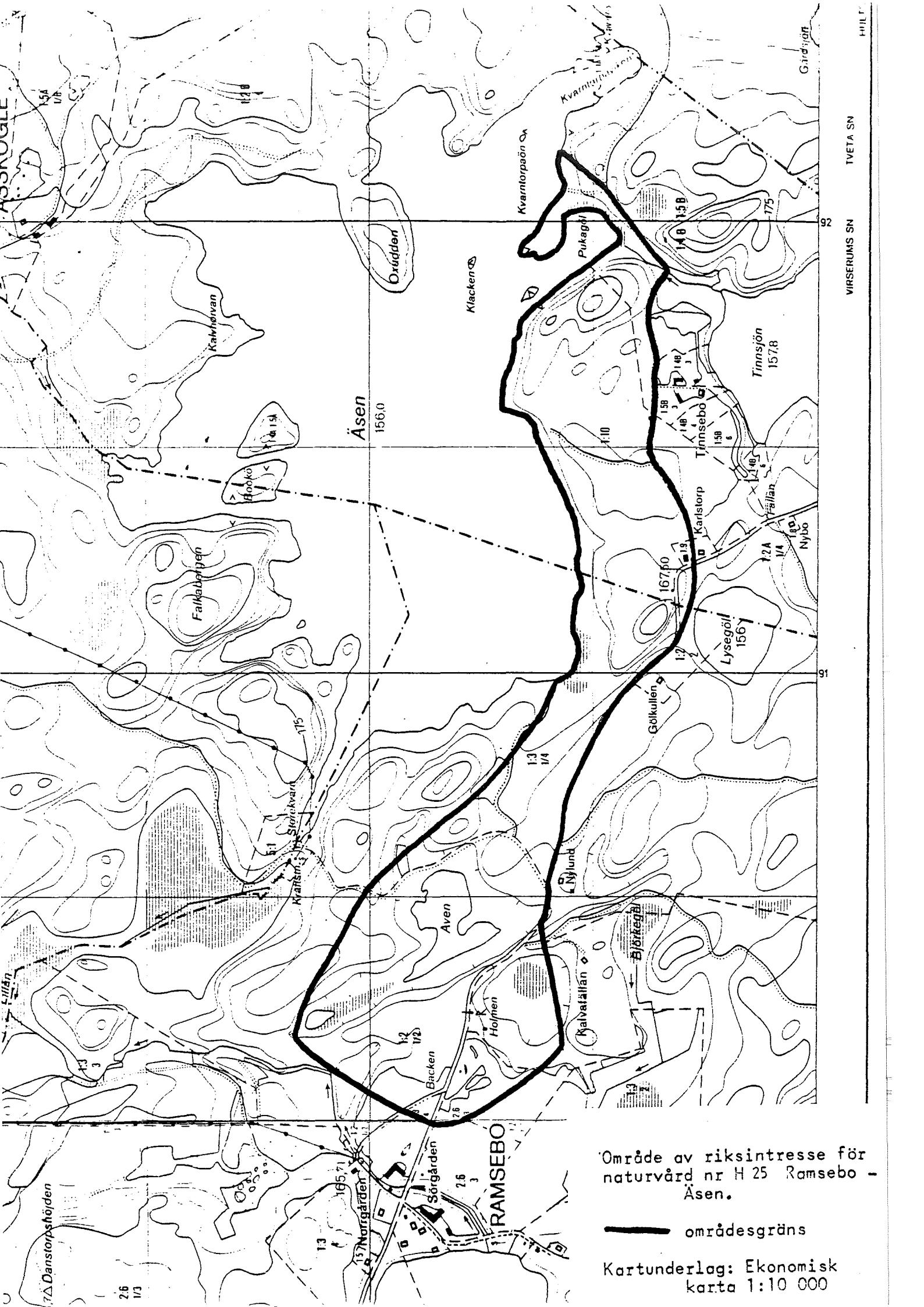
Äsen är en Lobelia-sjö, i söder med fin sandstrand. Här finner man strandpryl, strandranunkel, veksäv samt gädd, rost-, gräs- och långnate.

Sammanfattande värdetext: Intressant del av Virserumsåsen med strandvallar visande olika stadier i den forna issjön. Mycket rik och växtgeografiskt intressant flora. Vacker tallskog med bl a rödsyssla. Oligotrof sjö med notblomster. Fattigkärrvegetation.

Anmärkningar:

Referenser: Andersson, Sune 1974. Redogörelse för översiktlig naturvårdsinventering i Hultsfreds kommun, Vimmerby 1975.
Christoffersson, John 1971. Högsbytraktens natur. Del 1: odlingslandskapet Högsby kommun, Högsby 1971.
Ekeland, Kelvin 1985. Minnets växter. Den otröstliga ögontrösten. Växterna som kulturarv. Karlskrona 1985.
Johansson, Carl Erik 1963. Grusinventering i Kalmar län. III. Mellersta och norra länsdelarna. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1983.
Johansson, Carl Erik 1969. Grusinventering i Kalmar län. IV. Mellersta fastlandsdelen. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1968.
Stenstorp, Sigvard & Nelin, Gus, 1976. Kärleväxtfloran kring Virserum. Svensk Botanisk Tidskrift volym 70 (1976):275-a291.

Område av riksintresse för naturvård nr H 25 Ramsebo - Åsen.

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonomisk karta 1:10 000

VIRSERUMS SN TVETA SN HULT

H 26 Moredalen - Trånshultsdeltat

H26

1988-02-19

Sid 1 (3)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 26 MOREDALEN-TRÅNSHULTSDELTAT, HÖGSBY OCH HULTSFREDS
KOMMUNER

Karta: 5G NV, 5F N0

Läge: 5G 9a 40 Area: 510 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar.

Landskapsformer, terrängformer:

- Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m
- Kanjondal, rullstensås, randdelta, talus.

Vegetationstyper: Tallskog, strandvegetation, skogskärr, tjärn.

Intresseaspekter: B G

Urvalskriterier:

- A Framstående exempel på kanjondal, som dessutom ansluter till randdelta och rullstensås
- B Väsentligt opåverkat naturområde
- C Förekomst av ett flertal hotade och sällsynta mossor
- D Artrik kryptogamflora.

Nyckelord: Kanjondal, randdelta, opåverkat, mossor, artrikt.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av omfattande slutavverkningar, dikning, täktverksamhet m m.

Planering och säkerställande: Moredalen är föreslaget som naturreservat i kommunöversikten för Högsby kommun och i kommunöversikten för Hultsfreds kommun är området utlagt som utredningsområde.
Generellt strandskydd finns för Morån.

Områdets huvuddrag: Moreravinen är en tektoniskt betingad dal, som troligen fick sin nuvarande kanjonform genom vattenmassors arbete vid landisens avsmältning. Ravinen har upp till 40 meter höga, delvis lodräta väggar. På åtskilliga ställen har talusbranter bildats av nedrasat, frostsprängt material. Bergarten är kraftigt förklyftad, lättvittrad och normalt näringsfattig hälleflinta. I ravinens västra del finns ett par märkliga, höga erosionsvittnen. Ett av dessa är det s k Morekastell.

Moreravinen omges av hedtallskog med mager vegetation. Naturen nere i dalen är vild och av trolsk skönhet. Silvervita aspar och höga, mörka granar växer nere i dalen, medan knotiga tallar klättrar uppför dess sidor. Längs ravinens botten rinner Morån, ett ganska obetydligt vattendrag men med stor betydelse för vegetationen. Ån kommer in i ravinens från nordväst. Den bildar före sitt inträde vattenrika kärr (Djupängarna, Kringleängarna) med rik flora: myggblomster, slätterblomma och höstspira (*Pedicularis opsiantha*). Även nere i ravinens rinner Morån genom ett antal kärr, innan den i östra delen av dalen vidgar sig till en långsmal sjö, Mörtsjön, med tvärbranta, 35 meter höga väggar.

Den djupa, till stor del orörda ravinens utgör en från omgivningen mycket avvikande miljö. Bl a härskar helt olika klimatiska betingelser. Dessa är f ö mycket olika även i ravinens olika delar, t ex i den södra och den norra (solexponerade) ravinsidan. Tillgången på näring är också bättre i ravinens än i dess omgivning. Floran har p g a dessa gynnsamma betingelser blivit påfallande rik. Bland högre växter kan nämnas tulkört, axveronika, spåtistel och spenslig ullört på berghyllorna, oxbär, skogsvial, vippärt, bergjohannesört samt de små ormbunkarna gaffel- och svartbräken, jämte deras korsning i rasmarker och sidoklyftor, tibast, myska och sårläka i skyddade, lundartade miljöer.

Ännu värdefullare är emellertid kryptogamfloran, särskilt mossorna. Inte mindre än 275 mossarter har blivit funna i ravinens. Bland dessa finns ett stort antal sällsynta arter, däribland sådana med normalt nordlig, sydlig, västlig eller östlig huvudutbredning i landet. Särskilt för mossfloran är det mycket viktigt, att skogen får stå kvar orörd nere i ravinens och i dess närmaste omgivning, eftersom beskuggning är av vital betydelse för många moss- och lavaarters trivsel. Kullfallna träd måste lämnas kvar orörda - multnande trädstammar är viktiga växtplatser för mossor och lavar.

Då ravinens under landisens avsmältningsskede rensades ut av vattenmassor avsattes huvuddelen av sedimenten i dalmyningen vid Trånshult. De bildade där ett vackert solfjäderformigt delta, som byggdes upp till Baltiska issjöns nivå. Då deltat senare höjdes över issjöytan kom det att eroderas av vattenrännor, av vilka flera generationer kan urskiljas. I deltats sydsluttning mot Forsaryd finns flikiga inskärningar, som torde ha bildats genom erosion och jordflytning.

Sammanfattande värdetext: Moredalen är en åtta kilometer lång kanjondal med upp till ca 30 m branta bergssidor. Sin mäktigaste utformning har dalgången vid More kastell, en erosionsplata som reser sig mitt i dalgången som här är tvärbrant. Vackert utformade talus-rasmarker utmärker området vid More kastell. Området hyser en mycket intressant och artrik mossflora med bl a flera sällsynta arter. I den östra delen finns en vackert utbildad planås och vid dalgångens slut övergår denna i ett stort delta, det s k Trånshultsdeltat. Mörtsjön är en smal, ganska grund sjö, vackert inklämd mellan de branta

bergväggarna. Utmed hela dalgången finns ett system av våtmarker.

Referenser: Andersson, Sune, 1967. Redogörelse för översiktlig naturvårdsinventering inom Högsbys kommunblock. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1968.

Christoffersson, John, 1974. Utkast till naturvårdsplan för Högsby kommun. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1974.

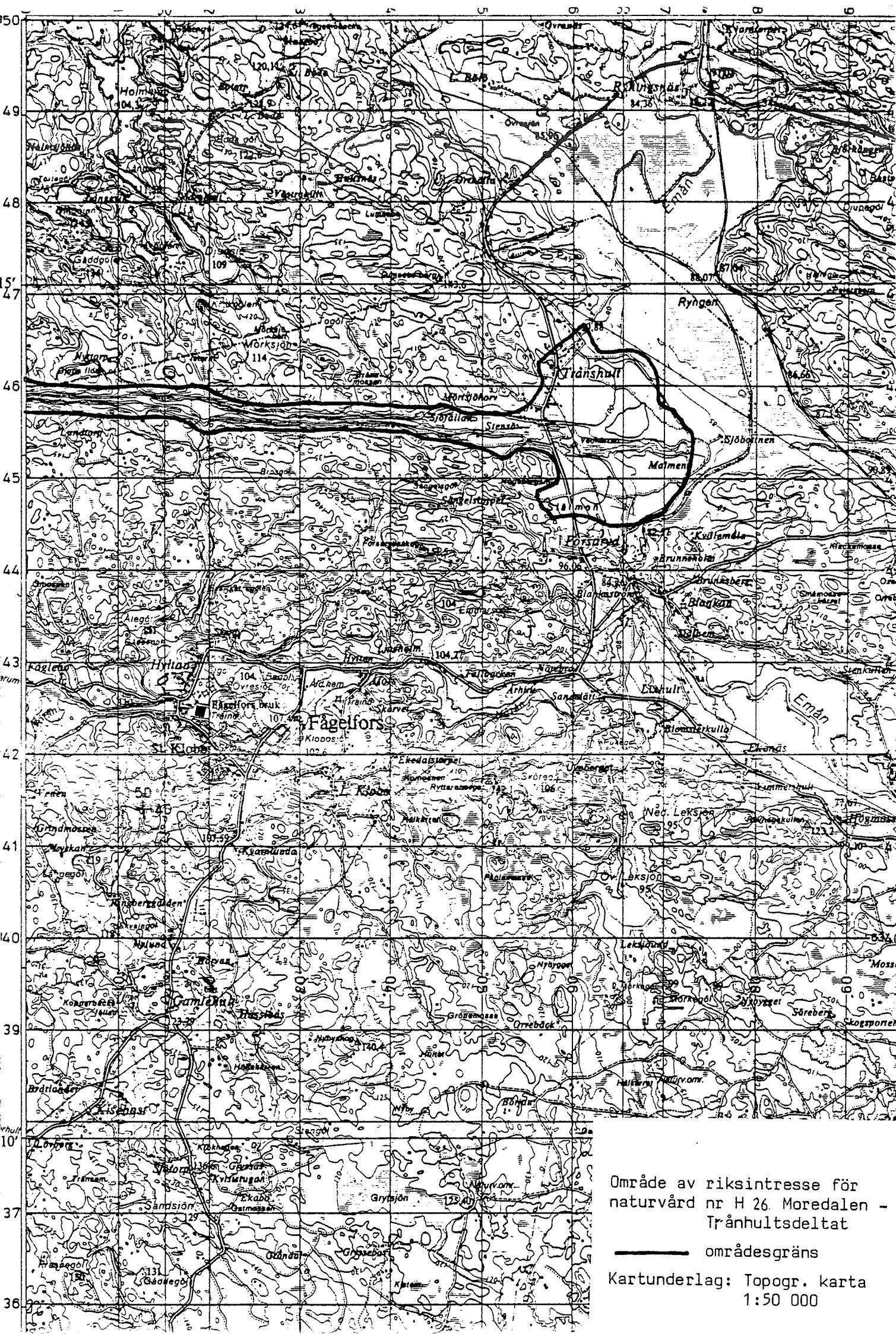
Christoffersson, John, 1978. Översiktlig inventering över föreslaget naturreservat vid Moredalen, Hultsfreds och Högsby kommuner, Kalmar län. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1978.

Hellman, Kerstin, 1984. Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län. SNV PM 1788

Johansson, Carl Erik, 1968. Grusinventering i Kalmar län. IV. Mellersta fastlandsdelen. Länsstyrelsen i Kalmar län. Kalmar 1968.

Söderberg, I, Nicklasson, A, Christoffersson, J & Johannesson, J, 1971. Om floran i Moråns dalgång med särskild hänsyn till mossorna. Svensk Botanisk Tidskrift, Bd 65, 371 - 392, 1971.

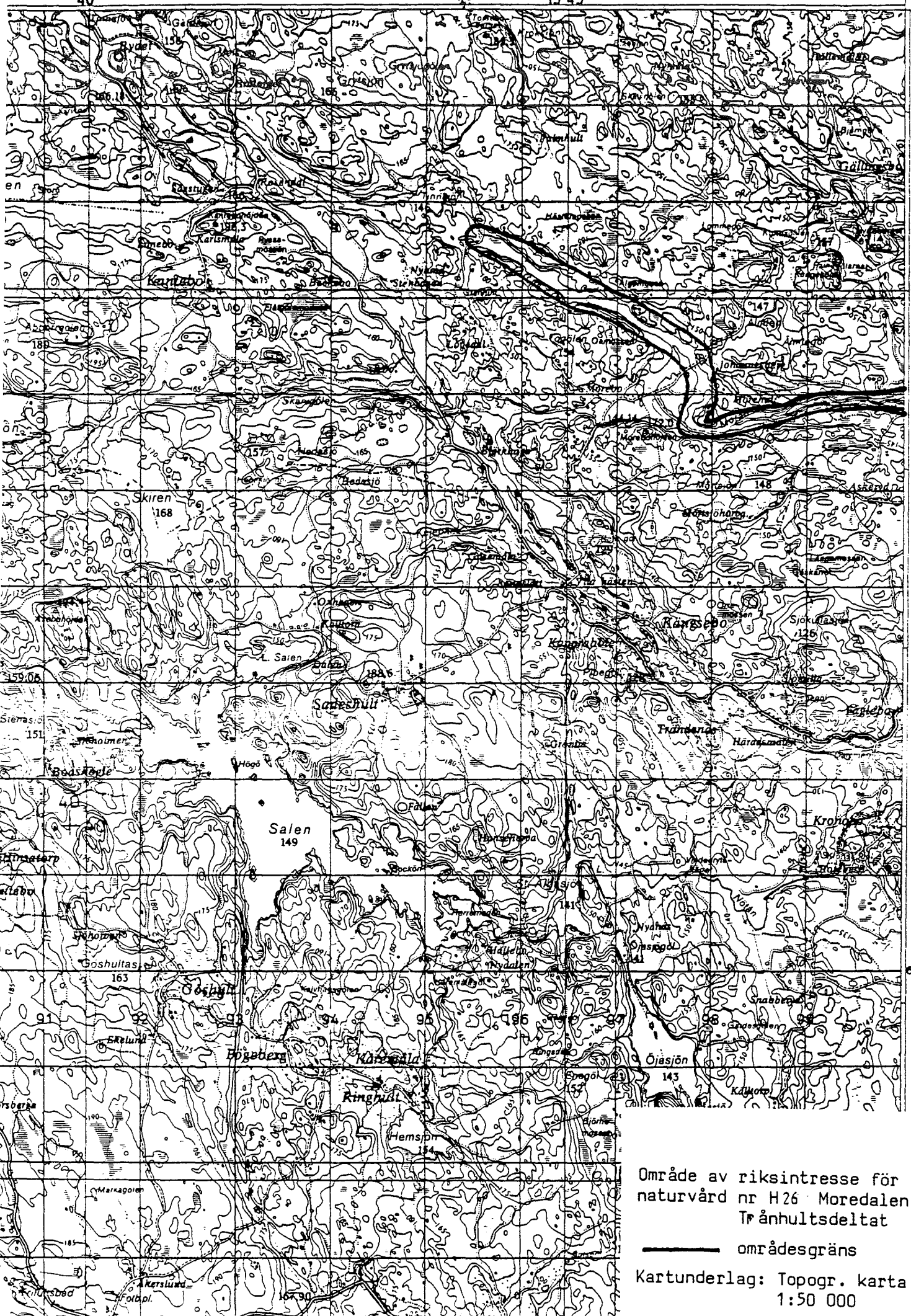

Område av riksintresse för naturvård nr H 26. Moredalen - Trånshultsdeltat

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

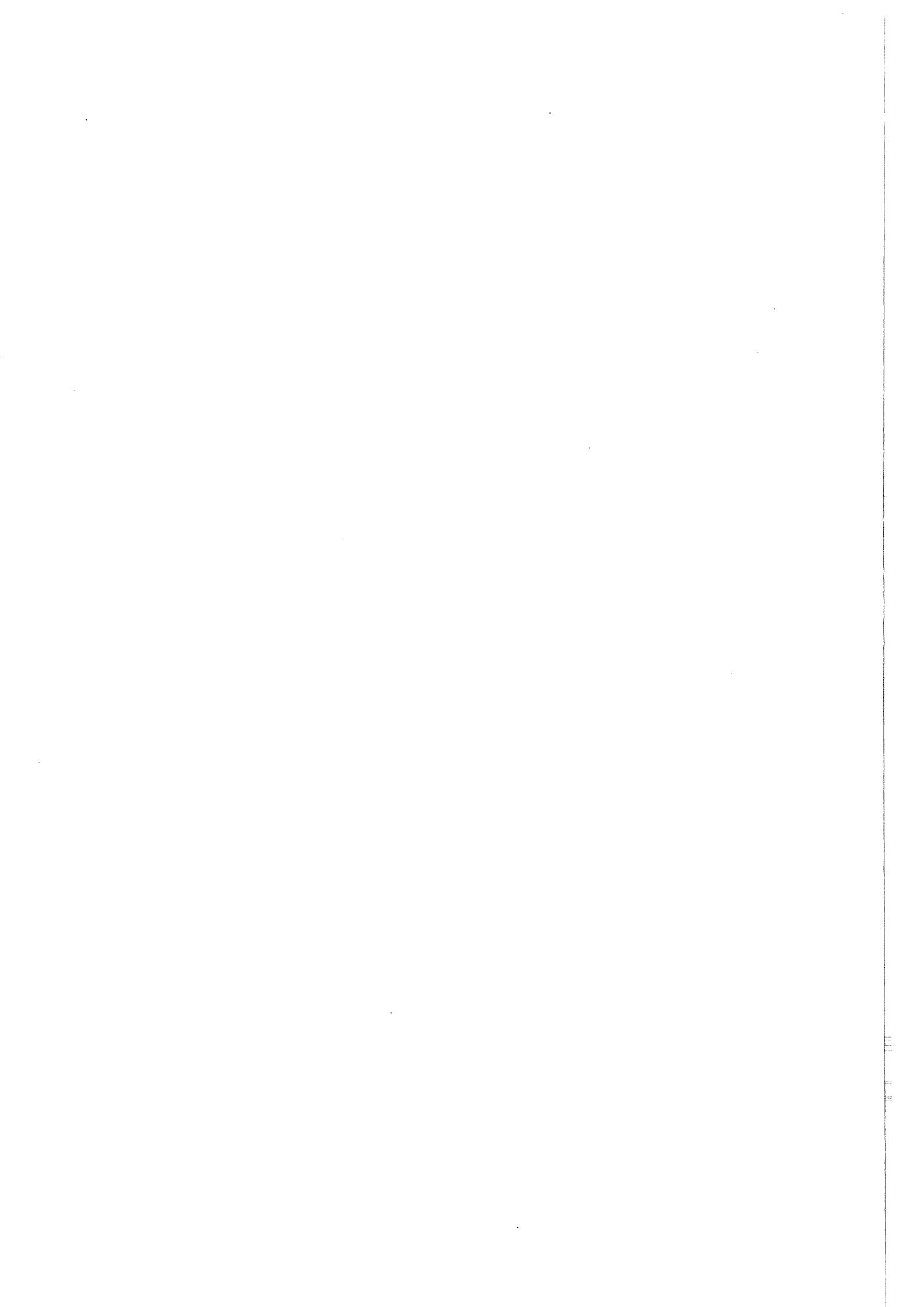

Område av riksintresse för naturvård nr H26 Moredalen - Trånshultsdeltat

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

H 27 Hammarsebo - brandfält

H27

1988-01-26

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 27 HAMMARSEBO BRANDFÄLT, OSKARSHAMNS KOMMUN

Karta: 5G NV

Läge: 5G 9e 44 Area: 68 ha land

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: Slätt, berg och morän

Vegetationstyper: Tallskog, skogsmosse, fältskiktswag block- och stenmark

Intresseaspekter: R E M B Z

Urvalskriterier: C Del av vidsträckt skogsbrandfält med sårbara och sällsynta växt- och djurarter. Ekologisk forskning.

Nyckelord: Bergterräng, fältskiktsfattiga block- och stenfält ristallskog, skogsmosse, successionsarter växter och djur.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Området ska utvecklas helt fritt för studerandet av successionsförhållandena, påverkan på mark m m. Områdets värde för forskning kan negativt påverkas av alla former av ingrepp i mark, vegetation och djurliv.

Planering och säkerställande: Naturreservat 1984-06-18.

Områdets huvuddrag: Området ligger ca 2 mil öster om Oskarshamn. Berggrunden utgörs av sur Smålandsporfyrr. Morän är mycket block- och stenrik. Hösten 1983 drog en våldsam skogsbrand fram över ett ca milslångt och ett par km brett område längs järnvägen. Branden var till stor del en markbrand, vilket medförde att humustäcket blev så gott som helt avbränt. Totalt berördes ca 650 ha skogsmark.

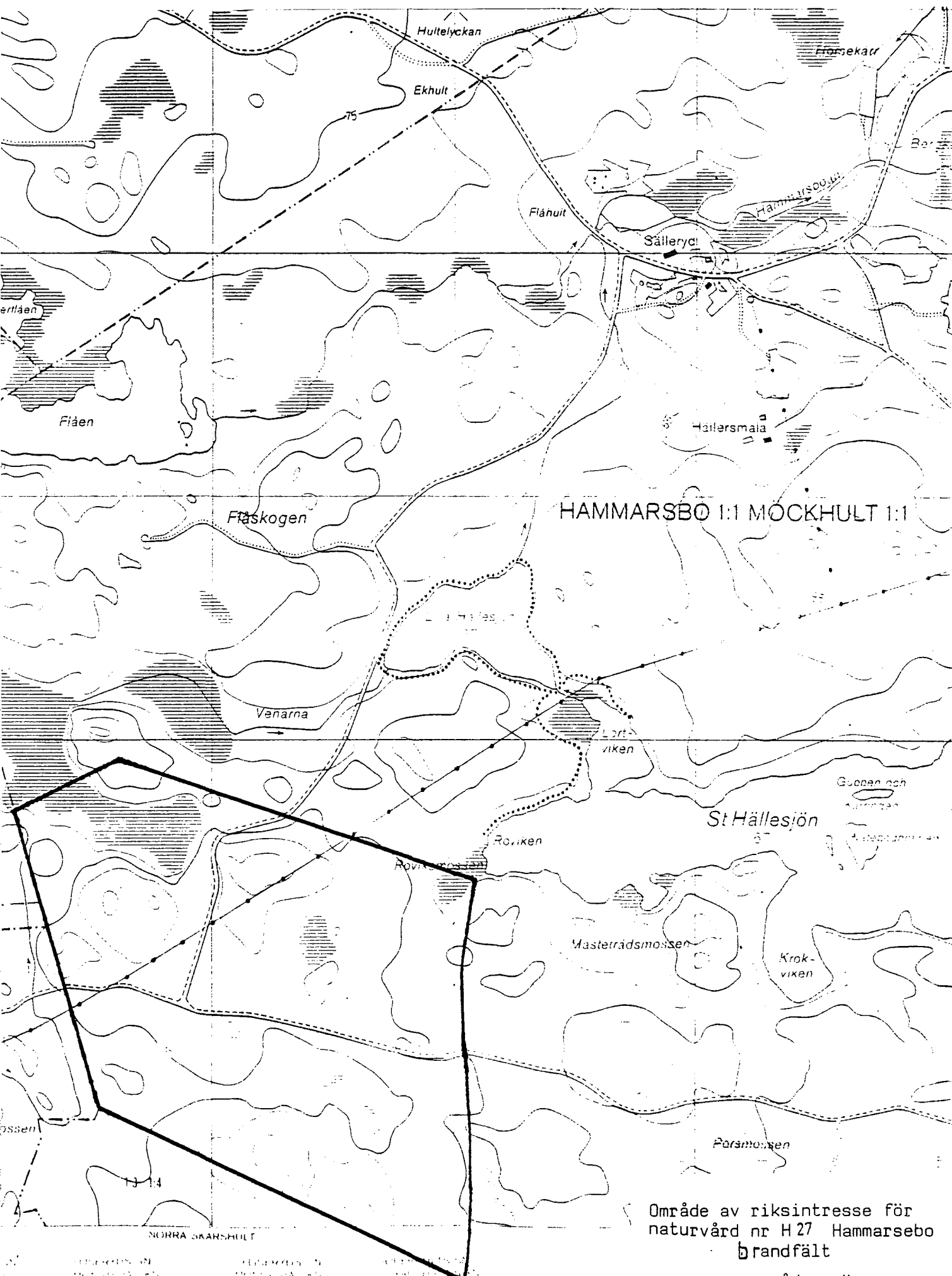
Området har berörts av i vart fall två tidigare kända skogsbränder åren 1868 och 1947. Branden 1983 är en av de största bränderna i södra Sverige.

Till övervägande del drog branden fram över magra tallskogar av lavtall - rishedtyp. Inslag av gran- och lövskog förekom närmast bebyggelsen vid byarna och där markunderlaget och topografin gett en bättre vatten- och näringstillgång.

Reservatsområdet består i sina nordliga och östra delar av 100-årig tallskog av rishedstyp. Markskiktet var här helt förbränt efter branden. Träden stod dock kvar med förbrända stammar och skadade kronor. Söder om vägen som går i öst-västlig riktning genom reservatet finns i sänkor och på bättre markunderlag blandskogar med både gran och tall. Västra delen av reservatet bestod före branden av ca 11 ha planterat med tall 1981, 6 ha oplanterat samt 2 ha, efter branden, avverkad 100-årig tallskog. Sammantaget saknades efter branden vegetation helt på en yta av ca 20 ha. Området är således heterogent, ett förhållande som för den vetenskapliga forskningen är positivt.

Norr om reservatet har utlagts ett ca 32 ha stort område med 100-årig rishedtallskog som inte brunnit. Syftet är att denna skog tills vidare ska överhållas för att fungera som referensområde till den brandhärjade.

Sammanfattande värdetext: Området, som brandhärjades 1983 har tidigare varit bevuxet med tallskog av lav resp. rishedstyp. Området är av stort värde för vetenskaplig forskning, bl a för en ökad kunskap om brand som ekologisk faktor. Flera sällsynta arter har iakttagits, ex svedje- och brandnäva samt jordlöparen *Pterostichus angustatus*. Två permanenta provytor ingår i PMK. Skyddskappa orörd av branden finns runt norra delen. Ekologisk forskning pågår.

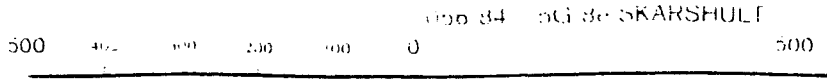

HAMMARSBÖ 1:1 MOCKHULT 1:1

Område av riksintresse för naturvård nr H 27 Hammarsbo brandfält

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonom. karta 1:10 000

Skalan 1:10 000

1 cm = 100 m på marken

H 28 Nötån-Kronobo

1988-02-05

H28
Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
NR H 28 NÖTÅN KRONOBO, HÖGSBY KOMMUN

Karta: 5G NV, 5 F NO

Läge: 5G 8a Area: 54 ha
SMHI V 634367 150680

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Landskapsformer, terrängformer: - Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m.

Vegetationstyper: Barrblandskog, granskog, långskottsvegetation, fuktäng, sumpkärr, näringsfattigt och svagt humöst vattendrag, torräng, friskäng.

Intresseaspekter: L Z K G B

Urvalskriterier: C Förekomst av flodpärlmussla.
C, D. Artrika välhävda torrängsbackar.

Nyckelord: Vattendrag, flodpärlmussla, öring, forskningsobjekt, torrängsflora, gruskullar.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt kalkning av uppströms belägna sjöar, öringfiskevård samt krav på hänsynstagande vid skogsbruksåtgärder inom åns strandområden.

Bibehållen beteshävd.

Värdet kan påverkas negativt av utsläpp av föroreningar, vattenreglering, avverkning, dikning, väg- och dammbyggnationer, försurning, gödsling, plantering.

Områdets huvuddrag: Denna sträcka av Nötån är belägen i de västliga delarna av Högsby kommun. Terrängen i omgivningarna är småkullig och moränen dominerar områdets jordarter. Vegetationen utmed ån präglas av ett stort inslag av granskog.

Längs ån vid Kronobo har ett mindre idegransbestånd avsatts som naturminne. Det skyddade området omfattar dels strandzonen, dels en liten ö i vattendraget.

De aktuella delarna av Nötån och Skärvån är grunda med strömmande vatten. Bottnarna består huvudsakligen av stenigt grus. Uppströms Kronobo är åfåran mycket blockrik. Den bottenbundna vegetationen utgörs främst av långskottsväxter som bäcknate och hårslinga utmed mer stillflytande avsnitt.

Bland förekommande fiskarter märks bl a elritsa och öring. Förekomsten av öring utgör en grundförutsättning för det stora vuxna beståndet av flodpärlmussla. Populationen är tät (beräknad till ca 80 000 individer) och relativt jämnt fördelad utmed den aktuella sträckningen. Den höga tätheten (ca 8 individer/m²) samt förekomsten av små musslor (4-6 cm) tyder på att beståndet är livskraftigt och vid god kondition.

Vattnet är näringsfattigt och svagt humöst. Alkaliniteten ligger normalt under 0,10 mmol/l, varför området klassats som försurningskänsligt. Kalkning har påbörjats av källsjöar inom såväl Nötåns som Skärvåns avrinningsområden.

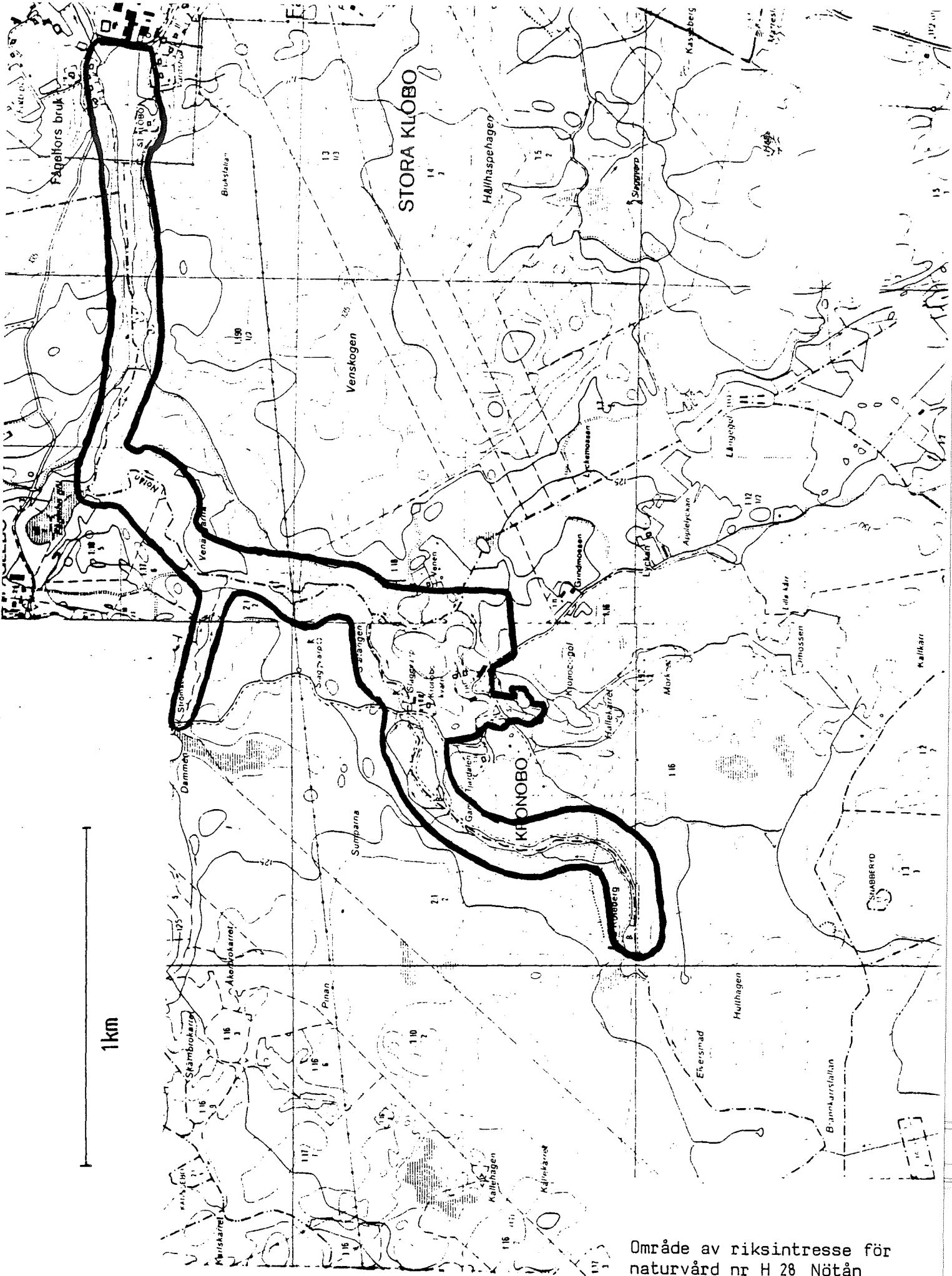
Vid Kronobo finns välhävda hagmarker i ett småkulligt backlandskap på isälvsmaterial. Området innehåller en artrik torrängsflora med en rad arter som indikerar obruten hävd under lång tid. Bl a förekommer fältgentiana, backsippa, slätterfibbla, slättergubbe, spindelört och flentimotej.

Sammanfattande värdetext: Grunt strömmande vattendrag med botten som domineras av stenigt grus. Vattenvegetationen är typisk för näringsfattiga vattendrag. Livskraftig och mycket storväxt population av flodpärlmussla. Forskningsobjekt. Välhävda hagmarker med artrik torrängsflora.

Anmärkningar: Kompletterande inventering bör göras av övrig strömlevande flora och fauna. Vidare bör en uppföljning av öring och flodpärlmusslebeståndens utveckling göras med viss periodicitet.

Referenser: Johansson, L. 1987: Flodpärlmusslan i Kalmar län (manus)

Hendelberg, J. 1960: The freshwater pearl mussel, *Margaritifera margaritifera* (L). Rep. Inst. Freshw. Res., Drottningholm 41=149-171.
Naturvårdsverkets kalkningsregister.
Fiskeristyrelsens utredningskontor i Jönköping
1987: Elfiskeundersökningar i Kalmar län (stencil)
Christoffersson, J. 1988.

Område av riksintresse för naturvård nr H 28 Nötån

————— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta
1:50 000

H 29 Kisebast-Klobo

1988-02-29

H29
Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 29 KISEBAST-KLOBO, HÖGSBY KOMMUN

Karta: 5G NV

Läge: 5G 7a 41

Area: 470 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar.

Landskapsformer, terrängformer: - Kullig terräng med relativ höjd 20-50 m
- Rullstensås

Vegetationstyper: Hagar, lövblandskog, askskog, skogskärr

Intresseaspekter: B K

Urvalskriterier: A Framstående exempel på äldre odlingslandskap
C Vålhävdade betesmarker med mycket rik flora

Nyckelord: Odlingslandskap, hagmarker, artrikedom, kontinuitet, flora.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt hävd av betesmarkerna.

Värdet kan påverkas negativt av upphört bete, gödsling, dikning m m.

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr H 61
Gamlehult - Klobo

Områdets huvuddrag: Odlingslandskapet vid byarna Kisebast, Sjötorp, Gamlehult, Hässleås samt Stora och Lilla Klobo har en ålderdomlig prägel. Det gäller också bebyggelsen med mangårds- och ekonomibyggnader, särskilt i Kisebast och Lilla Klobo. Hägnader och markvägar är ofta av gammaldags typ. Åkrarna är små och flikiga med talrika holmar, rösen och block.

Hela området är rikt på bevarade beteshagar. De flesta av dem har varit i kontinuerligt bruk mycket länge i vissa fall dokumenterat sedan 1600-talet. Eftersom hag- och ängsmarkerna dessutom i allmänhet är ogödslade är deras flora mycket artrik särskilt av torrängsväxter. Hagarna skiljer sig i hög grad då det gäller höjdläge, näringstillgång, fuktighet och trädväxt. De är emellertid alla mer eller mindre blockrika. Åsarna vid Gamlehult och Hässleås är bevuxna med vackra hagar, där björk och ek dominerar, medan hassel och en utgör det huvudsakliga buskskiktet. En utomordentligt vacker, starkt blockig ek-björk-hage ligger på en höjtplatå i sydvästkanten av lilla Klobo by. Trots den till synes magra jordmänen är floran mycket artrik. Arttätheten hör till de högsta kända i landet i denna typ av be-

tesmarker. Framträdande är bl a det rika inslaget av kvävefixerande växter, särskilt vickerarter.. Mycket värdefulla naturliga gräsmarker finns på flera andra ställen, t ex nordväst om Sjötorp vid Kisebast och nordost om vägskalet i Gamlehult.

Hamlade träd påträffas här och där, framför allt vid Sjötorp (lind) och Lilla Klobo (björk).

Mosaikartad mark, som innehåller exempelvis ängs-, lund- och fuktmarksarter, påträffas på flera håll. Nordväst om Hässleås och i en kraftig bergbrant öster om Lilla Klobo finns skogspartier med särskilt värdefull lundflora (bl a vårärt, underviol, tandrot, nästrot, ormrot). På mager, blockig mark söder om Lilla Klobo finns skog, som för få år sedan betades.

Området är rikt på lövskogar och blandskog med starkt lövinslag. De vanligaste lövträden är björk och ek, men också asp, lind, alm, lönn, oxel, rönn och fågelbärsträd är vanliga. Lövskärren uppfylls i allmänhet av al, som också kantar vattendrag och sjöstränder.

Då det gäller enskilda växtarter förtjänar de gamla gårdsväxterna, t ex lungmålla, nässelnärja, hjärtstilla och vit kattost att framhållas. I lundarna påträffas bl a nästrot. I den mycket vackra ängen vid Sjötorp finns en utpostlokal för trollsmultron, och ytterligare två växtgeografiskt mycket intressanta arter, gråfingerört och sträv nejlikrot, påträffas på flera ställen.

Hasselsnok förekommer inom området.

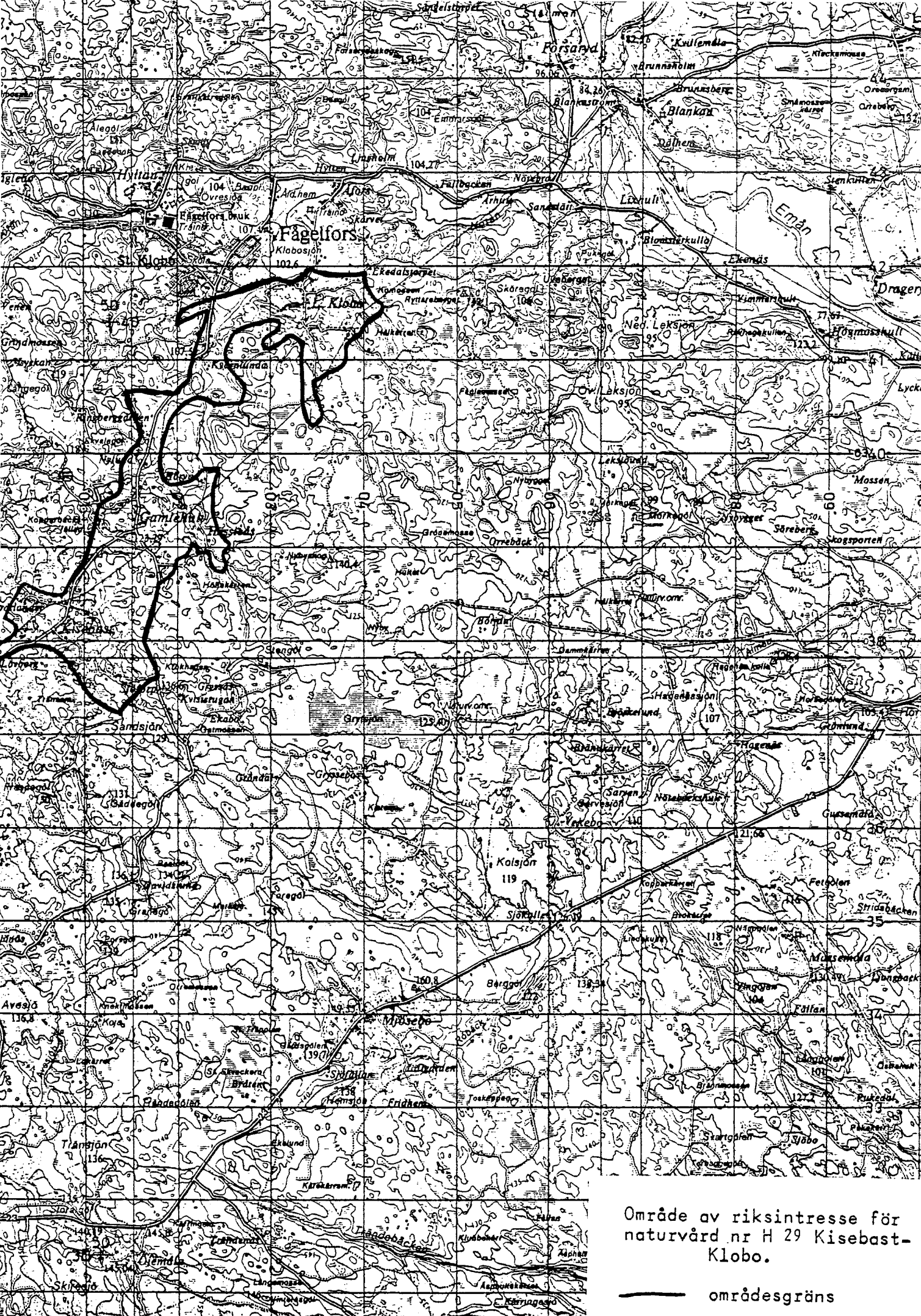
Från väster sträcker sig den mellersta av Virserumsåsens utlöpare in i området. Den delar sig strax väster om vägskalet i Gamlehult i en sydlig och en nordlig gren. Åsarna är av getryggstyp.

Bebyggelsen är överallt inom objektet vacker och genuin. Det gäller i hög grad den längs byvägarna i Kisebast och Lilla Klobo.

Sammanfattande värdetext: Ålderdomligt odlingslandskap.

Anmärkningar: Hagen vid Lilla Klobo ingår i SNV-projektet om skötsel av hagmarker (U Ekstam m fl)

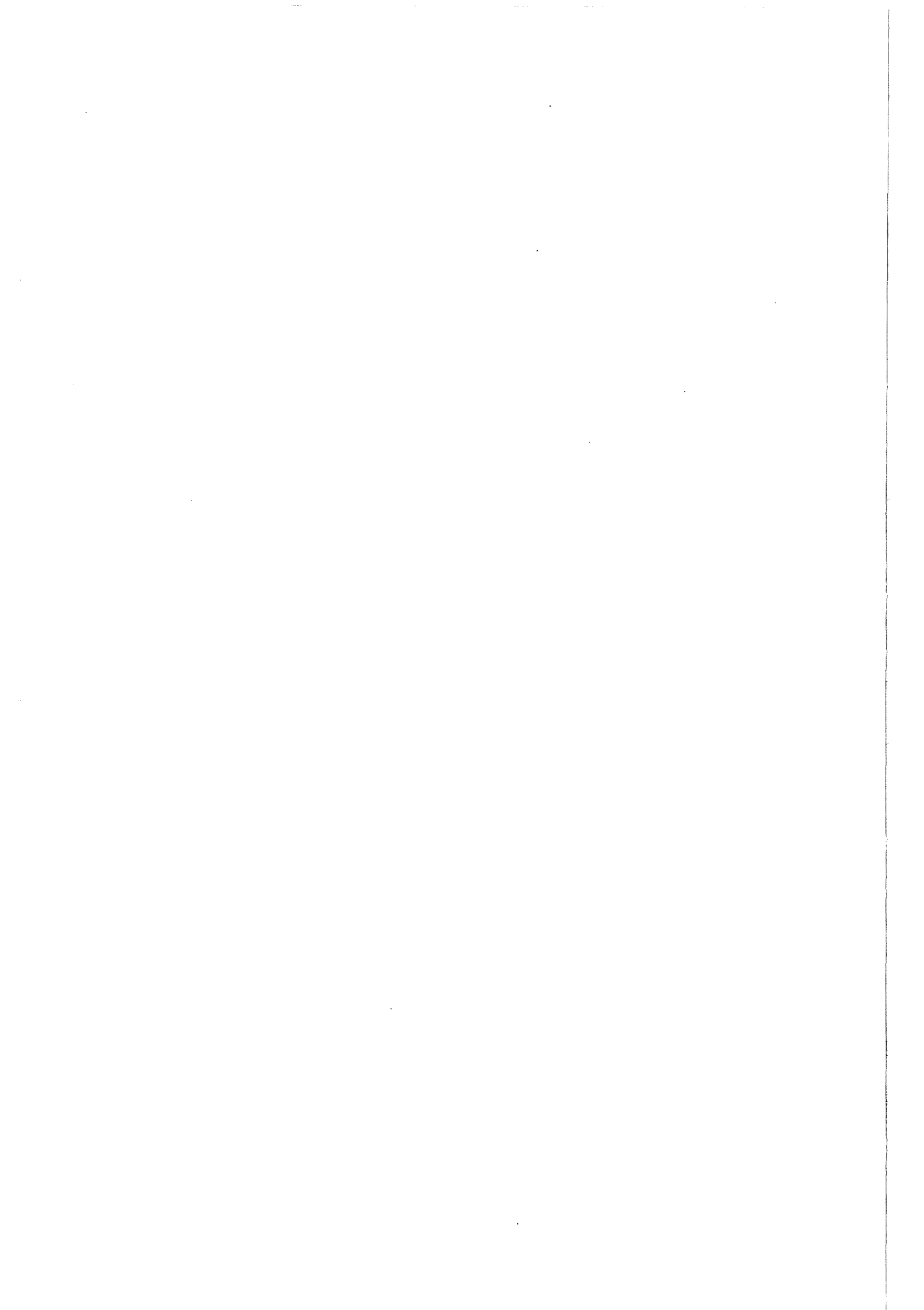
Referenser: Christoffersson, John, 1971. Högsbytraktens natur. Del 1: odlingslandskapet. Högsby kommun, Högsby 1971.

Område av riksintresse för naturvård nr H 29 Kisebast-Klöbo.

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD KALMAR LÄN Nr F 30 RUNNÖ-STORÖ,
OSKARSHAMNS KOMMUN

Karta: 5G NO

Läge: 5G 7i 23 Area: 4 450 ha totalt
3 575 vatten
875 land

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och sjörika slätt-
område.
Region IV-egentliga Östersjön.

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt
- Runnö: strandvallar, strandlagun,
Runnö sidskär: jättegrytor
- Storö: räfflor

Vegetationstyper: Runnö: tallskog, hållmarkshed, löv-, barr-, blandskog,
fattigkärr, gräshed, havsstrandäng
Storö: tallskog

Intresseaspekter: B G

Urvalskriterier: A Övergångsområde mellan urbergsskärgård (granit) och
moränsskärgård (sandsten)
E Särege natur med glest tallskogsbevuxna sandstens-
hällar (Runnö).

Nyckelord: Berggrund, cuestasbildning, strandvallar, räfflor, sandsten,
hällmarker, tallskog.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Värdet kan
påverkas negativt av modernt skogsbruk, bebyggelse m m.

Planering och säkerställande: Förhandlingar pågår om bildande av natur-
reservat. Föreslås avsättas som naturreservat i kommunöversikt för Oskars-
hamns kommun, december 1976 (Rr 5).

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr 63: Runnö nr 62 Em-Vånevik.

Områdets huvuddrag: Området är en geologisk brytningszon mellan urbergs-
skärgården i norra Kalmar län och moränsskärgården i södra länsdelen. Inom
området finns exempel på blottningar från såväl äldsta (kvartsit) som
mellanliggande (granit) och yngsta (sandsten) berggrund inom länets
smålandsdel.

Runnö intar tillsammans med Furön (riksobjekt nr 22) en särställning utmed
den svenska kusten genom att den kambriska sandstenen här går i dagen över
stora delar av ön. På Runnö ligger sandstenen ställvis alldeles plan och
utan jordtäckte.

Enstaka tallar bildar ett glest mönster i sprickorna. Här finns en mycket mager hållmarksflora, islandslav och tuschlav. Mer jordtäckta delar av ön domineras av tallskogar där naturen över stora ytor helt täcks av renlavor. Små kärrmarker med tall och skvattram förekommer ställvis. Längs norra och västra sidan av ön finns en låg men skarpt markerad landborg ("cuesta").

Öns odlingsmarker är nedlagda och under igenväxning. Betesdjur saknas sedan länge på ön.

Stränderna är genomgående flacka. Ställvis finns väl utbildade vallar av strandklapper.

Runnö "rödsjär" är en av de fåtaliga blottningarna av kvartsit i södra länsdelen. Här finns välutbildade vallar av strandklapper i sandsten och jättegrytor i kvartsiten.

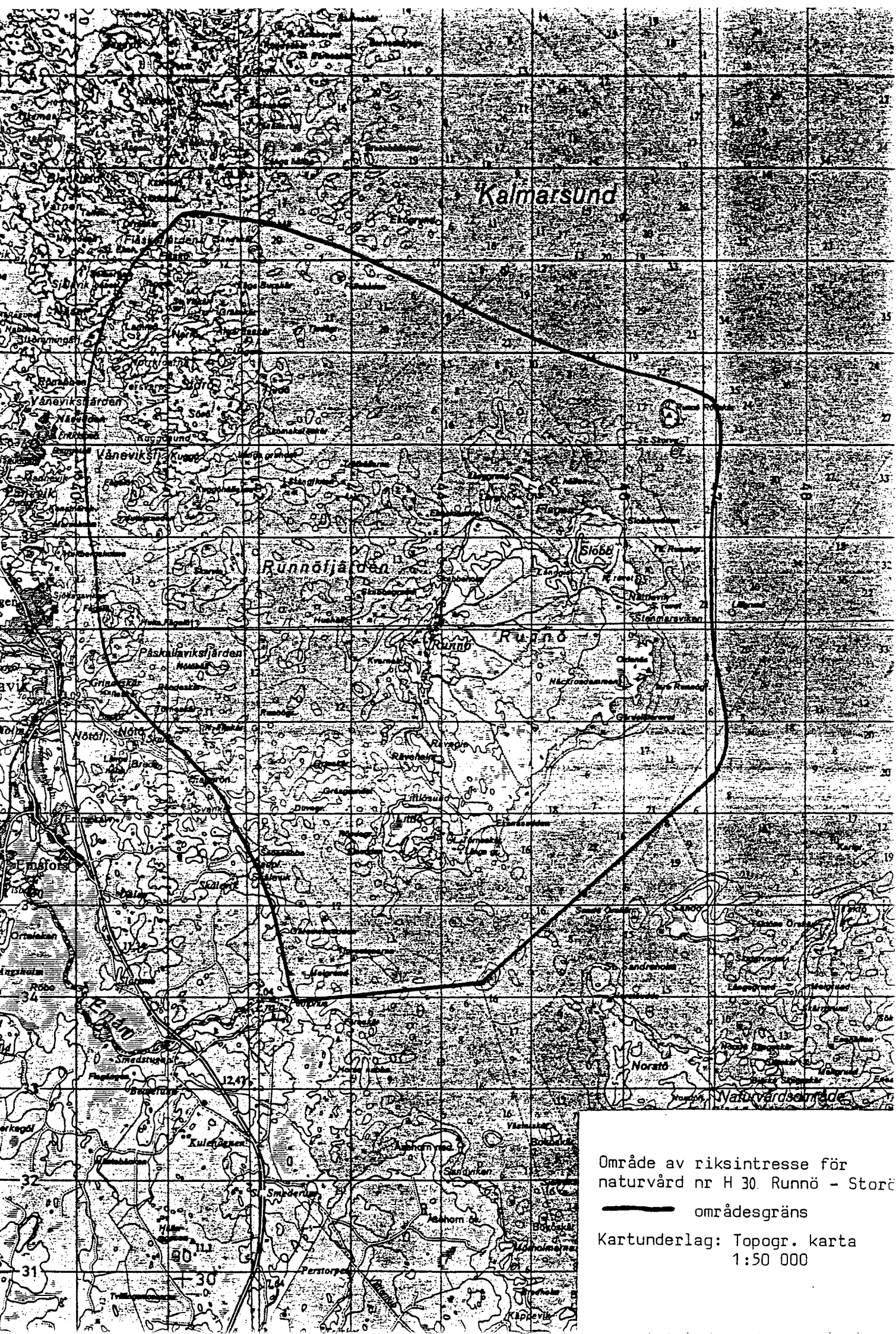
Storö representerar den sydligaste delen av urbergsskärgården. Den domineras av hållmarkstallskogar. Geologiskt intressant - förutom läget i övergången till moränsskärgården - är förekomsten av isräfflor (referenslokal för isrörelseriktningar)

Övärlden innehåller genom Sterners arbeten på 1930-talet flera botaniska referenslokaler.

Sammanfattande värdetext: Runnö är uppbyggd av kambrisk sandsten. Stora plana ytor med sparsam vegetation domineras. Delar av ön intas av lavtallskogar, andra delar av ristallskogar. Tall domineras till 95 %. Längs norra och nordvästra sidan finns välutbildad "cuesta". Storön består av urberg, ca 1200 miljoner år gammal. Barrskog domineras vegetationen. Arkipelagen har främst stort geovetenskapligt intresse som en övergångszon mellan urbergsskärgården i norr och moränsskärgården söder därom.

Referenser:

- Naturvårdsplan, Oskarshamns kommun, upprättad av Sune Andersson 19
- Frisé, R 1965. Naturvårdsinventering inom Misterhults, Döderhults och Oskarshamns kommuners skärgårdar.
- Översiktlig naturvårdsinventering i Döderhults och Oskarshamns kommuner
- Sterner, R 1933. Vegetation och flora i Kalmar-sunds skärgård. Meddelande från Göteborgs botaniska trädgård VIII.

Kalmarsund

Runnöfjärden

Storö

Runnö

Runnö

Naturvårdssområde

Område av riksintresse för naturvård nr H 30. Runnö - Storö
— områdesgräns
Kartunderlag: Topogr. karta
1:50 000

H 31 Vällö-Björnö-Oknöskär

H31

1988-01-25

Sid 1 (4)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN. Nr H 31 VÄLLÖ-BJÖRNÖ-OKNÖSKÄR

Karta: 5G NO/5H NV

Läge: 5G 6j 14 Area: 7950 ha
varav 1100 ha land

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och sjö-
rika slättområde

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt
- Klapperstensfält, ändmorän

Vegetationstyper: Tallskog, barrblandskog, ekskog, havsstrand-
ängar, sumpkärr, gräshed, äng

Intresseaspekter: B E Z G O F

Urvalskriterier: A Variationsrik moränskärgård
B Förekomst av flera sällsynta fågel- och
insektsarter

Nyckelord: Moränskärgård, tallskog, klapperstensfält, mellan-
skarv, skalbaggar

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt betesdrift, viss begränsning i tillträdet.
Värdet kan påverkas negativt av storskaligt skogsbruk, upphört
bete, intensivt friluftsliv m m.

Planering och säkerställande: Vällö är avsatt som naturreservat

Områdets huvuddrag: Vällö är beläget utmed fastlandskusten i
norra delen av Kalmarsund och består av ett femtiotal större
och mindre öar. Skärgården är uppbyggd av morän och berggrun-
den består av kambrisk sandsten. På Sandön finns dessutom två
mindre förekomster av kvartsit. Morän dominerar områdets jord-
arter. På Vällöromp, Sandö och Taktö har den utsatts för
kraftig svalling. Ett väl utbildat klapperstensfält finns ut-
med Vällöroms södra sida.

Öarna är till större delen be vuxna med tallskog. Skogarna har
ett fältskikt med ris- eller gräsdominans. Tallhed av blåbärs-
typ är den vanligaste skogstypen. Mindre arealer med lövskogar
finns på några öar, bl a Sandö och Taktö. Eken är oftast det
vanligaste trädslaget. Invid bebyggelsen finns åker- och betes-
marker. Hemängen på Vällö innehåller såväl öppna ängsmarker som

ekbevuxna hagmarker. Hävden har under senare år uteblivit, men nötbete har nyligen återupptagits på västra delen av Vällö.

Utmed öarnas stränder finns bårder av havsstrandängar. Artsammansättningen varierar bl a med graden av exponering. Sju olika typer kan urskiljas. Vanliga arter är exempelvis strandtåg, rödsvingel, kråkvicker och klöverärt. I skyddade lägen mellan öarna förekommer vassvegetation.

Fågellivet i området innehåller såväl vanliga som mer sällsynta arter. I tallskogen på öarna är bofink, lövsångare och trädpiplärka karaktärsfåglar. På Kälmoren och andra mindre öar finns mer kustbundna arter som t ex svärta, större strandpipare, småtärna och havstrut. Utmed fastlandskusten finns lokaler med häckande havsörn.

I lövskogarna vid Åsehorns resp. Emåns mynning har flera sällsynta skalbaggsarter konstaterats. Fynden av *Aesalus scarabaeoides* och *Agrilus querini* indikerar speciella värden.

Vällö naturreservat är delvis avsatt p g a sitt värde för fri-luftslivet. Sommartid är sandstränderna på Vällöromp och Sandö attraktiva badställen för båtfolket.

Yttre Långskär, Ekö, Svartingsskär och Gåsö består av svallgrusavlagringar. De högsta delarna av Yttre Långskär och Svartingsskär består av bågformade ryggar som löper i väst-ostlig riktning

Gåsö är till stora delar glest tallbevuxen. I sydväst finns ett öppet område med grova svallgrusavlagringar. Ön hyser åtminstone sedan början av 1960-talet den ena av de två stabila häckningslokalerna för mellanskarv i landet. (Den andra finns på Svartö inom riksojekt nr 50). Kolonin hade under 60- och 70-talet en långsam tillväxt (1976 fanns ca 6 par). Under början av 1980-talet har antalet häckande par legat mellan 100 och 150. År 1987 var antalet drygt 200 (Svartökolonin höll samma år drygt 2000 par). Öns betydelse som häckningslokal för mellanskarven ökar i och med att livslängden på Svartö-kolonin är oviss.

Vid sidan av skarvkolonin finns i tallbeståndet på Gåsö en av landets absolut största hägerkolonier. Under de senaste åren har en viss minskning skett som en följd av konkurrens från skarvarna.

Svartingsskär är en i den centrala, norra delen busk- och trädbevuxen (lövskog) men i övrigt helt öppen. I ost-västlig riktning löper markanta, vågformade svallgrusryggar. Östra delen är låglänt och har genom fågelbetningen strandängskaraktär. Ön är en av de absolut art- och individrikaste häckningsöarna för sjöfågel utmed länets fastlandskust med en god representation av skärgårdens andfåglar (bl a ejder, gravand, skedand och

svärta) vadare (bl roskarl) och måsfåglar (skrattmå, fiskmå, havstrut, gråtrut). Särskilt anmärkningsvärd är kolonin av skrântärna som med ett stabilt antal av ca 20 par är den största i södra länsdelen. Även silvertärnan har ett starkt bestånd (15-20 par) och småtärnan häckar regelbundet.

Svartingskär är en av de öar som har beskrivits av Sterner (1933) och har därmed värde som botanisk referenslokal.

Björnö är en lövdominerad ö. På ön ligger fjärdar och glon som representerar olika stadier av avsnörning från brackvattenvikar till sötvattensjöar, kärr och strandängar och utgör limnologiskt-biologiskt-ekologiskt betydelsefulla inslag i skärgården.

Björnö är häckningsplats för tornfalk, lärkfalk och hökfärgad sångare.

Yttre Långskär består mest av enbuskmark. Där finns särskilt gott om fiskmå och gråtrut, men här finns också änder (särskilt ejder) och flera vadararter.

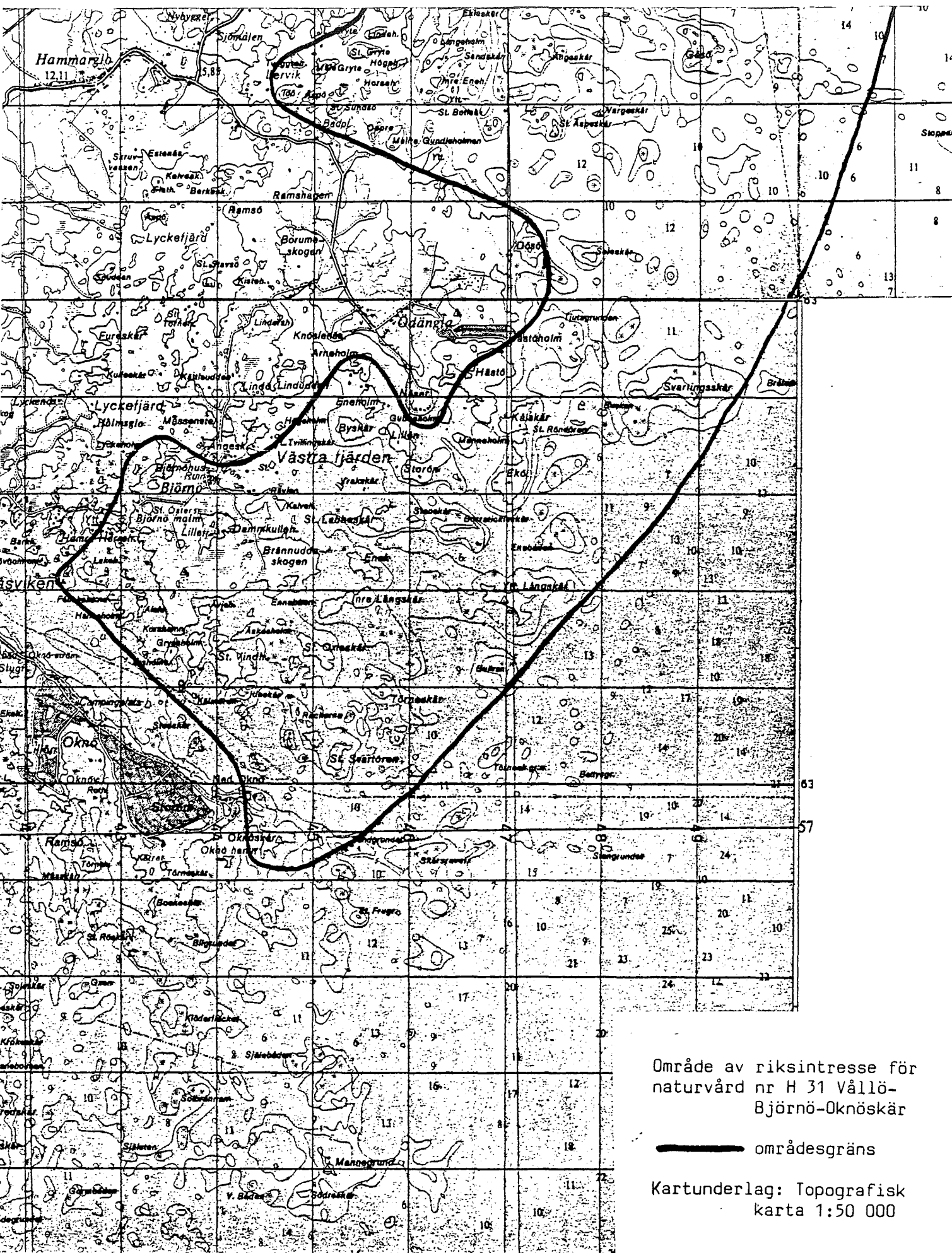
Nordost om Mönsteråsviken ligger i det yttersta havsbandet Törneskär, ett par vackra småholmar med en fin observationslokal för sträckande fåglar.

Sammanfattande värdetext: Variationsrik skärgård av främst geologiskt intresse. Området är en god representant för moränskärgården, en naturtyp som inte är vanligt förekommande i landet. Skärgården är mestadels skogbevuxen med barrblandskogar. På Vällö romp finns magnifika ris- och lavrika tallskogar. Magra klapperstensstränder med antydning till strandängsvegetation på läsidor och i vikar. Gåsö och Svartingskär är art- och individrika häckningsöar med samlad förekomst av skärgårdens arter samt kolonier av bl a mellanskarv (Gåsö) och skrântärna (Svartingskär).

- Referenser:
- Ekstam, U. 1976, Vällö skärgårdreservat. Vegetation, markanvändning och häckfågeltaxering. SNV PM 789
 - Christofferesson J. 1987. Beskrivning av föreslagna Riksobjekt i östra Småland.
 - Johansson C E, 1988. Beslut om områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv i Kalmar län.1
 - Rodebrand S. Fågelskyddsområden i Kalmar läns övärld. Länsstyrelsen 1976.
 - Larsson T. Inventeringsrapport och ornitologisk värdering av häckfågelsfaunan på öar och skär i Västerviks kommun, Oskarshamns kommun samt norra delen av Mönsterås kommun.
 - Länsstyrelsen 1984.
 - Lindell L. Förslag till fågelskyddsområden längs Kalmar läns fastlandskust.
 - Länsstyrelsen 1988.

- Svensson J. Översiktlig grusinventering, Mönsterås kommun.
- Länsstyrelsen 1985.
- Sterner R. 1933. Vegetation och flora i Kalmarunds skärgård. Meddelande från Göteborgs Botaniska Trädgård VIII.

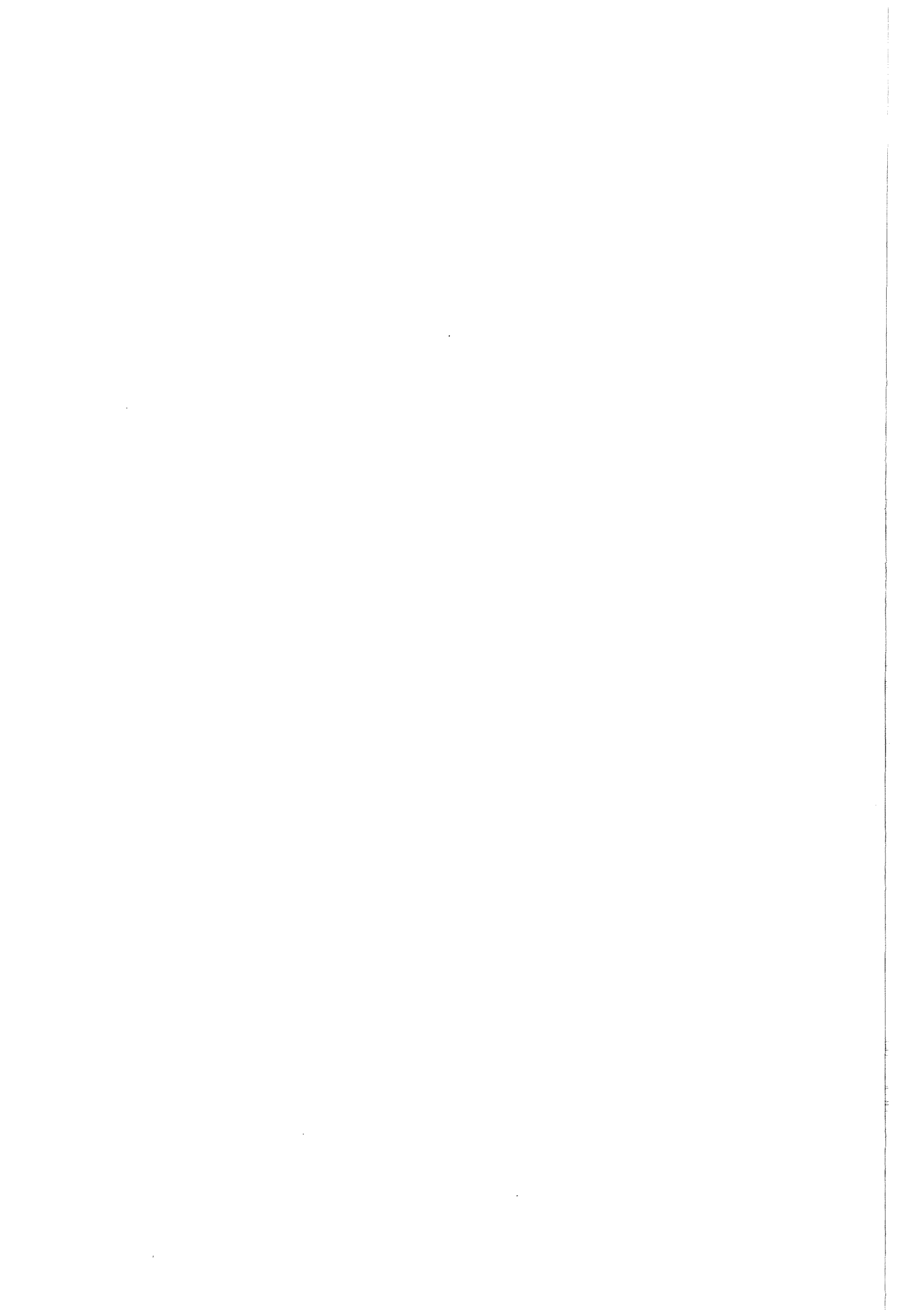

Område av riksintresse för naturvård nr H 31 Vällö-Björnö-Oknöskär

————— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

H 32 Allgunnenområdet med Alsterån

H32
Sid 1 (4)

REGISTERBLAD N
1988-02-22

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H32, ALLGUNNENOMRÅDET MED ALSTERÅN, NYBRO, HÖGSBY OCH
MÖNSTERÅS KOMMUNER

Karta: 5G SV, 5G NV, 5G S0 Läge: 5G 3c 32 Area:4000 ha

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och sjö-
rika slättområde

Landskapsformer, terrängformer: . slätt
. rullstensås

Vegetationstyper: oligotrof sjö, sävvegetation, starrvegeta-
tion, ekskog, skogsmosse, fattigkärr, rished,
sumplövskog, sumpkärr, fuktängar, blandskog.

Intresseaspekter: H L B Z G

Urvalskriterier: A Stor, variationsrik sjö med bl a ett flertal
öar och vattendrag med ett system av våt-
marker
B Tämligen opåverkad sjö och våtmarkssystem
C Ädellövskog med bl a flera sällsynta in-
sektsarter

Nyckelord: oligotrof sjö, våtmarker, vattendrag, ädellövskog,
entomologi

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av fortsatt försurning, reglering,
vattenavledning, dikning m m

Planering och säkerställande: Strandskydd 200 m för Allgunnen,
Bannebosjön, Stora och Lilla Sinnern samt Hultnäsesjön. Reste-
rande sjöar jämte Alsterån 100 m. Landskapsbildsskydd i motsva-
rande omfattning jämte viss utvidgning enligt 19 § NVL i dess
tidigare lydelse.

Områdets huvuddrag:

Allgunnen är den näst största sjön i Kalmar län. Den har sin
största utsträckning i norr-söder. Sjön har varken varit kraft-
reglerad eller avsänkt, vilket är ovanligt för en sjö av denna
storlek i södra Sverige. Allgunnen är nästan fri från förore-
ningar. Vattnet är relativt klart. Största djupet är 14 meter.
Stränderna är flacka, ofta starkt blockiga. Sjön är en god re-
presentant för de näringsfattiga sjöarna.

Då Baltiska issjön nådde som högst, utfylldes Allgunnensänkan av denna. Öster om sjön har på flera ställen påträffats stora stenfält, som kan vara gamla strandbildningar. Man har även tolkat dem som bildningar av en postglacial isälv.

På grund av den synnerligen flacka topografin uppvisar Allgunnen-området flera egendomliga drag. Så har t ex Allgunnen tre skilda avlopp: i norr Skureboån, i nordost Loppån och längst i sydost Alsterån. Större delen av vattnet tar omvägen runt den stora halvön Hästenäset och rinner på detta sätt en flera gånger längre sträcka, men egendomligt nog rinner en del vatten tvärs över Hästenäsets sydligaste del från sjöns sydvästra till dess sydöstra del. Kombinationen av frihet från ingrepp och egendomliga hydrologiska förhållanden gör Allgunnen intressant.

Allgunnen har en omgivning, som domineras av risrika tallskogar med tall-skvattramossar och starr-fattigkärr. På sina håll finns emellertid lövskog, t ex på Bruddehalvön, på öar i Bruddesjön, på norra delen av Hästenäs (en stor och tät skog av bergek) samt vid Ekenäs (tät ekskog). På flera ställen, oftast i lövskogarna, finns också en artrik och värdefull flora med t ex lundväxter.

Kända för sin rika flora är Keanäs i Bruddesjön, Hästenäset och ekskogen vid Ekenäs. De flesta myrarna vid sjön är mycket plana gräs-starr-kärr. De har tidigare varit slättermader. I södra delen av Hästenäset finns en tall-skvattram-mosse. Sjöstränderna kännetecknas av notblomster (Lobelia). Här växer det sällsynta gräset sjötätel. Ute i sjön är vegetationen mycket svagt utbildad.

Allgunnens djurliv är föga undersökt. Bland fåglarna märks storlom, fiskgjuse och Kanadagås. Både havstrut och gråtrut besöker ibland sjön. Allgunnen har ett värdefullt fiske. Artantalet är något mindre än i Emån. De viktigaste fiskarna ur ekonomisk synpunkt är gädda och abborre. En glacialrelikt förekommer i sjön (Mysis).

Allgunnens vatten är på grund av talrika block strax under vattenytan mindre lämpligt för färd med segel- eller motorbåtar särskilt gäller detta Bruddesjön, den grunda, örika delen i sydost. Stränderna är oftast ganska lättillgängliga. De är emellertid oftast mindre lämpliga för bad. Bäst badmöjligheter erbjuder de platser, där hållar når ned i vattnet. Sådana platser finns vid mitten av sjön, både på den östra och den västra sidan samt vid västra stranden av Hästenäset. Allgunnen har stort värde för det rörliga friluftslivet som vildmarkssjö med mycket vacker landskapsbild och rika möjligheter till naturupplevelser.

Alsterån kantas av ett flertal våtmarksområden mellan Allgunnen och Hornsö. Dessutom finns det mader utmed Allgunnens stränder.

Maderna är representativa, orörda och bland de främsta exemplen på oligotrofa sankmarker i länet. Våtmarkerna vid Berkeven består främst av fattigkärr med vitmossor i bottenskiktet. Den omgivande sumpskogen har en rik vegetation med ett stort inslag av ask. Objektet är helt fritt från ingrepp av någon betydelse. Söder om Stora Rägöl ligger ett annat våtmarksområde. Maden är vidsträckt och omfattar flera vegetationstyper - sumpkärr, fukthedar och fuktängar. Fuktängar finns på de ytor där slåtter ännu utförs. Slåtter och bete förekommer också på det omfattande våtmarksområdet mellan Rummesjön och Hultnäsesjön. Objektet består av ett våtmarkskomplex med mader, topogena kärr och en tallmosse. De öppna sumpkärren är delvis mycket artrika tack vare betes- eller slåtterhävden. Sumpskogen utmed ån är också mycket artrik.

Lövskogarna på öarna i Allgunnen och i Hornsötrakten är av stort entomologiskt intresse, främst då skalbaggsfaunan. Vid Hornsö har ett tiotal hotade och sällsynta skalbaggsarter påträffats. Flertalet är bundna till gamla lövträd, främst ek.

Sammanfattande värdetext: Allgunnen är en stor och oreglerad oligotrof sjö. På grund av områdets flacka terräng har det utbildats synnerligen intressanta hydrologiska förhållanden med bl a tre utlopp från sjön. Sjön har ett flertal mindre öar. På öar och näs finns bl a örtrika ekskogar och orörda sjömader. Ekskogarna är också av entomologiskt intresse. Utmed Alterån finns vidsträckta mader som omges av lövriska sumpskogar. Längs ån återfinns även gammal bokskog och bestånd av idegran. Bokskogarna vid Hornsö har stora entomologiska värden med ett flertal sällsynta skalbaggsarter.

Referenser: Andersson, Sune, 1967. Redogörelse för översiktlig naturvårdsinventering inom Högsby kommunblock.

Beskow, Gunnar & Rasmusson, Gunnar, 1963. Sjöar och vattendrag i Sverige söder om norrlandsområdet. Del II.

Christoffersson, John, 1971. Högsbytraktens natur. Del 1: odlingslandskapet. Högsby kommun, Högsby 1971.

Christoffersson, John, 1974. Utkast till naturvårdsplan för Högsby kommun. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1974.

Entomologisk tidskrift. Flera olika årgångar (Lund och Stockholm).

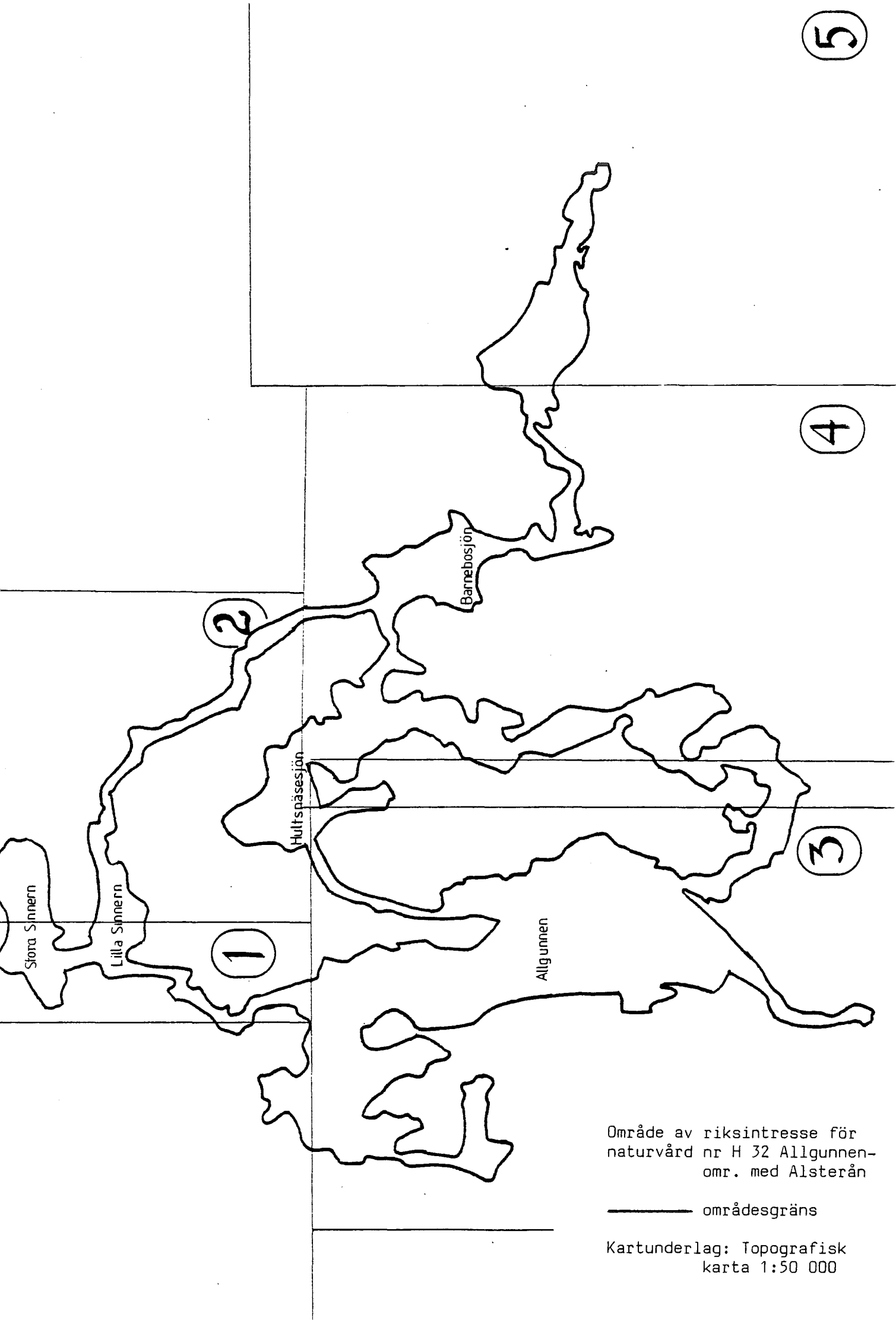
Hellman, Kerstin, 1984. Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län. SNV PM 1788.

Johansson, Carl Erik, 1968. Grusinventering i Kalmar län. IV. Mellersta fastlandsdelen. Länsstyrelsen i Kalmar län. Kalmar 1968.

Jonsson, Leif, 1970. Allgunnenområdet. Översiktlig vegetationskartering. Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1976.

Knutsson, Gert, 1966. Huvuddragen av Nybroåsens geologi, bilaga 8 till Principförslag till Kalmar-Nybro-regionens och Ölands framtida vattenförsörjning, Kalmar 1966.

- Nettelblatt, Mats G, 1973. Översiktlig naturinventering. Nybro kommun. Nybro kommun, Nybro 1973.
- Palm, Thure, 1959. Die Holz- und Rindenkäfer der Süd- und Mittelschwedischen Laubbäume. Entomologiska Sällskapet, Lund.
- Sterner, Rikard, 1950. En ödemarkssjö och en storskog i sydöstra Småland. Natur i Småland 406 - 415. Göteborg.

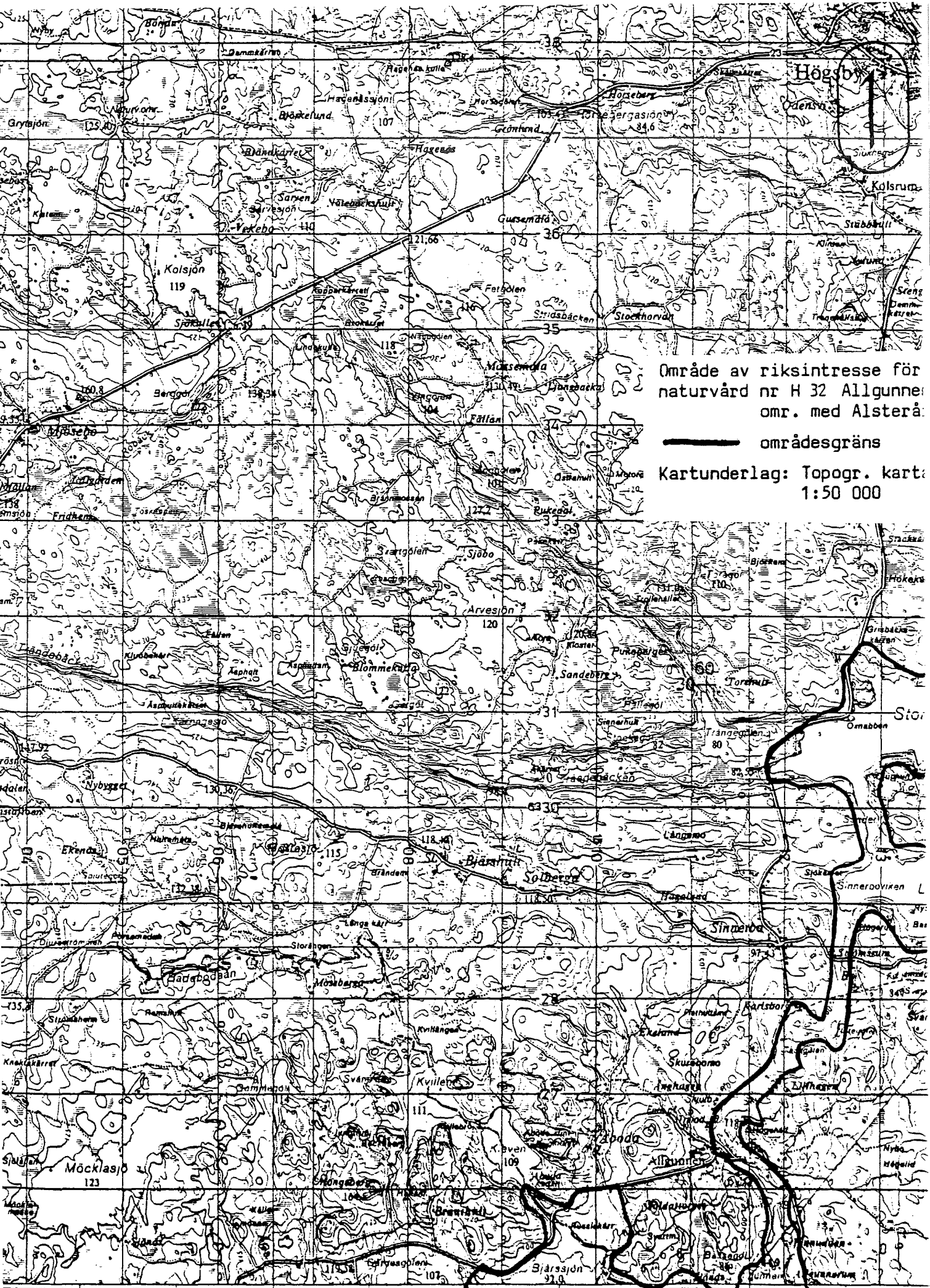

Område av riksintresse för naturvård nr H 32 Allgunnen-omr. med Alsterån

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

Område av riksintresse för
naturvård nr H 32 Allgunnes
omr. med Alsterå.

————— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta
1:50 000

Kräksmåla Fg
NYBRU K.N
MÖRE och ÖLANDS O.A

Högsby Fg
HÖGSBY K.N
USKARHAMNS O.A

53 54 55 56 57 58 59 60 61 62

Område av riksintresse för naturvård nr H 32 Allgunnen-omr. med Alsterån

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

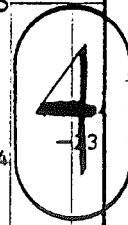
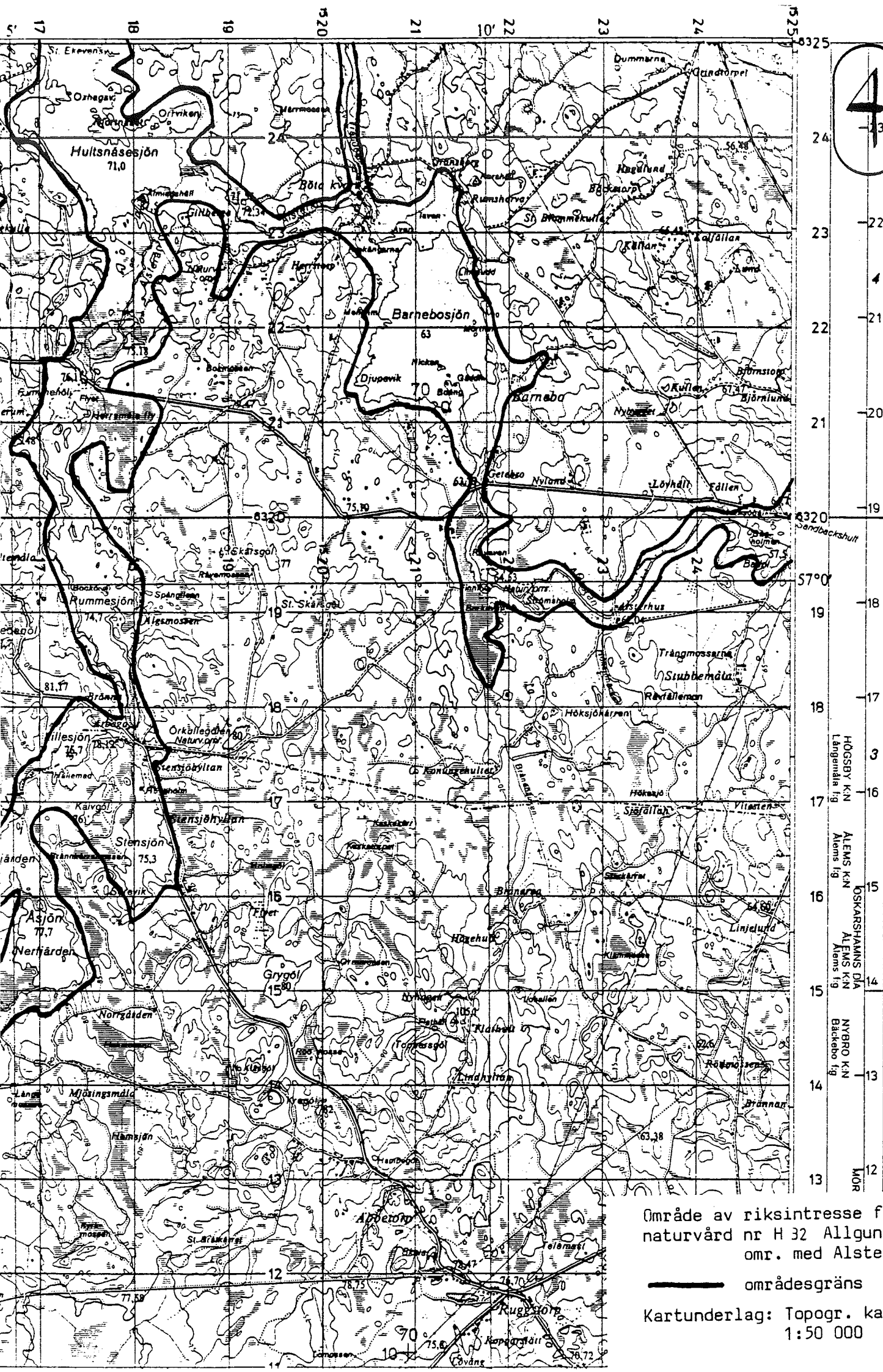

Område av riksintresse för naturvård nr H 32 Allgunnen-omr. med Alsterån

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

8325
 24
 23
 22
 21
 19
 18
 17
 16
 15
 14
 13
 12

4
 -23
 -22
 -21
 -20
 -19
 -18
 -17
 -16
 -15
 -14
 -13
 -12

HOGSBY KN
 Långengda fig
 3
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25

ALEMS KN
 Alems fig
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25

ÖSKARSHAMNS DA
 Alems KN
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25

NYBRO KN
 Bäckbo fig
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25

MÖR
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25

Område av riksintresse för naturvård nr H 32 Allgunnen-omr. med Alsterån
 ————— områdesgräns
 Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

H 33 Jonsbo fly

1987-02-03

H33

REGISTERBLAD

Sid 1 (1)
N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 33 JONSBO FLY, NYBRO KOMMUN

Karta: 5G NV

Läge: 5G 5a 02 Area: 27 ha

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och sjö-
rika slättområde

Landskapsformer, terrängformer: - Kullig terräng med relativ
höjd 20-50 m

Vegetationstyper: Fattigkärr, svagt välvd mosse.

Intresseaspekter: B E

Urvalskriterier: A Framstående exempel på myrkomplex med mosse
och öppna kärr.
B Väsentligen opåverkad naturtyp

Nyckelord: Kärr, svagt välvd mosse, myrkomplex, klockljung,
myrlilja.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av täktverksamhet, dikning, skogs-
gödsling m m.

Områdets huvuddrag: Jonsbo fly är beläget i Alsteråns avrin-
ningsområde. Omgivningarna är huvudsakligen bevuxen med barr-
skog. Hällmarker flikar här och var in i våtmarker utmed fast-
markskanter.

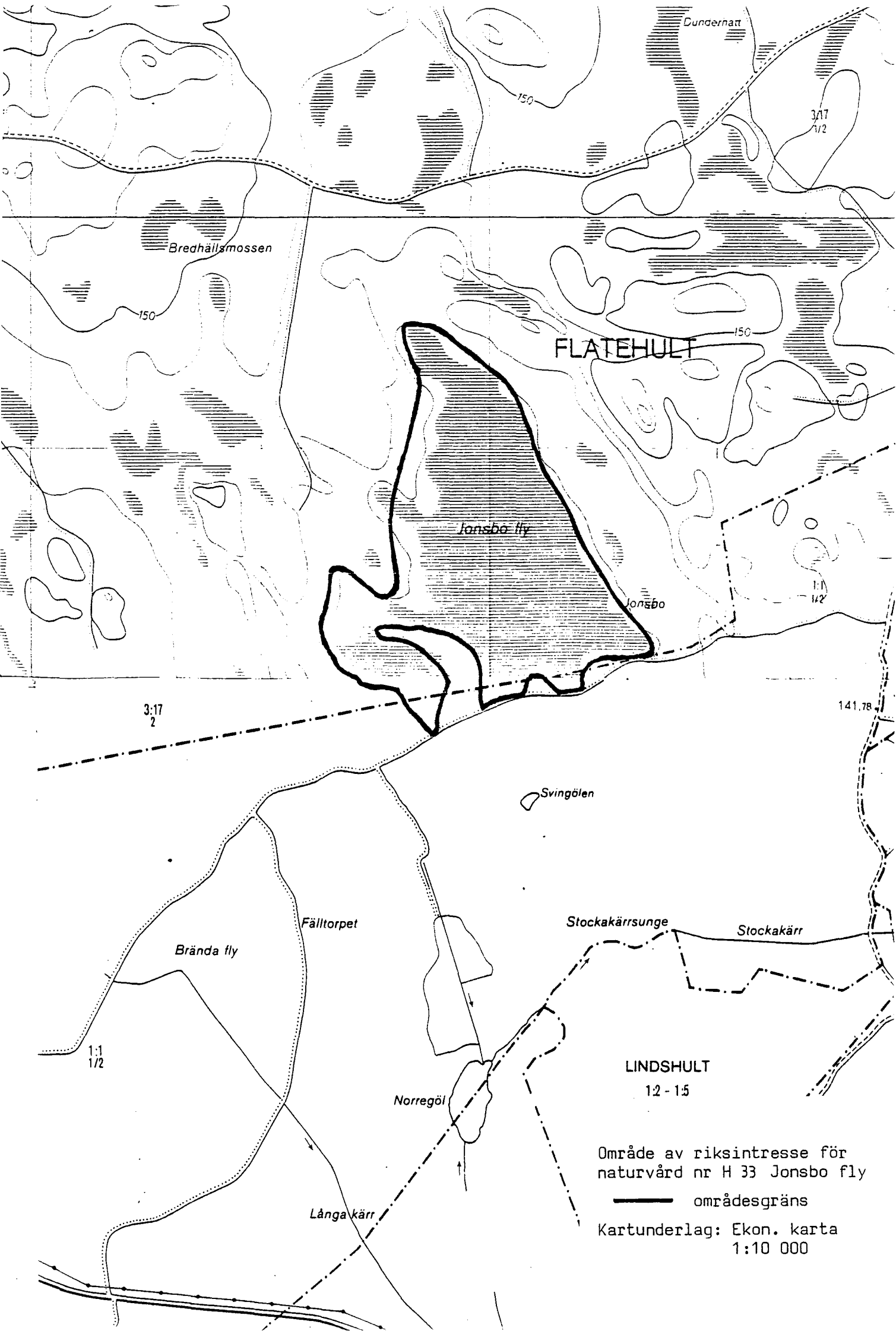
Jonsbo fly är ett myrkomplex och består av en välutformad
skvattramtallmosse och flera öppna kärr. Kärren utgörs av så-
väl fastmatte- som mjukmattekärr. Blåtåtel och vitmossor domi-
nerar fastmattorna medan starr och vitmossor är vanligast i
mjukmattorna. I områdets södra del finns en tallbevuxen mosse.
Den är av den svagt välvda typen och innehåller rikligt med
skvattram.

Kärren innehåller flera intressanta växtarter. Västliga arter
som klockljung, myrlilja och tuvsäv förekommer här. Andra lite
ovanliga myrväxter är jungfrulin, sumpnycklar och blekbläddra.

Sammanfattande värdetext: Jonsbo fly är ett helt orört myrkom-
plex, som består av en välutbildad tallmosse och öppna kärr.
Kärren innehåller flera intressanta växtarter. Myrens främsta
värden är knutna till den välutbildade och representativa tall-
mossen, frånvaran av ingrepp samt de botaniska kvaliteterna.

Referenser: Länsstyrelsen i Kalmar län 1984. Våtmarksinvente-
ring inom fastlandsdelen av Kalmar län. SNV PM
1787

FLATEHULT

Jonsbo fly

Jonsbo

Bredhällsmossen

Dundernatt

Svingölen

Brända fly

Fälltorpet

Stockakärrsunge

Stockakärr

Norregöl

Långa kärr

LINDSHULT

12-15

Område av riksintresse för naturvård nr H 33 Jonsbo fly

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekon. karta
1:10 000

H 34 Strömsrumsområdet

1988-01-22

H34
Sid 1 (2)

REGISTERBLAD

N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 34 STRÖMSRUMSOMRÅDET, MÖNSTERÅS KOMMUN

Karta: 5G S0

Läge: 5G 2h 23 Area: 1740 ha

Naturgeografisk region: 12 b Kalmarkusten

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt
- Rullstensås, strandvall

Vegetationstyper: Havsstrandängar, fuktäng, äng, gräshed, ekskog, hagmark, björkskog, blandskog, tallskog

Intresseaspekter: B E G O Z

Urvalskriterier: A Starkt svallad rullstensås som fortfarande är utsatt för svallning och variationsrik moränskärgård.
C Ädellövsskog och moränskärgård med sällsynta insektsarter och hotad rovfågelfauna.

Nyckelord: Ekskog, rullstensås, fågelfauna, insekter, moränskärgård, havsstrandängar, Kungsfiskare.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt bete på hävdade strandängar och hagmarker. Värdet kan påverkas negativt av bebyggelse, anläggningar av olika slag, vattenregleringar m m.

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr H 54
Strömsrum - Pataholm

Områdets huvuddrag: Strömsrum är beläget utmed Kalmarsund. Berggrunden består av kambrisk sandsten och svallad morän är den dominerande jordarten. Terrängen är mycket flack. Omgivningarna karaktäriseras av ett intensivt utnyttjat jordbrukslandskap med högproduktiva åkermarker.

Alsterån rinner genom området. Ån kantas av lövridåer av främst al, men även sälg och rönn. Längs åns sträckning finns blandlövs-kogen av varierande trädsammansättning. Eken är det vanligaste ädla lövträdet. Ekskogar av både örtrik och örtfattig typ förekommer. Mindre områden utnyttjas som betesmarker. Vid Hedersrum finns en hagmark, med ek, en och hassel som dominerande inslag, som fortfarande betas. Fältskiktet är av friskängstyp med bl a vitklöver och ängssyra. Strax söder om Strömsrum finns två öppna ängspartier insprängda i blandlövs-kogen. Ängsmarkerna hävdas fortfarande och även dessa består av en friskängstyp.

Jutehagen, öster om Ålems samhälle, är en f d hagmark med storvuxen mycket vacker ek.

I lövskogarna utmed Alsterån finns stort inslag av gamla ekar. Dessa hyser ett mycket intressant insektliv. Ett tiotal sällsynta skalbaggar har konstaterats här. *Tenebrio opacus* och *Rhopalopus femoratus* är bägge akut utrotningshotade skalbaggar som förekommer här. Dessutom finns inom området sällsynta arter av fjärilar, steklar och vivlar. Lövskogarna längs ån innehåller även ett rikt fågelliv. Kungsfiskare ses bl a regelbundet vid ån. Denna del av Alsterån är också av fiskeribiologiskt intresse. Åsträcken innehåller nämligen lek- och uppväxtområden för havsöring.

Kuststräckan från åmynningen och norrut innehåller en blandning av barrskogar och havsstrandängar. Skogarna är ofta blandskogar av gran och tall. Enstaka grova ekar förekommer också. Många tallar är gamla och grova och är därför lämpliga boträd för rovfågel. Häckande havsörn finns i området.

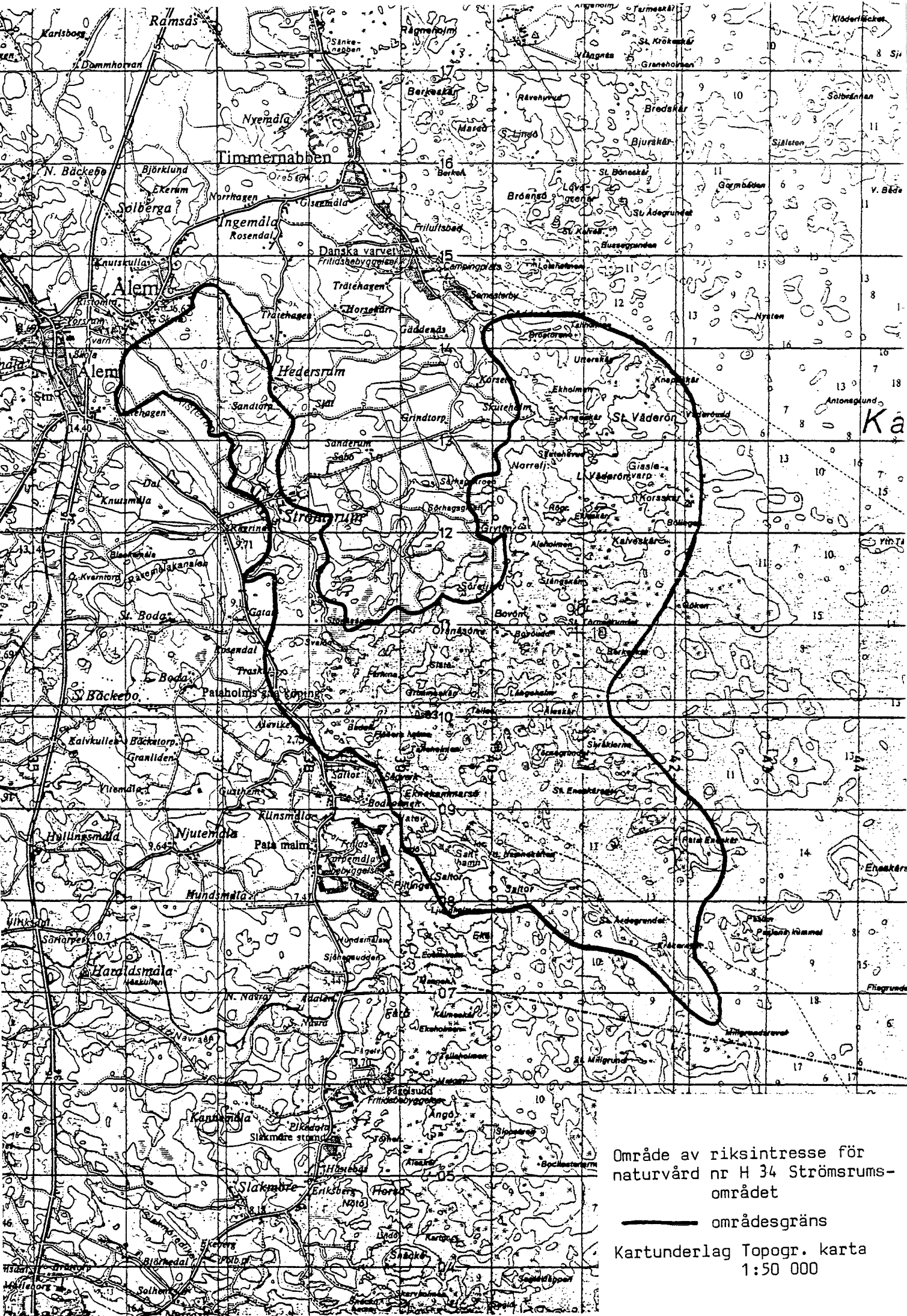
Moränskärgården består, frånsett Väderö, av ett flertal mindre öar. Flertalet är bevuxna med tallskog och med långsluttande havsstrandängar. Skärgården är helt fri från störande inslag som t ex fritidsbebyggelse.

Saltorhalvön, i områdets sydligaste del, består till stor del av en starkt svallad rullstensås. På Saltor bildar åsen en NV-SO ryggrad som längst österut böjer av och smalnar av utåt sundet. Ryggraden utgörs av en strandvall som höjer sig ca 3 meter över vattenytan. Huvuddelen av Saltorhalvön är tallskogsbevuxen. På Eknehammarsö växer en enbuskbevuxen gräsbedsvegetation. Buskskiktet är ofta mycket tätt, men de öppna gräsmarker som finns är mycket örtrika. Vanliga örter är bl a backsippa, tjärblomster, blodrot, trift och gråfibbla.

Söder och norr om Pataholm finns variationsrika betesmarker med stort antal vegetationstyper. Tre olika naturtyper ingår i området: ekhage, öppen hagmark och havsstrandäng. Strandängen är något tuvad och längs vattenlinjen växer en bård av sjösäv.

Ängeskär, i områdets nordligaste del, är en välbetad ö med två olika naturtyper: buskrik utmark och havsstrandängar. På ön finns ett tjugotal hävdberoende växter och rikligt med grågäss.

Sammanfattande värdetext: Ekdominerat lövskogsområde och moränskärgård med stor variationsrikedom. Vackert odlingslandskap med hagmarker med grova ekar och enbuskbevuxna ängsmarker. De äldre ekarna hyser ett rikt insektliv med bl a ett flertal sällsynta skalbaggsarter. Saltor-halvön består av en starkt svallad rullstensås. Utmed stränderna finns en välutvecklad strandängsvegetation. Genom området rinner Alsterån som här innehåller lek- och uppväxtområden för havsöring. Ån kantas av lövridåer av al. Utmed ån förekommer häckning av kungsfiskare och skärgården innehåller lokaler för hotad rovfågelfauna.

Område av riksintresse för naturvård nr H 34 Strömsrums-området

— områdesgräns

Kartunderlag Topogr. karta 1:50 000

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 35 GRYTSJÖOMRÅDET, NYBRO KOMMUN

Karta: 5G SV

Läge: 5G 2d 23 Area: 140 ha
varav ca 120 ha land
40 ha vatten

Naturgeografisk region: 12a Sydöstra Smålands skog- och sjö-
rika slättområde.

Landskapsformer, terrängformer: Slätt

Vegetationstyper: Aspskog, askog, björkskog, ekskog, löv-barr-
blandskog, tallskog, skogskärr, urskog.

Intresseaspekter: Z O E

Urvalskriterier: A Omfattande blockområden, sannolikt uppkomna
i strandzonen till en fornsjö och ytterligare
frilagda genom bränder.
B Delvis urskogsliknande skog med rik före-
komst, ställvis dominans, av gammal asp.
C Gammal lövskog med mycket rik insektsfauna.
Förekomst av vitryggig hackspett.

Nyckelord: Aspskog, urskogskaraktär, blockrikedom, insekts-
fauna, vitryggig hackspett.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Områdets värde kan utvecklas genom spontan återbeskogning med
löv på ingående hyggen.
En förutsättning för att områdets värden skall bestå är att
ytterligare avverkning inte sker i områdets löv- och urskogs-
bestånd.

Planering och säkerställande: Reservatsbildning pågår (1988).

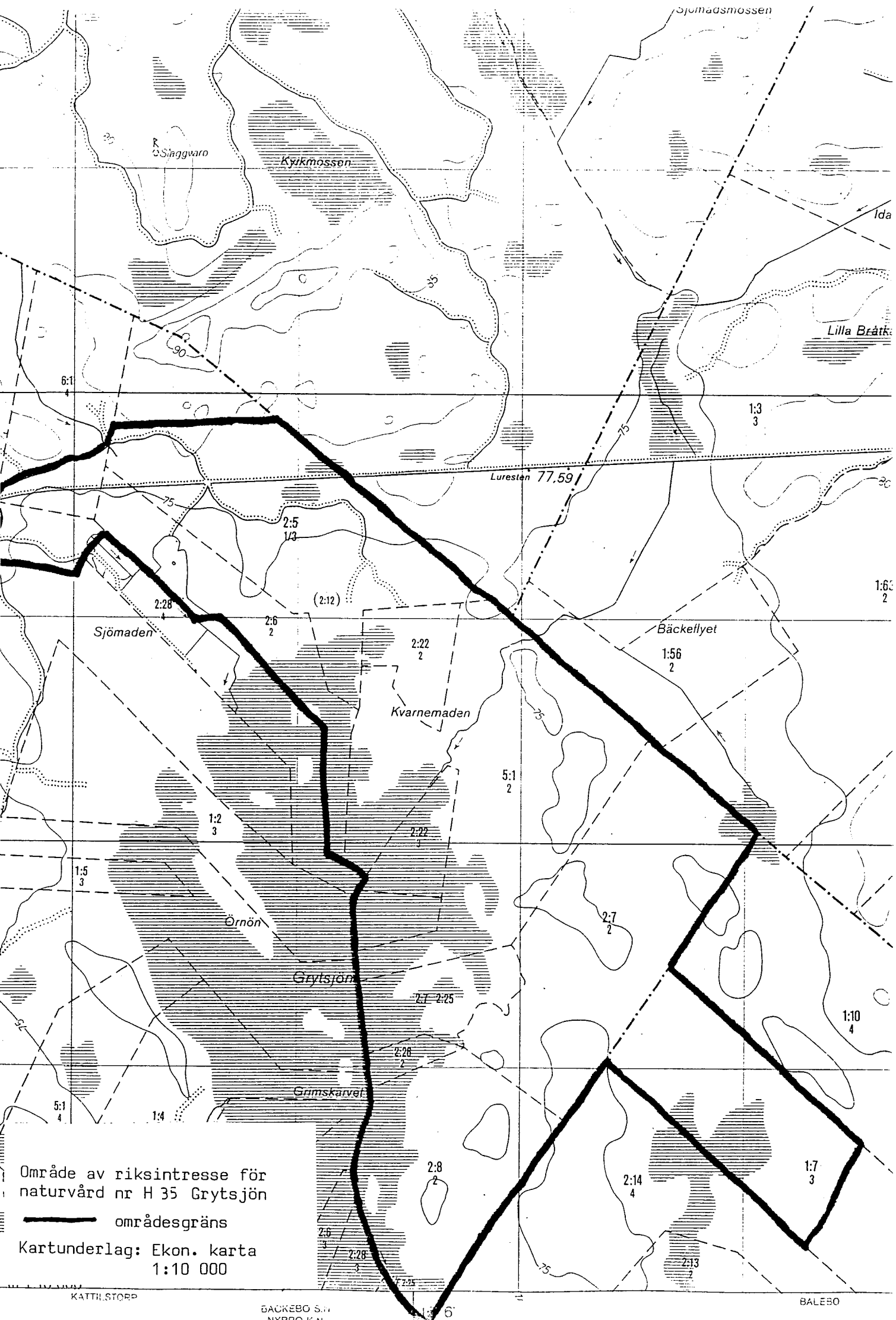
Områdets huvuddrag: Sjöns omgivningar i norr och öster utgörs
med stor sannolikhet av en fornsjö, som övergått i torvmarker.
Flera bränder under 1800-talet har blottat den mycket blockrika
marken som ställvis ligger helt utan jordtäcke. En mindre del
närmare sjön har uppkommit efter en sjösänkning vid sekelskif-
tet. Trädbeståndet är till stor del lövdominerat med ett starkt
inslag av gammal asp. Inslaget av gammal eller död björk, och,
vid strandzonen, al och salixarter är likaså påtagligt. Ett
mindre ekbestånd finns även inom området. Fram till nu har om-
rådet varit mycket svårtillgängligt och har i vissa delar ren
urskogskaraktär. Kombinationen av stark blockighet och gammal
orörd lövskog i denna storleksordning är utan motsvarighet inom
Kalmar län och inte heller känd från övriga smålandslän.

Insektsfaunan inom området betraktas som unik. Hittills undersökt är fjärilsfaunan, där ca 600 arter har påträffats varav ett 30-tal är särskilt anmärkningsvärda. Här kan särskilt nämnas *Cossus terebra* (liten träfjäril) med landets särklassigt rikaste lokal, *Pygaera timon* (Rysk högstjärt) med landets troligen kraftigaste population och *Scardia polyphora* (Europas största malart). Under 1987-89 har vidare en stabil förekomst av vittryggig hackspett konstaterats. Området är påfallande rikt även på andra hackspettsarter (mindre och större hackspett, spillkråka, gröngöling). Sparvuggla häckar inom området, sandödla förekommer.

Sammanfattande värdetext: Aspdominerad delvis urskogslig skogsmark i rikblockig terräng, flerstädes med kala blockfält. Entomologiskt mycket intressant område med en unik fjärilsfauna varav flera hotade arter. Förekomst av vittryggig hackspett.

Anmärkningar: Områdets fjärilsfauna är hittills mest väldokumenterad. Dokumentation av skalbaggsfaunan och kryptogamfloran är angelägen. Vittryggiga hackspettens status inom området och i regionen bör följas fortlöpande.

Referenser: Bengtsson, B-Å, Koch-Schmidt P. 1984. Området nordväst om f d Grytsjön - preliminär inventering och utvärdering av Lepidoptera- (fjärils-) faunan.

Område av riksintresse för naturvård nr H 35 Grytsjön

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekon. karta
1:10 000

H 36 Gråstensmon

H36

1987-02-26

REGISTERBLAD

Sid 1 (2)
N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 36 GRÅSTENSMON, NYBRO KOMMUN

Karta: 5F 50

Läge: 5F 1g 11 Area: 350 ha

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområde

Landskapsformer, terrängformer: Slätt
Kullig morän, blockhav,
dödisgrop i morän

Vegetationstyper: Tjärnar, topogena kärr, soligent kärr, svagt välvda mossar, barrblandskog, tallskog

Intresseaspekter: B E G

Urvalskriterier: A Välutbildat moränbacklandskap
A Framstående exempel på myrkomplex
B Väsentligen opåverkat naturområde

Nyckelord: Kullig morän, blockhav, myrkomplex, barrblandskog, kärr, mossar

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Naturvärdet kan påverkas negativt av täktverksamhet, dikning, gödsling, markberedning m m.

Området ingår även i Uppvidinge kommun i Kronobergs län

Områdets huvuddrag: Gråstensmon är ett blockrikt moränområde beläget mellan Lenhovda och Nybro i sydöstra Småland. Området av riksintresse består, dels av ett moränbacklandskap i söder, dels ett större myrkomplex i den norra delen.

De mest välutbildade delarna av moränområdet i söder karakteriseras av ett vindlande system av kullar och ryggar. I lågområden finns blockfält och blockränder. Stora dödisgropar är också vanligt förekommande. Huvuddelen av moränmaterialet, liksom underliggande berggrund, består av hälleflinta.

Blockfältens bildningssätt har varit föremål för diskussion. Först ansågs de ha bildats genom uppfrysning. Numera tror man att de spolats fram av smältvatten från inlandsisen. Detta indikeras av de stora blockränder och förekomsten av dräningskanaler, som ofta leder till blockfälten i svackorna. Att Gråstensmon är ett dödislandskap har klart visats genom att

studera blockens och stenarnas läge. Deras läge uppvisar ett oregelbundet läge. Kullig morän med blockfält och blocksträngar finns även utanför området av riksintresse. Den är dock inte så välutvecklad som i kärnområdet.

Myrkomplexet i norra delarna av området består av ett flertal olika typer av våtmarker - mossar, kärr och tjärnar. Det finns bl a ett flertal mindre tallskogsbevuxna rismossar och fastmattemossar av tuvulltyp. Centralt ligger ett stort område bestående av åtskilda kärrytor med olikstora fastmarksholmar. På flera mindre partier dominerar fastmattekärren med blåtåtel och vitmossar. I denna del finns också mjukmattekärr med rikligt inslag av sten och vitmossor. Tjárnarna bidrar starkt till myrkomplexets mångformighet och vildmarksprägel. Gråstensmon är också botaniskt intressant med förekomst av klockljung, myrlilja och dvärgbjörk. Myren är fri från större mänskliga ingrepp. Viss dikning har utförts men har bedömts endast ha en svag lokal påverkan.

Sammanfattande värdetext: Gråstensmon är ett framträdande exempel på ett välutbildat moränbacklandskap. De centrala delarna karakteriseras av ett vindlande system av kullar och ryggar. I lågområdena finns så gott som helt kala blockfält och blockränder av frostvittrade, vasskantiga block och stenar. Stora dödisgropar är också vanligt förekommande.

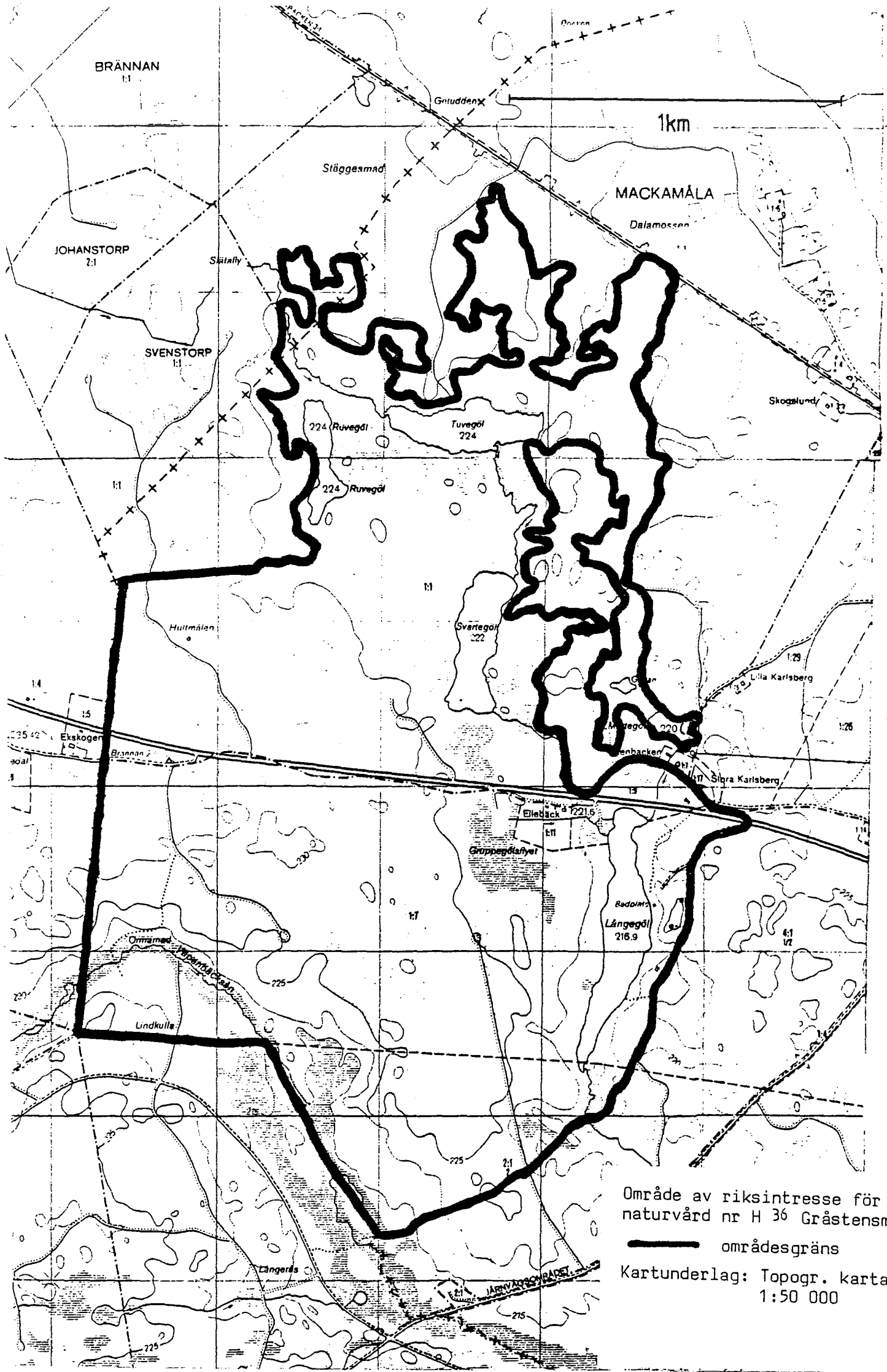
Våtmarksområdet består av ett mycket stort myrkomplex med en rik mosaik av representativa myrtyper: kärr, glesa tallmossar, barrbevuxna fastmarksholmar och gölar. Myrområdet är i stort sett helt orört och tillhör de mest skyddsvärda myrarna i länet.

Referenser:

Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län 1984
SNV PM 1787.

Mattsson. L. 1955. Gråstensmon. Ett dödismoränlandskap i sydöstra Småland.

Svensk Geografisk Årsbok

BRÄNNAN

Gräddan

1km

Stäggesmård

MACKAMÅLA

Dalamossen

JOHANSTORP
2:1

Skitally

SVENSTORP
II

Stogslund

224 Ruvögöl

Tuvögöl
224

1:1

224 Ruvögöl

1:1

Hultmälen

Svartegöl
222

1:20

Lilla Karlsberg

1:25

Ekskogen

Brännan

220

Benhacken

1:17
Stora Karlsberg

Ellebäck
221.6

Gröppögölhyel

Badolma
Långegöl
216.9

Orrmård

Lindkulle

225

1:7

225

21

Långers

JÄRNVAGSOMRÅDET

215

225

Område av riksintresse för naturvård nr H 36 Grästensmon

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta
1:50 000

H 37 Sjömaden

1987-03-20 H37
Sid 1 (1)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 37 SJÖMADEN, NYBRO KOMMUN

Karta: 5G SV

Läge: 5G 1a 10 Area: 35 ha

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och sjöslättområde

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt
- blockhav

Vegetationstyper: fattigkärr, blandskog

Intresseaspekter: B E

Urvalskriterier: A Framstående exempel på topogent kärr
B Väsentligen opåverkad naturtyp

Nyckelord: Kärr, blockhav, klockljung, myrlilja

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av täktverksamhet, dikning, skogsgödsling m m.

Områdets huvuddrag: Objektet är beläget strax söder om den oligotrofa skogssjön Stensjön. I området finns flera stora kärr, men Sjömaden är det enda som är nästan helt ostört.

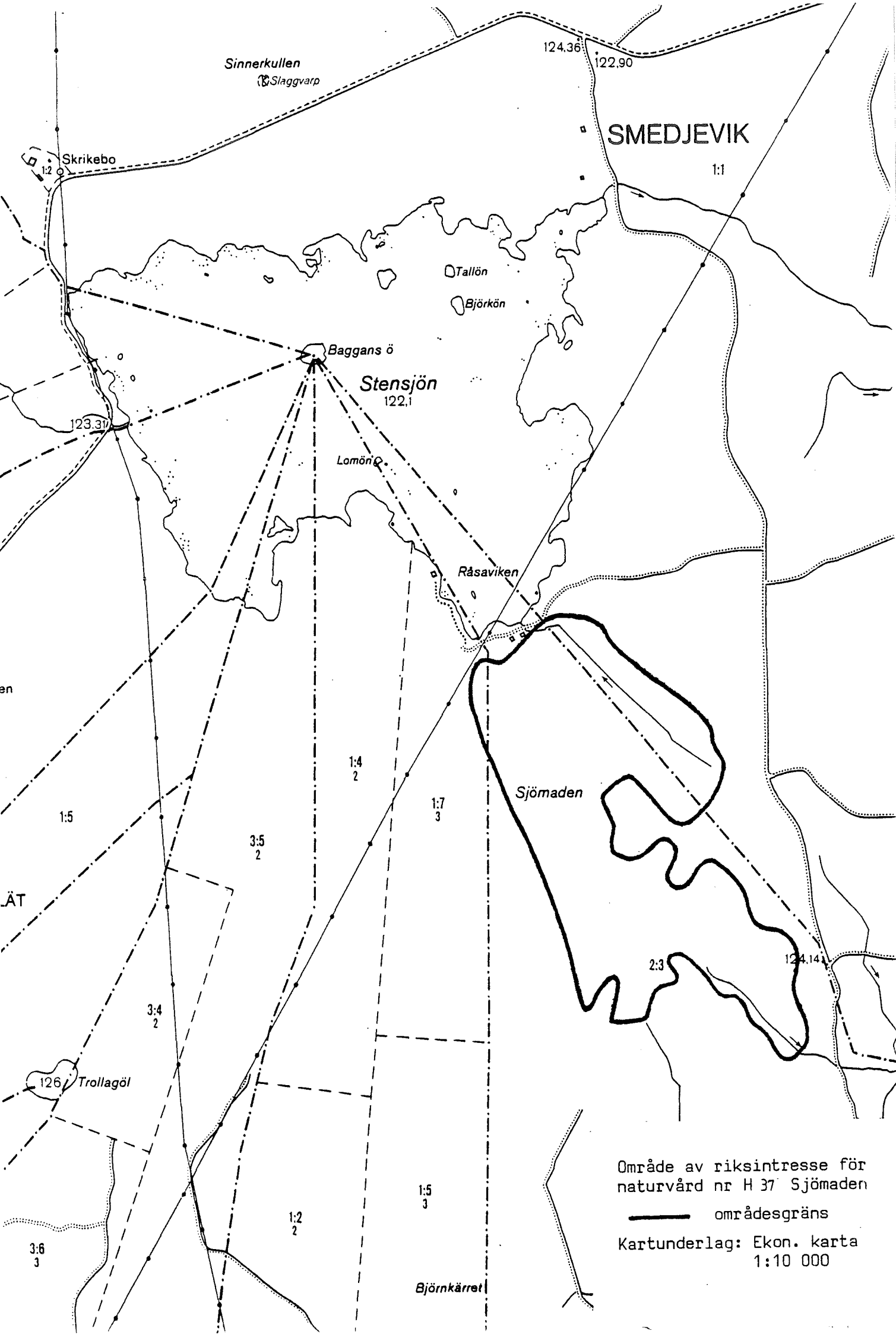
Sjömaden är ett topogent kärr. Huvuddelen består av vidsträckta fastmattekärr. Blåtåtel och vitmossor dominerar dessa områden. Lösbottnenkärr med trådstarr som vanligaste inslag förekommer på flera ställen inom objektet. Fastmarksholmar med blandskog avbryter de öppna kärrytorna. Lågvuxna martallar förekommer här och var ute på kärret.

Sjömaden innehåller ett par växtarter av botaniskt intresse. Här finns flera västliga arter som t ex klockljung och myrlilja. Andra mer ovanliga arter är jungfrulin och mossnycklar. Jungfrulinets vanligaste växtplats är annars öppna ängsmarker. Inom området finns även geologiskt intressanta blocksamlingar och ravinliknande bildningar.

Sammanfattande värdetext: Sjömaden är ett större topogent kärr och består av vidsträckta fastmatte- och lösbottnenkärr. Myren är botaniskt intressant med bl a riklig förekomst av klockljung och myrlilja. Vidare finns sumpnycklar och jungfrulin. Området är värdefullt främst p g a sin storlek och orördhet.

Referenser: Länsstyrelsen i Kalmar län, 1984. Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län. SNV PM 1787. Nettelbladt, M G 1973. Översiktlig naturinventering, Nybro kommun.

Sinnerkullen
Slaggvarp

124.36
122.90

SMEDJEVIK

1:1

Skrikebo

Tallön

Björkön

Baggans ö

Stensjön
122.1

123.37

Lomön

Råsaviken

Sjömaden

1:4
2

1:7
3

1:5

3:5
2

LÄT

3:4
2

2:3

124.14

126 Trollagöl

1:5
3

1:2
2

3:6
3

Björnkärret

Område av riksintresse för naturvård nr H 37 Sjömaden

— områdesgräns

Kartunderlag: Ekon. karta
1:10 000

H 38 Ryssby Eneskär-Bockskär-Stora Rockneskär

1988-02-29 H38
REGISTERBLAD Sid 1 (1)
N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 38 RYSSBY ENESKÄR-BOCKSKÄR-STORA ROCKNESKÄR, KALMAR
KOMMUN

Karta: 5G 50, 4G N0 Läge: 5G 0i 21 Area: 42 ha
varav 40 ha land
2 ha vatten

Naturgeografisk region: 12 b Kalmarkusten

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt

Vegetationstyper: Havsstrandäng, torräng, fuktäng, gräshed

Intresseaspekter: K B

Urvalskriterier: A, C Några av de numera mycket fåtaliga
exemplen på beteshävdade öar utmed
Kalmarsunds moränkust

Nyckelord: Moränöar, beteshävd, strandängar, referenslokaler.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt beteshävd gärna kompletterad med röjning.

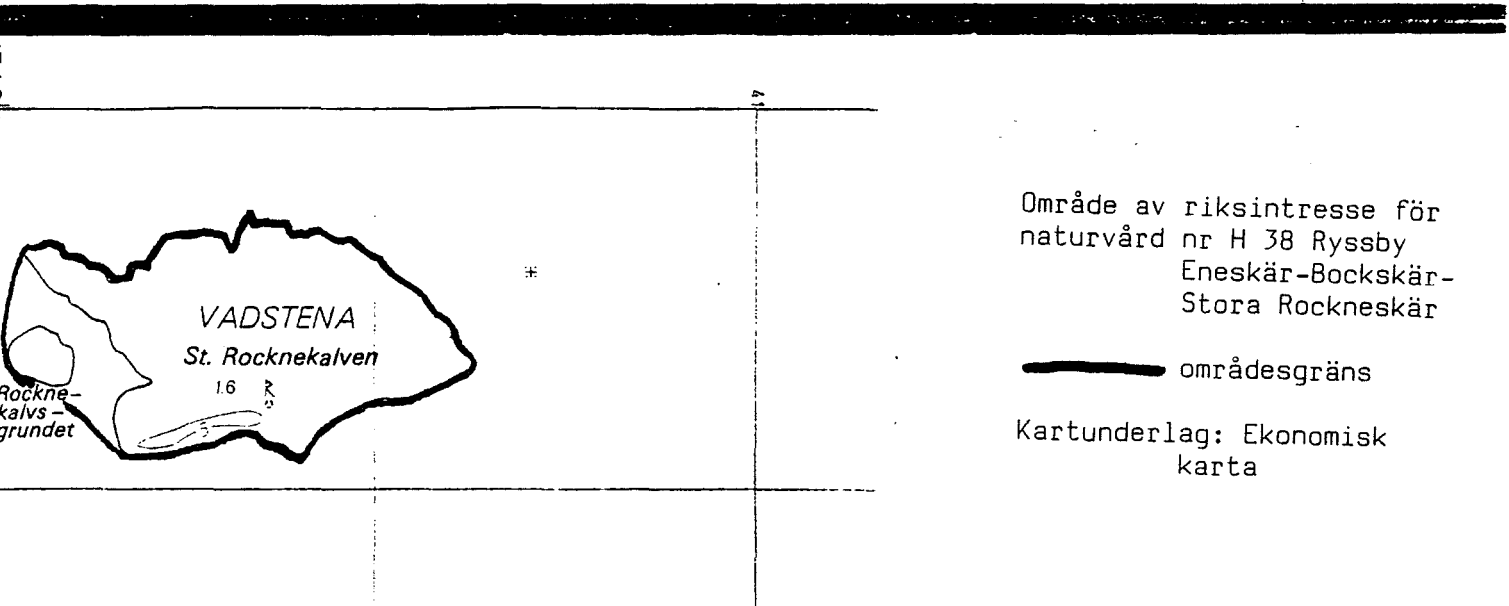
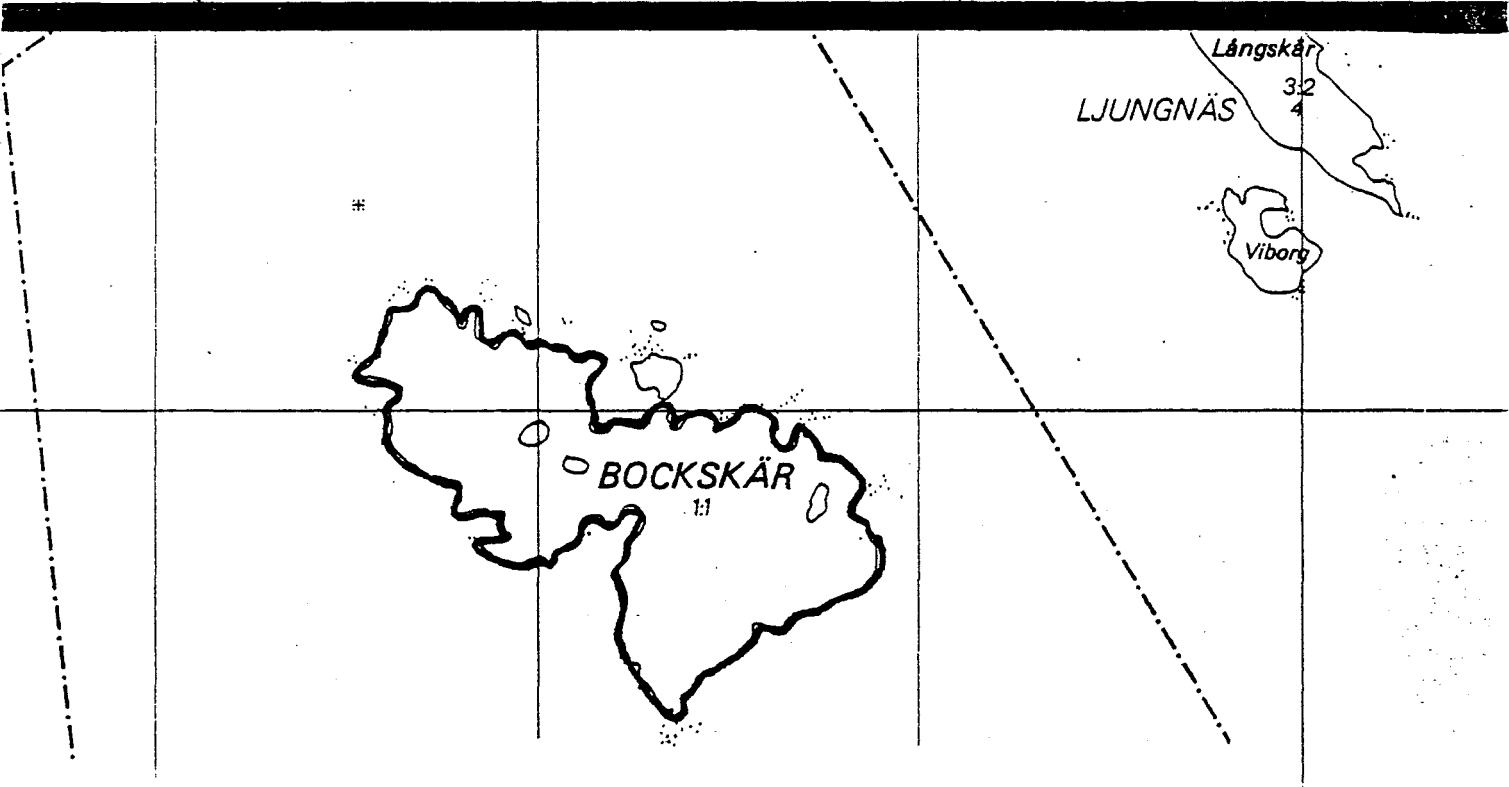
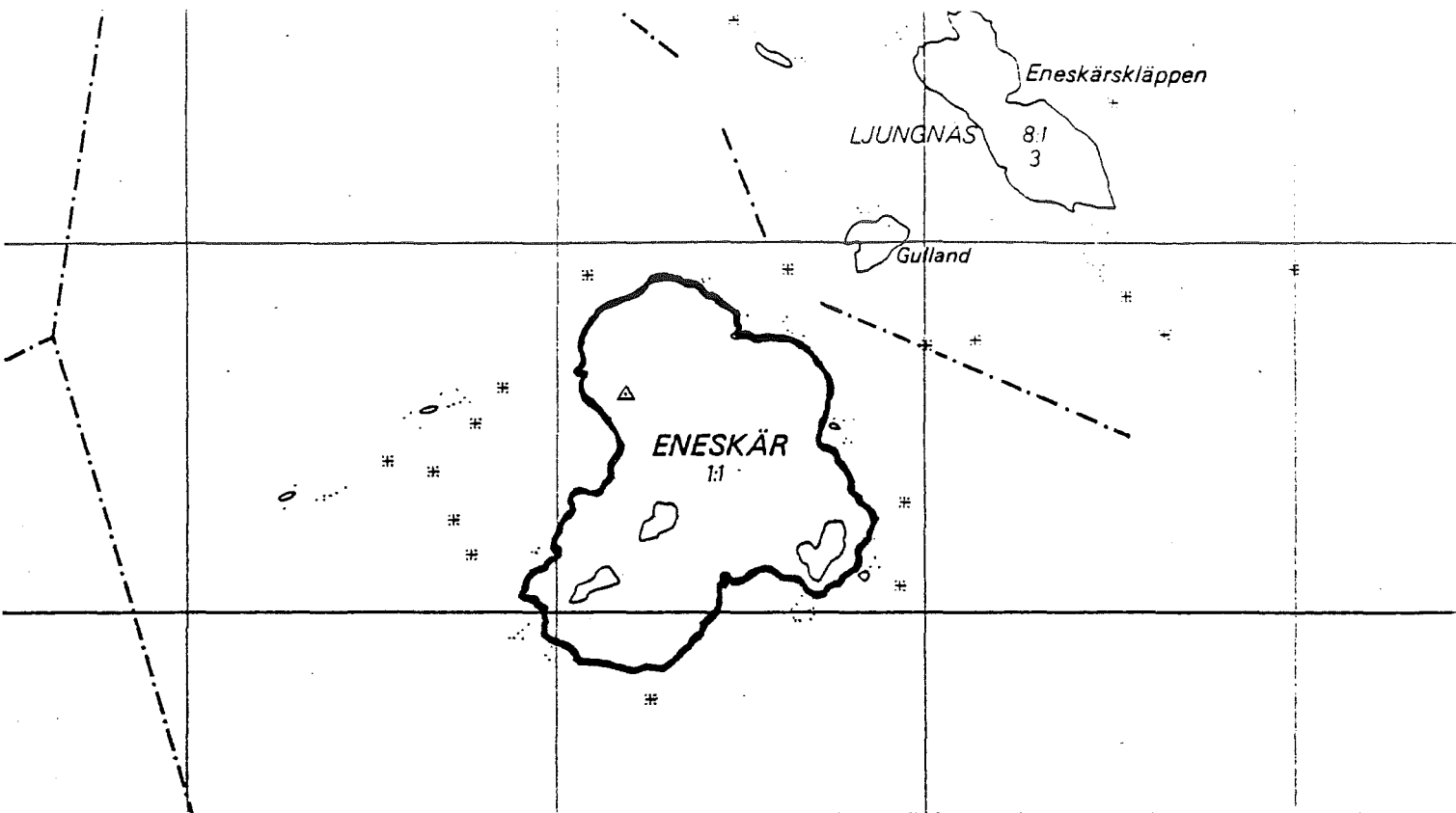
Områdets huvuddrag: Öarna i Kalmarsunds moränskärgård mellan Vällö i norr och länsgränsen i söder har under långa tider varit sommarbeten för främst ungdjur och får. Betesgången har mycket starkt präglad öarna, dels i stort genom att det förhindrat skog- och buskvegetation att breda ut sig, dels i markvegetationens sammansättning. Numera beteshävdas endast ett fåtal öar. Flertalet av öarna är sedan länge helt träd- och buskbevuxna. Av de något större öar som mer kontinuerligt har hävdats märks särskilt Ryssby Eneskär, Bockskär och Stora Rocknekalven i skärgården norr om Skäggenäshalvön (riksobj. nr 39). De högre delarna av öarna, särskilt på Rocknekalven är buskbevuxna (mest en) men strandängspartierna och fuktiga områden är fortfarande i god beteshävd. Eneskär betas av ungdjur och får, Bockskär av får och ibland ungdjur, Rocknekalven enbart av får. Strandängarna är särskilt på Eneskär och Rocknekalven mycket vackert utbildade. Typiskt är inslaget av rödsäv i övre landstrandens vegetation. Rikt, hävdberoende fågelliv av vadare och änder bl a storspov, rödbena, strandskata, tofsvipa, skedand och grågås.

Öarna ingår i NOLA-projektet. Samtliga kan betraktas som botaniska referenslokaler genom Sterners undersökningar (1933).

Sammanfattande värde-text: Ryssby Eneskär, Bockskär och Stora Rocknekalven tillhör de numera mycket fåtaliga öar utmed Kalmarsundskusten som hävdas med betesdjur.

Referenser: Sterner R. 1933. Vegetation och flora i Kalmarsunds skärgård. Meddelande från Göteborgs Botaniska Trädgård VIII.

Område av riksintresse för naturvård nr H 38 Ryssby Eneskär-Bockskär-Stora Rockneskär

 områdesgräns

Kartunderlag: Ekonomisk karta

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 39 SKÄGGENÄS, KALMAR KOMMUN

Karta: 4G NO

Läge: 4G 8h 32 Area: 1690 ha
varav 1070 ha land
620 ha vatten

Naturgeografisk region: 12b Kalmarkusten och 14b Ölands skog-
rika områden
IV Egentliga Östersjön

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt
- Strandvallar, rullstensås,
räfflor
- Moränstrand, sandstrand

Vegetationstyper: Tallskog, granskog, barrblandskog, ekskog,
lövblandskog, havsstrandäng, sandstrand,
gräshed, sandgräshed, äng, torräng, fuktäng,
kärr, hagar, skogsbete.

Intresseaspekter: G B Z (fossil)

Urvalskriterier: A Välutbildade strandvallar av betydelse för
tolkning av Östersjöns nivåförändringar och
den postglaciala landhöjningen.
A Kvartsitkupol.
A Flera sammanlöpande åsar/åsgrenar.
B Unik fossillokal i sandsten.
C Mångformig vegetationssammansättning med
goda exempel på bl a artrika ängslövsskogar,
sandgräshed, välutbildade strandängar.
Flera sällsynta växtarter bl a åkerogräs
klubbfibbla och åkerfibbla.

Nyckelord: Strandvallar, stentorg, kvartsitblottningar, is-
räfflor, rullstensåsar, lundflora, sandgräshed,
strandängar, åkerogräs, fossil.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt, i vissa fall återupptaget, bete på strandängar och
sandgräshed.

Värdena kan påverkas negativt av täkter, storskaligt skogsbruk,
igenplantering eller igenväxning av åkrar, bebyggelse m m.

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr 50

Områdets huvuddrag: På Skäggenäshalvön utgörs berggrunden till större delen av kvartsit. Kvartsitberggrund förekommer i mellanlandet f ö bara vid Runnö Röskär och vid Norra Skallö mellan Kalmar och Färjestaden. På några ställen på halvön framträder kvartsiten som kalt berg. Såväl bergrundsblottningar som isräfflor är mycket ovanliga inom sandstensområdet i övrigt.

Runt så gott som hela Skäggenäshalvön sträcker sig ett system med dubbla strandvallar. De är till största delen uppbyggda av klapper. Avståndet mellan de båda vallarna uppgår oftast till 100 - 200 meter. Den högst belägna markerar Ancylussjöns strand, den lägre Litorinahavets. Strandvallarna är praktfulla element i landskapsbilden. Bäst utbildade är de i söder och öster. Här kan de på sina ställen uppnå en relativ höjd om fem meter.

Bäckeboåsen börjar som ett långsträckt rev i havet sydost om Revsudden. Därefter går åsen i ost-västlig riktning tvärs över Skäggenäs. Åsen fortsätter som ett näs mellan Norra och Södra Dragsviken och delar sig någon kilometer västerut i två parallellåsar med en delvis uppodlad sänka emellan. Från den norra åsgrenen går några biåsar ut åt nordväst. Den vid Rydkulla är särskilt vacker, med tydlig ryggform.

I en fem meter hög, markant åsknut börjar i västligaste delen av Skäggenäshalvön en ås, som löper i nord-sydlig riktning. Denna ås, Kåremoåsen, har inga ansenliga dimensioner men är längs hela den nedan beskrivna sträckningen geologiskt värdefull och mycket vacker. Den sydligaste delen bildar en tall- och enbevuxen, långsträckt halvö, Enerevet. Fram till nästa punkt på fastlandet, Ljungnäs, löper åsen troligen obruten på botten av Kalmarsund. Endast de högsta partierna sticker upp någon meter över havsytan och bildar en rad delvis skogklädda, delvis enbuskklädda öar.

Större delen av Skäggenäs är bevuxen med barrblandskog (tall dominerar). I halvöns centrala del växer stora ytor med vacker lavtallskog. Skogen i nordost är mycket blockrik. I sydväst finns gammal och högvuxen barrskog.

På Skäggenäshalvön är olika element, exempelvis lövskog, odlingsmark, gammal ängsmark, betesmark och strandängar mosaikartat övergående i varandra. De viktigaste miljöerna beskrivs kortfattat nedan.

Mellan Turenäs och Varvet ligger det kanske värdefullaste avsnittet med strandvallar. Längs en sträcka är vallarna tredubbla. De väldiga klapperstensfälten ("stentorg") är klädda med mycket vacker lavvegetation.

I den mycket rika lunden SV Vadstena dominerar eken. Många andra lövträd, exempelvis ask och lönn, förekommer, vidare t ex hassel och slån. Många träd är gamla och storväxta. I lunden växer murgröna, lundtrav, gulsippa, desmeknopp, Sankt Pers nycklar och hålnunneört. Vid stranden växer vejde och vår-

klynne. SO om lunden finns en sandstrand med ett mindre "dynområde". Skogsbete förekommer.

Det småbrutna odlingslandskapet vid Varvet med åkerlyckor, stengården och ekdungar är mycket vackert. Närmare stranden finns betemark med enar och rosor. Vidare finns värdefulla strandängar.

Avsnittet har minnen från den tid, då här tillverkades segelskepp (bl a bevarade kajskoningar).

På båda sidor om näset mot Gilleholm finns vackra och artrika strandängar.

Väster om gårdarna vid Rev finns sandiga åkrar med intressant flora, bl a försvinnande åkerogräs (åkerösa, mjukdån, klubb-fibbla).

I Venäsområdet är lövinslaget påtagligt. Stora ytor inom området täcks av lundkovall (natt och dag). Också sårläka förekommer. Väster om vägen finns en hävdad hage med dominerande ask (f d äng).

Vid kusten väster om byn finns en lund med ramslök och lungört samt hålnunneört (växtplatserna här och vid Vadstens är de enda för denna art i Småland). I ett kärr växer jättestarr. Älv-äxingen hade (har?) i viken intill en av sina ytterst fåtaliga lokaler i Småland. På udden finns en vacker väl hävdad strandäng, som tillsammans med delar av den öppna ekblandskogen mot Lindö ingår i NOLA-projektet.

Udden väster om Lindö innehåller en hagmark (gammal äng) med bl a vacker, hamlad lind samt gamla och stora träd (lind, björk, tall). Vid stranden en igenväxande sandgräshed, som snarast bör restaureras (sandgräsheden är på fastlandet i övrigt ytterst sällsynt).

Nära Äspelund finns den enda kända lokalen i landet för en fossil fauna med bl a ostrakoden (musselkräfta) *Mobergella holstii*.

Vid Boda finns växtplats för de numera mycket sällsynta ogräsen klubb- och åkerfibbla.

Väster om Drag, i viken nedanför Rydkulla finns ett mycket mångformigt och artrikt strandängsområde. Den södra delen är betad av häst, den norra av nötkreatur. Strandängen är utvecklad på sandigt-grusigt material från åsen. Vegetationstypen är delvis av rödsäv-starrtyp, i vilken rödsäv, glesstarr, ärtstarr och segstarr förekommer, delvis av den vanliga salttåg-rödsvingel-typen. På gränsen och i nedre landstranden, som är av vanlig agnsäv-krypven-typ finns strandtåg och bunge.

Fuktängen ovanför strandängen är en välbetad gräs-lågstarräng med ett flertal olika gräs- och starrarter, klöverärt, trift och brunört. Inom strandområdet finns ett kärr med inlandsarter som pors, vitag, kärrspira och tätört. Innanför växer ett jättebestånd av slidsilja.

Vid näset väster om Fagerö finns en förekomst av den västliga arten stenmåra.

Vikarna kring Lillö är efter häckningstid upphållsplats för traktens grågäss.

Sammanfattande värdetext: Skäggenäshalvön och kustzonen där innanför har mycket framträdande geologiska, paleontologiska, botaniska och landskapsmässiga värden. Det välutbildade strandvallssystemet är en viktig referenslokal för Östersjöns utvecklingshistoria. En kvartsitkupol bryter igenom sandstensunderlaget på flera ställen. Tre åsgrenar löper samman på halvön. Unik fossillokal i sandsten. Vegetationsmässigt mycket, omväxlande med bl a sandgräshed, rik lundvegetation och strandängar.

Referenser: Jonsson, Birger, 1975

Utkast till naturvårdsplan för Kalmar kommun
Preliminär sammanställning, Kalmar 1975.

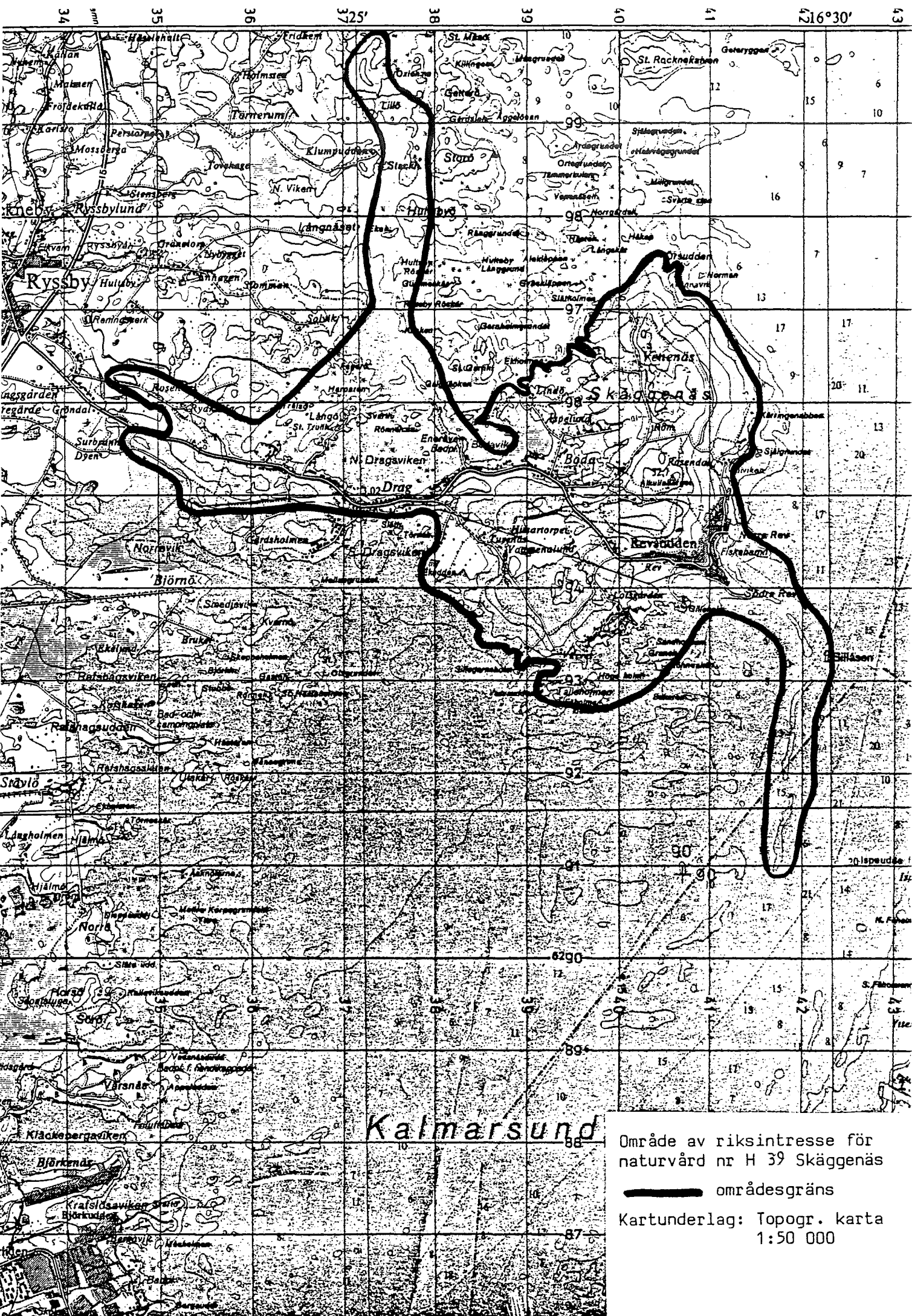
Rudmark, Lars, 1980

Beskrivning till jordartskartan Kalmar NO/Runsten
NV, SGU Ae 43, Uppsala 1980

Knutsson, Gert, 1965

Grusinventering i Kalmar län. Del 2. Södra fast-
landsdelen.

Länsstyrelsen i Kalmar län, Kalmar 1965.

Område av riksintresse för naturvård nr H 39 Skäggensås
 ————— områdesgräns
 Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

H 40 Tomeshultagölen med myrkomplex

H40

1987-03-01

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 40 TOMESHULTAGÖLEN MED MYRKOMPLEX, EMMABODA KOMMUN

-
Karta: 4F NO Läge: 4F 8f 12 Area: 58 ha

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och
sjörika slättområde

Landskapsformer, terrängformer: Bergkullslätt

Vegetationstyper: Öppna kärr, sumpkärr, skogskärr, öppen mosse,
svagt välvda mossar, näringsfattig sjö.

Intresseaspekter: B E R

Urvalskriterier: A Framstående exempel på myrkomplex
B Väsentligen opåverkad naturtyp

Nyckelord: Myrkomplex, tallmossar, sumpskog, fattigkärr, tjärn

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Värdet kan påverkas negativt av dikning, täktverksamhet,
skogsgödsling m m.

Områdets huvuddrag: Myrkomplexet kring Tomeshultagölen och
norr därom omfattar flera välutbildade våtmarkstyper. Området
ingår i Lyckebyåns avrinningsområde.

Tallmossarna i norra delen skiljs åt av breda, öppna laggkärr
dominerade av ängsull och flaskstarr. Den större mossen i norr
har tydlig kantskog och ett glest tallbevuxet mosseplan. I
fältskiktet dominerar tuvull och i bottenskiktet Sphagnum
fuscum. Det finns en antydning till uppdelning i ristuvor med
ljung och blöta mjukmattehöljor med Sphagnum tenellum och S
cuspidatum.

Ett par djupa diken i norra kanten av mossen kan påskynda en
igenväxning av mosseplanet. Risker kunde elimineras om diken
fylldes igen. Frånsett dessa diken är hela myrkomplexet orört.

I den mellersta och södra delen finns tallmossar, sumpskog och
mer eller mindre trädbevuxna fattigkärr. Kring gölen utbreder
sig ett färgsprakande gungfly uppbyggt av flera olika
vitmossarter. Det glesa fältskiktet utgörs främst av dystarr
och flaskstarr.

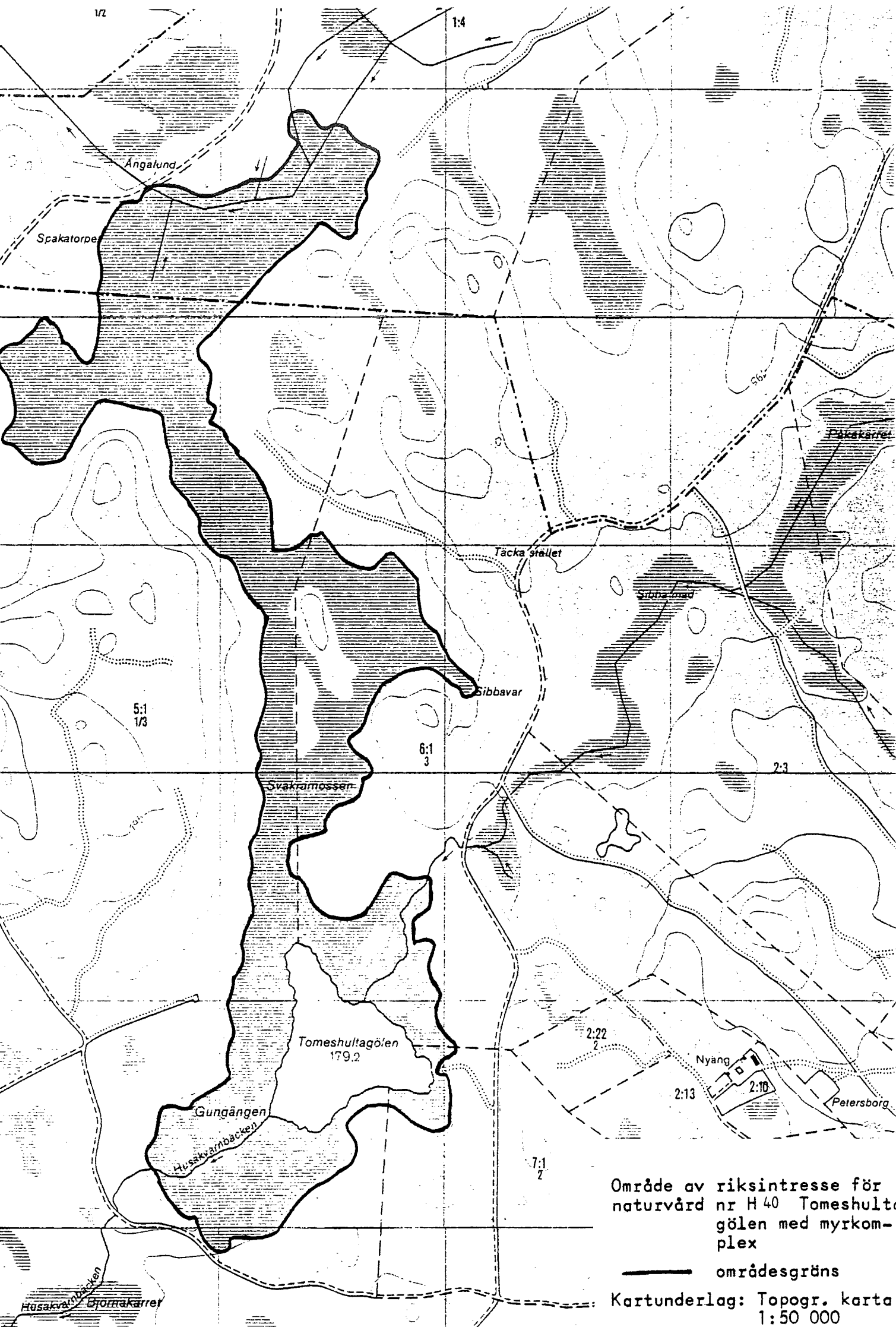
Tomeshultagölen är en typisk näringsfattig myrgöl med humöst
vatten. Den är en av de få opåverkade gölarna av denna storlek
i trakten. Tomeshultagölen är referenssjö till kalkningspro-
grammet. Troligen enda sjön inom Lyckebyåns avrinningsområde
som inte är påverkad av sänkning, dikning m m.

De stora värdena ligger främst i mångformighet, orördhet och representativitet. Objektet är vetenskapligt betydelsefullt och används bl a som exkursionslokal för högskolor och universitet.

Sammanfattande värdetext: Myrkomplexet vid Tomeshultagölen innehåller flera välutbildade våtmarkstyper. Objektet är mångformigt och består av tallmossar, kärr, sumpskogar, gungfly samt en liten myrgöl. Området är representativt för regionen och nästan helt orört. Tomeshultagölen är referenssjö i kalkningsprogrammet.

Referenser:

Länsstyrelsen i Kalmar län 1984. Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län. SNV PM 1787.

Område av riksintresse för naturvård nr H 40 Tomeshultagölen med myrkomplex

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

H 41 Huvudhultakvarn och del av Lyckebyån

H41
Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

1987-03-04

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
NR H 41 HUVUDHULTAKVARN OCH DEL AV LYCKEBYÅN, EMMABODA KOMMUN

Karta: 4F NO

Läge: 4F 7g 21 Area: 58 ha
varav 57 ha land
1 ha vatten

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och sjö-
rika slättområden

Landskapsformer, terrängformer: - bergkullslätt
- rullstensås

Vegetationstyper: Sumpkärr, strandvegetation, barrskog, bland-
skog,

Intresseaspekter: B G K

Urvalskriterier: A Framstående exempel på mader, varav vissa
fortfarande slåttras.
A Parallella åsryggar utmed ådalens ena sida.

Nyckelord: Mader, slätter, rullstensås.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt slätter av maderna.
Värdet kan påverkas negativt av täktverksamhet, dikning,
gödsling m m.

Planering och säkerställande: Större delen av området är avsatt
som naturreservat.

Områdets huvuddrag: Objektet består av vidsträckta översväm-
ningsområden utefter Lyckebyån samt slätterängar söder om
Huvudhultakvarn.

Närmast intill ån finns artrika sumpkärr av starrörttyp, längre
ifrån vidsträckta trådstarrkärr med "öar" av pors.

Genom sin storlek har objektet stort landskapsbildsvärde. Berg-
grunden i Lyckebyåns dalgång är mycket sparsamt blottad. Att
döma av befintliga hållar består den av grov- till medelkornig
röd granit. Berggrundsytan bildar ned mot ån flera avsatser.

Berggrunden överlagras av en sandig-moig morän. Utmed dalgången
har olika typer av isälvsmaterial avsatts. Den s k Baggaryggen
i västra delen av reservatet är en lateralterrass, som bildades
mellan bergsidan och den tillbakaryckande iskanten. Terrassen
består av blockigt stenigt isälvsgrus. Nedanför finner man
oftast två, ibland flera, åsryggar eller terrasser på succes-

sivt allt lägre nivåer. Längst nere i dalbotten finns spridda grusfält. Utmed ån har tunna torvlager utbildats.

Områdets intressantaste vegetation finns längs Lyckebyån och dess olika biflöden. Dessa s k mader har sedan lång tid tillbaka utnyttjats för slätter.

Maderna karaktäriseras av ganska högvuxna gräs och halvgräs. Det domerande gräset är blåtåtel, som vid upphörd slätter blir starkt tuvbildande. Även stagg förekommer rikligt, oftast växer den något torrare än blåtåteln. I maderna finns också ett flertal olika starrarter. Här i Huvudhultakvarn dominerar hundstarr. Tack var slåttern är inslaget av olika örter ganska betydande. Kärrviolen är mycket vanlig, liksom vattenmåra. Bland de övriga örterna märks främst åkermynta, dyveronika, ältranunkel och kabbeleka.

De mader som inte slåttras har en något annorlunda vegetation. Närmast invid ån finns då artrika sumpkärr av starr-örttyp. Dessa övergår sedan successivt i vidsträckta trädstarrkärr med inslag av pors.

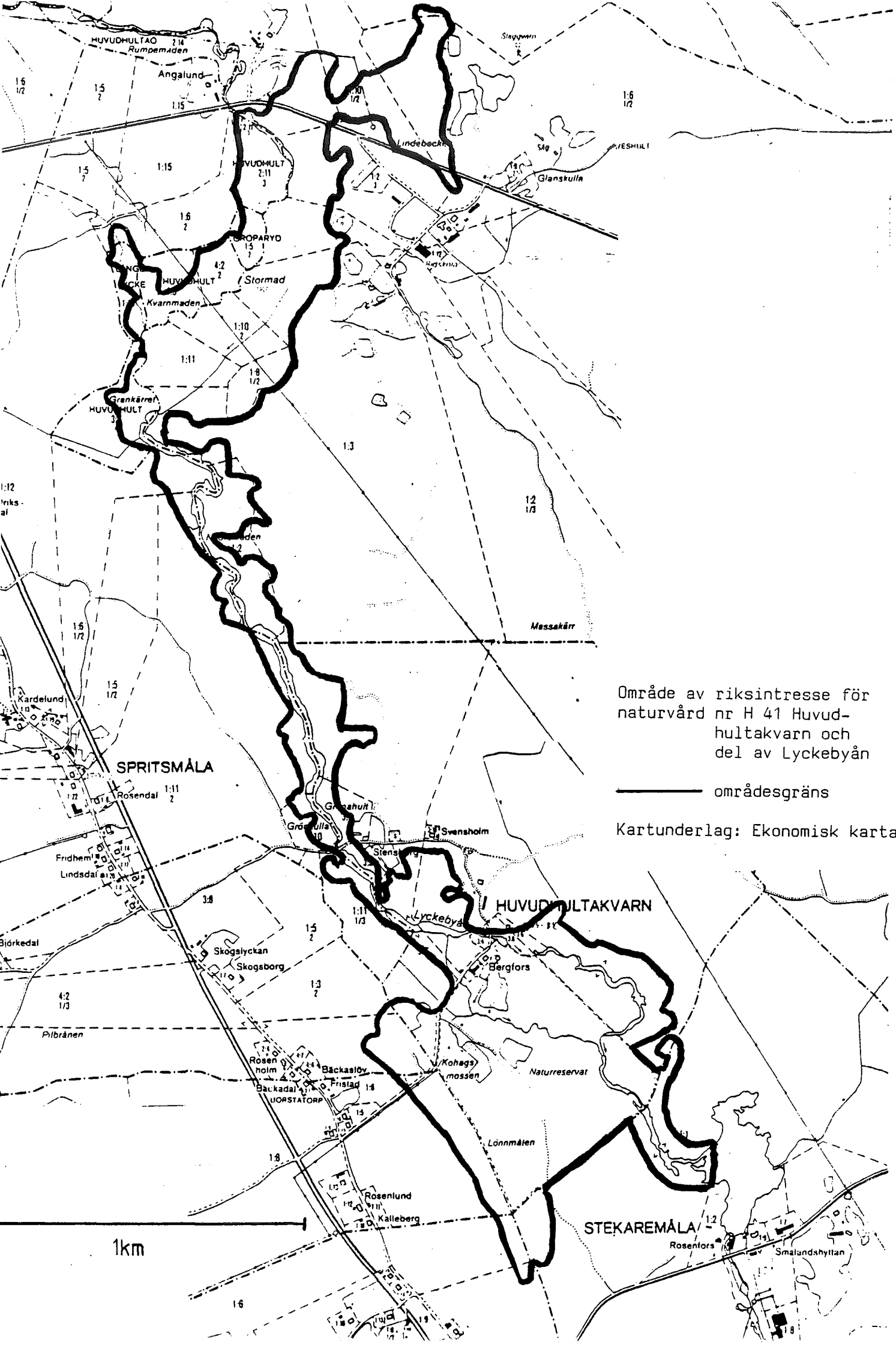
Hävden av maderna har successivt kommit att upphöra. Fram till 1976 sköttes slättermarkerna närmast gården vid Huvudhultakvarn på traditionellt sätt. Några år tidigare upphörde slåttern på maderna närmast Lyckebyån och som idag fortfarande är öppna. De björkbevuxna områdena övergavs långt tidigare.

Gran är det dominerande trädslaget i områdets barrskogar men en viss inblandning typ med blåbär och kruståtel som vanligaste arterna. Barrskog finns också på de mindre moränöarna ute i maderna, även här dominerar granen.

Lövskog återfinns främst i fuktigare lägen, ofta är dessa gamla madslättermarker där slåttern upphört sedan lång tid tillbaka. Skogen är oftast mycket gles och domineras av björk, viss inblandning av al och ask förekommer. I norra delarna av reservatet finns en liten hagmarksrest, med gamla ekar och en som karaktäristiskt inslag.

Sammanfattande värdetext: Åmaderna utmed Lyckebyån är vidsträckta ännu öppna rester av slätter- och betesmarker. Vid Huvudhultakvarn bedrevs slätter på traditionellt sätt fram till mitten av 70-talet. Genom reservatsbildningen är avsikten att slåttern skall kunna fortsätta. Utmed Lyckebyådalens västra sida finns parallella åsrygggar på flera olika nivåer. Ryggarna består av glacifluvialt material och tillhör länets mest välutbildade.

Referenser: - Erlander, R 1986. Undersökning av naturreservatet Huvudhultakvarn. Stencil.
- Knutson, G 1977. Huvudhultakvarns naturreservat med omgivningar. Algutsboda Sockenbok.
- Länsstyrelsen i Kalmar län 1984. Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län. SNV PM 1787.

Område av riksintresse för naturvård nr H 41 Huvudhultakvarn och del av Lyckebyån

————— områdesgräns

Kartunderlag: Ekonomisk karta

1km

H 42 Ljungbyån

H42
Sid 1 (3)

REGISTERBLAD N
1988-02-18

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H42, LJUNGBYÅN, NYBRO OCH KALMAR KOMMUNER

Karta: 4G NV

Läge: 4G 8d 40

Area: Tot 1450 ha
varav 1250 ha
land och 200 ha
vatten

Naturgeografisk region: 12a Sydöstra Smålands skog- och sjörika
slättområden; a Huvudområdet

Landskapsformer, terrängformer: Slätt; Plantmoränområde, å-nät,
kvillar, meandrar, bifurkatio-
ner

Vegetationstyper: Barrblandsumpskogar, hedbarrskog, lövskogar,
ekskog, fattigkärr-medelrikkärrvegetation,
öppen gräshed, enbuskhet.

Intresseaspekter: G, H, B, Z

Urvalskriterier: A Moränmark i mycket flack terräng
B Delar av vattendraget är förhållandevis opå-
verkade, sumpskog, våtmarksområden
C Översilningsmarker
D Utomordentligt välutbildade kvillområden,
"bifurkationer" på flera ställen, fors-
sträckor, meandersystem

Nyckelord: Dödismorän, bifurkation, meander, kvill, mad, myrve-
getation

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Den naturliga vattenföringen bör bibehållas. Restaureringsåtgärder bör utföras i grävd del sydväst om Räggekulla.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av ändringar i vattenföring genom dämning eller dikning, omfattande rensning, stora slutavverkningar, utsläpp av föroreningar, utfyllnader, igenväxning av våtmarkerna.

Planering och säkerställande: Området omfattas av strandskydd
(100 m)

Områdets huvuddrag:

Ljungbyån från Flerohopp till Källstorp samt Gunnaboån, som längs större delen av denna sträcka löper jämsides med Ljungbyån, kännetecknas av en utomordentlig lummighet längs stränderna

samt av en blockig, grund och utbredd fåra, som på många ställen fördelats i en mängd strömmar. Ytterst månggreniga och finfördelade bifurkationssystem finns t ex längs en 4,5 km lång sträcka på båda sidor om Markustorp och längs en knappt kilometerlång sträcka rakt söder om Åleryd. Området vid Markustorp är på våren översvämmat. Det förefaller helt vara uppbyggt av svämsediment, på vilket en vacker men inte särskilt tät askskog växer. I trädskiktet ingår också gran, tall, björk och klibbal. Buskskiktet är tätt med viden, olvon, brakved etc. Örtvegetationen längs ån är yppig: utöver de vanliga växterna lägger man särskilt märke till safsa på höga socklar, hampflockel, kranmynta samt mängder av den sällsynta sumpviolen. Längs dessa vattendrag är jungfrulin en fuktängsväxt. Korallrot hittas här och där (samtliga nämnda arter återfinns inom andra delar av objektet). Hellman 1984 påpekar att "utöver sumpskogars sällsynthet beror objektets stora värde på biotop- och artrikedomen samt orördheten".

Inom den del av Ljungbyån som omfattas av förslaget ingår fyra våtmarksområden varav två har högsta naturvärde (klass I) och två hänförts till klass II mycket högt naturvärde.

Sydväst om Flerohopp utbreder sig stora och värdefulla åmader (Gangsmaden). I sin västra del ansluter de till Iåsen, (den enligt Nettelbladt 1973 "längsta och mest värdefulla åssträckan inom Nybro kommun".) Gangsmadakullarna, som föreslås ingå i riksobjektet, utgör en värdefull del av åsen. De bildar tillsammans med bebyggelsen i byn Gangsmad och åmaden en vacker landskapsbild.

Den stora sankmarken Hultet sydväst om Åleryd äger stora naturvärden. Detta område är också extremt kvillrikt och torde ha få motsvarigheter i länet.

Mycket mosaikartad fattigmyr uppfyller sträckan Stämmeryd - Kristvallabrunn. Hellman, som kallar dem "öppna mader", uppger att de är "mycket blöta och svårframkomliga" och anser att deras värde främst består i orördheten och storleken. Hon anser också, att här finns förutsättningar för ett rikt fågelliv.

Längre åt nordväst, mitt för Siggemåla och Stämmeryd, är kärren mindre svårframkomliga. De är mycket omväxlande, från odon- och krypvidekärn samt mer eller mindre blöta blåtåtel-, brunvenoch starrkärn till djupa alkärn omgivna av mörk granskog.

Ett för trakten säreget drag är fattigdomen på eller frånvaron av vissa växtarter, särskilt ris. Inom det ganska stora området mellan Markustorp och Kristvallabrunn har Projekt Smålands Flora under sina inventeringar varken påträffat skvattram, rosling, tranbär, kråkbär eller mjölon - inte heller tuvdu!

Vid Gunnabo och Siggemåla finns vackra åsar och ett värdefullt odlingslandskap med gammaldags flora. Också vid Stämmeryd är

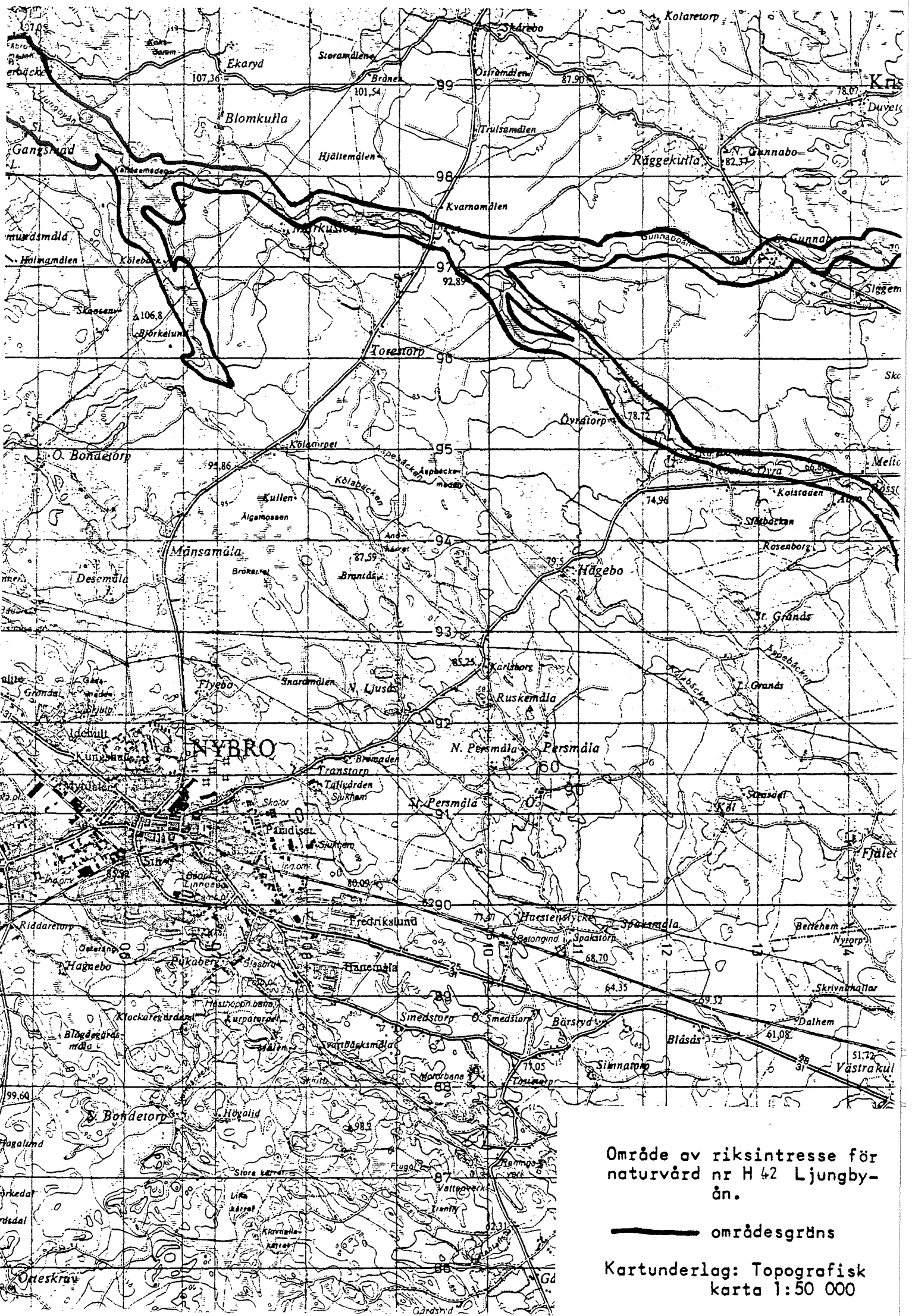
odlingslandskapet vackert. Flackare är kulturlandskapet vid Norra Kopparbo och Ingelsryd.

Ljungbyån-Gunnaboån med sin lummighet, sina säregna växtsamhällen och sina bifurkationer samt sin mycket stora skillnad i vattenföring under året är i hög grad typisk för de åar, som från Sydsvenska högländet söker sig ut mot Kalmarsund. Genom frånvaron av större ingrepp, bortsett från ett fullt ingrepp på ca 1 km öster om vägen Nybro-Knivingaryd, är åsträckan särskilt lämpad att väljas som representant för de smärre av dessa vattendrag. Tillsammans med den stora Emån och den medelstora Alsterån utgör den ett omistligt objekt, som knappast har någon motsvarighet inom Östersjöbäckenet.

Sammanfattande värdetext: Ljungbyån rinner genom en mycket jämn moränplatå med ytterligt små relativa höjdskillnader. Ån, som delar sig i två huvudfåror, har ett mycket meandrande lopp på vissa delar med bifurkationer, översilningsmader, kvillar, sistnämnda synnerligen välutbildade. Sumpskogsmarker med barrbland- och lövskogar följer omväxlande ån. På flera ställen går ån genom odlingsbygd. Åförloppet är av stort geohydrologiskt intresse. Hela området bör omfattas av en allsidig naturinventering att ligga till grund för slutligt ställningstagande till riksobjektets omfattning.

Referenser: Nettelbladt, M. 1973. Översiktlig naturinventering för Nybro kommun. Utgiven av kommunen.
Hellman, K. 1984. Våtmarksinventering inom fastlandsdelen av Kalmar län. SNV, Rapport 1987.
Christofferesson, J. 1988. Beskrivning av föreslagna riksobjekt i Östra Småland. (Ännu ej utgivet i tryck).

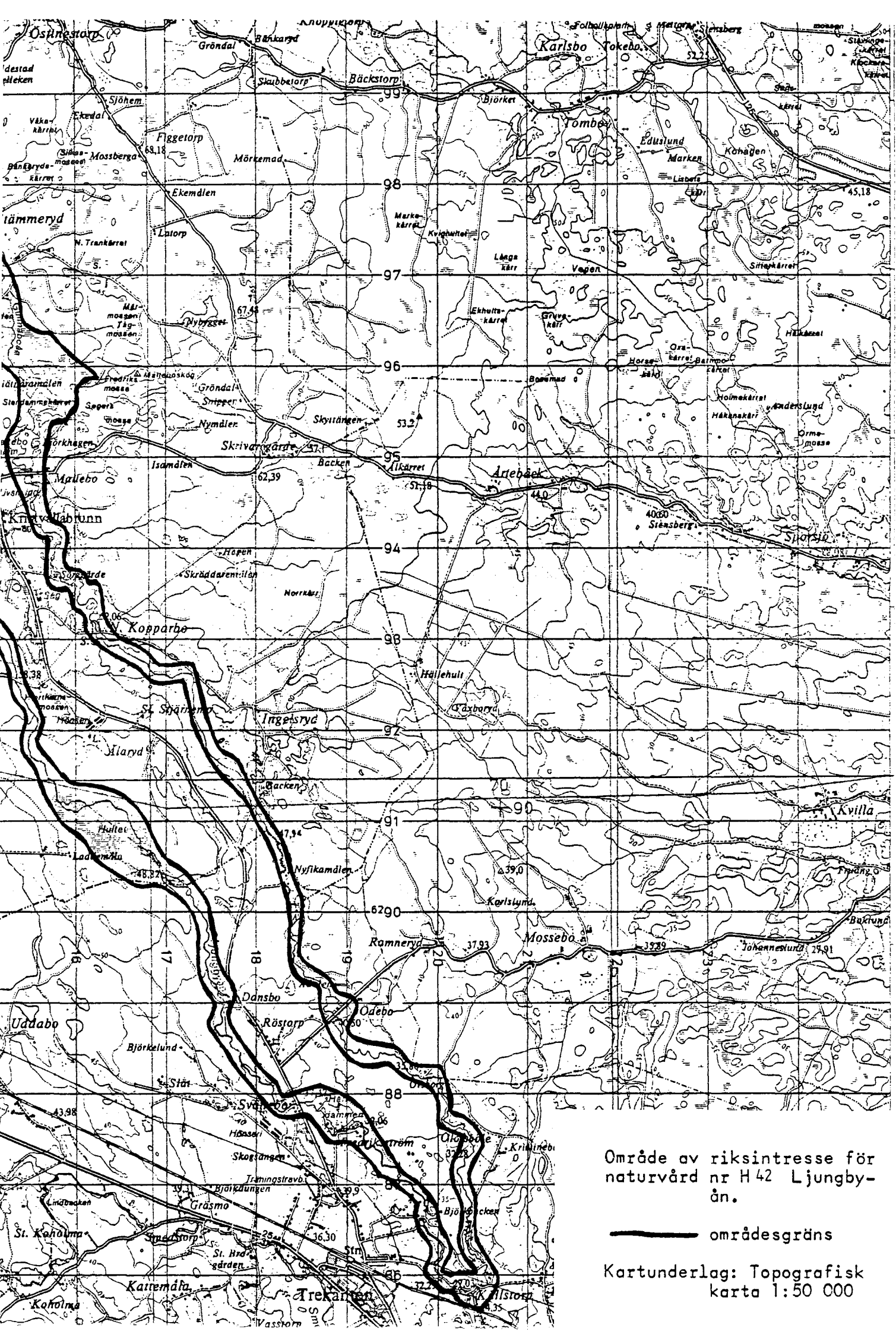

Område av riksintresse för naturvård nr H 42 Ljungbyån.

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

Område av riksintresse för naturvård nr H 42 Ljungby-ån.

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

H 43 Kalmarsunds moränsystem

1989-03-28 H 43
Sid 1
REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN
Nr H 43 KALMARSUNDS MORÄNSYSTEM, KALMAR OCH MÖRBYLÅNGA KOMMUNER

Karta: 4G NO/4H NV Läge: 4G 6h 23 Area: 2 400 ha

Naturgeografisk region: 14, Öland och Gotland

Landskapsformer, terrängformer: Moränryggar

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: A Omfattande system av moränryggar i Kalmar-
sund.

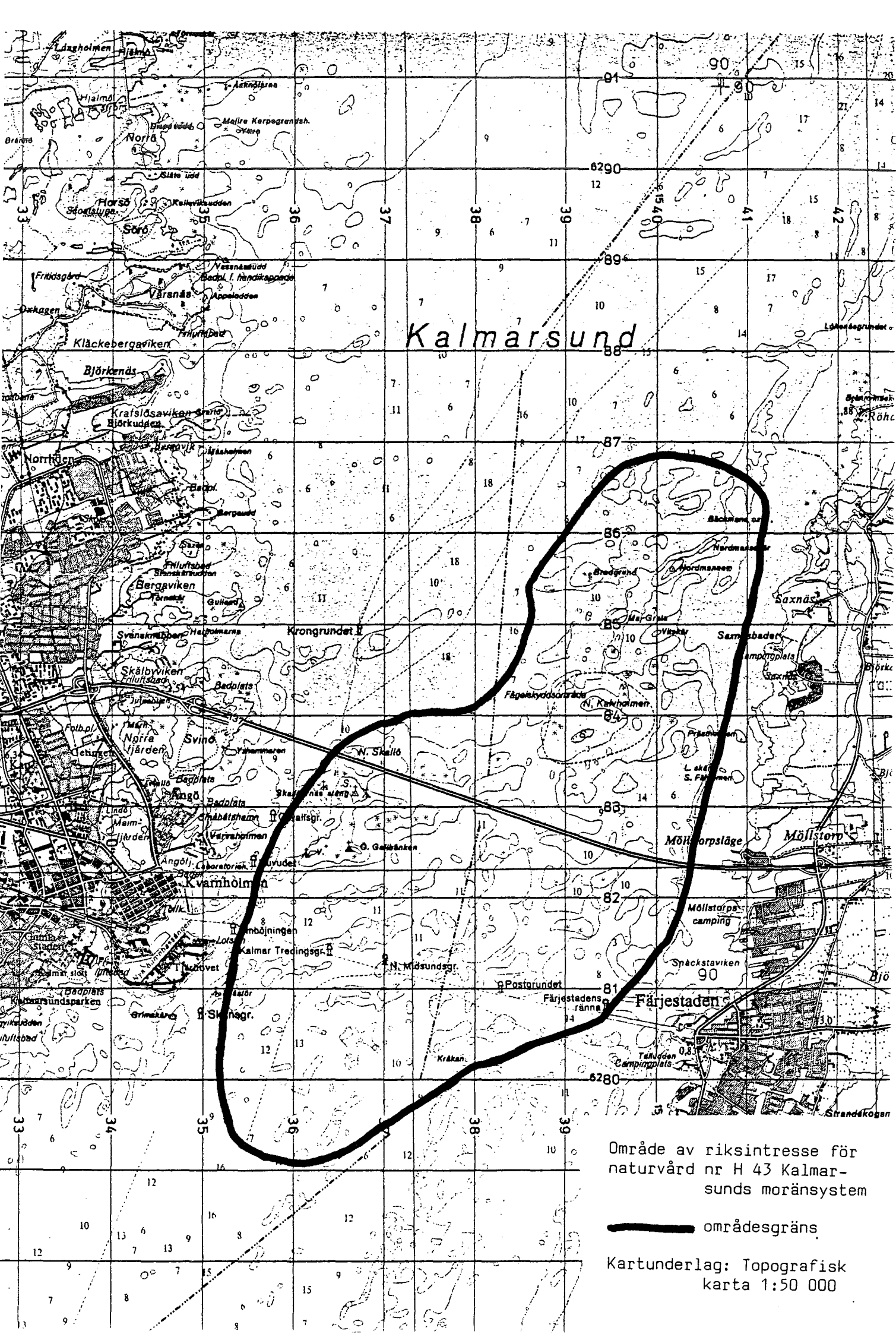
Nyckelord: Moränryggar (ändmoräner?)

Planering och säkerställande:

- Fågelskyddsområde: Nordmannen och Nordmanskär (720413) samt Norra och Södra Kalvholmen (68.04.30)
- Förslag till Mörbylånga kommunöversikt, 1989: olika delar av området prioriteras för:
 - * naturvård, rörligt friluftsliv
 - * recipient, kommunalt avlopp
 - * sjöfart
 - * trafik

Områdets huvuddrag: Omfattande system av huvudsakligen subma-
rina moränryggar i Kalmarsund. Området har betecknats som
klassiskt i svensk kvartärgeologi. Bildningssättet är dock
omdiskuterat och ofullständigt utrett.

Område av riksintresse för naturvård nr H 43 Kalmarsunds moränsystem

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

1986-04-22

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 44 IGERSDELA ÅSNÄT KALMAR OCH NYBRO KOMMUNER

Karta: 4G NV

Läge: 4G 6c 12 Area: 139 ha

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och sjö-
rika slättområde

Landskapsformer, terrängformer: Slätt
Åsnät, parallellåsar

Vegetationstyper: Tallskog, barrblandskog, skogsmosse

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: A Välutbildat åsnät i höjd med högsta kust-
linjen

Nyckelord: Åsnät, parallellåsar, tallskog, mosse

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Naturvärdet kan påverkas negativt av grustäkt, schaktning,
igenfyllning, markberedning.

Områdets huvuddrag: Igersdela åsnät är beläget utmed
Nybroåsen. Terrängen i omgivningarna är flack och man befinner
sig här i övergången mellan Kalmarslätten och inlandets skogs-
klädda, något småkuperade landskap. Morän är den helt domi-
nerande jordarten. Här och var går urberget i dagen.

Nybroåsen är den mäktigaste åsbildningen i sydöstra Småland.
Det dominerar på vissa delar landskapsbilden. Åsen börjar
uppträda med några isolerade förekomster i Lenhovdatrakten och
försvinner i Kalmarsund vid Ekenäs.

Åsnätet vid Igersdela är mycket välutbildat med smala,
vindlande ryggar och mellanliggande, djupa åsgrovar. På vissa
sträckor löper ryggar parallellt, varvid långsmala åsgravar
bildats. Dessa kan delvis vara fyllda med torv och finkorniga
sediment. Ryggarna kan ha en relativ höjd på upp till 17 meter.
En viss påverkan av abrasion kan spåras men Nybroåsen har här,
till skillnad från områdena söderut, bibehållit sin
ursprungliga form och karaktär.

Den dominerande vegetationstypen i området är tallskog av torr
ristyp. I lågområden och utmed sluttningar finns ofta en
inblandning av gran. Fältskiktet är här av friskare typ med

blåbär som karaktärsart. I norra delen av åsnätet har en mosse utbildats i en stor åsgrav. Mossen är tallbevuxen och av skvattram-typ.

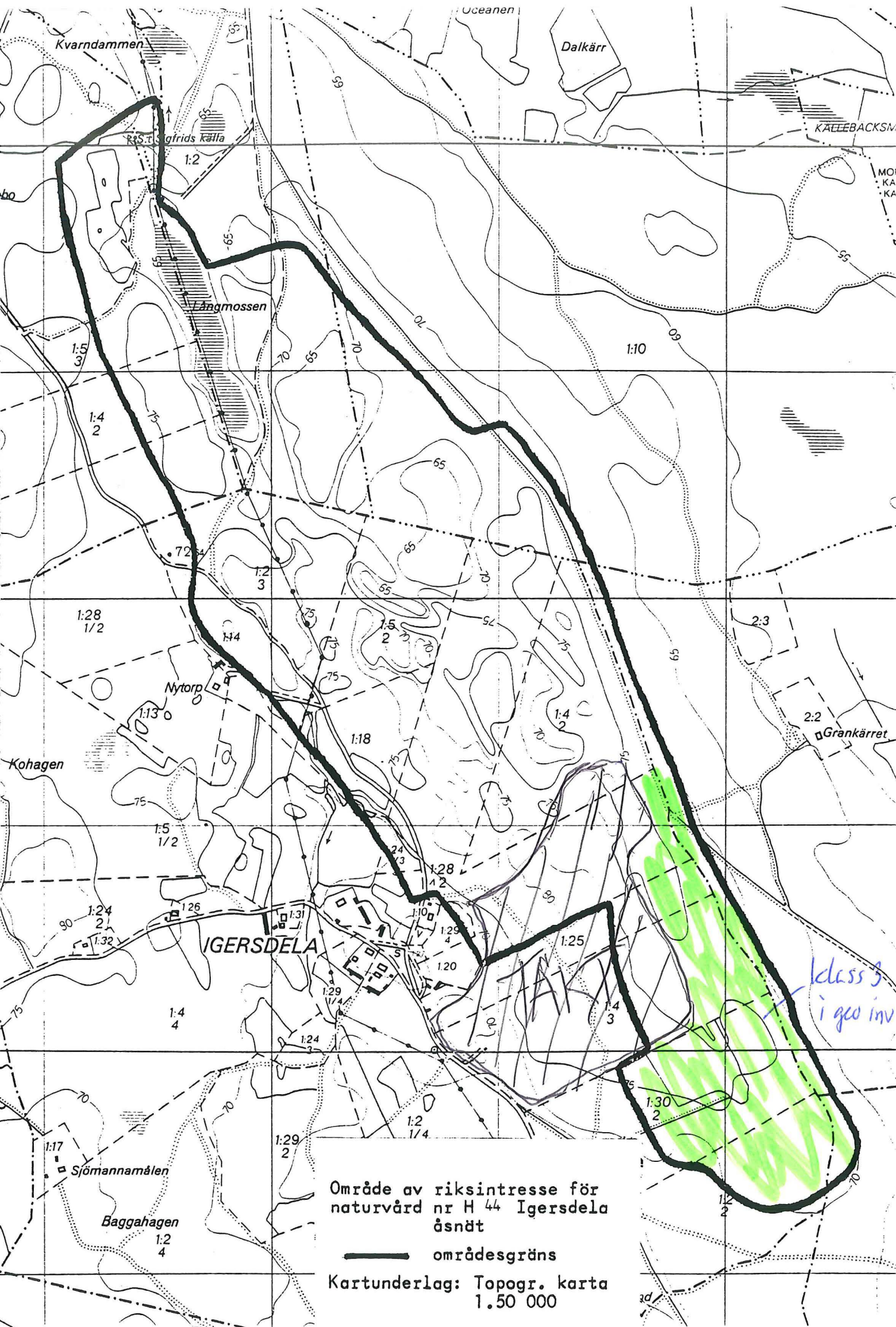
Sammanfattande värdetext: Åsnätet vid Igersdela är mycket välutbildat med smala, vindlande ryggar och mellanliggande djupa åsgropar. På vissa sträckor löper ryggarna parallellt varvid långsmala åsgravar bildats. Åsnätet ligger i höjd med högsta kustlinjen. Området är skogsbevuxet med ris- och mossrika barrblandskogar.

Referenser:

Rudmark, L., Lindén, A.G. 1982. Grus- och moräntillgångar i Kalmar kommun.

Sveriges Geologiska Undersökning

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1985. Översiktlig grusinventering, Kalmar kommun.

Område av riksintresse för naturvård nr H 44 Igersdela åsnät

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta 1.50 000

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 45 STRANDÄNGAR OCH HAGMARKER EKÖ - HOSSMO, KALMAR KOMMUN

Karta: 4G NO/4H NV

Läge: 4G 5f 42 Area: 105 ha

Naturgeografisk region: 12b Kalmarkusten

Landskapsformer, terrängformer: Slätt

Vegetationstyper: Havsstrandäng, torräng, fuktäng, hagmark, ekskog.

Intresseaspekter: B K S

Urvalskriterier: A C Framstående exempel på strandängar, strandnära betesmarker och hagmarker.

Nyckelord: Havsstrandäng, betesmark, ogödslat, kontinuitet, mångformighet, representativitet.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt beteshävd.

Värdena kan påverkas negativt av igenväxning, gödsling, skogsplantering, bebyggelse m m.

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr 47

Områdets huvuddrag: Den ca 3 km långa kuststräckan mellan Ekö och Ljungbyåns mynning är ett starkt betespräglad landskap som innehåller mycket representativa och välhävda exempel på havsstrandängar, öppna strandnära betesmarker och trädbevuxna hagmarker.

Längst i norr, mellan Ekö och Aspö har nedre landstranden och havs- och blåsävältena stor utbredning. Vegetationstyperna är de normala: saltåg-rödsvingeltyp i övre landstranden och agnsäv-krypven i nedre landstranden. Inom strandängen finns strandkämpar, som i övrigt är sällsynt. Fastmarksängen ovanför strandängen är en gräs-lågstarräng. Den hävdade hagmarken har på högre nivåer en artrik fårsvingeltorräng (bl a stagg, gökärt, knölsmörblomma, mandelblomma, revsuga), och vackra, gamla tallar. Nötkreatur betar området.

Partiet mellan Aspö och Dunö har vidsträckta våta områden med relativt kortbetad bladvass- och blåsävvegetation. Nötkreatur betar området. I vattenbrynet växer strandtåg, blåsäv, havsälting och strandkrypa, på landstranden salttåg, gulkämpar och höstfibbla. Fastmarksängen ovanför har darrgräs, knägräs, stagg, bockrot, backnejlika, rödklint, liten blåklocka - alla indikerande hävd samt tjärblomster och trift.

Området längst i söder mot Dunö är betat av hästar. I den inre delen av viken förekommer rikligt med kärresälting och avbetad bladvass. Längre ut är motsvarande landstrand av salttåg-rödsvingel-typ. Längst ut är artvariationen som störst. Där tillkommer t ex glasstarr, ärtstarr, strandkrypa, smultronklöver, kustarun, strandrödtoppa och klöverärt.

Fastmarkskullarna i kanten mot bebyggelsen har enstaka gamla tallar och ekar. Fuktängen mellan strandängen och fastmarksholmarna domineras av tuvåtäl.

Längre söderut, utmed Hossmoviken är landskapet starkt mosaikartat med strandängar, moränkullar och fuktstråk. Moränkullarna höjer sig ibland markant från omgivande fuktängar. De är starkt ursvallade och har rikligt med block i markytan. En del kullar är nästan helt öppna med undantag av en-, slån- och nyponbuskar, andra har enstaka stora, gamla ekar och ytterligare andra har en blandning av tall, gran, ek, björk, rönn och vildapel. De öppnare hagmarkerna är mycket artrika trots den näringsfattiga miljön. Där växer bl a backtimjan, ögontröst, kattfot, blåsuga och spåtistel. Vid tätare trädskikt tillkommer vitsippa, ängskovall och tvåblad. I de norra delarna från Dunderbacken till Dunö sund har hagmarken bitvis ett stort inslag av hassel och blåsippa.

Hela området betas av nötkreatur. Täta bladvassbälten saknas nästan helt med undantag av åmynningen och Dunövikens. Blåsäv och havssäv har emellertid viss utbredning i vikarna. Tuviga partier på nedre landstranden har en vegetation av agnsävkrypventyp. Övre landstrandens vegetation är av salttåg-rödsvingel-typ med ett relativt stort inslag av rödsäv. Starkare fastmarksvattensutflöden markeras av tuviga fuktstråk och "silverhinna"

på vattnet p g a järnutfällningar. Små, fuktiga alskogsdungar med högörtvegetation förekommer.

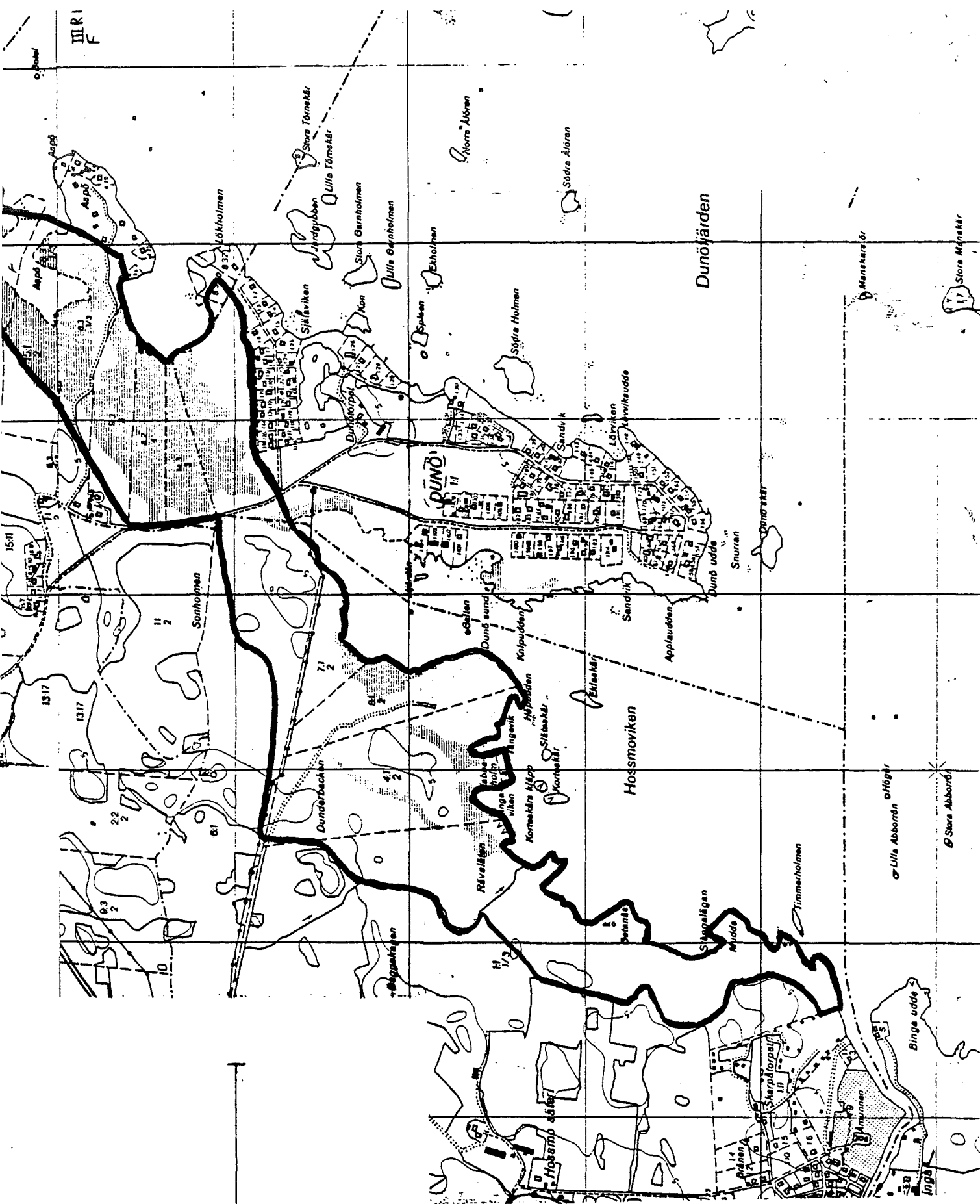
De fuktiga ängarna ovanför strandängarna intas antingen av gräs-lågstarräng eller stagg-tuvåtäläng. Gräs-lågstarrängen är relativt artrik med bl a trift, klöverärt och ormtunga.

Den obetade ekskogsdungen i innersta delen av Hossmoviken är entomologiskt intressant bl a som den enda kända kvarvarande lokalen i landet för lavmätaren, *Boarenia arenaria* som är bunden till ek.

Området har en mycket omväxlande, ljus landskapsbild präglad av djurhållning under mycket lång tid.

Sammanfattande värdetext: Långsträckt och mycket varierad kustzon med framträdande exempel på strandängar, strandnära betesmarker och hagar i lång, kontinuerlig hävd.

Referenser: Hellman K. 1988. Havsstrandängar i Kalmar län. Preliminär sammanställning. Länsstyrelsen 1988.
Jonsson B. 1975. Utkast till naturvårdsplan för Kalmar kommun. Länsstyrelsen 1975.

1km

Område av riksintresse för naturvård nr H 45 Ekö-Hossmo

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk Karta 1:50 000

H 46 Bottorpskusten

1988-03-15

H46
Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 46 BOTTORPSKUSTEN, KALMAR KOMMUN

2 delområden

Karta: 4G SV

Läge: 4G 4f 40 Area: 58 ha

Naturgeografisk region: 12 b Kalmarkusten

Landskapsformer, terrängformer: Slätt

Vegetationstyper: Havsstrandäng, fuktäng, torräng, hagmark.

Intresseaspekter: B K S

Urvalskriterier: A, C Framstående exempel på strandängar och strandnära betesmarker.

Nyckelord: Havsstrandäng, betesmark, ogödslat, kontinuitet, fågelliv.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt beteshävd.

Värdena kan påverkas negativt av igenväxning, gödsling, skogsplantering m m.

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr 47

Områdets huvuddrag: Den flacka Bottorpskusten karaktäriseras av sin rikedom på uddar och grunda vikar. Landskapet är öppet och starkt betespräglat. Inom området finns mycket goda exempel på betade havsstrandängar och strandnära ogödslade betesmarker som varit i beteshävd under mycket lång tid.

Den jämna, välbetade övre landstranden är vackert utbildad runt "uddarna" och "holmarna" av öppen hagmark. Våta tuviga stråk av nedre landstrand av agnsäv-krypven-typ åtskiljer "holmarna". I de grunda vassvikarna växer blåsäv och havssäv i vidsträckta bälten. Strandområdet är ställvis starkt tuvat.

Innanför strandängen vid Vassmolösa Kalvö finns en gräs-låg-starräng med rödklint, trift, smörblomma och spikblad.

De låga blockrika kullarna har en tuvtåteläng med ett rikt inslag av stagg.

Driftvallar av mindre omfattning förekommer på uddarna.

Hagmarkerna har ofta glest stående, vackra gamla björkar samt nypon- och enbuskar. I denna öppna typ av hagmark är vegetationstypen fårsvingeltorräng. I torrängen ingår bl a backtimjan, backglim, kattfot, backnejlika, ljung och lavar.

På ett par platser finns hagmark med gamla, nästan trädformade enar.

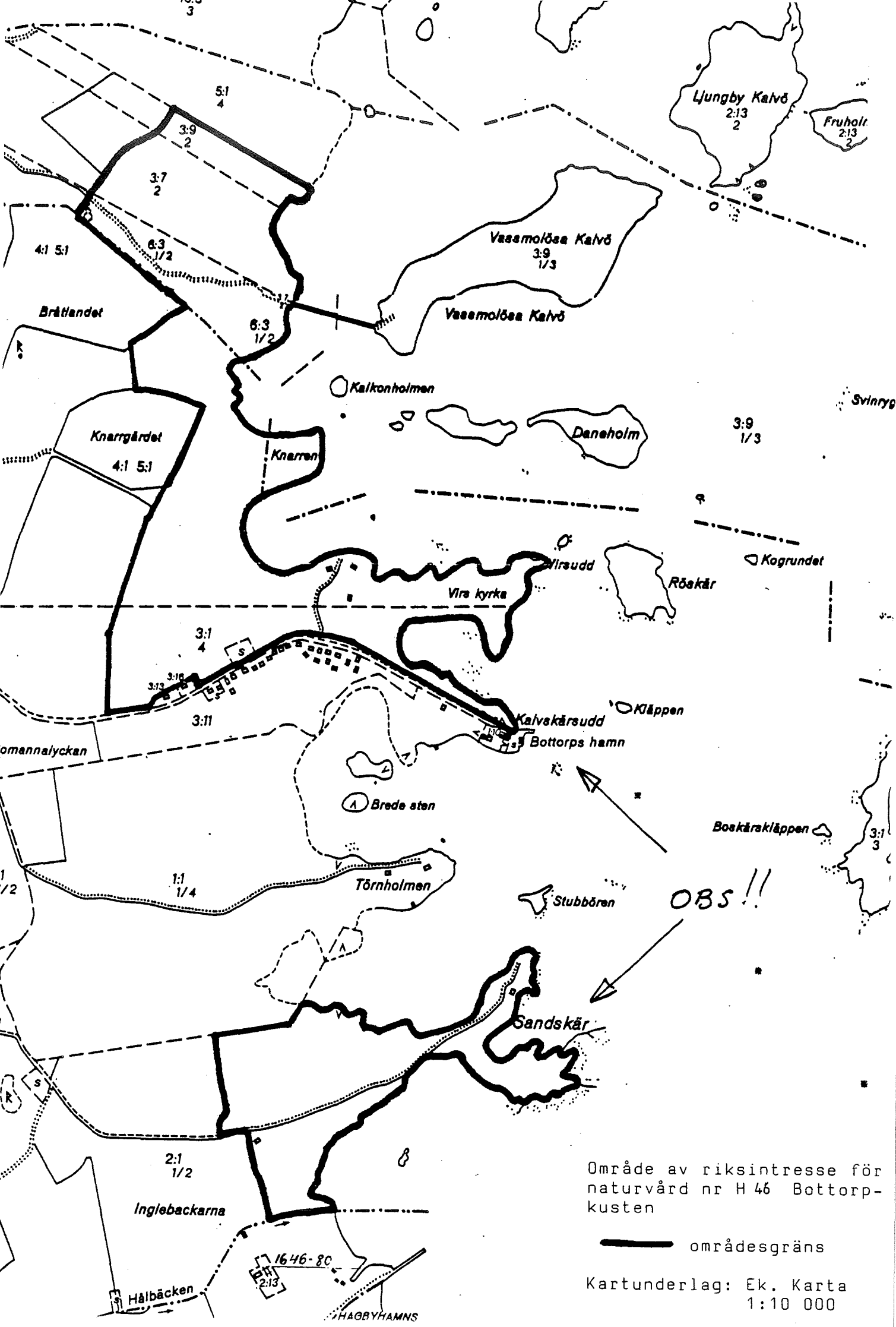
Området består av två delområden som är väl beteshävdade av huvudsakligen nötkreatur. Mellanliggande parti är, särskilt i strandzonen, igenväxande (bladvassar).

Området har tillsammans med omgivande moränskärgård ett mycket rikt fågelliv. Typiska för strandängarna är bl a grågås, gulärta och gravand.

Sammanfattande värdetext: Kustområde med framträdande exempel på strandängar och strandnära öppna betesmarker i lång kontinuerlig hävd.

Referenser: Hellman K. 1988. Havsstrandängar i Kalmar län. Preliminär sammanställning. Länsstyrelsen 1988.

Jonsson B. 1975. Utkast till naturvårdsplan för Kalmar kommun. Länsstyrelsen 1975.

Område av riksintresse för naturvård nr H 46 Bottnorpskusten

— områdesgräns

Kartunderlag: Ek. Karta
1:10 000

H 47 Torsjöområdet

1988-01-26

H47
Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 47 TORSJÖ-OMRÅDET, EMMABODA KOMMUN

Karta: 4F 50

Läge: 4F 4j 44 Area: 215 ha

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområde

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt med lägre relativ höjd än 20 m
- Ändmorän, morändämda sjöar

Vegetationstyper: Barrskog, granskog, blandlövskog, ädellövskog, sumpkärr, starrvegetation, fräkenvegetation, näringsfattiga brunvattensjöar

Intresseaspekter: B G R

Urvalskriterier: A Sjösystem som däms upp av ett flertal ändmoränrygggar.
B Sjöar som i stort sett är opåverkade av mänskliga ingrepp.
E Område av för regionen ovanlig karaktär med bruten terräng, ädellövskog och hög sjötätthet.

Nyckelord: Sjösystem, ändmorän, ädellövskog, referenssjö

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas: Fortsatt kalkning av sjöarna, Brunnsjön undantaget, bibehållande av nuvarande lövskogsareal, naturvårdsanpassat skogsbruk. Värdet kan påverkas negativt av fortsatt försurning, hydrologiska ingrepp, storskaligt skogsbruk, täktverksamhet, inplantering av främmande växt- och djurarter m m.

Områdets huvuddrag: Torsjöområdet är beläget i en utpräglad barrskogsbygd i sydöstra delarna av Kalmar län. Området ligger i gränzonen mellan det sjörika småländska skogslandskapet och den sjöfattiga Möreslätten.

Berggrunden består av smålandsgranit, som dock sällan går i dagen. Söder om Torsjön och mellan Brunnsjön och Smedsjön finns intrusiv av diorit. En sandig-moig morän dominerar områdets jordarter. Terrängen i området är mycket småbruten p g a ett stort antal väst-östligt orienterade rygggar. Moränryggarna ingår i ett israndläge mellan Påryd och Vissefjärda, som kan vara fortsättningen på den s k Göteborgslinjen. Ryggarna kan ha enbredd upp mot 100 meter och en höjd av 10-15 meter. Deras uppkomstsätt har under senare år ifrågasatts och somliga geologer hävdar att ryggarna är bergrundsbitingade bildningar.

Flera små, grunda sjöbäcken har bildats genom uppdämning mellan ändmoränryggarna. Samtliga sjöar inom området kan klassificeras som näringsfattiga brunvattensjöar med litet siktdjup och högt färgtal. Sjöarna är påverkade av försurning och under senare år även av kalkning. Övrig påverkan bedöms som litan. Brunnsjön är referenssjö i kalkningsprogrammet.

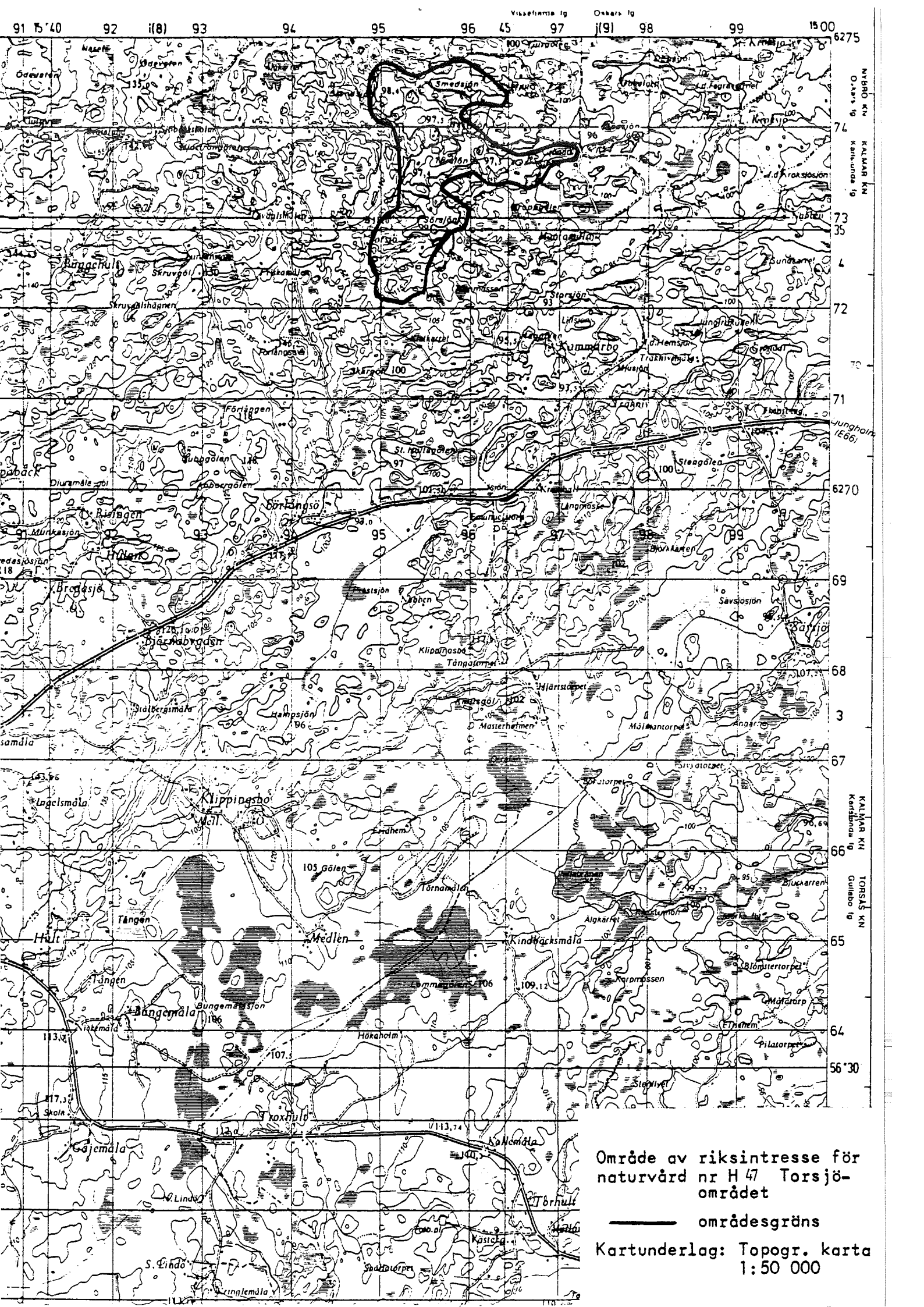
Äldre barrskog omger sjösystemet. Granskog dominerar och de är ofta ganska opåverkade av rationellt skogsbruk. Utmed sjöstränderna finns ofta en smal bård av al. På fastlandsholmen mellan Torsjön och Bastsjön finns rikligt inslag av löv. Delar av skogen domineras av ädla lövträd som ask och lind. Området innehåller bl a rikligt med odlingsrösen och utgör troligen resterna av tidigare slåttermarker. Floran är ovanligt rik och bl a växer här svalört, tandrot, gullviva, blåklocka, murgröna och Sankt Pers nycklar.

Sammanfattande värdetext: Mångformigt område med flera olika naturtyper. Landtungan norr om Torsjön är bevuxen med örtrika ädellövskogar och här finns rikligt med hassel. Sjösystemet däms av ett flertal ändmoränryggar. Dessa tillhör randbältet Vissefjärda-Karlslunda och ingår i den s. k. Kalmarlinjen, som markerar ett viktigt israndläge. Sjöarna är oligotrofa skogs-sjöar med högt humusinhåll och omgivningarna domineras av granskogar. Brunnsjön är referenssjö i kalkningsprogrammet.

Anmärkningar: En samlad grunddokumentation av områdets naturvärden bör genomföras.

Referenser: Länsvattenarkivet. Länsstyrelsen i Kalmar län.

finns en del hyggem i sydost

Område av riksintresse för naturvård nr H 47 Torsjöområdet

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

H 48 Styvatorpet-Bokatorpets åsnät

1986-04-22

Sid 1 (2)

REGISTERBLAD

N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 48 STYVATORPET-BOKATORPETS ÅSNÄT, KALMAR KOMMUN

-
Karta: 4F S0

Läge: 4F 3j 34Area: 106 ha

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands skog- och
sjörika slättområde

Landskapsformer, terrängformer: Slätt
Åsnät, rullstensås

Vegetationstyper: Barrblandskog, skogskärr

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: A Välutbildat åsnät ovanför högsta
kustlinjen

Nyckelord: Åsnät, rullstensås, barrblandskog

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Naturvärdet kan påverkas negativt av grustäkt, schaktning,
igenfyllning, markberedning

Områdets huvuddrag: Området är beläget i de inre skogrika delarna av Kalmar kommun. Topografin är småkuperad och karakteriseras av många små moränkullar. Enligt Bergdahl är moränformationerna del av ett större sammanhängande ändmoränstråk, det s k randbältet Vissefjärda-Karlslunda.

Åsnätet vid Styvatorpet är ca 1 200 m långt och 700 m brett på det bredaste stället. Det uppvisar upptill 15 m höga getryggar med rullblock ända upp på topparna. Ibland ligger blocken alldeles kala i stentorgslikande fält eller band. I de ibland stora åsgroparna förekommer vanligen torv. Söder om åsnätet fortsätter Styvatorpsåsen, som en smal men markant rygg. Den är här 3-5 m hög och har en nordvästlig riktning.

Bokatorpsåsen är ett obetydligt stråk av isälvsavlagringar. Kring Bokatorpet utbreder sig dock ett ganska vidsträckt åsnät som ingår i stråket. Åsnätet är beläget på en nivå av ca 100 m ö h, d v s ca 20 m över högsta kustlinjen. Terrängen i stort är relativt flack och i omgivningen finns omfattande och vidsträckta torvmarker. Det aktuella avsnittet av Bokatorpsåsen kan indelas i två delområden, en sydlig central med normalblockiga och blockrika åsryggar i skilda riktningar, samt en nordlig ganska markant åsrygg, som sträcker sig i nordvästlig riktning. Åsnätet är synnerligen välutbildat och ungefär 500 m

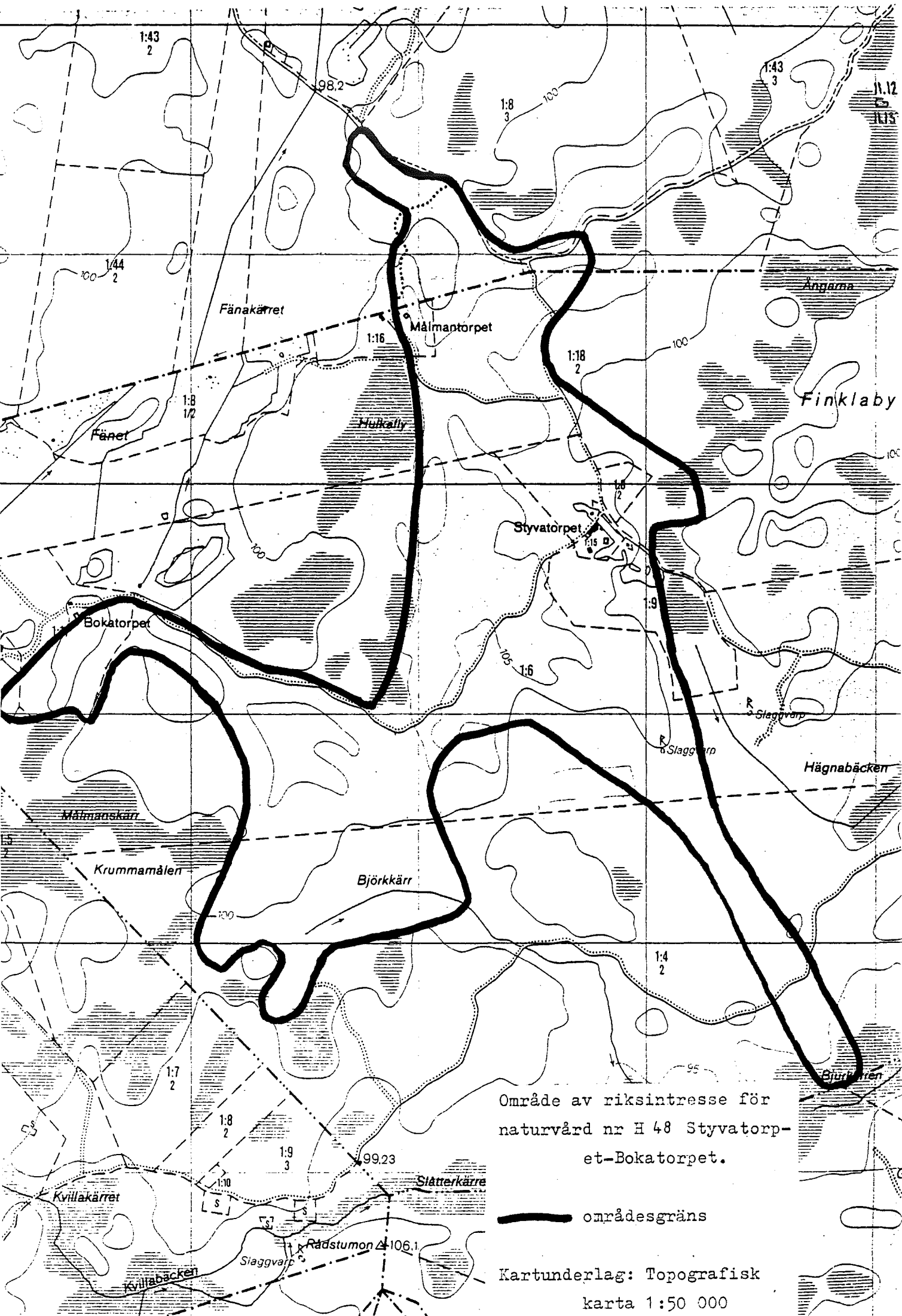
brett och nästan lika långt.

Till allra största delen är området bevuxet med medelålders till gammal barrblandskog av hedtyp. Tallen dominerar de torrare och högre delarna. Granen förekommer vanligast i åsgropar och de delar som är något fuktiga. Myrarna i området är av typen skogskärr. Tall och björk dominerar vanligen dessa.

Sammanfattande värdetext: Åsnäten vid Styvatorpet och Bokatorpet är mycket välutbildade och vidsträckta. Ryggarna är ställvis mer än 10 m höga. Geologisk forskning har bedrivits i området för att belägga ev. stilleståndslinjer vid isavsmältningen. Åsnäten är belägna strax ovan högsta kustlinjen och är helt opåverkade av täktverksamhet. I de djupare sänkorna - dödisgropar - har utbildats små kärr. Vacker blocksträng i sydöstra delen. Mitt i området en väldig blocksamling. Barrskogsbevuxet.

Referenser:

Rudmark, L., Lindén, A G 1982. Grus- och moräntillgångar i Kalmar kommun.
Sveriges Geologiska Undersökning.

Område av riksintresse för naturvård nr H 48 Styvatörpet-Bokatorpet.

— områdesgräns

Kartunderlag: Topografisk karta 1:50 000

H 49 Hagbyåns mynning

1988-03-15

H 49
Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 49 STRANDÄNGAR VID HAGBYÅNS MYNNING, KALMAR KOMMUN

Karta: 4G 5V

Läge: 4G 3e 23 Area: 20 ha

Naturgeografisk region: 12 b Kalmarkusten

Landskapsformer, terrängformer: Slätt

Vegetationstyper: Havsstrandäng, torräng

Intresseaspekter: B K

Urvalskriterier: A, C Framstående exempel på hävdad havsstrandäng.

Nyckelord: Havsstrandäng, representativitet.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt beteshävd.

Värden kan påverkas negativt av igenväxning, gödsling.

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr 46

Områdets huvuddrag: På båda sidor om Hagbyåns mynning utbreder sig välbetade strandängar. Ånäset på norra sidan och Saltäng på södra sidan. Nötkreatur och hästar betar de delvis våta strandängarna. Särskilt vid Saltäng är stranden mycket flack och nedre landstranden har en ovanligt vidsträckt utbredning.

På övre landstranden dominerar salttåg och rödsvingel på nedre landstranden agnsäv och krypven. Bland örterna märks bl a bunge, klöverärt och smultronklöver. Bladvassen inom dessa zoner är väl avbetad. På ett par ställen förekommer en örtrik gräs-lågstarräng. Utmed ån ersätts havsstrandängen av betad högörtäng med älgört, kabbeleka och kärrtistel samt en alridå.

På moränkullarna i strandängen dominerar fårsvingel, trift, gråfibbla och liten blåklocka. De öppnare delarna av anslutande hagmark i söder har en örtrik fårsvingeltorräng med många indikatorer för hävd som t ex mandelblomma, jungfrulin, gökärt, kattfot, ängsviol och liten blåklocka. Björkhagen längst i norr har en mer hedartad vegetation med kruståtel, ängskovall, blåbär och ljung.

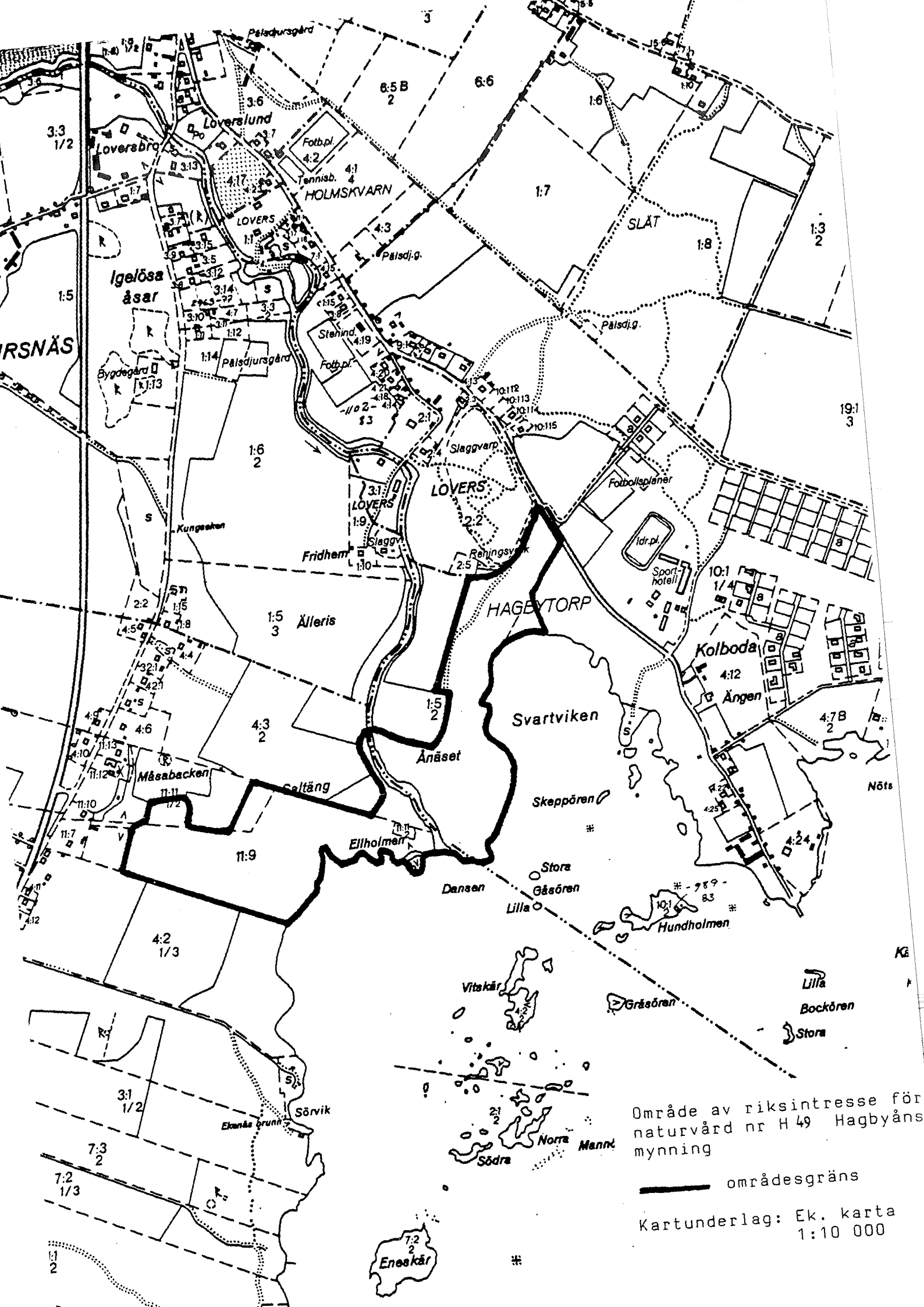
Fågellivet kring åmynningen och på de omgivande strandängarna är rikt särskilt när det gäller vadare och änder. Karaktärsfåglar är tofsvipa, rödbena och gulärta. Tidigare finns här en av fastlandskustens mycket fåtaliga svarttärnekolonier.

Området ger sammantaget en sällsynt koncentrerad och fullständig bild av strandängen som naturtyp.

Sammanfattande värdetext: Vålhävdad mycket representativt havsstrandängsområde.

Referenser: Hellman K. 1988. Havsstrandängar i Kalmar län. Preliminär sammanställning. Länsstyrelsen 1988.

Jonsson B. 1975. Utkast till naturvårdsplan för Kalmar kommun. Länsstyrelsen 1975.

Område av riksintresse för naturvård nr H 49 Hagbyåns mynning

————— områdesgräns

Kartunderlag: Ek. karta
1:10 000

H 50 Örarevet-Värnanäsområdet

1987-02-19 H50
Sid 1 (4)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 50 ÖRAREVET-VÄRNANÄS, KALMAR OCH TORSÅS KOMMUNER

Karta: 4G SV

Läge: 4G 2e 24 Area: 1475 ha
varav 1000 ha vatten

Naturgeografisk region: 12 b Kalmarkusten

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt
- Rullstensås, strandporre

Vegetationstyper: Havsstrandängar, sandstrand, stenstrand,
torräng, gräshed, bokskog, lövblandskog,
fuktäng, hagar.

Intresseaspekter: B E G O Z S

Urvalskriterier: A Framstående exempel på moränskärgård
A Rullstensås som är utsatt för aktiv svallning
C,D Mosaikartat kustlandskap med rikt djurliv
bl a goda förekomster av säl och artrik
fågelfauna med bl a landets största skarv-
koloni. Välutvecklade strandängar. Bok-
skog av ängstyp. Rik förekomst av åldriga
ekar.

Nyckelord: Moränskärgård, rullstensås, ädellövskog, hagmarker,
säl, storskarv, fågelliv, strandängar.

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt beteshävd, begränsning i tillträdet.

Naturvärdet kan påverkas negativt av barrskogsplantering,
bebyggelse och olika omläggningar.

Planering och säkerställande: Örarevet med innanförbyggande
skärgård är avsatt som natur-
reservat (1973) liksom Svartö
(1974).

Område av riksintresse för kulturminnesvård nr H 46
Halltorp-Voxtorp-Hagby

Områdets huvuddrag: Södra delen Örarevet. Örarevet är beläget
i de sydligaste delarna av Kalmarslätten. Området ligger utmed
Kalmarsund och topografin är mycket flack. Själva revet består
av en starkt svallad rullstensås som utgör början på en mindre
biås till Nybroåsen.

Örarevet är speciellt intressant p g a dess kustnära läge. Åsens undervattendelar stiger tack vare landhöjningen successivt ur Kalmarsund och är i dessa delar utsatt för vågornas påverkan. Ett resultat av detta är bl a den strandsporrebildning på revets yttersta del. På revets östra sida har åsens grova kärna blottats p g a vågerosionen och en välutbildad klapperstrand har härvid bildats.

Innanför revet finns en välutbildad moränskärgård. Den består både av mindre öar, holmar och skär. Även här märks landhöjningen. Samtidigt som de innersta delarna växer igen med vass höjer sig nya holmar och skär upp ur vattnet. Liksom revet har öarna utsatts för svallning, varvid stora delar av moränens finmaterial sköljts ur.

Vegetationen i området är genomgående ganska fattig och "frodiga" avsnitt saknas helt. Större delen är bevuxen med ett mer eller mindre tätt buskskikt av en. I norra delen av Örarevet finns mindre partier med tallskog. Längre söderut finner man enbuskbevuxna gräsmarker. Dessa intas av en på sandunderlag typisk gräsmark av blandkaraktär (gräshed/torräng). Fårsvingel och rödven är de vanligaste gräsarterna, medan man bland örterna kan nämna rölleka, gulmåra, gråfibbla och kattfot.

Områdets mest intressanta flora finns utmed dessa stränder. Tre olika strandtyper finns - havsstrandäng, klapperstrand och sandstrand. Havsstrandängens vegetation är artrik och har en tydlig, för regionen representativ, zonerings.

I skärgården innanför Örarevet finns ett rikt och varierat fågelliv med sammanlagt ett 40-tal arter. Bland vanliga arter märks vigg, gräsand, kanadagås, strandskata och ejder. Kentsk tärna, roskarl och småtärna, ibland skrântärna, förekommer.

På grund av ett minskande betestryck under senare år har dock den kustbundna fågelfaunan utarmats. Ett ökat bete och radikala buskröjningar skulle kunna förbättra miljön för vadare, änder och måsfåglar.

Örarevet samt den innanförliggande skärgården har utnyttjats som betesmarker av byns bönder. Såvitt kan bedömas av äldre lantmäterihandlingar har revet och skärgården alltid varit samfälld mark och som sådan ansedd mer eller mindre som impediment. Bete har alltid varit noga reglerat på revet och varje delägare ägde rätt att beta med det antal djur som stod i direkt proportion till gårdens storlek. Bete på revet är indelat i 53 delar.

Norra delen - Värnasnäsområdet.

Av södra länsdelens kustavsnitt framstår Värnasnäsområdet som det mest särartade och biologiskt rika med sina bokskogar, sina öppna lövklädda stränder och sin skärgård.

I norr, är stränderna kantade av sluten lövskog, stundom ren bokskog, stundom tät blandlövskog. Inslaget av gamla, ofta grova bokar och ekar är karaktäristiskt.

Innaför kustzonen kring Värnanäs ligger ett lövskogsdominerat "herrgårdslandskap". Bokskogspartierna tilldrar sig det största intresset, särskilt som de bitvis närmar sig den örtrika ängsbokskog som återfinns i sydskanen. Här finns ett antal växter som mer eller mindre är knutna till bokskog och är sällsynta eller saknas inom regionen i övrigt t ex bokarv, skogsskräppa och aklejruta samt ett antal lundgräs, bl a rikligt med långsvingel.

Längs Halltorpsåns stränder har flerstädes utbildats kärrmarker, ofta av bladvass och rörflen med en bård av videbuskar och omgivna av starrkärr. Närmare mynningen tättnar vegetationen till en sumpskog av al, vide och vass.

Söderut utgörs en bred strandzon av ett svagt kulligt, öppet landskap med en gles vegetation av gamla lövträd, främst ek, men även bok och apel och sparsamt förekommande buskar. Det är en av fastlandsdelens största sammanhängande strandnära betesmarker. Arter som bunge och blåsklöver ingår i strandängsfloran.

Den grunda skärgården utanför består av låga, gräsklädda moränöar, mot fastlandet ställvis kantade av vassbälten och ytterst med en rik förekomst av smärre skär och grund, det förnämsta tillhåellet för knobbsäl i denna del av Östersjön.

Genom områdets synnerligen skiftande miljöer har ett utomordentligt rikt fågel- och djurliv utvecklats. På Svartö och angränsande holme finns en riksbekant koloni av mellanskarvar.

Denna holme var den första som koloniserades vid skarvarnas återkomst till landet på 1940-talet och fortfarande är det den i särklass största kolonin i landet. Skarvarna sätter sin prägel på fågellivet i hela kustpartier, men flera andra intressanta arter finns. Talrika grå- och kanadagäss häckar och betar på de gräsbevuxna stränderna och öarna. Skräntärna, kentsk tärna, småtärna, fiskgjuse och häger besöker regelbundet fjärdarna, skäggdoppingen är talrik och likaså flera andfåglar, främst vigg, småskrak och svärta.

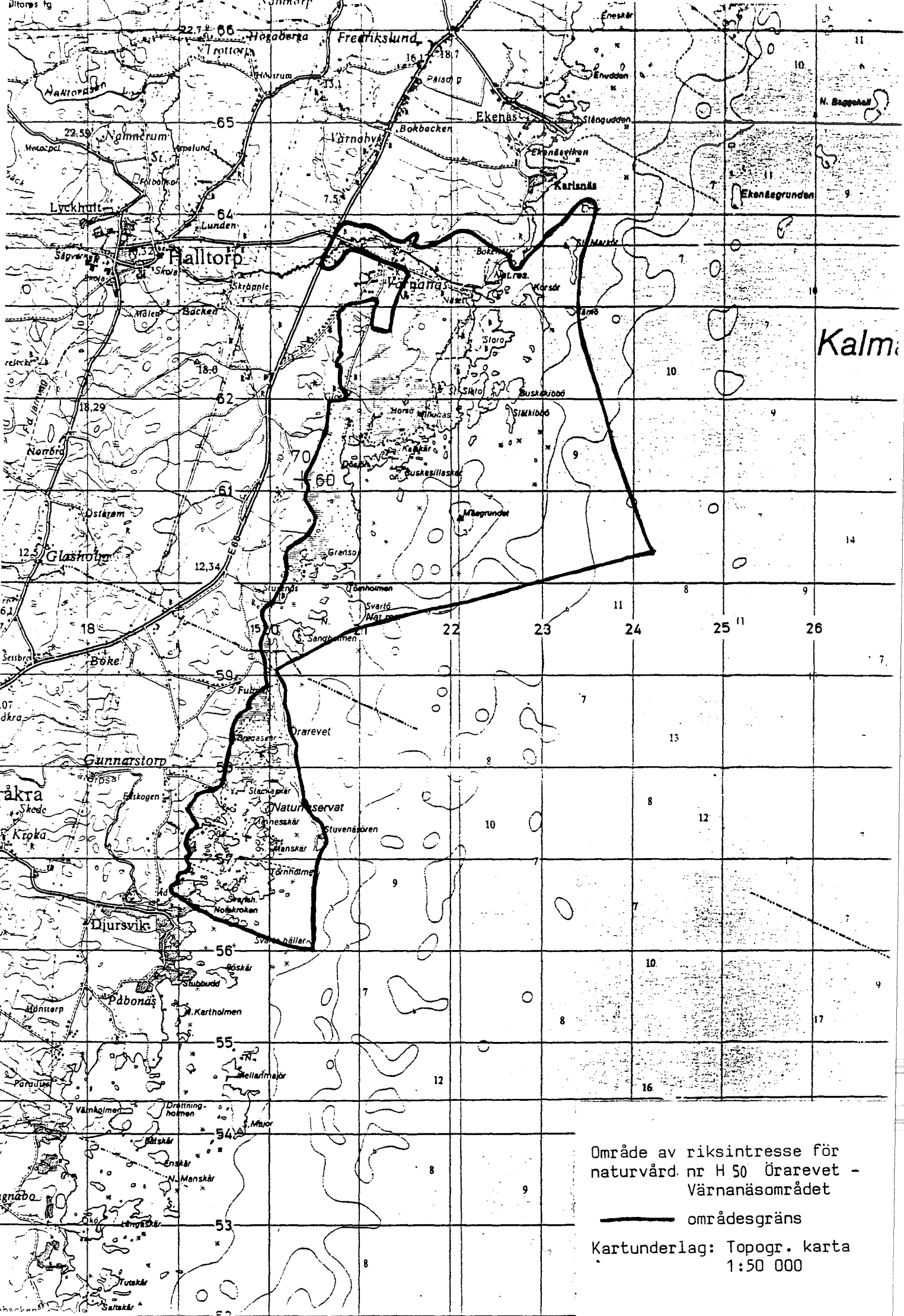
Även området innanför kusten har en mycket rik fauna. Här kan nämnas mård, hökfärgade sångare, skogsduva, trädlärka och skogssnäppa. Jagande, och sannolikt i flera fall häckande, rovfåglar observeras ofta t ex fiskgjuse, tornfalk, lärkfalk, brun kärrhök, sparvhök, duvhök, orm- och bivråk. Vintertid ofta kungs- och havsörn.

Stenknäck, steglits och rosenfink hör till ädellövdungarna.

Området har en mycket tilltalande landskapsbild.

Sammanfattande värdetext: Örarevet och Värnanäsområdet bildar tillsammans ett mycket mångformigt och representativt avsnitt av Kalmarsundskusten. Örarevet är en starkt svallad rullstensås som höjer sig ur sundet. Värnanäs domineras av lövskogar med bl a bok och åldrig ek av stort entomologiskt och botaniskt intresse. Moränskärgården hyser ett rikt fågelliv, med bl a landets största skarvkoloni, samt en rik förekomst av knubbsäl. Synnerligen tilltalande landskapsbild.

Referenser: Rodebrand, S. 1976. Fågelskyddsområden i Kalmar läns övärld. Länsstyrelsen i Kalmar län.
Samuelsson, A. 1975. Örarevets naturreservat, Kalmar län. Biologisk inventering samt förslag till dispositions- och skötselplan. SNV PM 587.
Jonsson, B. 1977. Skarvarna och yrkesfisket i Kalmarsund. SNV PM.

Område av riksintresse för naturvård nr H 50 Örarevet - Värnanäsområdet

— områdesgräns

Kartunderlag: Topogr. karta 1:50 000

H 51 Antamåla rör

1986-04-24 H51
Sid 1 (2)

REGISTERBLAD N

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I KALMAR LÄN.
Nr H 51 ANTAMÅLA RÖR, EMMABODA KOMMUN

Karta: 4F 50 Läge: 4F 2g 21 Area: 0,6 ha

Naturgeografisk region: 12 a Sydöstra Smålands sjö- och skog-
rika slättområde.

Landskapsformer, terrängformer: - Slätt
- Rullstensås

Vegetationstyper: Löv-barr-blandskog

Intresseaspekter: G

Urvalskriterier: A Blockås av för landet unik karaktär

Nyckelord: Blockås, rullstensås

Förutsättningar för att områdets naturvärden skall bibehållas:
Fortsatt skydd som naturminne.

Planering och säkerställande: Området är skyddat som naturminne

Området ingår även i Karlskrona kommun

Blekinge län (Objekt NK 19)

Områdets huvuddrag: Antamåla rör ligger i sydöstra Småland och strax invid gränsen till Blekinge. Omgivningen kännetecknas av flack moräntopografi. Huvuddelen är barrskogsbevuxet och rikedomen på myrmarker är stor.

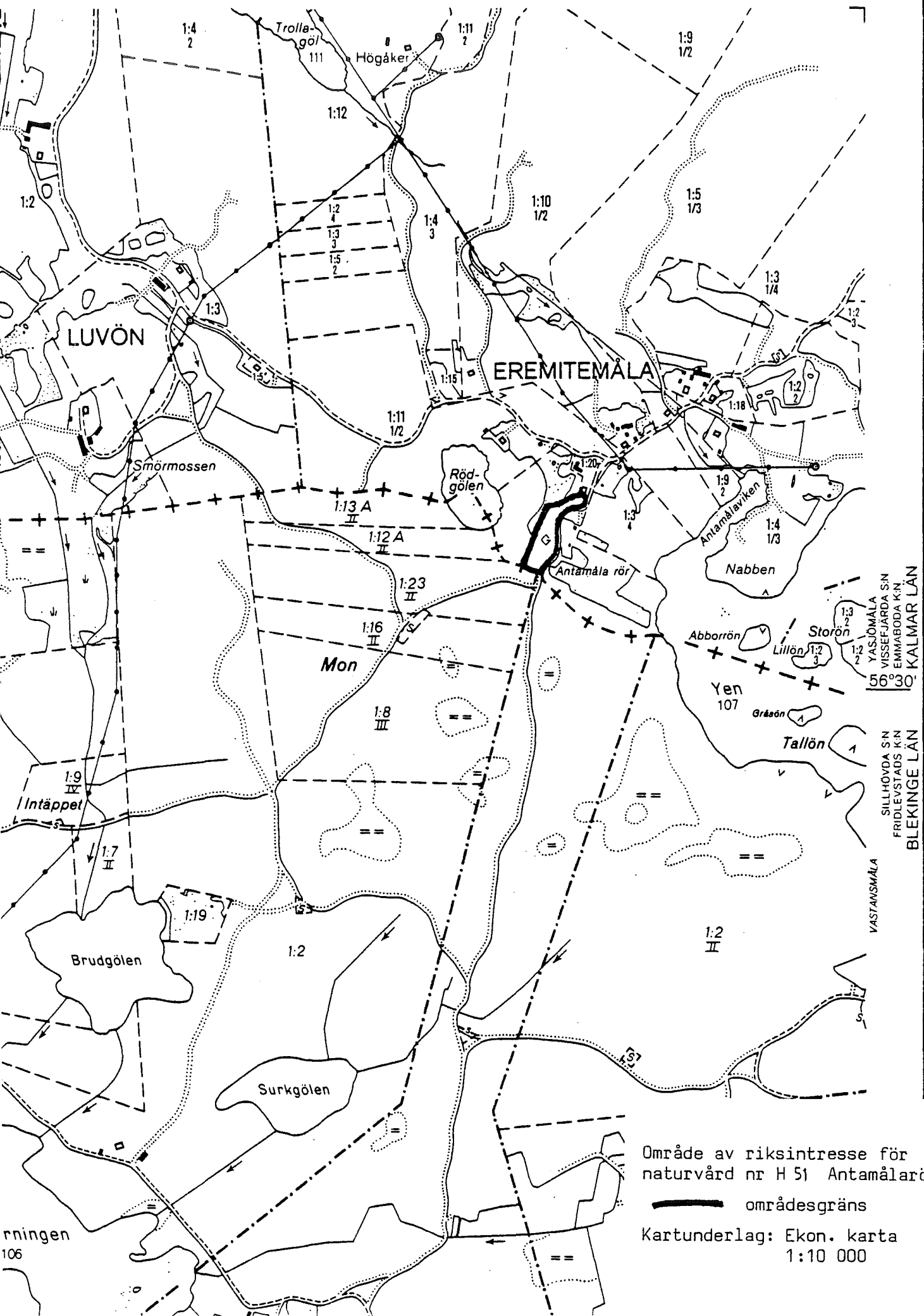
Området är beläget på Salebodaåsen. En i dessa trakter ganska oansenlig isälvsavlagring. Antamåla rör är en 150 m lång, 50 m bred och 11 m hög höjd. Materialet i den södra delen består av stora runda block. I norr finns en viss inblandning av finare material. Blockens medeldiameter är ungefär 1 m och med en maximidiameter på ca 3 m. Höjdryggen torde vara en glacifluvial bildning. Både läget utmed Salebodaåsen och blockens rundade form tyder på detta. Det märkliga är dock att man längs åsen inte finner några spår av de väldiga vattenmassor som måste varit i rörelse för att Antamåla rör skulle kunna bildas. De för glacifluviala bildningar ovanligt stora blocken, som dessutom är påtagligt rundade, gör att bildningen får betraktas som unik. Antamåla rör är avsatt som naturminne.

Den södra delen av åsen är frånsett vissa lavar helt vegetationslös, medan däremot den norra delen är bevuxen med såväl barr- som lövträd.

REGISTERBLAD

Sammanfattande värdetext: Antamåla rör är en mycket säregen glacifluvial bildning som nästan enbart består av stora, runda block. Blockens medeldiameter är ca 1 meter och de är tydligt rundade. De för glacifluviala bildningar ovanligt stora blocken gör att bildningen får betraktas som unik.

Referenser: Översiktlig grusinventering, Emmaboda kommun.
Länsstyrelsen i Kalmar län informerar 1985:10.

Område av riksintresse för naturvård nr H 51 Antamälaviken
 ————— områdesgräns
 Kartunderlag: Ekon. karta 1:10 000

